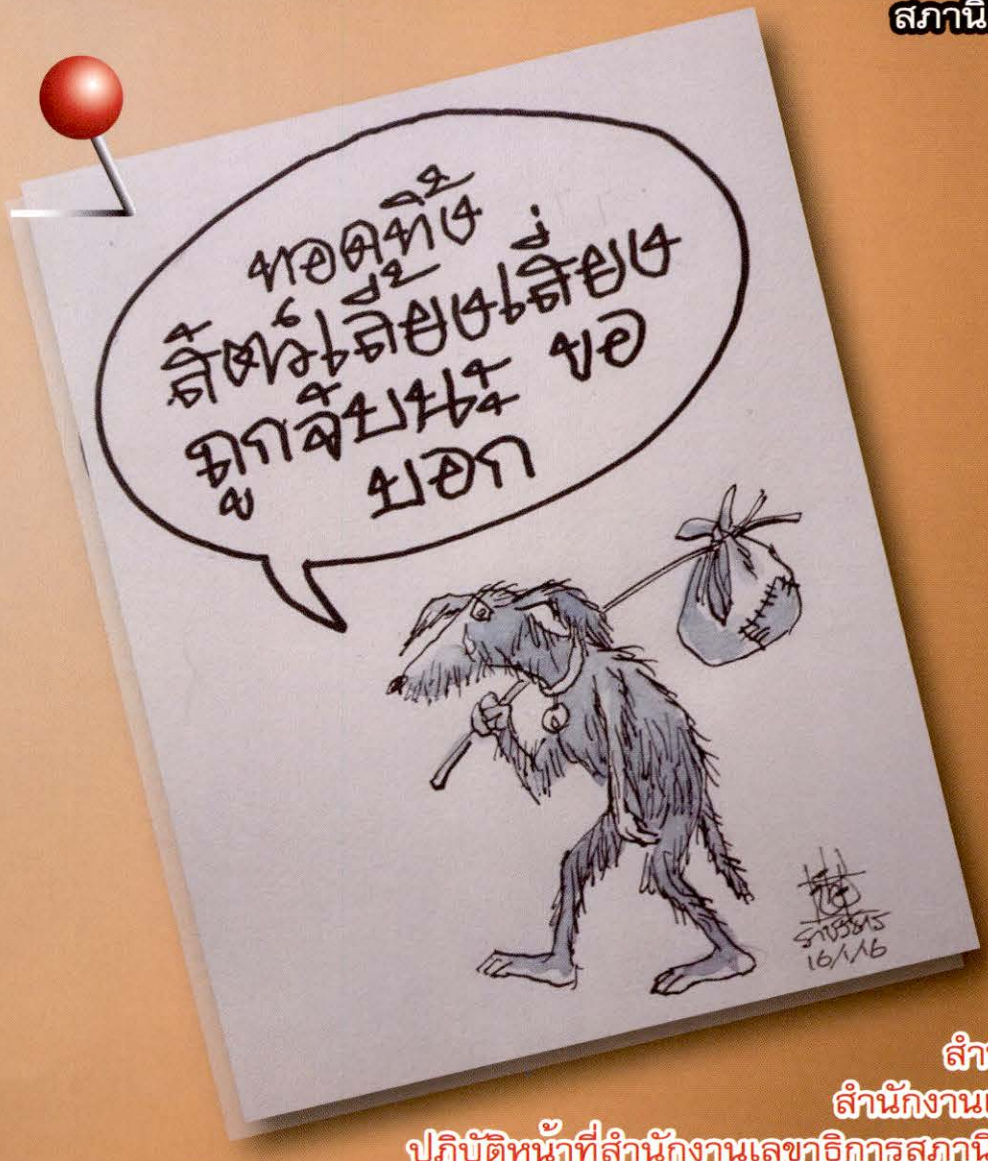

รายงานการพิจารณาศึกษา

ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ของ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมาธิการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

CR2559090923

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ของ
คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา
การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมาธิการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๔ – ๕

ที่ สว (สนช)(กมธ๒) ๐๐๑๐/(ร ๑๗) **วันที่** ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๗๕/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ลงมติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๓๘ ซึ่งปัจจุบันกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

(๑) นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธานกรรมาธิการวิสามัญ
(๒) นายแถมสิน รัตนพันธุ์ ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ
(๓) นางพิพัทธา อมรรัตนเมธา ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ
(๔) นายสรวิศ ธานีโต ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ
(๕) พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
(๖) พลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ คนที่สอง
(๗) นายวงศ์พันธ์ ณธันยพัต รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ คนที่สาม
(๘) นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ เลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ
(๙) นายอิทธิพล ปรีติประสงค์ รองเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ
(๑๐) นายณัฐเมศร์ เรืองพิชัยพร โฆษกคณะกรรมาธิการวิสามัญ
(๑๑) นายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์ รองโฆษกคณะกรรมาธิการวิสามัญ
(๑๒) พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ
(๑๓) นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ
(๑๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
(๑๕) นายธีรวุฒิ กลิ่นกุสุม
(๑๖) นางเบ็ญจวรรณ สิชฌนาสัย
(๑๗) นางสุวิมล ภูมิสิงหราช

บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐๑

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ลงชื่อ วัลลภ ตังคณานุรักษ์
(นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์)
ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณา
ศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวสุวพร นิลทัพ)
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ
พิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ
สำนักกรรมาธิการ ๒ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ธัญญา พิมพ์
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๔ – ๕ อุษา/พัชรี ทาน ๑
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๕ สุวพร ทาน ๒

คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ

นายแถมสิน รัตนพันธุ์
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ

นางนิพัทธา อมรรัตนเมธา
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ

นายสรวิศ ธานีโต
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ

พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล
รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ คนที่หนึ่ง

พลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ
รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ คนที่สอง

นายวงศ์พันธ์ ณธันยพัต
รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ คนที่สาม

นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ
เลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ

นายอิทธิพล ปรีติประสงค์
รองเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ

นายณัฐเมศร์ เรืองพิชัยพร
โฆษกคณะกรรมาธิการวิสามัญ

นายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์
รองโฆษกคณะกรรมาธิการวิสามัญ

นางสุวิมล ภูมิสิงหราช
กรรมาธิการวิสามัญ

พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ
กรรมาธิการวิสามัญ

นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ
กรรมาธิการวิสามัญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
กรรมาธิการวิสามัญ

นายธีรวุฒิ กลิ่นกุสุม
กรรมาธิการวิสามัญ

นางเบ็ญจวรรณ สิชฌนาสัย
กรรมาธิการวิสามัญ

นางสาวสุวพร นิลทัพ
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ

คณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ
ประธานคณะอนุกรรมาธิการ

นายแถมสิน รัตนพันธุ์
ที่ปรึกษาอนุกรรมาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุณยะลีพรรณ
รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง

นายณัฐเมศร์ เรืองพิชัยพร
รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง

นางเบ็ญจวรรณ สิชฌนาสัย
อนุกรรมาธิการ

นางปาริชาติ ทัพภะสุต
อนุกรรมาธิการ

นายสุชาติ หล่อโลหการ
อนุกรรมาธิการ

นายสุเทพ ยิ้มละมุล
อนุกรรมาธิการ

นายสุเมธ กัลยาณสิทธิ์
อนุกรรมาธิการ

นายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์
อนุกรรมาธิการและเลขานุการ

คณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล
ประธานคณะอนุกรรมาธิการ

นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ
รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง

นางสุวิมล ภูมิสิงหราช
รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง

นางสาวเกวลิน สุรคุปต์
อนุกรรมาธิการ

นางสาวชลลดา เมฆราตรี
อนุกรรมาธิการ

นายชัยชาญ เลาหศิริปัญญา
อนุกรรมาธิการ

นางสุทิสา วรรณาเจริญพร
อนุกรรมาธิการ

นายวิศิษฏ์ วิชาศิลป์
อนุกรรมาธิการ

นายพงษ์เทพ เอกอุดมชัย
อนุกรรมาธิการ

นายธีรวุฒิ กลิ่นกุสุม
เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ

คณะอนุกรรมาธิการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
ประธานคณะอนุกรรมาธิการ

พลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ
รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง

นายวงศ์พันธ์ ณธันยพัต
รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง

นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ
อนุกรรมาธิการ

นางพรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา
อนุกรรมาธิการ

นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์
อนุกรรมาธิการ

นางรัตนา ตฤษณารังสี
อนุกรรมาธิการ

นายวิญญู พิทักษ์ปกรณ์
อนุกรรมาธิการ

นายอภิวัชร บัวพันธ์
อนุกรรมาธิการ

นายอิทธิพล ปรีติประสงค์
เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ

บทสรุปผู้บริหาร

ประเทศไทยได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และจัดสวัสดิภาพของสัตว์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีการกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย และมีกรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบตามกฎหมาย อีกทั้งมีบทบัญญัติที่กำหนดมาตรการในการสนับสนุนการดำเนินการขององค์กรคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ และสถานสงเคราะห์สัตว์เพื่อให้ความช่วยเหลือและให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้กฎหมายฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับมาเป็นเวลากว่า ๑ ปี พบว่า สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับสัตว์ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะโดยเฉพาะปัญหาสุนัขจรจัดและแมวจรจัดยังคงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคม และมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากขึ้น

ด้วยความตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้มีมติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ มีกำหนดระยะเวลาในการศึกษาและดำเนินการเป็นเวลา ๑๘๐ วัน โดยคณะกรรมาธิการวิสามัญได้ประชุมและกำหนดเป้าหมายในการทำงานใน ๒ ประการ กล่าวคือ ประการแรก เพื่อศึกษาสาเหตุของการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ และนำไปสู่การประมวลสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ และประการที่สอง เพื่อจัดทำแนวทางในการจัดการปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหาที่มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับได้ของทุกฝ่าย รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปฏิรูปกฎหมาย นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

คณะกรรมาธิการวิสามัญได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมาธิการในคณะกรรมาธิการวิสามัญ จำนวน ๓ คณะ ประกอบด้วยคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ คณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ และคณะอนุกรรมาธิการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ทั้งนี้ ในส่วนของวิธีการทำงาน คณะกรรมาธิการวิสามัญและคณะอนุกรรมาธิการให้ความสำคัญกับการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดเวทีสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการลงพื้นที่เพื่อศึกษากรณีตัวอย่างในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในส่วนของกรณีปัญหาและกรณีตัวอย่างความสำเร็จในการดำเนินการเพื่อจัดการปัญหาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะมีอยู่ ๓ ประการ กล่าวคือ

ประการแรก ทัศนคติในการเลี้ยงสัตว์ที่ไม่ถูกต้องส่งผลให้ผู้เลี้ยงสัตว์ขาดความรับผิดชอบในความเป็นเจ้าของสัตว์เลี้ยง รวมทั้งการขาดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง ตลอดจนการขาดความรับผิดชอบของผู้เพาะพันธุ์สัตว์ ผู้จำหน่าย และผู้นำเข้าสัตว์จากต่างประเทศในการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสัตว์ให้กับเจ้าของสัตว์เลี้ยงส่งผลให้เกิดการทอดทิ้งสัตว์เลี้ยงได้ง่าย

ประการที่ ๒ การขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายทั้งในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการนำเข้าสัตว์จากต่างประเทศ โดยเฉพาะกรณีการนำเข้าสัตว์ต่างถิ่นจากต่างประเทศ (Exotic) และ

ประการสุดท้าย การขาดระบบในการดูแลและสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งที่มีประสิทธิภาพ โดยการดูแลและสงเคราะห์โดยสถานสงเคราะห์สัตว์มีความเสี่ยงที่ผู้สงเคราะห์จะละเลยหรือทอดทิ้งสัตว์ที่อยู่ในความสงเคราะห์อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านการขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือในกรณีการดูแลและสงเคราะห์โดยใช้พื้นที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด สถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญเรียกว่า "กลุ่มเคาะกะละมังเลี้ยง" เป็นปัจจัยเสี่ยงของการแพร่พันธุ์ของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

ผลจากการประมวลสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะพบว่าสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะมี ๕ สถานการณ์ปัญหา กล่าวคือ

<u>สถานการณ์ปัญหาแรก</u> จำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมีจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้น จากข้อมูลเชิงสถิติในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เกี่ยวกับจำนวนสุนัขและแมวไม่มีเจ้าของทั้งประเทศพบว่า มีจำนวนกว่า ๘๐๐,๐๐๐ ตัว อีกทั้งข้อมูลจำนวนการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของโดยกรมปศุสัตว์และหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นเพียงร้อยละ ๑๐ ของจำนวนสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของและถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ส่งผลในการเพิ่มจำนวนสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของในที่สาธารณะมากขึ้น

<u>สถานการณ์ปัญหาที่สอง</u> เป็นปัญหาเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสุนัขและแมวไม่มีเจ้าของที่ก่อความเดือดร้อนรำคาญให้กับมนุษย์ โดยเฉพาะปัญหาการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าซึ่งข้อมูลสถิติจำนวนการร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนรำคาญจากสุนัขและแมวของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นจากทั้งกรณีของกรุงเทพมหานคร เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี เทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนการร้องเรียนจากปัญหาความเดือดร้อนรำคาญของสุนัขและแมวทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของเป็นจำนวนมาก

<u>สถานการณ์ปัญหาที่สาม</u> เป็นสถานการณ์ปัญหาในด้านการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีประเด็นปัญหา ๔ ประเด็นย่อย คือ (๑) หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการจัดการปัญหาเกี่ยวกับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะหรือไม่ หรือเป็นบทบาทอำนาจหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (๒) ปัญหาหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นที่ได้จับสุนัขและแมวที่อยู่ในที่สาธารณะมากักไว้ตามมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นสามารถเบิกจ่ายงบประมาณที่ใช้ในการดูแลสัตว์ที่นำมากักไว้ในกรณีที่มีการกักสัตว์ไว้เกินกว่า ๓๐ วัน ตามที่กฎหมายกำหนดได้หรือไม่ (๓) ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะโดยจัดทำเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ได้หรือไม่ และ (๔) ปัญหาราชการส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของ รวมทั้งการทำหมันเพื่อควบคุมจำนวนประชากรโดยไม่เก็บค่าธรรมเนียมได้หรือไม่ ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ราชการ

ส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่งมีการจัดทำข้อกำหนดของราชการส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง,กี่ยวกับการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ ซึ่งพบว่า ข้อกำหนดของราชการส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันประกอบกับปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการบังคับใช้ข้อกำหนด อีกทั้งข้อกำหนดนี้ไม่ได้มีการกำหนดอัตราโทษในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ดำเนินการตามข้อกำหนด จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการปัญหา

<u>สถานการณ์ปัญหาในเรื่องสุดท้าย</u> เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ทั้งในรูปแบบของการใช้พื้นที่สาธารณะในการดูแลซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญเรียกว่า กลุ่มเคาะกะละมังเลี้ยง และการดูแลในรูปแบบของสถานสงเคราะห์สัตว์ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอ รวมทั้งขาดเกณฑ์มาตรฐานในการจัดระบบการดูแลสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการทำหมันถาวรให้กับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง เพื่อป้องกันการเพิ่มจำนวนโดยการแพร่พันธุ์ของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะและการขาดระบบการบริหารจัดการสถานสงเคราะห์สัตว์ที่เพียงพอต่อจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ และการขาดระบบการบริหารจัดการสถานสงเคราะห์สัตว์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมไปถึงการขาดความชัดเจนเกี่ยวกับมาตรการในการสนับสนุน และส่งเสริมการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์ที่มีอยู่ เพื่อให้สามารถรองรับและจัดการปัญหาในแต่ละพื้นที่ได้

ในการนี้ เพื่อทำให้เกิดการจัดการปัญหาที่มีประสิทธิภาพ คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงขอเสนอแนวทางในการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ โดยจำแนกเป็น (๑) แนวทางในการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญในการลดจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะอันเป็นปัจจัยสำคัญของปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ และ (๒) แนวทางในการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญคือการควบคุมจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งเพื่อควบคุมจำนวนและลดอัตราการขยายตัวของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งที่มีอยู่ในสังคม และการจัดการและแก้ไขปัญหาในการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบันซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อสวัสดิภาพของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง

แนวทางในการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ เพื่อให้เกิดการดำเนินการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะจำเป็นต้องจัดทำมาตรการในการดำเนินการใน ๓ มาตรการ กล่าวคือ (๑) การส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึก ทัศนคติที่ถูกต้องและความรับผิดชอบในการดูแลและเลี้ยงดูสัตว์ (๒) การขึ้นทะเบียนและการระบุตัวสัตว์และสัตว์เลี้ยงโดยดำเนินการภายใต้การปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (๓) การกำกับดูแลสำหรับผู้เพาะพันธุ์สัตว์ และผู้ค้าสัตว์ รวมทั้งผู้นำเข้าสัตว์จากต่างประเทศเพื่อกำหนดบทบาทภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดูแลสัตว์ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

โดยมาตรการสำคัญในส่วนนี้คือ มาตรการในการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการ คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงเสนอแนะให้มีการปฏิรูปกฎหมายโดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อกำหนดให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงมีหน้าที่ในการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง ซึ่งรวมถึงกรณีการขึ้นทะเบียนสัตว์ที่เพาะพันธุ์ของผู้เพาะพันธุ์สัตว์

หรือการขึ้นทะเบียนสัตว์นำเข้าในกรณีผู้นำเข้าสัตว์จากต่างประเทศ และอาสาสมัครที่เป็นผู้ดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งซึ่งใช้พื้นที่สาธารณะ โดยมีบทกำหนดโทษในกรณีที่ฝ่าฝืนหรือไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด และเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์เลี้ยงในการดูแลและควบคุมสัตว์เลี้ยงเพื่อไม่ให้ก่อความเดือดร้อนรำคาญให้กับผู้อื่นหรือชุมชน

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ เป็นการดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ โดยจำเป็นต้องมีการดำเนินการในมาตรการสำคัญ ๕ มาตรการ กล่าวคือ (๑) การให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์สุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะในกลุ่มที่มีความเสี่ยงใน ๕ กลุ่ม ประกอบด้วย ป่วย, พิการ, ท้อง/สัตว์อ่อนอายุ, ดุร้าย, โรคผิวหนัง (โรคเรื้อน) เพื่อเข้ารับการดูแลในสถานสงเคราะห์สัตว์ (๒) การจัดระบบการดูแลสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งซึ่งใช้พื้นที่สาธารณะโดยระบบอาสาสมัครและการมีส่วนร่วมของชุมชน (๓) การควบคุมจำนวนประชากรสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ รวมทั้งที่อยู่ในสถานสงเคราะห์สัตว์ (๔) การส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ทั้งสถานสงเคราะห์ของรัฐ หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น เอกชน และบุคคล (๕) การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อทำให้เกิดการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงมีข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ๒ ข้อกล่าวคือ

ข้อเสนอแนะในการปฏิรูปกฎหมาย โดยคณะรัฐมนตรีควรให้ความสำคัญต่อการพิจารณา (ร่าง) แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) ที่เสนอโดยคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งนอกเหนือจากเรื่องวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแล้ว ควรกำหนดให้หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะอย่างครบวงจร และการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการจัดระบบอาสาสมัครดูแลสุนัขและแมว รวมทั้งสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

ข้อเสนอแนะในการจัดการเชิงนโยบาย เสนอต่อคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมปศุสัตว์ในการดำเนินการเร่งด่วนใน ๕ เรื่อง กล่าวคือ (๑) การดำเนินการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์สุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะในกลุ่มที่มีความเสี่ยงใน ๕ กลุ่มเข้ารับการดูแลในสถานสงเคราะห์สัตว์ (๒) การจัดทำหมันถาวรให้กับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะทั่วประเทศภายใต้แผนและระยะเวลาในการดำเนินการที่มีความชัดเจน และมีเป้าหมายเพื่อทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศปลอดสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ โดยความร่วมมือกับเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ (๓) การสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะและกำหนดจำนวนสถานสงเคราะห์สัตว์ในแต่ละจังหวัดให้สอดคล้องกับจำนวนสุนัขและแมว (๔) การจัดทำมาตรการในส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์ที่เป็น

รูปธรรมและมีความชัดเจนเพื่อทำให้เกิดการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพิจารณาเพื่อดำเนินการปรับปรุงด่านกักกันสัตว์ภายใต้การกำกับดูแลของกรมปศุสัตว์ให้เป็นสถานสงเคราะห์สัตว์เพื่อให้มีความเพียงพอในการสงเคราะห์สัตว์ของแต่ละพื้นที่ (๕) การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์สัตว์เพื่อทำให้เกิดการกำกับดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ที่มีมาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานด้านการคุ้มครองและจัดสวัสดิภาพสัตว์ในสถานสงเคราะห์

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญมีข้อสังเกตในประเด็นปัญหาที่จำเป็นต้องมีการดำเนินการศึกษาต่อในระยะต่อไป ใน ๒ ประเด็น กล่าวคือ ประเด็นแรก การศึกษาแนวทางในการจัดการปัญหาเกี่ยวกับลิงในที่สาธารณะซึ่งกำลังเป็นสถานการณ์ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมมากขึ้น และประเด็นที่สอง การศึกษาวิจัยวิธีการทำหมันสุนัขและแมวโดยวิธีการอื่นที่ไม่ใช่การผ่าตัด เช่น การทำหมันให้กับสุนัขเพศผู้ด้วยการฉีดสาร Esterilsol เป็นต้น การศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำหมันที่สะดวกและง่าย โดยไม่เป็นอันตรายต่อสุนัขและแมว ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการทำหมันเพื่อควบคุมจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะที่มีจำนวนกว่า ๘๐๐,๐๐๐ ตัว อีกทั้งการพัฒนาวิธีการทำหมันให้กับสุนัขและแมวมีความเป็นไปได้ในการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทำหมัน ซึ่งจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายสำหรับเจ้าของสัตว์และลดการจ่ายงบประมาณของแผ่นดิน รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน

****

สารบัญ

หน้า

รายนามคณะกรรมาธิการ ~ ๑ ~

บทสรุปผู้บริหาร - ๑ -

คำนำ

รายงานของคณะกรรมาธิการ (๑)

บทนำ ๑

๑. ความเป็นมาและสภาพปัญหา ๑

๑.๑ ความหมาย ๑

๑.๒ ความเป็นมาและสภาพปัญหา ๒

๒. วิธีการศึกษา ๓

๒.๑ การศึกษาสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๓

๒.๒ การพัฒนาแนวทางในการจัดการปัญหาจากกรณีศึกษาตัวอย่าง ๓

๒.๓ การจัดทำแนวทางในการจัดการปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการจัดการปัญหา ๔

๓. เป้าหมายของการศึกษา ๔

๔. กรอบของการศึกษา ๔

บทที่ ๑ สาเหตุของการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๕

๑. สาเหตุจากผู้เลี้ยงหรือผู้เพาะเลี้ยง ๕

๑.๑ ทัศนคติในการเลี้ยงสัตว์ ๕

๑.๒ การขาดความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงหรือเจ้าของสัตว์ ๕

๑.๓ การขาดความรับผิดชอบของผู้เพาะเลี้ยง ๖

๒. สาเหตุจากการขาดการควบคุมการนำเข้าสัตว์จากต่างประเทศ การจำหน่ายสัตว์ และการเช่าสัตว์ ๗

๓. สาเหตุจากการสงเคราะห์ช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง (เคาะกะละมังเลี้ยง) อย่างไม่มีระบบ ๗

บทที่ ๒ การประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๙

๑. สถานการณ์เกี่ยวกับจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบัน ๙

๒. สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๑๑

๒.๑ ปัญหาด้านจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมีจำนวนมาก โดยมีแนวโน้มปัญหาเพิ่มมากขึ้น ๑๑

๒.๒ ปัญหาด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคมจากสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ๑๒

๒.๓ ปัญหาในการดำเนินการดูแลหรือสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ๑๓

๓. สถานการณ์ปัญหาด้านประสิทธิภาพและความเพียงของกฎหมายในการจัดการปัญหาและการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๑๕

๓.๑ ปัญหาประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ๑๕

๓.๒ ปัญหาความเพียงพอของกฎหมายที่ใช้ในการจัดการปัญหา ๒๐

บทที่ ๓ การดำเนินการจัดการปัญหาและประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๒๓

๑. การดำเนินการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๒๓

๑.๑ การป้องกันการทอดทิ้งสัตว์และป้องกันการเพิ่มจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ๒๓

๑.๒ การควบคุมการแพร่ระบาดโรคพิษสุนัขบ้า ๒๕

๑.๓ การสงเคราะห์และดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ๒๗

๒. ประสิทธิภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๕๖

๒.๑ ประสิทธิภาพในการดำเนินการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๕๖

๒.๒ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๕๗

๓. การดำเนินการจัดการและแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นให้กับกรณีปัญหาต่าง ๆ โดยคณะกรรมาธิการวิสามัญ **๕๗**

๓.๑ การแก้ไขปัญหาด้านสวัสดิภาพสัตว์ในสถานสงเคราะห์ของบุคคล สถานสงเคราะห์สัตว์ของนางผ่อนพรรณ ตรีประลำ (ป้าแมว) สถานสงเคราะห์สัตว์ของนายประกิต ตระกูลพิบูลชัย และศูนย์พักพิงสุนัขของนางสำรวย โตพฤกษา ๕๗

๓.๒ การแสวงหาแนวทางในการจัดทำสัญลักษณ์ให้กับสุนัขที่ไม่มีเจ้าของที่ได้รับการทำหมันแล้ว ๕๗

๓.๓ การดำเนินการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งที่อาศัยอยู่ที่วัดพลแพน จังหวัดอุบลราชธานี และการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและพื้นที่ในการดูแลสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งให้เป็นระบบ ๕๘

๔. ตัวอย่างกรณีศึกษาของการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ **๕๘**

๔.๑ ตัวอย่างกรณีศึกษาการจัดระบบการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้พื้นที่สาธารณะ ๕๘

๔.๒ ตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับการดูแลสัตว์ในสถานสงเคราะห์สัตว์ ๖๑

๔.๓ ตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับระบบการดำเนินการสถานสงเคราะห์สัตว์ ๖๕

บทที่ ๔ แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ **๗๓**

๑. แนวทางในการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ **๗๓**

๑.๑ มาตรการด้านการศึกษา (Education) เพื่อสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการดูแล เลี้ยงดูสัตว์ ๗๔

๑.๒ มาตรการในการขึ้นทะเบียนและการระบุตัวตนของสัตว์และสัตว์เลี้ยง (Registration and Identification) ๗๕

๑.๓ มาตรการในการกำกับดูแล (Regulation) สำหรับผู้เพาะ และผู้ค้าเพื่อกำหนดบทบาทภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลสัตว์ ๗๖

๒. แนวทางในการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ **๗๖**

๒.๑ การให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์สุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ๗๗

๒.๒ การควบคุมจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะรวมทั้งที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ ๗๘

๒.๓ การจัดระบบการดูแลสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้พื้นที่สาธารณะภายใต้ระบบการดูแลโดยอาสาสมัครและการมีส่วนร่วมของชุมชน ๗๘
๒.๔ การส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ทั้งสถานสงเคราะห์ของรัฐ หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น เอกชน และบุคคล ๗๙
๒.๕ การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ๘๑

บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ ๘๓

๑. บทสรุป ๘๓

๑.๑ การขาดกฎหมายและระบบการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๘๓
๑.๒ การขาดระบบ กลไกและมาตรการในการดำเนินการทำหมันเพื่อควบคุมจำนวนสุนัขและแมวในที่สาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ๘๓
๑.๓ การขาดระบบ กลไก และมาตรการในการจัดระบบการสงเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการขาดระบบการสนับสนุน และส่งเสริมการดูแลสงเคราะห์ทั้งในรูปแบบของสถานสงเคราะห์และการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ๘๓
๑.๔ การขาดความชัดเจนของกฎหมายในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแล จัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๘๔

๒. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเร่งด่วน ๘๖

๒.๑ ข้อเสนอแนะในการปฏิรูปกฎหมาย ๘๖
๒.๒ ข้อเสนอแนะในการจัดการเชิงนโยบาย ๘๗

๓. ข้อสังเกต ๘๘

ภาคผนวก

๑. รวมรายชื่อสถานสงเคราะห์สัตว์ในประเทศไทย
๒. รายชื่อสถานสงเคราะห์ที่มีชาวต่างชาติมาดำเนินงานในประเทศไทย
๓. รายงานคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
๔. รายงานคณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

รายงานการพิจารณาศึกษา
ของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๗๕/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ลงมติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๓๘ เพื่อศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐๑ ดังนี้

๑. การดำเนินงาน

๑.๑ ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญได้มีมติเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑.๑ นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์	ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๑.๑.๒ นายแถมสิน รัตนพันธุ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๑.๑.๓ นางนิพัทธา อมรรัตนเมธา	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๑.๑.๔ นายสรวิศ ธานีโต	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๑.๑.๕ พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล	รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๑.๑.๖ พลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ	รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ คนที่สอง
๑.๑.๗ นายวงศ์พันธ์ ณธันยพัต	รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ คนที่สาม
๑.๑.๘ นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ	เลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๑.๑.๙ นายอิทธิพล ปรีติประสงค์	รองเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๑.๑.๑๐ นายณัฐเมศร์ เรืองพิชัยพร	โฆษกคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๑.๑.๑๑ นายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์	รองโฆษกคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๑.๑.๑๒ พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	กรรมาธิการวิสามัญ

๑.๑.๑๓ นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ กรรมาธิการวิสามัญ
๑.๑.๑๔ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
กรรมาธิการวิสามัญ
๑.๑.๑๕ นายธีรวุฒิ กลิ่นกุสุม กรรมาธิการวิสามัญ
๑.๑.๑๖ นางเบ็ญจวรรณ สิชฌนาสัย กรรมาธิการวิสามัญ
๑.๑.๑๗ นางสุวิมล ภูมิสิงหราช กรรมาธิการวิสามัญ

๑.๒ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้มีมติตั้งที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมาธิการวิสามัญ จำนวน ๑ คน คือ นายพิสิษฐ์ ณ พัทลุง

๑.๓ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้มีมติแต่งตั้ง นางสาวสุวพร นิลทัพ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ๓ สำนักกรรมาธิการ ๒ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ วรรคสาม

๑.๔ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการขึ้น จำนวน ๓ คณะ เพื่อทำหน้าที่ประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ แสวงหาแนวทางป้องกันและแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ และพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ และกิจการอื่นที่คณะกรรมาธิการมอบหมาย ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการประกอบด้วย

๑.๔.๑ คณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ เพื่อหาแนวทางและมาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ประกอบด้วย

๑) พลตำรวจเอก พงศพัศ พงศ์เจริญ
ประธานคณะอนุกรรมาธิการ
๒) นายแถมสิน รัตนพันธุ์ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ
๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
รองประธาน
คณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๔) นายณัฐเมศร์ เรืองพิชัยพร รองประธาน
คณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง
๕) นายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์
อนุกรรมาธิการและเลขานุการ
คณะอนุกรรมาธิการ
๖) นางปาริชาติ ทัพภะสุต อนุกรรมาธิการ
๗) นายสุชาติ หล่อโลหการ อนุกรรมาธิการ
๘) นายสุเทพ ยิ้มละมุล อนุกรรมาธิการ

๙) นายสุเมธ กัลยาณสิทธิ์ อนุกรรมาธิการ
๑๐) นางเบ็ญจวรรณ สิชฌนาสัย อนุกรรมาธิการ

๑.๔.๒ คณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ มีอำนาจหน้าที่วิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ ประกอบด้วย

๑) พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล ประธานคณะอนุกรรมาธิการ
๒) นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ รองประธาน คณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓) นางสุวิมล ภูมิสิงหราช รองประธาน คณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง
๔) นายธีรวุฒิ กลิ่นกุสุม เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ
๕) นางสาวเกวลิน สุรคุปต์ อนุกรรมาธิการ
๖) นางสาวชลลดา เมฆราตรี อนุกรรมาธิการ
๗) นายชัยชาญ เลาหศิริปัญญา อนุกรรมาธิการ
๘) นายวิศิษฎ์ วิชาศิลป์ อนุกรรมาธิการ
๙) นายพงษ์เทพ เอกอุดมชัย อนุกรรมาธิการ
๑๐) นางสุทิสา วรรณาเจริญพร อนุกรรมาธิการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ จำนวน ๒ คน คือ
๑) นายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์
๒) นายสรวิศ ธานีโต

ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ จำนวน ๓ คน คือ
๑) นายสุเมธ กัลยาณสิทธิ์
๒) นางทิพวัลย์ เทพธัญญะ
๓) นายศรัญยู ภักดีวงษ์

๑.๔.๓ คณะอนุกรรมาธิการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ มีอำนาจหน้าที่รวบรวมแนวทางป้องกันการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ รวบรวมแนวทางการช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ และสังเคราะห์หาแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ประกอบด้วย

๑) นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธานคณะอนุกรรมาธิการ
๒) พลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ รองประธาน คณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓) นายวงศ์พันธ์ ณธันยพัต รองประธาน คณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง
๔) นายอิทธิพล ปรีติประสงค์ เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ
๕) นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ อนุกรรมาธิการ

๖) นางพรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา อนุกรรมาธิการ
๗) นางรัตนา ตฤษณารังสี อนุกรรมาธิการ
๘) นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์ อนุกรรมาธิการ
๙) นายวิญญู พิทักษ์ปกรณ์ อนุกรรมาธิการ
๑๐) นายอภิวัชร บัวพันธ์ อนุกรรมาธิการ

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ คณะกรรมาธิการได้จัดให้มีการประชุม จำนวน ๒๔ ครั้ง

๒.๒ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ดำเนินการโดยเชิญหน่วยงานมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและประกอบการพิจารณา ดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี

<u>สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา</u>

๑) นางชื่นสุมน นิวาทวงษ์ ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายการเมือง
๒) นางสาวบวรสวรรค์ ประจวบกลาง นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๓) นางสาวสุจิตตา มโหธร นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

<u>กรมปศุสัตว์</u>

๑) นายพรพิรุณ ชินสอน นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มโรคสัตว์กระเพาะเดี่ยว สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์
๒) นางสาวนพวรรณ บัวมีธูป นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบสุขภาพสัตว์ สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์
๓) นายพงษ์เทพ เอกอุดมชัย นายสัตวแพทย์ชำนาญการปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มบำบัดโรคสัตว์ สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

๔) นางสาวปิยนาถ เล็กเจริญสุข นายสัตวแพทย์
สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

๕) นายแสนศักดิ์ เหลืองเกื้อกูลชัย นิติกรปฏิบัติการ

๖) นายสุรเดช พัฒนามงคล นิติกร

กระทรวงมหาดไทย

<u>กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น</u>

๑) นายองอาจ นันทกิจ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม

๒) นายภูวเนธ มาลินิล หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการจัดการด้านสาธารณสุข

๓) นายโกมินทร์ อินรัสพงศ์ นิติกรชำนาญการ

<u>กรุงเทพมหานคร</u>

- นางเบ็ญจวรรณ สิชฌนาสัย ผู้อำนวยการสำนักงานสัตวแพทย์สาธารณสุข
สำนักอนามัย
ผู้แทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

<u>สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</u>

- นายวิฑูร เอี่ยมโอภาส นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการ

<u>มหาวิทยาลัยมหิดล</u>

- รองศาสตราจารย์ปานเทพ รัตนากร
คณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์

กระทรวงสาธารณสุข

<u>กรมควบคุมโรค</u>

- นางรัตนา ธีระวัฒน์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

<u>กรมอนามัย</u>

- นางสาววิภา รุจจินากุล นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

องค์กรตามรัฐธรรมนูญ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

๑) นางสาวชัชพร พินทุวัฒนา ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

๒) นายสมศักดิ์ สุขวัฒน์ นิติกรชำนาญการ

สมาคม สมาพันธ์

สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย

- นายประจักษ์ เขียวนอก หัวหน้าฝ่ายประชุม

สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย

๑) นายอิศเรศ ฐิติมานะกุล เลขาธิการ

๒) นายมนต์สิทธิ์ อุฑฒยากร หัวหน้างานวิจัย

สมาพันธ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย

- นายวัฒนชัย บุญมานะ เลขาธิการ

๒.๓ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้มีมติเดินทางไปศึกษาดูงาน จำนวน ๑๒ ครั้ง ดังนี้

๒.๓.๑ ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดอุทัยธานี ระหว่างวันที่ ๖ – ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

๒.๓.๒ ศึกษาดูงาน ณ สวนสัตว์เพื่อนเดรัจฉาน ถนนรามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

๒.๓.๓ ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดนครนายก ระหว่างวันที่ ๕ – ๖ มีนาคม ๒๕๕๙

๒.๓.๔ ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดสระแก้ว ระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๙

๒.๓.๕ ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดขอนแก่น ระหว่างวันที่ ๙ – ๑๐ เมษายน ๒๕๕๙

๒.๓.๖ ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ ๕ – ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๒.๓.๗ ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดราชบุรี ระหว่างวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๒.๓.๘ ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๒.๓.๙ ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ ๒๘ – ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๒.๓.๑๐ ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๕ – ๖ มิถุนายน ๒๕๕๙

๒.๓.๑๑ ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดเพชรบุรี ระหว่างวันที่ ๑๑ – ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๙

๒.๓.๑๒ ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดมุกดาหาร ระหว่างวันที่ ๑๘ – ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

๒.๔ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้จัดสัมมนา จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้

๒.๔.๑ เรื่อง “ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ” ณ ห้องรับรอง ๑ – ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ วันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

๒.๔.๒ เรื่อง “บทบาทราชการส่วนท้องถิ่นต่อการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ” ณ ห้องสารนิเทศ ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๑ วันจันทร์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๒.๔.๓ เรื่อง “หมากัดคน คนทำร้ายหมา แก้ปัญหาอย่างไร?” ณ ห้องรับรอง ๑ – ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ วันศุกร์ที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมาธิการวิสามัญขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ โดยคณะกรรมาธิการวิสามัญได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ คณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ และคณะอนุกรรมาธิการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ดำเนินการพิจารณาศึกษากรณีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณารายงานของคณะอนุกรรมาธิการด้วยความละเอียดรอบคอบแล้ว และได้มีมติให้ความเห็นชอบกับรายงานดังกล่าว โดยถือเป็นรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

จากการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการวิสามัญ โดยมีรายละเอียดตามรายงานท้ายนี้ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณา หากสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการวิสามัญขอได้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาและดำเนินการตามแต่จะเห็นสมควรต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ)
เลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณา
ศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทนำ

คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ พิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ ทั้งสุนัข แมว และสัตว์อื่น ๆ ให้เร่รอนในที่สาธารณะหรือนำไปปล่อยทิ้งไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ กำลังเป็นปัญหาเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ เพราะสัตว์เหล่านี้ไปก่อปัญหารบกวน เป็นอันตราย และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ เป็นพาหะการแพร่ระบาดของโรคติดต่อซึ่งล้วนแต่เป็นภาระทางสังคมที่ควรเร่งแก้ไข แม้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ จะได้กำหนดให้เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม และมีบทกำหนดโทษแก่เจ้าของสัตว์ที่ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันควรไว้ก็ตาม แต่ผู้เลี้ยงสัตว์จำนวนมากมิได้ไตร่ตรองถึงความพร้อมของตนเองในการดูแลสัตว์เลี้ยงว่าควรนำสัตว์มาเลี้ยง รวมทั้งความไม่ใส่ใจและขาดความรู้ในการเลี้ยงสัตว์ สิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหา คือ การรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการเลี้ยงสัตว์ไปพร้อม ๆ กับความรักความใส่ใจต่อสัตว์เลี้ยงอย่างจริงจัง โดยให้มีการประเมินตนเองถึงศักยภาพและความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนที่จะนำสัตว์มาเลี้ยงดู เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ลุกลามและส่งผลกระทบต่อสังคมในระยะยาว

ในการนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงได้พิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะขึ้น โดยการพิจารณาถึงสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ การประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในปัจจุบัน และพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. ความเป็นมาและสภาพปัญหา

๑.๑ ความหมาย

คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ให้ความหมายของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะเป็นดังนี้

๑) “สัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง” คณะกรรมาธิการวิสามัญให้หมายความรวมถึง “สัตว์ไม่มีเจ้าของ” “สัตว์จรจัด” โดยอาจแบ่งออกได้ดังนี้

(๑) สัตว์เลี้ยงทั่วไป เช่น สุนัข แมว เป็นต้น

(๒) สัตว์พาหนะและปศุสัตว์ เช่น ช้าง ม้า โค กระบือ และแพะ เป็นต้น

(๓) สัตว์ป่า แบ่งออกเป็นสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือสัตว์ป่าหายากที่อาจถูกนำมาเพาะเลี้ยงหรือถูกนำมาทอดทิ้ง ซึ่งอาจเป็นสัตว์ทุกชนิดไม่ว่าสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก แมลงหรือแมง ซึ่งโดยสภาพธรรมชาติย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือในน้ำ และสัตว์ป่าสงวนซึ่งเป็นสัตว์ป่าหายาก รวมถึงสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามกฎหมายว่าด้วยสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

(๔) สัตว์ต่างถิ่น (Exotic animals) หมายถึง สัตว์นำเข้าที่มีถิ่นกำเนิดในต่างประเทศ เช่น นก หนู แมงมุม นากหญ้า ลิง สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์น้ำ และสัตว์ฟันแทะอื่น ๆ เป็นต้น

๒) การทอดทิ้ง หมายความว่า การที่เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันควร แต่ไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน

๓) ที่สาธารณะ หมายความว่า สาธารณสถาน ซึ่งเป็นสถานที่ใด ๆ ที่ประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ และหมายความรวมถึง ทางสาธารณะที่เป็นทางบกหรือทางน้ำสำหรับประชาชนใช้ในการจราจร ตลอดจนทางรถไฟหรือรถรางที่มีรถเดินสำหรับประชาชนโดยสาร

ทั้งนี้ เนื่องจากสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งมีหลายชนิด และมีปัญหาที่แตกต่างกัน ดังนั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงพิจารณาศึกษาเฉพาะปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะที่เป็นปัญหาต่อประชาชนมากที่สุด คือ ปัญหาการทอดทิ้งสุนัขและแมวในที่สาธารณะก่อนเป็นอันดับแรก

๑.๒ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

สุนัขเลี้ยงและสุนัขจรจัดเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมนุษย์มาช้านาน แต่ปัญหาจำนวนสุนัขจรจัดที่เพิ่มขึ้น การกัดทำร้ายประชาชน และการแพร่ระบาดของโรคที่เกิดจากเชื้อ Rabies ทำให้สุนัขจรจัดถูกมองว่าเป็นต้นเหตุที่จำเป็นต้องกำจัด อันเป็นที่มาของคำว่า “โรคพิษสุนัขบ้า” ซึ่งข้อเท็จจริงควรเรียกว่า “โรคกลัวน้ำ” เพราะสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดสามารถเป็นพาหะได้ สุนัขจึงตกเป็นเหยื่อของมาตรการรุนแรงที่เกิดจากความหวาดกลัวและบ่อยครั้งส่งผลกระทบในวงกว้างกลายเป็นข้อพิพาททางสังคมและปัญหาสวัสดิภาพสัตว์

ทั้งนี้ สังคมเอเชียส่วนใหญ่รวมทั้งประเทศไทยนิยมเลี้ยงสุนัขไว้นอกบ้าน และเผื่อแผ่ไปถึงสุนัขที่มาอาศัยบริเวณหน้าบ้าน ตลอดจนศาสนสถาน วัดวาอาราม และที่สาธารณะต่าง ๆ ล้วนเป็นที่อยู่อาศัยของสุนัข การขาดความรับผิดชอบและวินัยในการเลี้ยงสัตว์จึงเป็นต้นเหตุที่แท้จริงของการเกิดสุนัขจรจัดและการแพร่ระบาดของโรค

ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกยอมรับว่าจำนวนสุนัขจรจัดเป็นปัญหาสังคมที่มีผลต่อสุขอนามัยของชุมชนโลก จึงให้ความสำคัญกับการควบคุมจำนวนสุนัขทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของด้วยการทำหมันและฉีดวัคซีนตามหลักมนุษยธรรม โดยอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และอาสาสมัครสวัสดิภาพสัตว์ (จาก OIE Terrestrial Animal Health Standards Commission / September-October 2008)

ทุกวันนี้ประเทศไทยมีสุนัขและแมวจรจัดกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป เฉพาะสุนัขมีประมาณมากกว่า ๖,๗๐๐,๐๐๐ ตัว เป็นสุนัขจรจัดกว่า ๘๐๐,๐๐๐ ตัว มีการรณรงค์ทำหมันและฉีดวัคซีนสุนัขจรจัดโดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมถึงองค์กรสวัสดิภาพสัตว์และกลุ่มรักสัตว์มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ก็ยังมีการนำสุนัขมาทอดทิ้งตามที่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่สุนัขมีเจ้าของยังไม่นิยมทำหมันและยังนิยมปล่อยให้สุนัขออกมาเที่ยวเล่นนอกบ้านโดยปราศจาก

การควบคุม เป็นผลให้มีการเพิ่มจำนวนสุนัขจากการผสมพันธุ์ระหว่างสุนัขมีเจ้าของกับสุนัขจรจัด นอกจากนี้ยังมีค่านิยมในการเลี้ยงสัตว์ป่าและสัตว์นำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยส่วนใหญ่ไม่คำนึงถึงปัจจัยทางธรรมชาติและการขยายพันธุ์ของสัตว์ เมื่อหมดความต้องการหรือไม่สามารถเลี้ยงดูต่อไปได้ก็มักนำไปปล่อยให้ขยายพันธุ์ตามที่ต่าง ๆ กลายเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะไม่เพียงก่อปัญหาด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมเท่านั้น ยังเป็นต้นเหตุนำไปสู่ปัญหาสังคมด้วย ด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมมีทั้งปัญหาโรคติดต่อจากสัตว์สู่สัตว์ และสัตว์สู่มนุษย์ ปัญหามลพิษจากการขุดคุ้ยขยะมูลฝอยและซากของสัตว์ที่เสียชีวิตเองหรืออุบัติเหตุ ปัญหาระบบนิเวศน์ในกรณีของสัตว์ป่าและสัตว์ต่างถิ่น ในขณะที่ด้านสังคมมีทั้งปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักสงเคราะห์สัตว์กับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากสัตว์ ปัญหาการหาประโยชน์โดยมิชอบจากการจำหน่ายจ่ายแจกสัตว์เพื่อเงินบริจาค ปัญหาอุบัติเหตุทางท้องถนนที่สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สิน ร่างกาย หรือแม้กระทั่งชีวิต

๒. วิธีการศึกษา

เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการศึกษาในทั้ง ๓ เป้าหมาย คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงได้กำหนดวิธีการศึกษา ดังนี้

๒.๑ การศึกษาสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๑) การศึกษาข้อมูลจากสรรพเอกสาร หนังสือพิมพ์ และสื่อสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับสถานการณ์อันเป็นปัญหา

๒) การสำรวจและรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓) การศึกษาบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔) การประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๕) การจัดเวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และเวทีสาธารณะเพื่อรวบรวมสถานการณ์ปัญหา

๖) การลงพื้นที่เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะจากกรณีศึกษาตัวอย่าง (Case Study) โดยเป็นการศึกษาในส่วนของกรณีอันเป็นประเด็นปัญหา และกรณีตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการจัดการปัญหา (Success Story)

๗) การประชุมร่วมกันระหว่างคณะอนุกรรมาธิการในแต่ละคณะ และการประชุมร่วมกันของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๒.๒ การพัฒนาแนวทางในการจัดการปัญหาจากกรณีศึกษาตัวอย่าง

๑) การจัดทำห้องทดลองเชิงปฏิบัติการในการจัดการปัญหา โดยการดำเนินการจัดการและแก้ไขปัญหาให้กับกรณีศึกษาตัวอย่างที่เป็นประเด็นปัญหา

๒) การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย

๒.๓ การจัดทำแนวทางในการจัดการปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหา

๑) การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร บทความ งานวิชาการ หนังสือพิมพ์ และสื่อสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อรวบรวมแนวทางในการจัดการปัญหา

๒) การประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะเพื่อแสวงหาแนวทางในการจัดการปัญหาที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

๓) การจัดเวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และเวทีสาธารณะเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหา

๔) การลงพื้นที่เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะจากกรณีศึกษาตัวอย่าง (Case Study) โดยเป็นการศึกษาในส่วนของกรณีอันเป็นประเด็นปัญหา และกรณีตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการจัดการปัญหา (Success Story)

๓. เป้าหมายของการศึกษา

๓.๑ เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาของการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ และนำไปสู่การประมวลสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๓.๒ เพื่อจัดทำแนวทางในการจัดการปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหาที่มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับได้ของทุกฝ่าย รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปฏิรูปกฎหมาย นโยบายที่เกี่ยวข้อง

๔. กรอบของการศึกษา

สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งมีหลายชนิด และมีปัญหาที่แตกต่างกัน ดังนั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงพิจารณาศึกษาเฉพาะปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะที่เป็นปัญหาต่อประชาชนมากที่สุด คือ ปัญหาการทอดทิ้งสุนัขและแมวในที่สาธารณะก่อนเป็นอันดับแรก ส่วนการพิจารณาศึกษาปัญหาเกี่ยวกับลิงในที่สาธารณะ หรือปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ป่า หรือสัตว์ต่างถิ่น (Exotic animals) นั้น ควรมีการพิจารณาศึกษาในโอกาสต่อไป

ทั้งนี้ ในรอบระยะเวลา ๖ เดือนที่ผ่านมา คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากปัญหาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะอันเกิดเป็นผลกระทบต่อประชาชน เช่น ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม เกิดผลกระทบในเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า หรือเหตุเดือดร้อนรำคาญ เป็นต้น

บทที่ ๑
สาเหตุของการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ปัญหาการที่สัตว์ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ ทั้งนี้ ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์มิได้เกิดเฉพาะสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของเท่านั้น แต่รวมถึงกรณีเจ้าของสัตว์ไม่เลี้ยงหรือไม่ได้จัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์เลี้ยงอย่างเหมาะสมย่อมถือเป็นการทอดทิ้งสัตว์ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ มนุษย์ทั่วไปยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางธรรมชาติและการแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์เลี้ยงและสัตว์จรจัด ที่เมื่ออยู่รวมกันมักจะแพร่พันธุ์ และเป็นแหล่งรวมของเชื้อโรค มีการแพร่กระจายของโรคจากสัตว์สู่สัตว์ และสัตว์สู่มนุษย์ ทั้งนี้ สัตว์เหล่านี้หากไม่มีการทำหมันถาวรก็จะมีการขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น และมีการขยายที่อยู่อาศัยไปตามแหล่งอาหาร เช่น ที่ทิ้งขยะสาธารณะ ทำให้มีการขยายพื้นที่ไปพร้อม ๆ กับการเพิ่มจำนวน โดยสาเหตุของการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะมีมูลเหตุและปัจจัยในหลายประการ ได้แก่

๑. สาเหตุจากผู้เลี้ยงหรือผู้เพาะเลี้ยง

๑.๑ ทัศนคติในการเลี้ยงสัตว์

ทัศนคติในการเลี้ยงสัตว์ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการเลี้ยงสัตว์ เพราะตลอดช่วงชีวิตของสัตว์ ผู้เลี้ยงต้องมีความพร้อม และทราบถึงภาระในการเลี้ยงดู เช่น กรณีการนำลูกสุนัขหรือแมวมาเลี้ยงด้วยความน่ารัก โดยมองเสมือนว่าสัตว์ดังกล่าวเป็นตุ๊กตาหรือเป็นของเล่น ทั้งนี้ เพราะสัตว์ที่ถูกนำมาจำหน่ายหรือการให้สัตว์เลี้ยงมักจะเป็นช่วงที่สัตว์อยู่ในวัยที่น่ารัก ก่อให้เกิดแรงจูงใจกับผู้รับเลี้ยงที่สนใจรับเลี้ยงสัตว์ แต่ในข้อเท็จจริงแล้วสัตว์ดังกล่าวมีชีวิต และเมื่อสัตว์โตขึ้นคงไม่มีความน่ารักอย่างที่คิด รวมทั้งอาจก่อความเดือดร้อนรำคาญ และเป็นภาระค่าใช้จ่ายจนทำให้ถูกนำไปแจกจ่ายให้กับบุคคลอื่น เช่น ให้ลูก ให้แฟน หรือให้เป็นของขวัญ หรือแม้แต่ผู้ที่ไม่ต้องการรับแต่ชอบของฟรี รวมถึงการนำไปทอดทิ้งในที่สาธารณะ

ปัจจุบันผู้เลี้ยงสัตว์ยังขาดทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทำหมันสัตว์เลี้ยง เช่น ทัศนคติเกี่ยวกับความกลัวต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับสัตว์อันเกิดจากการทำหมัน ความเชื่อเรื่องความเกรงกลัวต่อบาปในการทำหมัน โดยขาดความรู้เรื่องสุขภาพสัตว์ที่ดีตามหลักวิชาการที่ถูกต้องอันเกิดจากการทำหมัน เป็นต้น และเมื่อสัตว์เลี้ยงของตนขยายพันธุ์มากขึ้นอาจไม่มีความสามารถที่จะเลี้ยงดูได้ จึงมีการมอบลูกสัตว์ให้กับผู้อื่น หรือทอดทิ้งสัตว์โดยไม่มีการจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสม รวมทั้งนำไปปล่อยทิ้งในที่สาธารณะ

๑.๒ การขาดความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงหรือเจ้าของสัตว์

ผู้เลี้ยงสัตว์ที่ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีการวางแผนการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้อง ขาดการควบคุมจำนวน ไม่จัดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับสวัสดิภาพสัตว์ ไม่มีการควบคุมสัตว์ที่เหมาะสม และเมื่อสัตว์มีพฤติกรรมตามธรรมชาติอันไม่พึงประสงค์ ไม่เป็นไปตามความต้องการหรือที่คาดหวังไว้ เช่น การส่งเสียงรบกวน ดุร้าย (หวาดระแวง) กินจุ ทำลายของ เข้ากับมนุษย์หรือสัตว์อื่นในบ้านไม่ได้ ไม่เหมือนแม่พันธุ์พ่อพันธุ์ หรือเมื่อสัตว์มีอาการเจ็บป่วย แต่ขาดการดูแล

รักษาโดยรัฐ เพราะไม่มีสถานพยาบาลสัตว์รองรับสำหรับกรณีสัตว์บาดเจ็บ ป่วย ที่ผู้เลี้ยงหรือเจ้าของสามารถดูแลค่ารักษาได้ รวมทั้งกรณีสัตว์อยู่ในสภาพที่ไม่น่าดูชราภาพ หรือแม้แต่สัตว์เลี้ยงบางชนิดมีอายุขัยยืนยาวแต่ผู้เลี้ยงอาจไม่สามารถอยู่ดูแลได้ตลอดอายุขัยของสัตว์ดังกล่าว รวมทั้งเจ้าของขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเลี้ยงสัตว์ โดยไม่เคยฝึกหรือควบคุมสัตว์ตามความเหมาะสมเป็นเหตุให้สัตว์เลี้ยงอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญกับผู้อื่น ล้วนนำมาซึ่งการทอดทิ้งสัตว์ได้ทั้งสิ้น

นอกจากนี้ การทอดทิ้งสัตว์ยังเกิดจากการย้ายที่อยู่อาศัยหรือถิ่นฐานในการประกอบอาชีพ เช่น การถูกไล่ที่ดิน การถูกเวนคืนที่ดิน การถูกโอนย้ายงาน โดยเจ้าของสัตว์เลี้ยงไม่นำสัตว์ติดตามไปด้วย หรือไม่จัดหาที่อยู่ใหม่ให้ หรือบางกรณีที่เจ้าของทิ้งไว้ให้เฝ้าบ้านโดยไม่จัดการเรื่องสถานที่ อาหาร น้ำ ไว้อย่างเพียงพอ สัตว์ก็จะต้องหาทางออกไปแสวงหาอาหารเพื่อความอยู่รอด กลายเป็นสัตว์จรจัด

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพก่อสร้างหรือกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จะเลี้ยงดูสัตว์ไว้เพื่อช่วยกำจัดเศษอาหาร เพื่อลดภาระการกำจัดขยะของตน เมื่อกลุ่มผู้ประกอบอาชีพก่อสร้างหรือกลุ่มผู้ใช้แรงงานได้ดำเนินการก่อสร้างในพื้นที่นั้นเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ก่อสร้างก็ทอดทิ้งสัตว์เลี้ยงนั้นไว้ในสถานที่ก่อสร้างเดิม เป็นต้น

การทอดทิ้งสัตว์ดังกล่าวข้างต้น เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งมีการกำหนดโทษแก่เจ้าของสัตว์ที่ไม่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตน โดยไม่มีเหตุอันสมควร

ปัจจุบันเจ้าของสัตว์เลี้ยงยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจต่อกฎหมายดังกล่าวข้างต้น รวมถึงข้อบัญญัติของราชการส่วนท้องถิ่นว่าด้วยเรื่องการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ซึ่งมีอยู่แล้ว เนื่องจากยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ และยังไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ทำให้มีการกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่ทราบว่าเป็นความผิด

๑.๓ การขาดความรับผิดชอบของผู้เพาะเลี้ยง

ผู้เพาะเลี้ยงโดยผู้เพาะเลี้ยงบางรายมีการเพาะพันธุ์สัตว์ตามกระแสความนิยมของผู้เลี้ยงสัตว์ ส่งผลให้ปริมาณสัตว์ล้นตลาดและเมื่อไม่ได้รับความนิยม ก็จะนำสัตว์ดังกล่าวไปทอดทิ้งในที่สาธารณะหรือจำหน่ายเลหลัง ทำให้จำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งกรณีของแม่พันธุ์สัตว์ที่ถูกใช้งานจนมีปัญหาด้านสุขภาพ และผลิตลูกที่ด้อยคุณภาพจนทำให้ต้องถูกทอดทิ้ง ประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงถึง คือ

๑) ผู้เพาะเลี้ยงเพื่อการค้า มักใช้ห้วงเวลาที่ลูกสัตว์กำลังน่ารักในการจำหน่ายเพื่อดึงดูดลูกค้า ซึ่งมีผลในภายหลัง เพราะการแยกแม่สัตว์และลูกสัตว์ก่อนวัยอันควร อาจทำให้ลูกสัตว์ไม่แข็งแรง และขาดการดูแลในด้านอุปนิสัยจากแม่ ซึ่งทั้ง ๒ ประการมีผลต่อสุขภาพและนิสัยลูกสัตว์ที่จำหน่ายไป ทำให้ผู้ซื้อได้สัตว์ที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังก็อาจทอดทิ้งหรือปล่อยในที่สาธารณะ

๒) การจัดสถานที่ของที่เพาะเลี้ยงไม่ถูกสุขอนามัยของสัตว์ การเพาะพันธุ์โดยไม่คำนึงถึงสุขภาพสัตว์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ลูกที่นำไปจำหน่ายมีโรค หรือสุขภาพไม่ดี หรือกลายเป็นสัตว์พิการที่จำหน่ายไม่ได้ก็ต้องทิ้ง หรือผู้ซื้อไปเห็นว่าไม่เป็นไปตามความต้องการก็ทิ้ง

๓) แม่พันธุ์หรือพ่อพันธุ์ที่หมดความสามารถในการผลิตลูกเพื่อการค้าต่อไป อาจถูกทิ้งเพื่อมิให้เป็นภาระค่าใช้จ่าย

๒. สาเหตุจากการขาดการควบคุมการนำเข้าสัตว์จากต่างประเทศ การจำหน่ายสัตว์และการเช่าสัตว์

ในปัจจุบันแม้จะมีอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora : CITES) แต่ครอบคลุมเฉพาะสัตว์ใกล้สูญพันธุ์ จึงมีการนำเข้าสัตว์ป่าบางชนิดจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่าย โดยอาศัยช่องว่างทางกฎหมายควบคุมดังกล่าว หรือหลบเลี่ยงการตรวจทางศุลกากร และด่านกักกันสัตว์ ทำให้มีสัตว์ต่างถิ่นจำหน่ายอยู่โดยทั่วไป หรือนำมาแสดงในลักษณะสวนสัตว์เลี้ยง ซึ่งสัตว์เหล่านี้หากหลุดจากที่เลี้ยงหรือผู้เลี้ยงจงใจปล่อยสู่สาธารณะก็จะมีผลต่อระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการค้าลูกสัตว์ป่าที่ได้มาจากการฆ่าแม่โดยผิดกฎหมาย รวมทั้งลูกสัตว์ที่ได้จากการเพาะเลี้ยงโดยขาดความรับผิดชอบดังกล่าวแล้วข้างต้น และการจัดสถานที่จำหน่ายสัตว์โดยไม่คำนึงถึงสวัสดิภาพสัตว์

นอกจากนี้ การเช่าสัตว์ไปทดลองเลี้ยงเพื่อประกอบการตัดสินใจในการซื้อสัตว์เลี้ยง หรือการเช่าเพื่อนำไปประกอบกิจกรรมต่าง ๆ โดยขัดต่อการจัดสวัสดิภาพสัตว์และปราศจากการควบคุม

๓. สาเหตุจากการสงเคราะห์ช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง (เคาะกะละมังเลี้ยง) อย่างไม่มีระบบ

การสงเคราะห์ช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งเป็นไปอย่างไม่มีระบบเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเพิ่มจำนวนสัตว์และเสี่ยงต่อการถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ หากผู้สงเคราะห์ละเลยหรือทอดทิ้งการดูแล ซึ่งอาจเป็นเพราะสาเหตุส่วนตัว การขาดแคลนทุนทรัพย์ในการสงเคราะห์

การนำสัตว์จรจัดมาเลี้ยงดูในลักษณะสถานสงเคราะห์สัตว์ โดยกลุ่มผู้รักสัตว์มีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่หลายแห่งดำเนินการโดยไม่มีความพร้อมในด้านปัจจัยต่าง ๆ อาทิ สถานที่ บุคลากร ทุน และเวลา ทำให้สัตว์เหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีไปกว่าหรืออาจแย่กว่าการเป็นสัตว์จรจัด นอกจากนี้การปกป้องสัตว์ที่อยู่ในที่สาธารณะของกลุ่มคนรักสัตว์บางกลุ่มก็ดำเนินการโดยขาดความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้อง จึงควรมีการจัดระบบการสงเคราะห์ช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง (เคาะกะละมังเลี้ยง) อย่างเป็นระบบ

หน้าว่าง

บทที่ ๒
การประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ซึ่งในการศึกษาในส่วนนี้เป็นการศึกษาสถานการณ์อันเป็นปัญหาใน ๓ สถานการณ์ กล่าวคือ (๑) สถานการณ์เกี่ยวกับจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ โดยมุ่งเน้นไปในการศึกษาข้อมูลจำนวนสุนัขและแมวอันเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่มีอยู่ในปัจจุบัน (๒) สถานการณ์ปัญหาความเดือดร้อนและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสัตว์ที่ถูกทิ้งในที่สาธารณะ (๓) สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดูแลและช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ และ (๔) สถานการณ์ปัญหาในด้านการบังคับใช้กฎหมายในการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๑. สถานการณ์เกี่ยวกับจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบัน

เพื่อทำให้เกิดการจัดทำข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะว่ามีอยู่เท่าใด ซึ่งจากการศึกษาในส่วนนี้ พบว่า ไม่มีการดำเนินการเพื่อจัดทำฐานข้อมูลเพื่อแสดงจำนวนตัวเลขของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะอย่างเป็นระบบ คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงประเมินจำนวนตัวเลขของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะจากข้อมูลเชิงสถิติของหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย (๑) ข้อมูลแบบสำรวจจำนวนสุนัขและแมว โครงการรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๕๙ ของกรมปศุสัตว์ (๒) ข้อมูลการสำรวจจำนวนสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ (๓) ข้อมูลการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากราชการส่วนท้องถิ่น[๑] และ (๔) ข้อมูลการฉีดวัคซีนให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากราชการส่วนท้องถิ่น[๒]

เมื่อพิจารณาข้อมูลดังกล่าวแล้ว พบว่า จำนวนสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของ/ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ข้อมูลปรากฏรายละเอียดในตารางที่ ๑

---

[๑] ข้อมูลที่ได้จากการรายงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ส่งรายงานข้อมูลมายังคณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ตามที่ได้มีหนังสือสอบถามไป ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ และวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๒] ข้อมูลที่ได้จากการรายงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ส่งรายงานข้อมูลมายังคณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ตามที่ได้มีหนังสือสอบถามไป ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ และวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ตารางที่ ๑
ข้อมูลจำนวนสุนัขและแมวมีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ/ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๗ และพ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อมูลจากหน่วยงาน	จำนวนสุนัขและแมว			
	ไม่มีเจ้าของ		มีเจ้าของ	
	สุนัข (ตัว)	แมว (ตัว)	สุนัข (ตัว)	แมว (ตัว)
ข้อมูลสำนักควบคุมป้องกันและบำบัดสัตว์โรค กรมปศุสัตว์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗	๗๒๒,๖๒๕	ไม่ได้ขอข้อมูล	๗,๘๖๔,๙๑๒	ไม่ได้ขอข้อมูล
ข้อมูลโครงการรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า กรมปศุสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	๘๑๖,๒๔๙	๕๐๕,๓๑๔	๖,๗๕๘,๕๕๒	๒,๖๑๔,๐๘๖
ข้อมูลสุนัขและแมวไม่มีเจ้าของโดยราชการส่วนท้องถิ่น ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (ไม่รวมกรุงเทพฯ)	๔๙๙,๑๓๘	๒๓๗,๕๐๒	ไม่ได้ขอข้อมูล	ไม่ได้ขอข้อมูล

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่าข้อมูลจำนวนตัวเลขจำนวนสุนัขและแมวไม่มีเจ้าของ/ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ระหว่างกรมปศุสัตว์และข้อมูลการรายงานของราชการส่วนท้องถิ่นจะไม่ตรงกัน แต่ในเบื้องต้น ทำให้ประเมินถึงจำนวนสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของ/ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ โดย

(๑) จำนวนสุนัขที่ไม่มีเจ้าของ/ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมีจำนวนประมาณ ๔๙๙,๑๓๘ – ๘๑๖,๒๔๙ ตัว

(๒) จำนวนแมวที่ไม่มีเจ้าของ/ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมีจำนวนประมาณ ๒๓๗,๕๐๒ – ๕๐๕,๓๑๔ ตัว

ในขณะเดียวกัน ในด้านสถานการณ์ของการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะโดยพิจารณาจากข้อมูลตัวบ่งชี้สำคัญ คือ จำนวนสัตว์ที่สถานสงเคราะห์ต่าง ๆ รับเข้ามาดูแลในแต่ละเดือนที่ยังคงปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่อง เช่น ศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด ศูนย์ทัพทัน กรุงเทพมหานคร มีการรับสุนัขจากศูนย์ดูแลสุนัขในเขตประเวศเฉลี่ยเดือนละ ๒๐๐ - ๓๐๐ ตัว จะเห็นได้ว่า สถานการณ์ของจำนวนสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของและอยู่ในพื้นที่สาธารณะยังคงมีจำนวนมาก อีกทั้งสถานการณ์ปัญหาของการทอดทิ้งสัตว์ของเจ้าของสัตว์เลี้ยงยังคงมีอยู่ ปัจจัยทั้ง ๒ ปัจจัยนี้ส่งผลโดยตรงกับความรุนแรงและแนวโน้มของปัญหาในเรื่องการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๒. สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๒.๑ ปัญหาด้านจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมีจำนวนมากโดยมีแนวโน้มปัญหาเพิ่มมากขึ้น

จากข้อมูลรายงานจำนวนสุนัขและแมวไม่มีเจ้าของโดยกรมปศุสัตว์ รวมทั้งข้อมูลจากรายงานของราชการส่วนท้องถิ่นพบว่าประเทศไทยมีจำนวนสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจำนวนมาก ทั้งนี้ ปัญหาการเพิ่มจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมาจากสาเหตุหลัก ๒ ประการกล่าวคือ การทอดทิ้งสัตว์เลี้ยงของเจ้าของสัตว์เลี้ยง รวมทั้งการทอดทิ้งสัตว์โดยผู้เพาะเลี้ยง ผู้ค้าสัตว์ และผู้นำเข้าสัตว์จากต่างประเทศ และการแพร่พันธุ์ของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ซึ่งหากพิจารณาข้อมูลรายงานการทำหมันให้กับสุนัขและแมวไม่มีเจ้าของโดยราชการส่วนท้องถิ่นรายจังหวัด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า มีการทำหมันให้กับสุนัขที่ไม่มีเจ้าของจำนวน ๓๗,๙๔๕ ตัว และทำหมันให้กับแมวจำนวน ๑๕,๓๗๐ ตัว ซึ่งปัจจัยการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะเพียงบางส่วนทำให้สุนัขและแมวที่ไม่ได้รับการทำหมันถาวรสามารถแพร่พันธุ์เพิ่มจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

หากพิจารณาข้อมูลจำนวนตัวเลขของสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของและอยู่ในพื้นที่สาธารณะ เปรียบเทียบกับข้อมูลจำนวนการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของโดยหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น รายละเอียดปรากฏในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒
ข้อมูลจำนวนตัวเลขของสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของและอยู่ในพื้นที่สาธารณะ เปรียบเทียบกับข้อมูลจำนวนการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของ โดยหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น

หน่วยงาน	จำนวนสุนัขและแมว ที่ไม่มีเจ้าของ (ตัว)		จำนวนการทำหมันให้กับสุนัข และแมวที่ไม่มีเจ้าของ (ตัว)	
	สุนัข	แมว	สุนัข	แมว
ข้อมูลโครงการรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า กรมปศุสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	๘๑๖,๒๔๙	๕๐๕,๓๑๔	ดำเนินงานสะสม (ปี ๒๕๕๘) ๒๑๐,๕๕๑	
กรุงเทพมหานคร ดำเนินการสะสม (ปี ๒๕๔๓ – ๒๕๔๘)	ไม่มีการสำรวจ	ไม่มีการสำรวจ	๒๓๓,๖๙๗	๑๙๓,๔๒๑
ข้อมูลสุนัขและแมวไม่มีเจ้าของโดยราชการส่วนท้องถิ่น ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (ไม่รวมกรุงเทพฯ)	๔๙๙,๑๓๘	๒๓๗,๕๐๒	๘๓,๖๐๗	๑๕,๙๒๙

โดยที่การดำเนินการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการปัญหาในการควบคุมจำนวนสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของในสาธารณะ แต่เมื่อพิจารณาจากข้อมูลรายงานจำนวนการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นจะพบว่าการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของทำได้เพียงประมาณร้อยละ ๑๐ ของจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งและอยู่ในพื้นที่สาธารณะ ส่งผลให้สุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะที่ไม่ได้รับการทำหมันมีการแพร่พันธุ์มากยิ่งขึ้น และเป็นผลให้สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมีจำนวนมากขึ้น

ทั้งนี้ ข้อมูลจากการจัดเวทีสัมมนาวิชาการและเวทีสาธารณะของคณะกรรมาธิการวิสามัญ[๓] ประกอบกับข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มของปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะโดยพบว่า และปัญหาลิงในที่สาธารณะกำลังเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อสังคมมากขึ้น

๒.๒ ปัญหาด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคมจากสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

ปัญหาด้านความเดือดร้อนรำคาญในกรณีสุนัขไม่มีเจ้าของที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะเป็นปัญหาที่นำไปสู่การร้องเรียนไปยังหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น โดยข้อมูลการร้องเรียนปัญหาของกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่ามีการร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนรำคาญจากกรณีสุนัขไม่มีเจ้าของที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะจำนวน ๒,๙๒๙ ราย หรือในกรณีการรายงานข้อมูลจำนวนการร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนรำคาญจากกรณีสุนัขไม่มีเจ้าของที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะของเทศบาลนครรังสิต ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีจำนวน ๖๕ ราย เรื่อง หรือในกรณีการรายงานข้อมูลจำนวนการร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนรำคาญจากกรณีสุนัขไม่มีเจ้าของที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะของเทศบาลนครเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีจำนวน ๒๖ ราย

อีกทั้งปัญหาการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าจากสัตว์สู่มนุษย์ ปี ๒๕๕๘ มีผู้เสียชีวิต จำนวน ๕ คน และปี ๒๕๕๙ ถึงปัจจุบันพบผู้เสียชีวิตแล้ว จำนวน ๖ คน โดยข้อมูลจากกรมปศุสัตว์ ปัญหาเรื่องโรคพิษสุนัขบ้าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ซึ่งพาหะนำโรคที่สำคัญก็คือ สุนัขและแมว เนื่องจากมีจำนวนมากและอยู่ใกล้ชิดกับมนุษย์ อย่างไรก็ตามพบว่า ข้อมูลรายงานจำนวนการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของราชการส่วนท้องถิ่นที่มีการนำเสนอรายงานมายังคณะอนุกรรมาธิการประมวลปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะรายละเอียดปรากฏในตารางที่ ๓

---

[๓] เวทีสัมมนาวิชาการ เรื่อง "ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ" (ครั้งที่ ๑) เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ตารางที่ ๓
ข้อมูลจำนวนตัวเลขของสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของและอยู่ในพื้นที่สาธารณะ เปรียบเทียบกับข้อมูลจำนวนการฉีดวัคซีนให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของ โดยหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น

หน่วยงาน	จำนวนสุนัขและแมวที่ไม่เจ้าของ (ตัว)		จำนวนการฉีดวัคซีนให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของ (ตัว)	
	สุนัข	แมว	สุนัข	แมว
ข้อมูลสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดสัตว์โรค กรมปศุสัตว์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗	๗๒๒,๖๒๕	ไม่ได้ขอข้อมูล	ข้อมูลรวมสุนัขมีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ	ข้อมูลรวมแมวมีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ
ฉีดโดยกรมปศุสัตว์			๑๒๓,๐๕๐	๕๕,๘๘๘
ฉีดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			๖,๐๗๔,๖๐๗	๑,๖๔๑,๕๖๙
ฉีดโดยสถานพยาบาลสัตว์			๒๒๔,๘๖๔	๙๕,๘๒๒
ข้อมูลกรุงเทพฯ ปี ๒๕๕๘	ไม่มีการสำรวจ	ไม่มีการสำรวจ	๑๑๔,๓๗๖	๖๗,๗๑๐
ข้อมูลสุนัขและแมวไม่มีเจ้าของโดยราชการส่วนท้องถิ่น ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (ไม่รวมกรุงเทพฯ)	๔๙๙,๑๓๘	๒๓๗,๕๐๒	๑๑๘,๕๐๑	๒๙,๙๐๒

๒.๓ ปัญหาในการดำเนินการดูแลหรือสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

ในการดำเนินการดูแลหรือสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ พบว่ามี ๒ ลักษณะ กล่าวคือ (๑) การดูแลหรือสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้พื้นที่สาธารณะ หรือเรียกว่า "การเคาะกะละมังเลี้ยง" โดยเป็นการดูแลหรือสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะโดยใช้พื้นที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน หรือใช้พื้นที่ของหน่วยงานราชการหรือของเอกชน เช่น ศาลากลางจังหวัด เป็นพื้นที่ในการดูแลหรือสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งซึ่งพื้นที่สาธารณะดังกล่าวไม่ได้มีการดำเนินการหรือเพื่อใช้เป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ และ (๒) การดูแลหรือสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยสถานสงเคราะห์สัตว์หรือศูนย์พักพิงสัตว์ ซึ่งในการดูแลในลักษณะนี้สามารถจำแนกเป็น ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มแรก สถานสงเคราะห์สัตว์หรือศูนย์พักพิงสัตว์ของรัฐ

กลุ่มที่สอง สถานสงเคราะห์สัตว์หรือศูนย์พักพิงสัตว์ของเอกชนหรือบุคคล สถานสงเคราะห์สัตว์หรือศูนย์พักพิงสัตว์ของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ในการดำเนินการดูแลหรือสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะทั้ง ๒ ลักษณะ ดังกล่าว มีปัญหาในการดำเนินการ ดังนี้

๑) ปัญหาในการสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้พื้นที่สาธารณะ

โดยคณะกรรมาธิการวิสามัญได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหาในการดูแลหรือสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้พื้นที่สาธารณะใน ๕ พื้นที่ ดังนี้ (๑) บริเวณบ่อบำบัดน้ำเสีย ภายใต้การดูแลของเทศบาลเมืองราชบุรีซึ่งมีสุนัขที่ถูกทอดทิ้ง (๒) พื้นที่ศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ภายใต้การดำเนินการของเทศบาลนครเชียงใหม่ (๓) พื้นที่บริเวณตลาดเกษตรภายใต้การดูแลของเทศบาลนครหาดใหญ่ (๔) พื้นที่บริเวณวัดทำเลทอง จังหวัดปทุมธานี และ (๕) พื้นที่บริเวณวัดพลแพน จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบกับ ข้อมูลจากเวทีสัมมนาทางวิชาการและเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังปัญหาและแนวทางในการจัดการปัญหา

พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดูแลหรือสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้พื้นที่สาธารณะมีอยู่ ๓ เรื่อง กล่าวคือ ปัญหาด้านสุขภาพสุนัขและแมวโดยสุนัขและแมวในกลุ่มนี้จะได้รับการดูแลในด้านอาหาร และส่วนใหญ่มีปัญหาด้านสุขภาพ โดยเฉพาะปัญหาเรื่องโรคผิวหนัง เช่น โรคเรื้อน รวมทั้งเห็บ หมัด ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพของสุนัขและแมว ปัญหาด้านสวัสดิภาพของสุนัขและแมว โดยที่การดูแลหรือสงเคราะห์สุนัขและแมวในลักษณะนี้เป็นการดูแลให้อาหารโดยผู้มีจิตสาธารณะจึงมีปัญหาเรื่องความเพียงพอของอาหารสำหรับสุนัขและแมวรวมทั้งคุณค่าโภชนาการของอาหาร ปัญหาความไม่เข้าใจระหว่างผู้มีจิตสาธารณะที่ดูแลหรือสงเคราะห์สุนัขและแมวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการเพื่อทำหมันและการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งความไม่เข้าใจระหว่างกันเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการทำหมันหรือฉีดวัคซีนให้กับสุนัขและแมวให้ครบทุกตัวและอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มีการแพร่พันธุ์ของสุนัขและแมว รวมไปถึง ความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า

๒) ปัญหาในการดำเนินการสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะของสถานสงเคราะห์ของบุคคล เอกชน

จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาการดูแลหรือสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งของสถานสงเคราะห์ของบุคคลและของหน่วยงานภาคเอกชนที่มีการดำเนินการโดยมูลนิธิ พบว่า สถานสงเคราะห์สัตว์ของบุคคลในหลายแห่งให้การสงเคราะห์สุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งเป็นจำนวนมาก ประกอบกับ การขาดความชัดเจนด้านมาตรฐานในการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์ทำให้สถานสงเคราะห์สัตว์ของบุคคลรับดูแลและสงเคราะห์สัตว์เป็นจำนวนมากส่งผลให้เกิดความแออัดของสุนัขและแมว อีกทั้งปัญหาในด้านสุขภาพของสุนัขและแมวที่ไม่ได้รับการดูแลด้านสุขภาพโดยเฉพาะปัญหาเรื่องโรคผิวหนัง และปัญหาเรื่องเห็บ หมัดในสุนัขและแมว รวมไปถึงปัญหาการก่อความเดือดร้อนรำคาญให้กับเพื่อนบ้านที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

ประกอบกับ ปัญหาความเพียงพอของสถานสงเคราะห์สัตว์ในแต่ละพื้นที่โดยคำนึงถึงปริมาณจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในแต่ละพื้นที่

๓) ปัญหาในการดำเนินการสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยมีประเด็นปัญหาย่อยใน ๔ ประเด็น กล่าวคือ มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะหรือไม่ มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งและนำมากักไว้ตามมาตรา ๒๙ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำสถานสงเคราะห์สัตว์หรือไม่ มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการและเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และการทำหมันให้กับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะหรือไม่ ปัญหาดังกล่าวส่งผลทำให้ในหลายพื้นที่ไม่มีการดำเนินการเพื่อจัดการปัญหาอย่างจริงจัง

๔) ปัญหาในการดำเนินการสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะของกรมปศุสัตว์

ปัญหาด้านงบประมาณและบุคลากรในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อบริหารจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ กรณีของด่านกักกันสัตว์จังหวัดอุบลราชธานีซึ่งได้ปิดศูนย์สงเคราะห์สุนัข เพราะไม่มีงบประมาณรองรับสำหรับการดูแลสุนัขจรจัดดังกล่าว

ปัญหาในการจัดระบบการดูแลสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะของด่านกักกันสัตว์ ประกอบกับการขาดความชัดเจนด้านมาตรฐานในการดำเนินการ

๕) ปัญหาการขาดเกณฑ์มาตรฐานในการจัดทำสถานสงเคราะห์สัตว์ภายใต้หลักการคุ้มครองจัดสวัสดิภาพสัตว์ ส่งผลต่อการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ในสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานสงเคราะห์สัตว์ของบุคคล พบว่า ในสถานสงเคราะห์สัตว์ของบุคคลต้องประสบกับปัญหาความแออัดของสัตว์ในสถานสงเคราะห์ ส่งผลต่อสวัสดิภาพและสุขภาพของสัตว์ในสถานสงเคราะห์ รวมทั้งปัญหาด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอสำหรับการดูแลสัตว์ในสถานสงเคราะห์ ทั้งในเรื่องอาหาร และเวชภัณฑ์ รวมทั้งการฉีดวัคซีนและการทำหมัน ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์และระบบการสนับสนุนการดำเนินการของสถานสงเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ

๖) ปัญหาการขาดระบบการสนับสนุนสถานสงเคราะห์สัตว์เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์ ปัญหานี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถานสงเคราะห์สัตว์ของบุคคล สถานสงเคราะห์สัตว์ของกรมปศุสัตว์ที่จัดทำขึ้นโดยการปรับปรุงพื้นที่ของด่านกักกันสัตว์เป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง เช่น ด่านกักกันสัตว์สระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และสถานสงเคราะห์สัตว์โดยใช้พื้นที่ของวัดในการดำเนินการ

๓. สถานการณ์ปัญหาด้านประสิทธิภาพและความเพียงพอของกฎหมายในการจัดการปัญหาและการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๓.๑ ปัญหาประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

๑) ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๑) ประเด็นความรับผิดของพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือสัตวแพทย์ เมื่อใช้อำนาจทำลายหรือจัดการสัตว์ตามกฎหมาย และข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

ในประเด็นการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือสัตวแพทย์ในการทำลายสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ว่าขัดหรือแย้งกันเองหรือไม่ และขัดกับพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ หรือไม่ อย่างไร คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาประกอบคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้แทนกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการประชุมครั้งที่ ๙ วันจันทร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙ แล้ว สรุปผลได้ว่า[๕]

การใช้อำนาจทำลายสัตว์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือสัตวแพทย์ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ นั้น เป็นการใช้อำนาจภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายและตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติแต่ละฉบับ ไม่เป็นการขัดหรือแย้งกันเอง

การใช้อำนาจทำลายสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นกรณีตามบทยกเว้นในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๑ (๓) “การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายโรคระบาดสัตว์” ส่วนการใช้อำนาจทำลายสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกรณีตามบทยกเว้นในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๑ (๑๐) “การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ” ซึ่งทั้งสองกรณีไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ในการใช้อำนาจทำลายหรือจัดการสัตว์แก่สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ สามารถพิจารณาอย่างเป็นระบบได้ว่า

สำหรับสุนัขซึ่งเป็นสัตว์ควบคุมตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ หากพบในที่สาธารณะ และไม่มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์หรือมีแต่เป็นเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ปลอมในที่สาธารณะ พนักงานเจ้าหน้าที่ (กรมปศุสัตว์) หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจจับสัตว์ควบคุมเพื่อกักขังไว้ ถ้าไม่มีเจ้าของมาขอรับคืนภายใน ๕ วัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายสัตว์ควบคุมนั้นได้ ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๕ เป็นการใช้อำนาจดุลพินิจโดยพิจารณาตามหลัก

---

[๕] เอกสารสรุปผลความคืบหน้าการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ การประชุมครั้งที่ ๙ วันจันทร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ ๑๐๔ ชั้น ๑ อาคาร รัฐสภา ๒

วิชาการว่าสัตว์ควบคุมดังกล่าวมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าหรือไม่

กรณีสัตว์ควบคุมดังกล่าวไม่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า “พนักงานเจ้าหน้าที่” (กรมปศุสัตว์) มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ที่ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๖ หรือ “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” อาจกักสัตว์นั้นต่อตามกำหนดเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน[๕] ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๐ หากสัตว์ดังกล่าวเป็น “โรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน” เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายสัตว์ดังกล่าวหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้ตาม มาตรา ๓๐ วรรคสาม หากสัตว์นั้นไม่เป็นโรคติดต่อและได้กักสัตว์ไว้พ้นกำหนด “เวลาอย่างน้อยสามสิบวัน” สัตว์นั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

สำหรับสัตว์โดยทั่วไปที่พบถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ นอกจากเป็นกรณีอำนาจหน้าที่ของ “พนักงานเจ้าหน้าที่” (กรมปศุสัตว์) ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๖ ในการดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสมแล้ว หากเป็นสัตว์ที่เป็นโรคระบาด มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือเป็นพาหะของโรคระบาด สัตวแพทย์มีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของสัตว์ทำลายสัตว์ได้ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๓ (๔)

(๒) ปัญหาการจัดระเบียบผู้สงเคราะห์สัตว์ประเภทต่าง ๆ ในสังคม

การสงเคราะห์สัตว์โดยหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน หรือประชาชนบางรูปแบบ ยังขาดมาตรการทางกฎหมายและมีกฎหมายรองรับ หรือขาดมาตรการควบคุมให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขอนามัย ไม่เป็นแหล่งแพร่ระบาดของโรค รวมถึงไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น ได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

(๒.๑) ศูนย์พักพิงสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นการดำเนินการอันเป็นผลสืบเนื่องจากความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ในการดูแลสัตว์ซึ่งตกเป็นทรัพย์สินของราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ไม่มีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการจัดให้มีศูนย์พักพิงสัตว์อย่างชัดเจน

(๒.๒) การสงเคราะห์สัตว์โดยภาคเอกชนซึ่งยังไม่ขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๑๔

๒) ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมและป้องกันการทอดทิ้งสัตว์

<u>พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕</u>

(๑) ปัญหาการบังคับใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘ ของกรุงเทพมหานคร

---

[๕] กรณีเป็นเขตท้องถิ่นที่มีการประกาศข้อกำหนดท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙

การบังคับใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘ ยังไม่มีประสิทธิภาพและยังไม่ครอบคลุมประเด็นปัญหาบางด้านโดยสุนัขยังคงเป็นสาเหตุหลักของเหตุรำคาญที่เกิดจากสัตว์เลี้ยง โดยอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกิดจากเหตุต่าง ๆ เช่น ประชาชนไม่นำสุนัขไปขึ้นทะเบียน การนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงโดยไม่มีการควบคุม การปล่อยให้สุนัขขับถ่ายสิ่งปฏิกูลในที่สาธารณะ และยังไม่มีการกำหนดจำนวนสุนัขให้สัมพันธ์กับพื้นที่เลี้ยง เป็นต้น และสำนักงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการสำรวจการรับรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยการสอบถามผู้เลี้ยงสุนัขและประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงกับบ้านที่เลี้ยงสุนัขในพื้นที่ ๕๐ เขต จำนวน ๓๙๐ คน พบว่า ประชาชนที่ทราบว่ามีกฎหมายควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสุนัขมีเพียงร้อยละ ๓๐ แต่ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๕ เห็นด้วยกับการมีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสุนัข และมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงแก้ไข คือ การควบคุมสุนัขเมื่ออยู่นอกสถานที่เลี้ยง การควบคุมจำนวนสุนัข การส่งเสริมให้มีการขึ้นทะเบียนสุนัข การให้ความรู้แก่ผู้เลี้ยงสุนัขให้เลี้ยงอย่างถูกหลักสุขาภิบาล และการจำกัดจำนวนสุนัขให้เหมาะสมกับพื้นที่เลี้ยง

(๒) ปัญหาการบังคับใช้มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ของเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ตามที่มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้อำนาจกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ (ฝ่าฝืนมาตรา ๒๙) โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืน ให้สัตว์นั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้

ในทางปฏิบัติ ราชการส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการออกข้อกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามมาตรา ๒๙ เสียก่อน อันเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการใช้อำนาจกักสัตว์ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ส่วนการใช้อำนาจทำลายสัตว์นั้น มีเงื่อนไขสำคัญ คือ ต้องเป็นกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่พบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน (มาตรา ๓๐ วรรคสาม) แต่จากข้อเท็จจริงปรากฏว่าแม้สัตว์ที่พบไม่เป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชนก็มีกรณีการทำลายสัตว์ดังกล่าว[๖]

<u>พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕</u>

ปัญหาสัตวแพทย์ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขาดแคลนสัตวแพทย์ซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเทียบวุฒิการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดสอบเพื่อบรรจุสัตวแพทย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

---

[๖] เอกสารงานสัตวแพทย์ เทศบาลนครรังสิต,"การเปรียบเทียบกฎหมาย ๓ ฉบับ", ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมด้านงบประมาณ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้กำหนดกลไกให้ผู้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์เป็นผู้ฉีดวัคซีนแก่สัตว์ที่สงสัยว่าโดนสุนัขบ้ากัดได้[๗]

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

(๑) ปัญหาจำนวนและความพร้อมของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย

การปฏิบัติหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ในปัจจุบันยังมีความจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดสวัสดิภาพสัตว์และส่วนงานที่มีภารกิจเฉพาะในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

(๒) ประเด็นการออกประกาศแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมตามมาตรา ๓ และมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๓ ได้แต่งตั้งให้อธิบดีกรมปศุสัตว์ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ และผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน สังกัดกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ สถาบันสุขภาพแห่งชาติ สำนักกฎหมาย สำนักพัฒนาอาหารสัตว์ กองสารวัตรและกักกัน กองควบคุมอาหารและยาสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์พื้นที่กรุงเทพมหานคร สำนักงานปศุสัตว์เขต สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ เพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพควรพิจารณาให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าพนักงานท้องถิ่น และองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

แต่อย่างไรก็ตาม จะต้องพิจารณาประเด็นความซ้ำซ้อนในการเบิกจ่ายงบประมาณในภารกิจดังกล่าวของหน่วยงานด้วย

๓) การขาดการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายให้กับประชาชนทั่วไป

ปัจจุบันกรมปศุสัตว์เจ้าพนักงานและฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ยังไม่ดำเนินการประชาสัมพันธ์ การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้กับประชาชนทั่วไปทราบ โดยเฉพาะกรณีที่ “เจ้าของสัตว์” ซึ่งหมายถึง เจ้าของกรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้ดูแลด้วย โดยเจ้าของสัตว์ต้อง

---

[๗] งานสัตวแพทย์ เทศบาลนครรังสิต “ประเด็นหัวข้อสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ””, ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

จัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยมาตรา ๒๓ บัญญัติห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร โดยการกระทำดังกล่าวไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน ทั้งนี้ หากเจ้าของสัตว์ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท ตามมาตรา ๓๒

๓.๒ ปัญหาความเพียงพอของกฎหมายที่ใช้ในการจัดการปัญหา

๑) กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง

(๑) พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

กฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ แต่ยังมิได้มีการบัญญัติเป็นกฎหมาย คือ กฎกระทรวงกำหนดสัตว์อื่นเป็นสัตว์ควบคุม ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔

(๒) พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

กฎหมายลำดับรองหลายฉบับตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ แต่ยังมิได้มีการบัญญัติเป็นกฎหมาย คือ ประกาศตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๓ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑ (๑๑) มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔

๒) ปัญหาการไม่มีกฎหมายบังคับใช้ต่อการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง

(๑) ปัญหาและข้อจำกัดในการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงตามข้อบัญญัติท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบัน

มาตรการควบคุมการเลี้ยงสัตว์โดยการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงตามข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์แล้ว เนื่องจากเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ แต่การดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวเป็นอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละเขตพื้นที่ ซึ่งจะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสภาพปัญหาในท้องถิ่นของตน ทำให้การดำเนินการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้รับการปฏิบัติอย่างทั่วถึงและเป็นรูปธรรมทั่วประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการใช้บังคับกฎหมายที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและการควบคุมสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ เพราะการสามารถระบุตัวเจ้าของสัตว์เลี้ยงได้เป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขและควบคุมปัญหาดังกล่าว อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับความรับผิดของเจ้าของสัตว์เลี้ยงตามกฎหมายด้วย

(๒) ปัญหาการขาดข้อมูลทะเบียนสัตว์

ปัจจุบันการจัดทำข้อมูลทะเบียนสัตว์ตามกฎหมาย สามารถดำเนินการได้ภายใต้ ๒ มาตรการ คือ ภายใต้ข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙ และภายใต้ระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๗ โดยทั้งสองมาตรการนั้น แตกต่างตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ

โดยการขึ้นทะเบียนสัตว์ภายใต้ข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙ มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ โดยกำหนดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดดังกล่าว ปัจจุบันมีการออกข้อกำหนดดังกล่าวจำนวนประมาณ ๑๒๐ ฉบับ และมีข้อกำหนดของท้องถิ่นที่มีเนื้อหากำหนดการทำหรือขึ้นทะเบียนสุนัข แมว หรือสัตว์อื่น ๆ จำนวน ๑๔ ฉบับ เนื่องจากเป็นการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นจึงมิได้มีการดำเนินการอย่างทั่วถึงเป็นรูปธรรมทั้งประเทศ และแม้ข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนก็อาจไม่มีการดำเนินการในทางปฏิบัติด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากรและงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

การออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙ ยังส่งผลถึงการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และการระบุเจ้าของสัตว์เมื่อมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับสัตว์ด้วย

หน้าว่าง

บทที่ ๓
การดำเนินการจัดการปัญหาและประสิทธิภาพ ในการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

รายละเอียดของการศึกษามาตรการในการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในบทนี้นำเสนอรายละเอียดใน ๓ ส่วน กล่าวคือ ส่วนแรก มาตรการในการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะที่มีการดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อทำให้เห็นถึงมาตรการที่มีการดำเนินการรวมทั้งประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามมาตรการ ส่วนที่สอง การดำเนินการจัดการปัญหาให้กับกรณีปัญหาต่าง ๆ โดยคณะกรรมาธิการวิสามัญอันเป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นให้กับกรณีปัญหาลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงจากกรณีปัญหาและกรณีศึกษาตัวอย่าง และส่วนที่สาม เป็นการนำเสนอถึงตัวอย่างของกรณีศึกษาตัวอย่างในการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะที่น่าสนใจเพื่อใช้เป็นตัวอย่างหรือแนวทางในการจัดทำข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหา

๑. การดำเนินการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๑.๑ การป้องกันการทอดทิ้งสัตว์และป้องกันการเพิ่มจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

ในการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะจำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงหรือผู้เพาะพันธุ์สัตว์ รวมทั้งผู้นำเข้าสัตว์เลี้ยงและผู้ค้าสัตว์เลี้ยงนำสัตว์เลี้ยงไปทิ้งในที่สาธารณะ ถึงแม้ในปัจจุบันจะมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่มีบทกำหนดโทษกับเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่นำสัตว์เลี้ยงไปทิ้งไว้ในที่สาธารณะ

ซึ่งกรุงเทพมหานครได้กำหนดมาตรการในการจดทะเบียนสุนัข โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ บังคับใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘ ภายใต้ข้อบัญญัติได้กำหนดให้เจ้าของสุนัขต้องนำสุนัขไปจดทะเบียนสุนัข โดยนำสุนัขหรือใบรับรองไปแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกรายละเอียดรูปพรรณสัณฐานของสุนัขและรหัสไมโครชิป พร้อมจัดทำบัตรประจำตัวสุนัขภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่สุนัขเกิดหรือภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่นำสุนัขมาเลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานครด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปทำการแทนได้ ทั้งนี้ได้กำหนดสถานที่รับจดทะเบียนสุนัขโดยใช้สำนักงานเขตพื้นที่หรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด ให้นำใบรับรองมาแสดงโดยไม่ต้องนำสุนัขมาด้วย

๑) การจัดทำทะเบียนสัตว์เลี้ยง

สาระสำคัญของข้อบัญญัติดังกล่าว คือ กรุงเทพมหานครเป็นเขตควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสุนัข ดังนั้น สุนัขมีเจ้าของต้องจดทะเบียน และการเลี้ยงสุนัขมีเงื่อนไข คือ ต้องเลี้ยงภายในบ้าน ดูแลสุขภาพและรักษาสถานที่เลี้ยงให้ถูกสุขลักษณะ ป้องกันมิให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์โรค รวมทั้งการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงต้องผูกสายจูง

ขั้นตอนที่ ๑ เจ้าของสุนัขนำสุนัขไปทำเครื่องหมายระบุตัวสัตว์ (Microchip) พร้อมออกใบรับรองรูปพรรณสัณฐาน โดยสัตวแพทย์ได้ที่คลินิกสัตวแพทย์กรุงเทพมหานคร ๘ แห่ง คือ คลินิกสัตวแพทย์ ๑ (สี่พระยา) คลินิกสัตวแพทย์ ๒ (มีนบุรี) คลินิกสัตวแพทย์ ๓ (วัดธาตุทอง) คลินิกสัตวแพทย์ ๔ (บางเขน) คลินิกสัตวแพทย์ ๕ (วัดหงส์รัตนาราม) คลินิกสัตวแพทย์ ๖ (ช่วงนุชเนตร) คลินิกสัตวแพทย์ ๗ (บางกอกน้อย) และคลินิคสัตวแพทย์ดินแดง รวมทั้งคลินิกสัตวแพทย์เอกชน

ขั้นตอนที่ ๒ เจ้าของสุนัขนำเอกสารแสดงความเป็นเจ้าของและใบรับรองการทำเครื่องหมายระบุตัวไปจดทะเบียนเพื่อรับบัตรประจำตัวสุนัขที่สำนักงานเขตท้องที่หรือสำนักงานสัตวแพทย์สาธารณสุข

วิธีการจดทะเบียนสุนัข

ขั้นตอนที่ ๑ เจ้าของต้องนำสุนัขไปด้วย พร้อมรับใบรับรอง

ขั้นตอนที่ ๒ เจ้าของไม่ต้องนำสุนัขไป เพียงแต่นำเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยื่นขอจดทะเบียนและทำบัตรประจำตัวสุนัข

หากเจ้าของนำสุนัขมารับบริการที่สำนักงานสัตวแพทย์สาธารณะ (๘ แห่ง) จะสามารถดำเนินการได้ทั้ง ๒ ขั้นตอน หากเจ้าของไม่สามารถนำสุนัขมาที่สำนักงานสัตวแพทย์สาธารณสุขได้ให้ไปรับบริการฝังไมโครชิปที่คลินิกสัตวแพทย์ที่ดูแลสุขภาพสุนัขแล้วนำใบรับรองพร้อมเอกสารไปยื่นได้ที่สำนักงานเขตพื้นที่

ฐานข้อมูลสุนัข ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับสุนัข หมายเลขไมโครชิป ชื่อ เพศ สายพันธุ์ สี อายุ ชื่อเจ้าของ และสถานที่ที่สุนัขอาศัยอยู่ โดยข้อมูลที่บันทึกไว้เป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบ คือ รวบรวมลงในคอมพิวเตอร์ที่สำนักงานสัตวแพทย์สาธารณสุข

๒) การทำหมันเพื่อควบคุมจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

สถิติการผ่าตัดทำหมันให้กับสัตว์เลี้ยงในกรุงเทพมหานคร

ปีงบประมาณ	จำนวนสุนัข - แมวที่ได้รับการผ่าตัดทำหมัน (ตัว)		
	รวม	สุนัข	แมว
๒๕๔๓	๙,๖๔๑	๕,๐๓๕	๔,๖๐๖
๒๕๔๔	๑๖,๕๔๒	๑๐,๘๒๕	๕,๗๑๗
๒๕๔๕	๒๕,๐๕๒	๑๘,๖๙๑	๖,๓๖๑
๒๕๔๖	๔๐,๙๕๖	๓๕,๐๘๑	๕,๘๗๕
๒๕๔๗	๔๒,๘๑๘	๓๔,๓๐๔	๘,๕๑๔

ปีงบประมาณ	จำนวนสุนัข - แมวที่ได้รับการผ่าตัดทำหมัน (ตัว)		
	รวม	สุนัข	แมว
๒๕๔๘	๒๔,๒๖๔	๑๒,๔๖๐	๑๑,๘๐๔
๒๕๔๙	๑๘,๒๑๙	๑๐,๒๘๓	๗,๙๓๖
๒๕๕๐	๒๓,๑๖๖	๑๑,๗๙๐	๑๑,๓๗๐
๒๕๕๑	๒๖,๘๖๔	๑๔,๐๔๘	๑๒,๘๑๖
๒๕๕๒	๓๐,๑๖๕	๑๕,๕๗๕	๑๔,๕๙๐
๒๕๕๓	๒๙,๐๔๖	๑๕,๓๓๙	๑๓,๗๐๗
๒๕๕๔	๓๐,๒๐๘	๑๓,๘๖๒	๑๖,๓๔๖
๒๕๕๕	๒๔,๗๙๓	๘,๕๖๑	๑๖,๒๓๒
๒๕๕๖	๒๘,๐๓๙	๙,๖๑๙	๑๘,๔๒๐
๒๕๕๗	๒๗,๗๓๓	๘,๕๖๔	๑๙,๑๖๙
๒๕๕๘	๒๙,๔๑๘	๙,๖๖๐	๑๙,๗๕๘

๑.๒ การควบคุมการแพร่ระบาดโรคพิษสุนัขบ้า

<u>ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕</u>

กรมปศุสัตว์ มีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนี้

๑) สำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดนครราชสีมา ได้เข้าตรวจสอบงบการเงินเทศบาลตำบลสุรนารี ประจำงวดปีงบประมาณ ๒๕๕๖ และในการตรวจสอบ ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเบิกจ่าย ใช้สอยงบประมาณของเทศบาลตำบลสุรนารีเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายเอง กรณีดังกล่าวจึงมีปัญหาว่า พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นภารกิจ หรือเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่

๒) หากกรมปศุสัตว์ได้ออกประกาศตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดเขตท้องที่เพื่อทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนและดำเนินการตามประกาศกรมปศุสัตว์ได้หรือไม่ ซึ่งตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติไว้ว่า “ประกาศของอธิบดีตามมาตรานี้ ให้แจ้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อแจ้งให้ราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการแล้วแต่กรณี”

<u>แผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปในปี พ.ศ. ๒๕๖๓</u>

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ร่วมจัดทำโครงการรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าประจำปี ๒๕๕๙ พร้อมกันทั่วประเทศ โดยเน้นการประสานงานและขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้สุนัขได้รับการฉีดวัคซีน

ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครอบคลุมทุกท้องถิ่นซึ่งได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องโรคพิษสุนัขบ้าและการดูแลสัตว์เลี้ยงอย่างถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันการเกิดและการแพร่โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์และอาจติดต่อมาสู่มนุษย์ กรมปศุสัตว์จึงได้ออกประกาศกำหนดให้เขตท้องที่จำนวน ๖๓ จังหวัด เป็นเขตท้องที่ทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่สัตว์ควบคุมโดยไม่เสียค่าธรรมเนียม ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๙

ผู้แทนกรมปศุสัตว์ ได้ชี้แจงว่า อำนาจหลักในการดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระราชบัญญัติโรคสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นของกรมปศุสัตว์ โดยปัจจุบันกรมปศุสัตว์ได้ขอตั้งงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อใช้ในการดูแลสุนัขไว้ดังนี้

๑) สำหรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัว (Dose) ต่อปี

๒) สำหรับการทำหมันแบบถาวร จำนวน ๘๐,๐๐๐ ตัวต่อปี โดยเป็นงบประมาณที่ดูแลทั้งประเทศ

๓) งบประมาณประชาสัมพันธ์

ทั้งนี้ การควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าจะมีประสิทธิภาพต้องฉีดวัคซีนให้ได้ในสัดส่วนร้อยละ ๗๐ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO)

ในการนี้ ปัจจุบันแมวไม่ใช่สัตว์ควบคุมตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เพราะปัจจุบันยังไม่มีกฎกระทรวงกำหนดสัตว์อื่นที่เป็นสัตว์ควบคุมตามมาตรา ๔ ดังนั้น จึงยังไม่สามารถฉีดวัคซีนให้กับแมวได้

ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การตั้งงบประมาณของกรมปศุสัตว์ต้องมีแผนงานและวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการให้มีความชัดเจนว่าโครงการและงบประมาณในส่วนใดที่กรมปศุสัตว์จะดำเนินการเอง และโครงการใดที่จะขอรับการสนับสนุนจากราชการส่วนท้องถิ่น

ทั้งนี้ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับแมวนั้น กรมปศุสัตว์ต้องออกกฎกระทรวงกำหนดให้แมวเป็นสัตว์อื่นเพื่อให้สามารถดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้

อนึ่ง การสนับสนุนวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น อาศัยอำนาจตามประกาศของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนงบประมาณในการฉีดวัคซีนแก่กรมปศุสัตว์ได้ โดยต้องอาศัยอำนาจของกรมปศุสัตว์ในการประกาศเขตท้องที่ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าก่อน โดยหากพื้นที่ใดกรมปศุสัตว์ไม่มีงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินการฉีดวัคซีนสามารถขอรับการสนับสนุนในส่วนที่ขาดจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

<u>คณะกรรมาธิการวิสามัญได้มีมติและดำเนินการประสานงานในเรื่องดังต่อไปนี้</u>

๑) การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า กรณีของสัตว์ควบคุมที่มีเจ้าของ

(๑) เป็นหน้าที่ของเจ้าของสัตว์ควบคุมที่ต้องนำสัตว์ควบคุมมาฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยเสียค่าธรรมเนียม

(๒) กรณีกรมปศุสัตว์ประกาศเขตท้องที่ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เจ้าของสัตว์ควบคุมที่อยู่ในท้องที่ดังกล่าวสามารถนำสัตว์ควบคุมมาฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้โดยไม่เสียค่าธรรมเนียม

๒) การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า กรณีของสัตว์ควบคุมที่ไม่มีเจ้าของ

(๑) เป็นหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นในการดูแลป้องกันและระงับโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนในความดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นได้ โดยการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ โดยออกข้อบัญญัติท้องถิ่นและมีระเบียบรองรับสำหรับการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวก่อน ทั้งนี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) จะตรวจสอบความประหยัด ความคุ้มค่าต่อไป

(๒) กรณีกรมปศุสัตว์ประกาศเขตท้องที่ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

(๒.๑) ราชการส่วนท้องถิ่นที่ดูแลพื้นที่ดังกล่าวสามารถสนับสนุนงบประมาณในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าบางส่วนร่วมกับกรมปศุสัตว์ได้

(๒.๒) ในกรณีที่กรมปศุสัตว์ไม่มีงบประมาณราชการส่วนท้องถิ่นดังกล่าวสามารถดำเนินการฉีดวัคซีนแทนกรมปศุสัตว์ได้

๑.๓ การสงเคราะห์และดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

๑) การสงเคราะห์สัตว์โดยใช้พื้นที่สาธารณะ

(๑) การจัดระบบการดูแลสุนัขที่ถูกทอดทิ้งบริเวณศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ภายใต้การดูแลของเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

การควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือการปล่อยสัตว์ของจังหวัดเชียงใหม่จะดำเนินการตามเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๐) มาตรา ๕ และมาตรา ๗ และพระราชบัญญัติการสาธารสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙

จำนวนสัตว์เลี้ยงภายในจังหวัดเชียงใหม่ จากการสำรวจจำนวนสัตว์เลี้ยงและการขึ้นทะเบียนจำนวนสัตว์เลี้ยง ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวนสุนัขทั้งสิ้น คือ ๓๐๐,๐๐๐ ตัว โดยมีจำนวนสุนัขและแมวที่ขึ้นทะเบียนใน ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ คือ ๘,๔๙๕ ตัว

อนึ่ง ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ได้ดำเนินการให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่สุนัขและแมว จำนวน ๑๐,๑๒๕ ตัว

<u>ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา</u>

เทศบาลนครเชียงใหม่มิได้จัดทำสถานที่พักพิงหรือศูนย์พักพิงสัตว์จรจัดหรือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ เนื่องจากมีข้อจำกัดในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณ

บุคลากร ระเบียบการเบิกจ่าย ข้อกฎหมาย รวมทั้งอาจเป็นการกระตุ้นให้มีการทอดทิ้งสัตว์มากขึ้นและอาจขัดต่อพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ทั้งนี้ มีสุนัขจรจัดจำนวนมากอาศัยอยู่ภายในศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ และสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่บุคลากรในศูนย์ราชการและผู้มาติดต่อราชการ รวมทั้งสุนัขดังกล่าวเป็นพาหะสำคัญในการนำโรคพิษสุนัขบ้าและโรคอื่น ๆ ที่ติดต่อจากสัตว์มาสู่มนุษย์

<u>การดำเนินการจัดการปัญหา</u>

วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ มีการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนายประจวบ กันธิยะ ปลัดจังหวัดเชียงใหม่ เป็นประธานการประชุม เพื่อรับทราบปัญหา และร่วมหารือทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกำหนดแผนการดำเนินงาน

การสำรวจจำนวนสุนัข มีจำนวนสุนัขทั้งสิ้น ๗๖ ตัว โดยอาศัยอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของศูนย์ราชการเชียงใหม่ ดังนี้

สำนักงานประจำศาลแรงงาน	จำนวน	๒	ตัว
สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง	จำนวน	๒	ตัว
สำนักงานพลังงานจังหวัดเชียงใหม่	จำนวน	๒	ตัว
สำนักงานคลังเขต ๕	จำนวน	๔	ตัว
สำนักงานอัยการ	จำนวน	๓	ตัว
โรงกษาปณ์	จำนวน	๗	ตัว
ตึก TOT	จำนวน	๕	ตัว
สำนักงานศาล	จำนวน	๕	ตัว
สำนักงานศาลปกครองเชียงใหม่	จำนวน	๖	ตัว
ตึกอำนวยการ	จำนวน	๔๐	ตัว

วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ มีการประชุมหารือร่วมกับมูลนิธิพิทักษ์รักสัตว์เพื่อสังคม (มูลนิธิ แคร์ ฟอร์ ดอกซ์) ณ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อหารือแนวทางการควบคุมจำนวนสุนัข

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ มีการประชุมหารือร่วมกับผู้แทนสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ ณ ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อแจ้งแผนงาน วิธีปฏิบัติ และทำความเข้าใจในการจัดระเบียบต่าง ๆ เช่น การให้อาหารสุนัข และสถานที่ให้อาหารสุนัข เป็นต้น

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ดำเนินการทำการดักสุนัข โดยการตั้งกรงดัก ณ ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่

เมื่อทำการดักสุนัข ณ ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่แล้วจึงดำเนินการต่าง ๆ แก่สุนัข ดังนี้ การทำหมัน การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า การถ่ายพยาธิภายในและภายนอก การฉีดยากำจัดเห็บหมัด และเมื่อสุนัขมีอาการปกติแล้วจึงดำเนินการนำคืนสู่ที่สาธารณะ หรือจัดหาเจ้าของให้

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

มีการแก้ไขเพิ่มเติม เทศบัญญัติเทศบัญญัตินครเชียงใหม่ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อประกาศเขตควบคุมการเลี้ยงสัตว์ และการลงทะเบียนหรือการอนุญาตเลี้ยงสัตว์ในกรณีที่เป็นผู้เลี้ยงรายใหม่

มีการจัดตั้งศูนย์บริการสุขภาพสัตว์ เพื่อให้บริการด้านสุขภาพสัตว์ เช่น การทำหมัน การฉีดวัคซีน และการรักษาโรคเบื้องต้น เป็นต้น

ในการนี้ การดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งหรือสัตว์จรจัด เมื่อดำเนินการจับสุนัขจรจัดมาดำเนินการดูแลสุขภาพและอนามัยแล้ว จะนำสุนัขดังกล่าวกลับเข้าสู่ที่สาธารณะ ทั้งนี้ ในกรณีที่สุนัขมีพฤติกรรมดุร้ายจะมอบให้หน่วยงานหรือมูลนิธิต่าง ๆ เพื่อเลี้ยงดูอุปการะต่อไป

(๒) การจัดระบบการดูแลสุนัขที่ถูกทอดทิ้งบริเวณบ่อบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองราชบุรี

สถานีปรับปรุงคุณภาพน้ำ เทศบาลเมืองราชบุรี ตั้งอยู่ที่ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ห่างจากเทศบาลเมืองราชบุรี ประมาณ ๕ กิโลเมตร โดยมีพื้นที่ประมาณ ๓๐๐ ไร่

เดิมสถานที่ดังกล่าวเป็นลานพักขยะมูลฝอยก่อนนำไปกำจัด ซึ่งคนเก็บขยะนำสุนัขเข้ามาเลี้ยงแล้วปล่อยทิ้งไว้ ซึ่งเป็นทั้งแหล่งอาหาร แหล่งน้ำ ที่อยู่อาศัยและสืบพันธุ์เจริญเติบโตโดยสุนัขจรจัดที่อยู่อาศัยภายในบ่อบำบัดน้ำเสีย จัดแยกไว้ได้ ๕ จุด รวมสุนัขจรจัดทั้งสิ้น ๑๕๐ ตัว ดังนี้

จุดที่ ๑ บริเวณปากทางเข้าบ่อบำบัดน้ำเสีย บ่อที่ ๑ โดยมีสุนัขจรจัดประมาณ ๗๐ ตัว มีการให้อาหารและน้ำตอนเช้า เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา

จุดที่ ๒ บริเวณบ่อบำบัดน้ำเสีย ใกล้ลานพักขยะเดิม โดยมีสุนัขจรจัดประมาณ ๒๕ ตัว

จุดที่ ๓ บริเวณบ่อบำบัดน้ำเสีย ใกล้ลานพักขยะเดิมด้านใน โดยมีสุนัขจรจัดประมาณ ๑๕ ตัว

จุดที่ ๔ บริเวณบ่อบำบัดน้ำเสีย บ่อที่ ๒ โดยมีสุนัขจรจัด ประมาณ ๒๕ ตัว

จุดที่ ๕ บริเวณบ่อบำบัดน้ำเสีย บ่อที่ ๒ โดยมีสุนัขจรจัด ประมาณ ๑๕ ตัว

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

สำหรับโครงการ/กิจกรรมที่มีการดำเนินการ ได้แก่ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดเทศบาลเมืองราชบุรี ได้ดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ร่วมกับปศุสัตว์จังหวัดราชบุรี และมีการทำหมันสุนัขจรจัด

ส่วนปัญหาและอุปสรรคนั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นแบบเปิดทำให้การควบคุมสุนัขเป็นไปได้ยาก อีกทั้งสุนัขอยู่ตามธรรมชาติ ไม่คุ้นเคยกับมนุษย์ จึงทำให้การจับสุนัขเป็นไปด้วยความยากลำบาก นอกจากนี้เทศบาลเมืองราชบุรียังขาดอัตรากำลังในตำแหน่งสัตวแพทย์

การดำเนินการจัดการปัญหา

(๑) ปัญหาสุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะเทศบาลเมืองราชบุรี ได้รับการร้องเรียนจากประชาชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดมานานแล้ว และสุนัขเหล่านั้นมักอาศัยอยู่ตามชุมชน ตลาด และวัด เช่น วัดพระมหาธาตุ เป็นต้น และจะมีการนำมาปล่อยยังสถานีปรับปรุงคุณภาพน้ำของเทศบาลเมืองราชบุรีด้วย ซึ่งได้มีความพยายามให้ท้องถิ่นมีการจัดตั้งงบประมาณเพื่อบริหารจัดการสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งไม่ให้ก่อความเดือดร้อนในชุมชน

(๒) พื้นที่ของสถานีปรับปรุงคุณภาพน้ำ จะมีพื้นที่ใกล้เคียงฝั่งด้านขวาเป็นหมู่บ้านจัดสรรขนาดใหญ่ และมีพื้นที่ทำการเกษตรกรรมของชุมชน ซึ่งประมาณ ๔ – ๕ ปีที่แล้วได้มีการฟ้องร้องคดีต่อศาลปกครองเกี่ยวกับผลกระทบจากการมีสถานีปรับปรุงคุณภาพน้ำ และมีคำสั่งของศาลปกครองกำหนดห้ามมิให้เทศบาลเมืองราชบุรีดำเนินการใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อชุมชนบริเวณรอบด้านของพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งหากทางเทศบาลจะดำเนินการจัดเป็นสถานที่ดูแลสัตว์ อาจจะมีปัญหาต่อหมู่บ้านจัดสรรได้ ปัจจุบันพื้นที่ป่าบริเวณรอบข้างของพื้นที่ค่อนข้างเหลือน้อยและที่ดินบริเวณใกล้เคียงเป็นที่ดินของเอกชน สุนัขจรจัดที่อยู่อาศัยอาจกระจัดกระจายไปตามร้านค้าหรือชุมชนได้ จึงทำให้มีจำนวนลดน้อยลง

(๓) ปศุสัตว์จังหวัดราชบุรี ได้มีการเล็งเห็นถึงปัญหาและมีการดำเนินการโดยร่วมกับทางเทศบาล เนื่องจากเทศบาลไม่มีบุคลากรในการจัดการดังกล่าว โดยปศุสัตว์จังหวัดราชบุรีได้มีส่วนร่วมดำเนินการในการฉีดวัคซีนสุนัข จากเดิมมีสุนัขจรจัดประมาณ ๓๐๐ ตัว (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘) สามารถจับสุนัขเพื่อฉีดวัคซีนได้เพียง ๑๙ ตัว ส่วนการดำเนินการผ่าตัด ทำหมัน อาจติดขัดปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับงบประมาณที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ นอกจากนี้ สำหรับสุนัขจรจัดไม่มีเจ้าของ และต้องการนำออกจากพื้นที่ ได้มีการประสานไปยังด่านกักกันสัตว์จังหวัดกาญจนบุรี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสถานที่นั้นด้วยว่าสามารถรองรับได้เพียงใด

(๔) เทศบาลได้มีการจัดวางท่อคอนกรีตไว้ตามจุดต่าง ๆ ในสถานีปรับปรุงคุณภาพน้ำ และมีการสร้างเพิงพัก แต่พฤติกรรมของสุนัขจรจัดเหล่านั้น มักจะอยู่ในป่า แต่อาจจะมีบ้างที่เข้ามานอนในท่อคอนกรีตที่จัดไว้ ลักษณะไม่เป็นการถาวร ทางเทศบาลจึงหยุดสร้างเพิงพัก โดยสุนัขจะมาเฉพาะเวลาที่ให้อาหาร ในแต่ละจุดที่มีการจัดวางกระถางไว้ใส่อาหารจำนวน ๕ จุด เพราะสุนัขจะมีการแบ่งแยกเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งเดิมในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีจุดให้อาหารจำนวน ๑๗ จุด ปัจจุบันลดลงเหลือ ๕ จุด ซึ่งหากจะปรับเปลี่ยนให้คงเหลือเพียงจุดเดียวนั้นค่อนข้างยาก

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

สำหรับปัญหาข้อกฎหมายในภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้มีความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา ในเรื่องดังกล่าวไว้ตามเรื่องเสร็จที่ ๔๔๒/๒๕๕๙ เรื่อง ภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มุ่งประสงค์ให้กรมปศุสัตว์ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ เป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย

เนื่องจากมีสัตวแพทย์เพียงพอปฏิบัติหน้าที่อยู่ทั่วประเทศ และสามารถผลิตวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์ได้เองในราคาถูก ตลอดจนเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมและเหมาะสมในการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า กรมปศุสัตว์จึงมีหน้าที่ในการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้าฯ อย่างไรก็ตาม กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายฉบับได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและระงับโรคติดต่อหรืออำนาจหน้าที่ในด้านการสาธารณสุขไว้ อีกทั้งบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้าฯ ได้กำหนดหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น สัตวแพทย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการหลายประการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าซึ่งเป็นโรคติดต่อตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อด้วย

ประเด็นที่สอง เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในการป้องกันและระงับโรคติดต่อซึ่งรวมถึงโรคพิษสุนัขบ้าด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจที่จะตั้งงบประมาณเพื่อการดำเนินการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าเพื่อใช้ในการจัดซื้อและฉีดวัคซีน ตลอดจนคุมกำเนิดสัตว์ควบคุมในพื้นที่ของตนได้ โดยการใช้จ่ายเงินงบประมาณต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

จากกรณีความเห็นดังกล่าว สืบเนื่องจากสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดนครราชสีมา ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเบิกจ่ายใช้สอยงบประมาณของเทศบาลตำบลสุรนารีเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่ใช่ภารกิจโดยตรงของเทศบาล แต่เป็นภารกิจโดยตรงของกรมปศุสัตว์ อันนำมาสู่ประเด็นข้อหารือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นภารกิจหรือเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ ซึ่งความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินยังมีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมาธิการวิสามัญจะได้มีการจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการแก้ปัญหาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ” ร่วมกับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหาอันจะนำไปสู่การบูรณาการร่วมกันต่อการกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อไป เมื่อวันจันทร์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ควรมีการศึกษารูปแบบการดูแลสัตว์จากหน่วยงานหรือภาคเอกชนที่มีการจัดตั้งศูนย์การดูแลสัตว์ ซึ่งจังหวัดราชบุรีอาจเป็นโมเดลหนึ่งในการบริหารจัดการปัญหาดังกล่าว

การแก้ไขปัญหาเพื่อป้องกันการขยายพันธุ์ของสุนัขจรจัด เห็นควรมีการทำหมันสุนัข โดยแต่ละจุดที่มีการให้อาหารอาจดำเนินการล้อมรอบด้วยตาข่าย มีกรงอยู่ภายในและมีประตูปิดกั้น ทั้งนี้ ต้องให้สุนัขมีความคุ้นชินกับการให้อาหารในลักษณะดังกล่าวเสียก่อน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการประชุมร่วมกัน เทศบาลเมืองราชบุรีจะจัดทำสรุปข้อมูลในการประชุมร่วมกันเพื่อนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี และจะจัดให้การประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาต่อไป

(๓) การจัดระบบการดูแลสุนัขที่ถูกทอดทิ้งของวัดทำเลทอง จังหวัดปทุมธานี

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

จำนวนสุนัขที่อาศัยอยู่ในวัดทำเลทองมีปริมาณเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด ซึ่งแต่เดิมมีจำนวนประมาณ ๗๐๐ ตัว แต่ปัจจุบันมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ ๑,๐๐๐ ตัว

การบริจาคเงินเพื่อการดูแลสุนัขของวัดทำเลทอง เนื่องจากวัดทำเลทองเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลสุนัขจำนวนมาก จึงทำให้มีกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เข้ามาติดต่อขออนุญาตตั้งกล่องบริจาคในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อนำรายได้มาให้แก่วัด โดยมีเงื่อนไขว่ากลุ่มบุคคลนั้นจะดำเนินการแสวงประโยชน์โดยคิดค่าดำเนินการเป็นร้อยละ เช่น ร้อยละ ๑๐ เป็นต้น ดังนั้น วัดทำเลทองจึงมิได้อนุญาตให้กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ดำเนินการตามข้างต้น

การดำเนินการจัดการปัญหา

สุนัขที่อยู่ในความดูแลของวัดทำเลทองจะอาศัยอยู่ในบริเวณวัด โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ การอาศัยภายในกรง และการอาศัยภายนอกกรงหรือบริเวณพื้นที่วัด ทั้งนี้ สำหรับการจัดสวัสดิภาพให้แก่สุนัขได้ดำเนินการ คือ การทำหมัน จะดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเขตพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร และการรักษากรณีเจ็บป่วย ในกรณีที่สุนัขมีอาการเจ็บป่วยจะมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาดูแลให้เป็นครั้งคราว รวมทั้งการดูแลสุขอนามัย เช่น การอาบน้ำ เป็นต้น จะไม่สามารถดำเนินการอาบน้ำให้แก่สุนัขได้ เนื่องจากสุนัขมีจำนวนมาก จึงทำได้เพียงแต่การฉีดน้ำให้แก่สุนัขเท่านั้น

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถดูแลสุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะหรือสุนัขจรจัดได้ดี เนื่องจากมีงบประมาณในการดำเนินการและมีเจ้าหน้าที่ดูแลเป็นการเฉพาะ รวมทั้งสามารถจัดสวัสดิภาพให้แก่สุนัขได้เป็นอย่างดี เช่น การฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ เป็นต้น อนึ่ง วัดทำเลทองมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดูแลสุนัข เช่น ค่าจ้างบุคคลมาดูแลสุนัข และค่าอาหาร รวมเป็นเงิน ๗๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าวนำมาจากการบริจาคของผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารีมีจิตเมตตานำมาบริจาคให้แก่ทางวัด

(๔) การจัดระบบการดูแลสุนัขที่ถูกทอดทิ้งของวัดพลแพน จังหวัดอุบลราชธานี

วัดพลแพน ตั้งอยู่ที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นสถานที่อุปการะเลี้ยงดูสุนัขและแมว จำนวนประมาณ ๗๐ ตัว โดยอยู่ในความดูแลของพระแสง ประสันจิตโต ซึ่งการดูแลอุปการะเลี้ยงดูสุนัขและแมวดังกล่าวได้เริ่มตั้งแรกปี พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

ปัจจุบันการบริหารจัดการเกี่ยวกับการดูแลสุนัขและแมวที่เลี้ยงดูอุปการะแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่หนึ่ง ได้แก่ สุนัขและแมวที่มีพฤติกรรมไม่ดุร้าย หรือสุนัขและแมวที่ชรา (ดุร้าย) โดยแบ่งเป็น สุนัข จำนวน ๑๗ ตัว และแมว จำนวน ๒๐ ตัว ซึ่งจะอาศัยอยู่บริเวณกุฏิและภายในกุฏิของพระแสง ประสันจิตโต โดยสุนัขและแมวสามารถอาศัยอยู่ร่วมกันได้ ทั้งนี้ มีผู้ช่วยดูแลอุปการะ จำนวน ๑ คน ซึ่งใช้งบประมาณส่วนตัวในการดูแลอุปการะสุนัขและแมวดังกล่าว

กลุ่มที่สอง ได้แก่ สุนัขและแมวที่มีพฤติกรรมดุร้าย จำนวนประมาณ ๖๐ ตัว โดยนำไปอาศัยอยู่ ณ สวนของชาวบ้าน ซึ่งได้จ้างผู้ช่วยดูแล จำนวน ๑ คน เดือนละ ๙,๐๐๐ บาท

<u>การดำเนินการจัดการปัญหา</u>

แหล่งที่มาของอาหาร คือ การบริจาคของผู้ใจบุญ และการจัดซื้อของพระแสง ประสันจิตโต ซึ่งการให้อาหารแก่สุนัขและแมวจะให้วันละ ๑ มื้อ

การจัดสวัสดิภาพแก่สุนัขและแมวของวัดพลแพนจะดำเนินการโดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลนครอุบลราชธานี และปศุสัตว์จังหวัดอุบลราชธานี โดยดำเนินการต่าง ๆ เช่น การทำหมัน และการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เป็นต้น

การขอรับสุนัขและแมวไปเลี้ยงดูอุปการะ ปัจจุบันมีผู้ใจบุญส่วนหนึ่งมาติดต่อขอรับสุนัขและแมวของวัดพลแพนแต่อย่างไรก็ตามทางวัดพลแพนมิได้มีการสอบถามวัตถุประสงค์ในการขอรับสุนัขและแมวแก่ผู้ใจบุญ ซึ่งคาดว่าผู้ใจบุญจะนำสุนัขและแมวดังกล่าวไปอุปการะเลี้ยงดูต่อไป

ในส่วนของกรมปศุสัตว์ การดูแลหรือการบริหารจัดการสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ควรดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับปัญหาและใกล้ชิดกับประชาชนในแต่ละพื้นที่ ซึ่งการดูแลหรือการบริหารจัดการสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะจะต้องดำเนินการให้ครบวงจร เช่น สถานที่พักพิง การให้อาหาร การดูแลสวัสดิภาพ และการดูแลสุขอนามัย เป็นต้น ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะต้องถูกต้องตามกฎหมายและสามารถดำเนินการตรวจสอบได้

ในส่วนของวัดพลแพน เนื่องจากสัตว์แต่ละประเภทต้องได้รับการดูแลที่แตกต่างกัน ดังนั้น การดูแลหรือการบริหารจัดการสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะควรดำเนินการตั้งแต่การแยกเพศและประเภทสัตว์ เช่น การดูแลสุนัข ควรแยกออกเป็นสุนัขเพศผู้และสุนัขเพศเมีย และเมื่อแยกเพศแล้วจึงดำเนินการแยกตามประเภทของสุนัข ได้แก่ สุนัขอ่อนอายุ สุนัขป่วย และสุนัขชรา เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดูแลสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของเทศบาลนครอุบลราชธานี สถานที่ในการดูแลสุนัขและแมวของวัดพลแพน ควรมีการจัดสถานที่ให้เหมาะสม เช่น การล้อมรั้ว เป็นต้น รวมทั้งควรมีการจัดสวัสดิภาพ และการดูแลสุขอนามัยให้แก่สุนัขและแมวด้วย เป็นต้น

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

การถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากภารกิจเกี่ยวกับการดูแลสัตว์ในพื้นที่สาธารณะกำลังอยู่ระหว่างการถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น การดูแลหรือการบริหารจัดการสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะจะต้องดำเนินการโดยเทศบาลซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับปัญหาดังกล่าว ซึ่งการดำเนินการจะต้องมีการบูรณาการร่วมกันกับกรมปศุสัตว์

การจัดตั้งสถานที่พักพิงสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ กรณีที่มีการจัดตั้งสถานพักพิงสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงสถานที่ที่เหมาะสม เนื่องจากการจัดให้สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะอยู่ในสถานที่เดียวกันจำนวนมากจะนำมาซึ่งเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนในพื้นที่ข้างเคียง อนึ่ง ในการจัดตั้งสถานที่พักพิงสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะบางแห่งได้กำหนดให้มีการจัดทำประชาคมขึ้นด้วย

การดูแลสุนัขและแมวของวัดพลแพน เนื่องจากวัดพลแพนมีประชาชนผู้ใจบุญเดินทางมาทำบุญจำนวนมาก เพื่อเป็นการสร้างความปลอดภัยและป้องกันมิให้สุนัขและแมวทำอันตรายต่อประชาชนที่เดินทางมาปฏิบัติศาสนกิจ ดังนั้น ควรมีการล้อมรั้วบริเวณกุฏิของพระแสง ประสันจิตโต

๒) การสงเคราะห์สัตว์ในรูปแบบของสถานสงเคราะห์สัตว์

(๑) สถานสงเคราะห์สัตว์ของหน่วยงานรัฐ

(๑.๑) ด่านกักกันสัตว์สระแก้ว กรมปศุสัตว์

โครงการบ้านหมาน่าอยู่ ตั้งอยู่ภายในด่านกักกันสัตว์สระแก้ว เลขที่ ๑๕ ซอยสัตวแพทย์ ตำบลอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยมีการดัดแปลงคอกโคและคอกกระบือให้สามารถเป็นที่พักของสุนัขได้

ประวัติความเป็นมาของโครงการบ้านหมาน่าอยู่ โครงการบ้านหมาน่าอยู่เริ่มดำเนินตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเป็นสถานที่อุปการะสุนัขต่าง ๆ ดังนี้ สุนัขจรจัด สุนัขที่มีเจ้าของแต่ไม่ประสงค์เลี้ยงต่อซึ่งนำจากกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล รวมทั้งสุนัขที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากโรคระบาดในพื้นที่ภาคตะวันออก

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เกิดอุทกภัย (น้ำท่วม) ขึ้น ทำให้สุนัขจรจัดและสุนัขที่มีเจ้าของได้รับผลกระทบเป็นจำนวนมาก ดังนั้น กรมปศุสัตว์จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือสัตว์เลี้ยงที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยขึ้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นการช่วยเหลือสุนัขที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว และเมื่อเหตุการณ์อุทกภัยกลับเข้าสู่สภาวะปกติเจ้าของสุนัขส่วนหนึ่งก็มาติดต่อขอรับสุนัขคืนสำหรับสุนัขที่เจ้าของมิได้มาติดต่อขอรับคืน กรมปศุสัตว์ได้นำสุนัขดังกล่าวมาอุปการะ ณ ด่านกักกันสัตว์สระแก้ว (สาขาตาพระยา) จังหวัดสระแก้ว

งบประมาณการดำเนินโครงการบ้านหมาน่าอยู่ งบประมาณการดำเนินโครงการบ้านหมาน่าอยู่นำมาจากงบประมาณของกรมปศุสัตว์ผ่านกองสารวัตรและกักกัน

จำนวนสุนัขในโครงการบ้านหมาน่าอยู่ ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙ จำนวนสุนัขมีทั้งสิ้น ๔๗๔ ตัว ดังนี้

- เพศผู้ จำนวน ๑๗๘ ตัว
- เพศเมีย จำนวน ๒๙๖ ตัว

ทั้งนี้ จำนวนสุนัขจะต้องรายงานกองสารวัตรและกักกันทุกเดือน อย่างไรก็ตามจำนวนสุนัขที่โครงการบ้านหมาน่าอยู่สามารถดูแลได้จะต้องไม่เกิน ๕๐๐ ตัว

<u>ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา</u>

การจัดเจ้าหน้าที่ดูแลประจำ จำนวน ๒ ชุด ชุดละ ๓ คน (ปฏิบัติหน้าที่ จำนวน ๗ วัน และพักผ่อน จำนวน ๗ วัน)

การให้อาหารสุนัข จะใช้อาหารชนิดเม็ดเท่านั้น โดยแบ่งการให้อาหารออกเป็น ๒ กลุ่ม

กลุ่มสุนัขที่มีสภาวะปกติ คือ สุนัขที่มีร่างกายสมบูรณ์ จะให้อาหาร ๐.๔๔ กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน โดยคิดเป็นสัปดาห์ละ ๑,๔๖๐ กิโลกรัม และเดือนละ ๕,๘๔๐ กิโลกรัม

กลุ่มสุนัขที่อยู่ในสภาวะฟื้นฟู คือ สุนัขที่มีสภาพร่างกายซูบผอม จะให้อาหาร ๐.๖๓ กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน โดยคิดเป็นสัปดาห์ละ ๒,๑๐๐ กิโลกรัม และเดือนละ ๘,๔๐๐ กิโลกรัม

การรับบริจาคสิ่งของ ด่านกักกันสัตว์สระแก้ว จะรับบริจาคเฉพาะอาหารเม็ดที่ใช้สำหรับให้อาหารสุนัขเท่านั้น โดยที่ผ่านมาได้รับการสนับสนุนอาหารสุนัขจากสมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย (TSPCA) และประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ ไม่มีนโยบายรับบริจาคเป็นเงินสด และในกรณีที่ผู้บริจาคมิได้ซื้ออาหารสุนัขมามอบให้โดยจะขอบริจาคเป็นเงินสดแทนนั้น ทางด่านกักกันสัตว์สระแก้วจะทำหน้าที่แนะนำร้านอาหารสัตว์ในพื้นที่ให้ผู้บริจาคดำเนินการไปซื้อและนำอาหารสุนัขมามอบให้โครงการบ้านหมาน่าอยู่แทนการรับบริจาคเป็นเงินสด

อนึ่ง ด่านกักกันสัตว์สระแก้ว จะดำเนินการจัดทำหนังสือขอบคุณให้แก่ผู้บริจาคอาหารสุนัขทุกราย การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์จับบังคับสุนัขจรจัดที่มีมาตรฐาน และการขาดแคลนรถสำหรับบรรทุกสัตว์ที่มีมาตรฐานป้องกันการทารุณกรรมสัตว์

<u>การดำเนินการจัดการปัญหา</u>

นโยบายการไม่รับบริจาคเป็นเงินสดได้มีประชุมหารือกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดของด่านกักกันสัตว์สระแก้ว โดยมีมติไม่รับบริจาคเป็นเงินสด เนื่องจากด่านกักกันสัตว์สระแก้วเป็นหน่วยงานราชการ จึงไม่ต้องการให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเงินขึ้น

การจำกัดจำนวนสุนัขที่รับอุปการะมีสาเหตุ คือ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ เนื่องจากโครงการบ้านหมาน่าอยู่เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยด่านกักกันสัตว์สระแก้ว กรมปศุสัตว์ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการจึงมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินการ ดังนั้น จำนวนสุนัข ๕๐๐ ตัว จึงเป็นจำนวนที่เหมาะสมที่สามารถดูแลได้

และไม่กระทบต่องบประมาณของกรมปศุสัตว์ และข้อจำกัดด้านพื้นที่ เนื่องจากโครงการบ้านหมาน่าอยู่เป็นสถานที่ที่อยู่ในเขตของด่านกักกันสัตว์สระแก้วซึ่งเป็นพื้นที่ที่ติดกับเขตชุมชน จึงไม่สามารถขยายพื้นที่ออกไปให้กว้างขวางขึ้นเพื่อรองรับจำนวนสุนัขที่เพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ เมื่อจำนวนสุนัขเพิ่มมากขึ้นจะก่อให้เกิดความรำคาญแก่ประชาชนใกล้เคียงด้วย

การดูแลรักษาความสะอาดที่พักของสุนัขและการกำจัดสิ่งปฏิกูล กล่าวคือ การดูแลรักษาความสะอาดที่พักของสุนัขจะทำความสะอาดทุกวัน เพื่อเป็นการฆ่าเชื้อโรค โดยจะดำเนินการตามวิธีต่าง ๆ เช่น การทำความสะอาดเพื่อฆ่าเชื้อด้วยจุลินทรีย์ (Effective Microorganisms : EM) รวมทั้งการฉีดล้างทำความสะอาดที่พักของสุนัขซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากราชการส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล เป็นต้น รวมทั้งการกำจัดสิ่งปฏิกูล จะดำเนินการโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การนำไปพักในบ่อพักบำบัดสิ่งปฏิกูล และการนำมูลสุนัขไปตากแห้งเพื่อนำไปเป็นอาหารของปลาสวาย เป็นต้น

การมอบสุนัขให้โครงการบ้านหมาน่าอยู่อุปการะและการขอรับอุปการะสุนัขจากโครงการบ้านหมาน่าอยู่ คือ การมอบสุนัขให้โครงการบ้านหมาน่าอยู่อุปการะ เมื่อได้รับการประสานขอความอนุเคราะห์นำสุนัขมามอบให้โครงการบ้านหมาน่าอยู่อุปการะ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะสอบถามจำนวนทั้งหมดที่จะนำมามอบให้และในกรณีที่จำนวนสุนัขที่จะนำมามอบให้มีจำนวนมากจะดำเนินการประสานไปยังด่านกักกันสัตว์จังหวัดกาญจนบุรีต่อไป ทั้งนี้ ผู้ประสงค์นำสุนัขมามอบให้แก่โครงการจะต้องมาตรวจสอบสถานที่ของโครงการก่อนด้วย เพื่อให้ทราบความเป็นอยู่ของสุนัขที่จะนำมามอบให้แก่โครงการ รวมทั้งการขอรับอุปการะสุนัขจากโครงการบ้านหมาน่าอยู่ เนื่องจากการรับอุปการะสุนัขของโครงการบ้านหมาน่าอยู่มีขั้นตอนในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น เมื่อเจ้าของสุนัขนำสุนัขมามอบให้แก่โครงการบ้านหมาน่าอยู่จะต้องกรอกแบบฟอร์มโดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อ – นามสกุลผู้เป็นเจ้าของ ที่อยู่ และการแจ้งความประสงค์ในการมอบสุนัขของตนให้แก่โครงการ เช่น มอบหมายให้โครงการรับผิดชอบเลี้ยงดู หรือสามารถมอบให้บุคคลอื่นเลี้ยงดูได้ เป็นต้น ทั้งนี้ ส่วนใหญ่เจ้าของสุนัขจะไม่ประสงค์มอบสุนัขของตนให้แก่บุคคลอื่น ประกอบกับสุนัขที่อยู่ในการเลี้ยงดูของโครงการบ้านหมาน่าอยู่ส่วนใหญ่เป็นสุนัขโตและสุนัขแก่ชรา ซึ่งไม่เป็นที่นิยมของผู้เลี้ยง เพราะผู้เลี้ยงนิยมเลี้ยงสุนัขอ่อนอายุ ดังนั้น โครงการบ้านหมาน่าอยู่จึงไม่มีการมอบสุนัขให้แก่บุคคลอื่น

อัตราการเสียชีวิตของสุนัข สุนัขที่อยู่ภายใต้การดูแลอุปการะของโครงการบ้านหมาน่าอยู่จะมีอัตราเสียชีวิตเดือนละ ๒ – ๓ ตัว โดยเป็นการเสียชีวิตตามอายุขัย

ขั้นตอนการนำสุนัขใหม่เข้ามาอาศัยอยู่ในโครงการบ้านหมาน่าอยู่ คือ เมื่อมีสุนัขใหม่เข้ามาในโครงการบ้านหมาน่าอยู่จะดำเนินการจัดสวัสดิภาพต่าง ๆ เช่น การทำหมัน และการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ เป็นต้น และจึงนำมารวมอยู่กับสุนัขเก่า เพื่อให้สุนัขมีการจัดลำดับการเป็นผู้นำ โดยอาศัยสัญชาตญาณของสุนัข ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะดำเนินการเป็นระยะเวลาประมาณ ๒ – ๓ สัปดาห์ หากสุนัขใหม่และสุนัขเก่ากัดกันก็จะนำสุนัขใหม่แยกออกมา

การให้อาหารสุนัข สุนัขในโครงการบ้านหมาน่าอยู่จะได้รับอาหารวันละ ๑ มื้อ ทั้งนี้ การให้อาหารสุนัขของผู้บริจาคอาหารสุนัขจะต้องได้รับการอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะกระทำโดยพลการมิได้ เนื่องจากหากอาหารไม่เพียงพอต่อจำนวนสุนัขอาจทำให้สุนัขกัดกันเพื่อแย่งอาหาร

การเลี้ยงดูอุปการะสุนัขที่มีเจ้าของ เมื่อเจ้าของสุนัขนำสุนัขมามอบให้แก่โครงการบ้านหมาน่าอยู่โดยแสดงความประสงค์มิให้มอบสุนัขให้แก่บุคคลอื่น ทางโครงการจะดำเนินการเลี้ยงดูอุปการะไปจนสิ้นอายุขัยของสุนัข ทั้งนี้ เมื่อสุนัขเสียชีวิตจะดำเนินการระบุข้อมูลต่าง ๆ เช่น สาเหตุการเสียชีวิต วัน เดือน ปี ที่เสียชีวิต รวมทั้งถ่ายรูปภาพเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน เป็นต้น

การกำหนดนโยบายให้กรมปศุสัตว์ดูแลสุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ หากมีการกำหนดนโยบายดังกล่าวให้กรมปศุสัตว์ดำเนินการควรเป็นหน้าที่ของด่านกักกันสัตว์ แต่ทั้งนี้ควรดำเนินการเฉพาะด่านกักกันสัตว์ขนาดใหญ่ (จำนวน ๕๐ แห่ง) เพราะด่านกักกันสัตว์บางแห่งเป็นด่านที่มีแต่สำนักงานไม่มีสถานที่กักกันสัตว์ จึงไม่สามารถเลี้ยงดูอุปการะสัตว์ได้

การออกหน่วยเคลื่อนที่เพื่อให้บริการด้านการจัดสวัสดิภาพต่าง ๆ จะดำเนินการให้แก่สุนัขในสถานที่ต่าง ๆ เช่น วัด สถานที่ราชการ โรงเรียน และเขตชุมชน ดังนี้

- การดำเนินการเชิงรุก คือ การดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ เช่น แผนงานการรณรงค์โรคต่าง ๆ เป็นต้น
- การดำเนินการเชิงรับ คือ การดำเนินการตามคำร้องขอ เช่น เจ้าอาวาสแจ้งให้ไปรักษาสุนัขที่ป่วยในวัดต่าง ๆ เป็นต้น

การดำเนินการจับสุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ เมื่อมีการร้องขอให้จับสุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น ตลาด เป็นต้น โดยผู้ร้องขอจะต้องดำเนินการแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย ๑ วัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องวางแผนการดำเนินงาน เช่น การศึกษาพื้นที่ การกำหนดวิธีการจับ รวมทั้งประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาล เป็นต้น เพื่อประกาศให้ประชาชนในพื้นที่ทราบ อนึ่ง หากสุนัขที่จะดำเนินการจับเป็นสุนัขที่อยู่ในเขตชุมชนอาจต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปสร้างความคุ้นเคยโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การให้อาหาร ซึ่งอาหารที่ให้จะต้องเป็นอาหารชนิดเดียวกัน เป็นต้น เมื่อสุนัขเกิดความคุ้นเคยแล้วจึงดำเนินการจับมาไว้ในโครงการบ้านหมาน่าอยู่ต่อไป

ปัญหาการทอดทิ้งสุนัขในที่สาธารณะของประเทศกัมพูชา โดยประเทศกัมพูชาไม่มีปัญหาการทอดทิ้งสุนัขในที่สาธารณะและสุนัขจรจัด เนื่องจากสุนัขที่ประชาชนของประเทศกัมพูชานิยมเลี้ยงจะเป็นสุนัขพันธุ์ดี ทำให้เจ้าของสุนัขดูแลสุนัขเป็นอย่างดี จึงทำให้ไม่มีการทอดทิ้งสุนัข ประกอบกับประชาชนประเทศกัมพูชาส่วนหนึ่งนิยมบริโภคเนื้อสุนัข จึงไม่มีสุนัขจรจัดในประเทศกัมพูชา

สำหรับการข้ามแดนของสุนัขในประเทศกัมพูชามายังประเทศไทย จะไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ทหารดูแลตรวจตราและรับผิดชอบก่อนเข้าเขตแดนประเทศไทยประมาณ ๕๐๐ เมตร และกรณีที่มีการนำสุนัขข้ามแดนมานั้นเป็นกรณีที่เจ้าของสุนัขนำมารักษาอาการเจ็บป่วยในประเทศไทยเท่านั้น

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

กรณีที่มีผู้ขอรับอุปการะเลี้ยงดูสุนัขในโครงการบ้านหมาน่าอยู่ ควรมีการตรวจสอบประวัติของผู้ขอรับอุปการะ เพื่อประกอบการตัดสินใจ เช่น เป็นบุคคลที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี ใจบุญ หรือมีพฤติกรรมการบริโภคปกติ เป็นต้น

กรณีที่เจ้าของสุนัขนำสุนัขมามอบให้แก่โครงการบ้านหมาน่าอยู่อุปการะและภายหลังไม่สามารถติดต่อได้ ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการต่อไป เช่น การกำหนดระยะเวลาที่ไม่สามารถติดต่อได้ไว้ และเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ให้สามารถมอบให้แก่บุคคลอื่นที่มาขออุปการะเลี้ยงดูได้ เป็นต้น

การแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสุนัขในที่สาธารณะ ควรทราบจำนวนสุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะทั่วประเทศ เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๑.๒) ด่านกักกันสัตว์อุบลราชราชธานี กรมปศุสัตว์

ด่านกักกันสัตว์อุบลราชธานี เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยเริ่มแรกตั้งอยู่ที่ สถานกักกันสัตว์เขมราฐ อำเภอเขมราฐ และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้รับงบประมาณก่อสร้างที่ทำการแห่งใหม่ ณ ด่านพรมแดนช่องเม็ก หมู่ ๓ ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้ ปัจจุบันแบ่งที่ทำการของด่านกักกันสัตว์อุบลราชธานี เป็นดังนี้

- ด่านกักกันสัตว์อุบลราชธานี ตั้งอยู่ที่ถนนสถิตย์นิมานกาล ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี
- สถานกักกันสัตว์เขมราฐ ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๗ ตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
- สถานกักกันสัตว์บุณฑริก ตั้งอยู่ที่ถนนบุณฑริก - เดชอุดม ตำบลบัวงาม อำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

เนื่องจากจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดใกล้เคียงมีอัตราการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ดังนั้น กรมปศุสัตว์เห็นว่า ควรมีการจัดสถานที่เพื่อดูแลอุปการะสัตว์ดังกล่าว โดยมอบหมายให้จัดตั้ง ณ สถานกักกันสัตว์เขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

สถานกักกันสัตว์เขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ได้เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งเป็นสถานที่ดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งการดำเนินก่อสร้างได้ดำเนินการภายใต้งบประมาณของกรมปศุสัตว์และการบริจาคจากภาคส่วนต่าง ๆ

สถานกักกันสัตว์เขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ได้ปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ โดยได้เคลื่อนย้ายสุนัขจากศูนย์ฟื้นฟูสัตว์เลี้ยง ด่านกักกันสัตว์อุบลราชธานี ไปยังศูนย์ฟื้นฟูสัตว์เลี้ยงด่านกักกันสัตว์บุรีรัมย์

<u>การดำเนินการจัดการปัญหา</u>

สถานกักกันสัตว์อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ได้ดำเนินการดูแลอุปการะสุนัขในด้านต่าง ๆ คือ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านบริโภค ได้แก่ อาหารและน้ำ เดือนละ ๔๐๐,๐๐๐ บาท และด้านสุขภาพ ได้แก่ การฉีดวัคซีน และการผ่าตัดทำหมัน เป็นต้น โดยดำเนินการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ปศุสัตว์จังหวัดอุบลราชธานี และอาสาสมัครจากประเทศเยอรมัน เป็นต้น

ทั้งนี้ สถานกักกันสัตว์อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ได้การเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้สนใจเข้าเยี่ยมชม และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสุนัข และยังสามารถรับสุนัขภายในศูนย์ฟื้นฟูสัตว์เลี้ยง เพื่อนำไปอุปการะเลี้ยงดูได้

สุนัขในสถานกักกันสัตว์อุบลราชธานี แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ สุนัขที่ถูกจับกุมจากกรณีผู้ลักลอบค้าสุนัขข้ามชาติ

กลุ่มที่ ๒ สุนัขจรจัด

กลุ่มที่ ๓ สุนัขซึ่งเจ้าของไม่สามารถดูแลและเลี้ยงดูได้

มูลนิธิสุนัขในซอยได้ให้ความช่วยเหลือแก่สถานกักกันสัตว์อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานีในด้านต่าง ๆ เช่น ค่าอาหาร เป็นต้น แต่ทั้งนี้การให้ความช่วยเหลือจะเน้นไปที่สุนัขที่ถูกทารุณกรรม ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๘๐๐ ตัว

ปัญหาและอุปสรรค คือ จำนวนสุนัขที่แออัดมากเกินไป การขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการ ได้แก่ ค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค และค่าวัคซีน เป็นต้น การขาดแคลนเจ้าหน้าที่และบุคลากร และปัญหาการร้องเรียนของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับความเดือดร้อน เช่น มลพิษทางเสียงและกลิ่น เป็นต้น

<u>ผลการดำเนินการในเบื้องต้น</u>

การกำหนดแนวความคิดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูอุปการะสัตว์ เนื่องจากการเลี้ยงสัตว์ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น ค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค และค่าวัคซีนต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้น ในการเลี้ยงสัตว์ควรมีการคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงสัตว์ต่อตัวและต่อวันด้วย รวมทั้งความสามารถในการเลี้ยงของแต่ละบุคคลและพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์ต่อตัว ทั้งนี้ หน่วยงานที่มีการจัดตั้งสถานที่พักพิงสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะควรได้รับการสนับสนุนการดำเนินการต่าง ๆ จากภาครัฐด้วย

เนื่องจากมูลนิธิสุนัขในซอยมีความเห็นว่า สุนัขหรือสัตว์สามารถอาศัยอยู่ในที่สาธารณะได้ จึงให้ความช่วยเหลือเฉพาะสุนัขหรือสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมเท่านั้น

การจัดทำฐานข้อมูลผู้ดูแลอุปการะสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ เพื่อให้ภาครัฐสามารถช่วยเหลือหรือสนับสนุนงบประมาณแก่ผู้ดูแลอุปการะสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลผู้ดูแลอุปการะสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะทั้งภาคเอกชนและบุคคล

การทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์เพื่อให้ทราบข้อมูลการทำหมัน เพื่อให้ทราบว่าสัตว์ได้รับการทำหมันแล้วควรมีการจัดทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์เพื่อให้ทราบข้อมูลการทำหมันด้วย

การจัดตั้งสถานที่พักพิงสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ การเลี้ยงสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะควรมีการจัดสถานที่ให้เหมาะสม โดยจัดให้อยู่ในสถานที่ธรรมชาติและอาจมีรั้วล้อมเพื่อป้องกันสัตว์ออกนอกสถานที่

แนวทางป้องกันการร้องเรียนของประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงกับสถานที่พักพิงสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ เพื่อเป็นการป้องกันการร้องเรียนของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับความเดือดร้อนในการจัดตั้งสถานที่พักพิงสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะอาจจ้างประชาชนในพื้นที่เพื่อดูแลสัตว์ดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ดังเช่นการดำเนินการของเทศบาลนครรังสิต

(๑.๓) ศูนย์ดูแลสุนัข กองทัพเรือ สัตหีบ จังหวัดชลบุรี

<u>ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา</u>

ปลายปี ๒๕๔๘ ผู้บังคับบัญชากองทัพเรือยุทธการ มีความสงสารเวทนาความเป็นอยู่ของสุนัขจรจัดที่อยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้านพักของข้าราชการ กองเรือยุทธการ (กร.) ซึ่งบางส่วนได้ทำความเดือดร้อนให้กับข้าราชการที่พักอาศัย เช่น การไล่กัดผู้สัญจรบนท้องถนน การรื้อคุ้ยถังขยะ ฯลฯ จึงได้กรุณาสั่งการให้จัดทำกรงเลี้ยงสุนัขเพื่อจัดให้สุนัขจรจัดได้อยู่เป็นสัดส่วน มีกำหนดการให้อาหารเป็นเวลา

ในปี ๒๕๔๙ กร. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนผู้รักสุนัข และดำเนินการตั้งเป็น ศูนย์อภิบาลสุนัข กร. และแต่งตั้งอนุกรรมการและเจ้าหน้าที่ กองทุนผู้รักสุนัข กองเรือยุทธการ ดำเนินการสร้างเป็นศูนย์อภิบาลสุนัข กร. มีโรงเรือนเลี้ยงดูสุนัข และที่พักเจ้าหน้าที่เลี้ยงดูสุนัข เริ่มจับสุนัขจรจัดภายในเขตพื้นที่หมู่บ้าน กร. มาเลี้ยงดู ตั้งแต่ ๑๖ ธันวาคม ๔๘ จนถึงปัจจุบัน

จนกระทั่งในปี ๒๕๕๗ ผู้บัญชาการทหารเรือ ได้ให้ความสำคัญในการดูแลสุนัขจรจัดที่อยู่ในพื้นที่กองทัพเรือทั้งหมด จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดของกองทัพเรือ โดย กองเรือยุทธการ”

<u>การดำเนินการจัดการปัญหา</u>

“ศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดของกองทัพเรือ โดยศูนย์ฝึกทหารใหม่ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ ปฏิบัติงานตามนโยบายดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ในการดูแลสวัสดิภาพและบริหารจัดการสุนัขจรจัดในพื้นที่ของศูนย์ฝึกทหารใหม่ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ และพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างยั่งยืน”

ขยายขีดความสามารถโดยต่อเติมโรงเลี้ยงสุนัข โรงเก็บอาหารเม็ด สถานบริบาล ส่วนออกกำลังกายออกไปอีกประมาณ ๒ ไร่ รวมเป็น ๘ ไร่ เพื่อให้สามารถรองรับสุนัขได้จาก ๒๕๐ – ๓๐๐ ตัว เป็น ๕๐๐ ตัว รวมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สุนัขจรจัดมีที่อยู่อาศัยและได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม

ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่ เพื่อให้สุนัขจรจัดมีสวัสดิภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ก่อสร้างผนังป้องกันสุนัขขุดดินลอดรั้วทำทางเดินภายในและรอบ ๆ คอกสุนัข และระบบรางระบายน้ำ และสิ่งปฏิกูล ตามหลักการสุขาภิบาลที่ดี รวมทั้งก่อสร้างสระว่ายน้ำบำบัด สำหรับใช้ทำกายภาพบำบัดให้สุนัขจรจัดที่มีปัญหากล้ามเนื้อข้อสะโพกอ่อน

จัดทำ Facebook Fanpage เพื่อเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ในการหาบ้านใหม่ให้กับสุนัขจรจัด ให้ผู้มีใจรักสุนัขที่ต้องการช่วยเหลือและขอสุนัขที่ต้องการช่วยเหลือและขอสุนัขไปเลี้ยงต่อได้รับทราบกิจกรรม โดยปัจจุบันมีผู้ชื่นชอบมากกว่า ๑๑,๐๐๐ ราย

สื่อมวลชนจากหลายสำนัก มาสัมภาษณ์และจัดทำข่าวเผยแพร่อย่างต่อเนื่องตามสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ซึ่งทำให้ประชาชนได้รับทราบและเดินทางมาเยี่ยมชมศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดฯ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

คณะบุคลากรทางการแพทย์ จากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เดินทางมาร่วมทำกิจกรรมจิตอาสาช่วยเหลือสุนัขจรจัดด้วยการฉีดวัคซีน ทำหมัน รวมทั้งช่วยอาบน้ำและกำจัดเห็บหมัดอีกเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง

ผลการปฏิบัติงานที่เป็นความภาคภูมิใจของเจ้าหน้าที่ทุกคน คือสามารถช่วยชีวิตสุนัขจรจัดที่บาดเจ็บสาหัสจากการถูกรถชนจนรอดชีวิตได้ ซึ่งถือเป็นบททดสอบความสามารถและประสิทธิภาพของศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดว่าประสบความสำเร็จระดับหนึ่งตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้

<u>ผลการดำเนินการในเบื้องต้น</u>

ได้รับคำปรึกษาจาก ปศุสัตว์ อำเภอสัตหีบ และทีมรักษ์สัตว์รักษ์สังคม คอยให้คำปรึกษา และจะมาฉีดวัคซีนต่าง ๆ ให้เป็นครั้งคราว

การทำหมัน สุนัข/แมว ได้รับการช่วยเหลือจาก ทีม DOG NATION จะมาดำเนินการให้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย พร้อมทั้งฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและตรวจโรคต่าง ๆ ของสุนัขด้วย

นอกเหนือจากนี้ยังมีคณะผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษาคณะสัตว์แพทย์จากมหาวิทยาลัย มาทำกิจกรรมที่ศูนย์ฯ ได้แก่ การมาตรวจสุขภาพ และการทำหมันให้กับสุนัขและแมว รวมทั้งการให้คำแนะนำในการดูแลที่ถูกสุขลักษณะแก่เจ้าหน้าที่ศูนย์

ในกรณีที่พบอาการเจ็บป่วยของ สุนัข หรือแมว จะนำไปทำการรักษาตามคลินิกสัตวแพทย์ในพื้นที่สัตหีบ

(๒) <u>สถานสงเคราะห์สัตว์ของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น</u>

(๒.๑) ศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัดคลองสิบสอง ตั้งอยู่เลขที่ ๓๔/๕ หมู่ ๗ ตำบลหนองสามวัง อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ทั้งหมดจำนวน ๔๙ ไร่ ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับควบคุมดูแลสุนัขจรจัดในเขตเทศบาลที่สร้างความเดือดร้อนและก่อปัญหาด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยได้เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ปัจจุบันยอดสุนัขคงเหลือ จำนวน ๓๗๘ ตัว (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘)

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

การขาดแคลนบุคลากร ปัจจุบันเทศบาลนครรังสิตได้ขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงานต่าง ๆ โดยเฉพาะตำแหน่งสัตวแพทย์ เนื่องจากสัตวแพทย์ได้มีการโอนย้ายมาจากกรมปศุสัตว์ เมื่อมาปฏิบัติงานไม่นานนักมักจะดำเนินการย้ายกลับไปปฏิบัติงานยังกรมปศุสัตว์เช่นเดิม ทั้งนี้ การขาดแคลนสัตวแพทย์ทำให้เทศบาลนครรังสิตไม่สามารถดำเนินการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายเฉพาะกำหนดไว้ได้ เนื่องจากกฎหมายเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้สัตวแพทย์ดำเนินการต่าง ๆ ได้แก่ ให้สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์เป็นผู้ออกเครื่องหมายประจำตัวสัตว์หรือใบรับรองการฉีดวัคซีนกรณีที่สูญหาย ชำรุด รวมทั้งกำหนดให้สัตวแพทย์มีอำนาจเรียกตรวจยานพาหนะ หรือเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ที่มีสัตว์ควบคุมได้ และกำหนดให้สัตวแพทย์ตรวจพบว่าสัตว์ควบคุมใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า หรือมีเหตุสงสัยว่าสัตว์ควบคุมใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าให้สัตวแพทย์รีบแจ้งเจ้าพนักงานสาธารณสุขเพื่อดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อโดยเร็วที่สุด เป็นต้น

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในการดำเนินการต่อสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินการต่อสัตว์สามารถกระทำได้ตามกฎหมายต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสัตว์จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากไม่มีความรู้และความเข้าใจในกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการจัดตั้งศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากปัญหาการทอดทิ้งสุนัขในพื้นที่สาธารณะเป็นปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการร้องเรียนจากประชาชนในแต่ละพื้นที่เป็นจำนวนมาก และเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอบถามไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ข้อมูลว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้มีอำนาจในการจัดตั้งศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัด จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ไม่สามารถจัดตั้งศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัดเพื่อแก้ไขปัญหาสุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะหรือสุนัขจรจัดได้

การดูแลสุนัขของเทศบาลนครรังสิตจะดำเนินการต่าง ๆ เช่น การฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ การทำหมัน การตอน ซึ่งการดูแลดังกล่าวอาจสร้างความเจ็บปวดให้แก่สุนัขได้ ดังนั้น การกระทำดังกล่าวอาจถือเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

การดำเนินการจัดการปัญหา

การส่งเสริมให้ศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัดคลองสิบสองเป็นสถานที่ท่องเที่ยว เนื่องจากมีผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีเมตตา นิยมมาให้อาหารแก่สุนัขหรือบริจาคเงินและสิ่งของให้แก่สุนัขมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เทศบาลนครรังสิตจึงมีแนวคิดที่จะผลักดันให้ศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัดคลองสิบสองเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในอนาคต

การส่งเสริมให้สุนัขมีสุขภาพจิตที่ดี สุนัขจะมีสุขภาพจิตที่ดีจะดำเนินการได้โดยการกำหนดจำนวนสุนัขที่เลี้ยงให้เหมาะสมกับเขตพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อมิให้สุนัขเกิดความดุร้ายและเพื่อให้สุนัขมีสุขภาพจิตที่ดี

ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลสุนัข ในการดูแลสุนัขของศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัดคลองสิบสองหรือสถานที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุนัข จะต้องอาศัยบุคคลที่ใจบุญและมีจิตใจรักสัตว์ ดังนั้น เทศบาลนครรังสิตจึงดูแลบุคคลดังกล่าวเป็นอย่างดี เพื่อป้องกันมิให้บุคคลเหล่านั้นมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงาน

การช่วยเหลือภาคเอกชนหรือภาคประชาชน เนื่องจากปัจจุบันมีภาคเอกชนหรือภาคประชาชนซึ่งดูแลและอุปการะสุนัขเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ภาครัฐควรมีการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของภาคเอกชนหรือภาคประชาชน รวมทั้งการดำเนินการจัดสวัสดิภาพให้แก่สุนัข เช่น การรักษาโรคและการฉีดวัคซีน เป็นต้น

<u>ผลการดำเนินการในเบื้องต้น</u>

คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ชื่นชมการดำเนินงานต่าง ๆ ของเทศบาลนครรังสิต เกี่ยวกับการดูแลสุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะหรือสุนัขจรจัด โดยเฉพาะการดำเนินการเกี่ยวกับโรงเรือนนวัตกรรมใหม่ซึ่งสามารถให้อาหารกลางน้ำแก่สุนัขได้ โดยเห็นว่าเป็นการบูรณาการให้สุนัขได้มีการออกกำลังกายระหว่างสถานที่ที่ให้อาหารและสถานที่พักผ่อน ซึ่งถือเป็นการดำเนินการโดยใช้วิธีวารีบำบัดที่ถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้ จะนำการดำเนินการของศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัดคลองสิบสอง เทศบาลนครรังสิตไปเป็นกรณีตัวอย่างให้แก่สถานที่ดูแลสุนัขในพื้นที่อื่นต่อไป

(๒.๒) ศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ประจำจังหวัดอุทัยธานี

วัตถุประสงค์ในการตั้งเนื่องจากกรุงเทพมหานครมีสุนัขจรจัดอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งรบกวนความเป็นอยู่ของประชาชนและเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคติดต่อมากมาย จึงไม่เป็นที่ยอมรับและถูกต่อต้าน ประกอบกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและการผ่าตัดทำหมันแก้ปัญหาไม่ได้ทั้งหมด การหาที่พักพิงให้กับสุนัขที่สร้างปัญหาเป็นทางเลือกใหม่ กรุงเทพมหานคร ไม่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ที่สามารถรองรับการพักพิงได้ จึงเป็นที่มาของการสร้างที่พักพิงสุนัขจรจัดที่ตำบลโคกหม้อ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งสถานที่ดังกล่าวเพียงพอกับจำนวนสุนัขจรจัดสามารถรองรับสุนัขได้จำนวนประมาณ ๕,๐๐๐ ตัว นอกจากนี้ ยังมีโรงพยาบาลสัตว์ดูแลสุขภาพสุนัขภายในโครงการและบริการประชาชนมีการฝึกสุนัขเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับสุนัขจรจัด และส่งเสริมการอุปการะสุนัขจรจัดสำหรับประชาชนที่สนใจ

<u>ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา</u>

ปัญหาในการรับดูแลสุนัขที่ถูกทิ้งในที่สาธารณะในเขตเทศบาลตำบลทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี ภายใต้ข้อ ๒๒ แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘ ทำให้ศูนย์ฯ นี้จะทำการรับสุนัขจรจัดเข้ามาดูแลภายในศูนย์ฯ ได้ จะต้องเป็นสุนัขที่ส่งมาจากศูนย์ควบคุมสุนัขของกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้เกิดข้อจำกัด

ของศูนย์ฯ ที่ไม่สามารถรับดูแลสุนัขจรจัดในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลทัพทันซึ่งมีอยู่ประมาณ ๕๐๐ ตัว

การดำเนินการจัดการปัญหา

เทศบาลได้มีการหารือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อขอใช้พื้นที่ทิ้งขยะซึ่งไม่ได้มีการใช้งานแล้วสำหรับทำเป็นศูนย์พักพิงสุนัขจรจัดแต่ยังไม่มีความคืบหน้าในการเจรจาเพื่อทำให้เกิดการจัดการปัญหาในเรื่องนี้มีข้อเสนอในการดำเนินการใน ๒ แนวทาง คือ

แนวทางที่ ๑ การหารือร่วมกับกรุงเทพมหานครเพื่อจัดทำข้อตกลงหรือบันทึกความร่วมมือในการดำเนินการเพื่อให้สามารถรองรับสุนัขจรจัดจากในพื้นที่เขตเทศบาลได้

แนวทางที่ ๒ การดำเนินการโดยใช้แนวทางศูนย์พักพิงสุนัขจรจัดเทศบาลนครรังสิต

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

ปัญหาการรับอุปการะสุนัขมีจำนวนน้อย เพื่อทำให้เกิดการหาที่อยู่และเจ้าของให้กับสุนัขทางศูนย์ฯ ได้มีการสร้างแรงจูงใจในการรับสุนัขไปอุปการะโดยเน้นการฝึกสุนัขอย่างไรก็ตามพบว่าการขอรับสุนัขไปอุปการะยังมีจำนวนน้อย ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการโดยเน้นการสื่อสารประชามสัมพันธ์ทั้งเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการรับอุปการะสุนัขที่โตแล้วสุนัขก็เชื่องได้ รวมทั้งการสื่อสารเชิงรุก เช่น การประชาสัมพันธ์ สุนัขที่ได้รับการฝึกและมีความสามารถ ๑๐ อันดับ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ที่สนใจรับสุนัขไปอุปการะ

(๒.๓) มูลนิธิศูนย์รักษ์สุนัขหัวหิน ในพระบรมราชูปถัมภ์

มูลนิธิศูนย์รักษ์สุนัขหัวหิน ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๓๘/๙๙ ซอยหมู่บ้านเขาน้อย ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

มูลนิธิศูนย์รักษ์สุนัขหัวหิน เกิดขึ้นด้วยน้ำพระราชหฤทัยอันเปี่ยมล้นไปด้วยความเมตตาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงห่วงใยสุนัขจรจัดสัตว์เลี้ยงที่ถูกทอดทิ้งครั้งเสด็จแปรพระราชฐานประทับ ณ วังไกลกังวล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ทรงตระหนักถึงปัญหาของสุนัขจรจัดและสุนัขเร่ร่อนในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมือง ด้วยปริมาณของสุนัขจรจัดที่มีอยู่เป็นจำนวนมากตามชายหาด ชุมชนย่านการค้า และสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งนับวันมีแต่จะเพิ่มปริมาณมากขึ้น หากไม่ได้รับการแก้ไขควบคุมบริหารจัดการอย่างถูกวิธี ก็จะเป็นเหตุให้เกิดโรคพิษสุนัขบ้าติดต่อมาสู่มนุษย์ได้ ซึ่งนับเป็นการสูญเสียที่ประมาณค่ามิได้หากเกิดขึ้น

การดำเนินการจัดการปัญหา

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ศูนย์รักษ์สุนัขหัวหินจึงเกิดขึ้นตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ต้องการให้ศูนย์ฯ เป็นแหล่งพักพิงของสุนัขจรจัดและสุนัขที่เจ้าของทอดทิ้ง อีกทั้งเป็นโครงการต้นแบบตัวอย่างของท้องถิ่นอื่น ๆ (Pilot Project) ในการดูแลบริหารจัดการสุนัขเร่ร่อนอย่างมีระบบและครบวงจร ดูแลให้สุนัขจรจัดเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ด้วยทุนทรัพย์พระราชทานตั้งต้นจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากการจำหน่ายเสื้อทองแดง แบ่งเป็นทุนในการดำเนินการก่อสร้างอาคารสถานที่ของศูนย์ฯ จำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมอบหมายให้สำนักงานชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และกองพลที่ ๑ รักษาพระองค์ (กองพันทหารช่างที่ ๑ รักษาพระองค์) เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ส่วนอีก ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นทุนในการจัดตั้งมูลนิธิศูนย์รักษ์สุนัขหัวหินในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยเทศบาลได้ยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งเป็นมูลนิธิฯ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ มีนายดิสธร วัชโรทัย รองเลขาธิการพระราชวัง เป็นประธานกรรมการมูลนิธิฯ และมอบให้เทศบาลเมืองหัวหินเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานโครงการ

บนพื้นที่กว่า ๒๐ ไร่ ของศูนย์รักษ์สุนัขหัวหิน ได้รับการสนับสนุนจากวัดเขาอิติสุคโต ใช้เป็นสถานที่ในการก่อสร้างอาคารสำนักงาน บ้านพัก และโรงเรือนสุนัข

เทศบาลเมืองหัวหินสนับสนุนงบประมาณในการจัดสร้างระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ได้แก่ ไฟฟ้า โทรศัพท์ อุปกรณ์ทางการสัตวแพทย์ และบุคลากรเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ โดยเทศบาลเมืองหัวหินได้บรรจุเจ้าหน้าที่ในกองสาธารณสุขทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานในศูนย์รักษ์สุนัข บริหารจัดการงบประมาณโดยจัดสรรงบอุดหนุนให้แก่มูลนิธิ และมีระเบียบในการเบิกจ่ายงบประมาณ

มูลนิธิศูนย์รักษ์สุนัขหัวหินมีขั้นตอนการดำเนินงาน โดยเริ่มจากประชาชนเขียนใบคำร้อง จากนั้นเจ้าหน้าที่เทศบาลฯ จะออกจับสุนัข นำเข้าศูนย์รักษ์สุนัขเพื่อทำประวัติและคัดกรอง โดยแยกเพศเพื่อทำหมันและแยกอาการเพื่อทำการรักษาหากพบว่าเจ็บป่วย เมื่อเข้าสู่โซนแรกรับ จะมีการกักดูอาการ ๑๔ วัน แล้วจึงนำเข้าสู่โซนเลี้ยง แล้วจึงคัดเลือกสุนัขดีเพื่อเข้าสู่โครงการสุนัขให้เลือด กรณีสุนัขนั้นสามารถให้เลือดได้ ก็จะถูกส่งเข้าโซนให้เลือด หรือนำเข้าสู่โซนสุนัขหาบ้านใหม่ หรือหากสุนัขตาย จะนำไปเข้าเตาเผาสุนัขและสัตว์เลี้ยงไร้มลพิษ

ปัจจุบัน ศูนย์รักษ์สุนัขหัวหินมีการดำเนินต่าง ๆ ดังนี้

- กิจกรรมธาราบำบัด
  มีประชาชนและนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าใช้บริการ
- ธนาคารเลือด (Blood Bank)

ธนาคารเลือด เป็นการคัดเลือกสุนัขจรจัดที่มีคุณลักษณะดีและแข็งแรง นำมาแยกเลี้ยงและนำเลือดไปตรวจสอบตามกระบวนการทางงานสัตวแพทย์ เมื่อผ่านการตรวจแล้ว ก็นำเลือดไปใช้ช่วยเหลือสุนัขที่บาดเจ็บตัวอื่นได้ ส่วนตัวที่ไม่ผ่านกระบวนการก็นำกลับมาเลี้ยงและให้ยาหรือวิตามินตามแพทย์สั่งเพื่อนำกลับไปตรวจเช็คครั้งต่อไป นับว่าเป็นสิ่งที่สุนัขจรจัดมีประโยชน์ช่วยเหลือเพื่อสุนัขด้วยกันเอง เรียกว่าโครงการ “สุนัขช่วยสุนัข”

- โครงการเตาเผาสุนัขและสัตว์เลี้ยงไร้มลพิษ

โครงการเตาเผาสุนัขและสัตว์เลี้ยงไร้มลพิษ เป็นโครงการที่จะแก้ไขปัญหาการกำจัดซากสัตว์เลี้ยงของสุนัขในศูนย์และสุนัขของประชาชน เพราะเป็นกระบวนการจัดการซากของสัตว์เลี้ยงที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่เรียกว่า “เตาเผาไร้มลพิษ ไร้กลิ่น ไร้ควัน” ซึ่งเป็นเตาเผาที่ได้รับมาตรฐานและผ่านการตรวจสอบ

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

- ปัจจุบันมีสุนัขในความรับผิดชอบเป็นจำนวน ๑,๒๘๐ ตัว จากแหล่งต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอหัวหิน พื้นที่รองรับได้ ๘๑๒ ตัว
- ได้ดำเนินการทำหมันและรณรงค์เรื่องการเลี้ยงอย่างมีความรับผิดชอบ
- มีสุนัขที่สามารถเป็นสุนัขให้เลือดได้ จำนวน ๓๐ ตัว

(๓) สถานสงเคราะห์สัตว์ของประชาชนและหน่วยงานภาคเอกชน

(๓.๑) มูลนิธิบ้านอบอุ่น จังหวัดอุทัยธานี

ตั้งอยู่เลขที่ ๕๑/๒ หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองยาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี โดยใช้ชื่อว่าบ้านอบอุ่นใช้ระยะเวลาในการก่อสร้าง ๗ เดือนจึงแล้วเสร็จเป็นโรงเรือนสองหลัง เพื่อใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัยของสุนัขที่อยู่เป็นการถาวร เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๐ โดยมีสตรีสองท่าน คือ นางสาวมิแชล บิส ชาวสวิส และนางสาวสมบัติ สิงห์แก้ว วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๗ ได้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นมูลนิธิ ชื่อมูลนิธิบ้านอบอุ่น

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

วัตถุประสงค์ของมูลนิธิ คือ เพื่อช่วยเหลือสุนัขที่ได้รับบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยที่พบเจอในท้องถนนที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกทำร้ายจากเจ้าของหรือผู้อื่นให้ที่พักแก่สุนัขโดยถาวร รณรงค์ และสร้างสวัสดิภาพสัตว์ให้ได้รับการเอาใจใส่ดูแล รวมทั้งยุติการทารุณกรรมสัตว์ในจังหวัดอุทัยธานีและจังหวัดอื่น ๆ

การดำเนินการจัดการปัญหา

บนเนื้อที่ประมาน ๓.๕ ไร่ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๑ โดยเริ่มแรกได้ไปรับสุนัขที่ฝากเลี้ยงไว้ในมูลนิธิของพลตรี จำลอง ศรีเมือง ที่จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๒๙ ตัว เข้ามาอยู่ในความอุปถัมภ์ของบ้านอบอุ่น และต่อมาได้รับสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นของทุก ๆ ปี จนถึงปัจจุบันมีสุนัขจำนวน ๑๓๐ ตัว ซึ่งที่ผ่านมาทั้งหมดมีสุนัขจำนวนมากกว่า ๒๐๐ ชีวิต แต่ได้เสียชีวิตไป ๘๐ ตัว ด้วยโรคมะเร็งตับ ไต พยาธิเม็ดเลือด โดยทุกตัวเมื่อป่วยจะนำไปรักษาในสถานพยาบาล (คลินิกสองร้อยปีสัตว์แพทย์) ตั้งอยู่ที่อุทัยธานี ในด้านอาหารใช้ข้าวผสมอาหารเม็ดและเนื้อสุกรบดต้มสุก และใช้ตับต้มสุกสำหรับการห่อยา

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

ปัจจุบันนี้ค่าใช้จ่ายสูงต้องการให้หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และท่านผู้มีจิตเมตตาเข้ามาช่วยเหลือ ทางมูลนิธิไม่ได้กำหนดเป็นสิ่งของใด เพียงแต่ขอให้สิ่งของที่บริจาคมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับสุนัขทุกชีวิต

(๓.๒) Hope 4 Angel จังหวัดขอนแก่น

สถานสงเคราะห์สัตว์ Hope 4 Angels ตั้งอยู่เลขที่ ๑๓๓ หมู่ที่ ๔ ตำบลโคกงาม อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

ปัญหาในเรื่องชุมชนใกล้เคียง หรือชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงไม่มีปัญหาเกิดขึ้น เนื่องจากไม่มีกลิ่นเหม็น และมีการบริหารจัดการที่ดี อาจจะมีเรื่องการส่งเสียงเห่าของสุนัขบ้างแต่ก็สามารถจัดการได้ น้ำที่ใช้ในสถานสงเคราะห์เป็นน้ำที่ขุดเจาะจากใต้ดิน หรือน้ำบาดาลมากักเก็บไว้เพื่อใช้ในสถานสงเคราะห์ ส่วนในเรื่องจำนวนสุนัขที่อยู่ในสถานสงเคราะห์สัตว์นั้น ถือว่าเป็นจำนวนที่เหมาะสมแล้ว หากจะรับสุนัขมาดูแลเพิ่มอีกคงจะไม่สามารถรับเพิ่มได้อีก เพราะเนื่องจากหากรับเพิ่มจะทำให้สุนัขมีความเป็นอยู่ที่ไม่ดี และเกินความสามารถที่จะดูแลได้

การดำเนินการจัดการปัญหา

ประเด็นปัญหาที่ฝากคณะกรรมาธิการวิสามัญ คือ สถานสงเคราะห์สัตว์ Hope 4 Angels ได้จดทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ แล้ว เหตุใดจึงถูกเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสถานประกอบกิจการฟาร์มสุนัข จากเทศบาลตำบลโคกงาม เนื่องจากสถานสงเคราะห์สัตว์ Hope 4 Angels มิได้เปิดเพื่อประกอบกิจการฟาร์มสุนัข หรือเพาะเลี้ยงสุนัขเพื่อการค้าขาย

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

ประเด็นในเรื่องการรับสุนัขจรจัดมาดูแลในสถานสงเคราะห์สัตว์ Hope 4 Angels เพิ่มอีกได้หรือไม่นั้น เห็นว่าหากสามารถที่จะรับสุนัขจำนวนที่เพิ่มขึ้นได้อีก เนื่องจากมีพื้นที่กว้างขวาง และไม่แออัดมากจนเกินไป อีกประการหนึ่งสามารถที่ช่วยแก้ไขปัญหากรณีของป้าเดือนที่มีสุนัขอยู่ในความดูแลเกินความจำเป็นได้ หากสถานสงเคราะห์ Hope 4 Angels ยอมรับสุนัขของป้าเดือนมาเลี้ยงดูได้ในจำนวนหนึ่ง

ประเด็นในเรื่องการเลี้ยงสุนัขแบบกักขัง หรือแบบปล่อยตามธรรมชาติ เห็นว่าประเด็นการเลี้ยงแบบปล่อยตามธรรมชาติจะเป็นการเลี้ยงที่ดีกว่า เพราะไม่ทำให้สุนัขมีอาการเครียด มีอิสระในการใช้ชีวิต และอีกประการหนึ่งธรรมชาติจะช่วยกลบกลิ่นของสุนัขได้ดีกว่าการเลี้ยงแบบพื้นปูน

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญขอชื่นชมในการบริการจัดการของสถานสงเคราะห์ Hope 4 Angels ซึ่งได้บริหารจัดการในด้านความเป็นระเบียบ สะอาด และถูกสุขอนามัย สามารถเป็นต้นแบบของสถานสงเคราะห์สัตว์อื่น ๆ ได้ดีมาก อีกทั้งยังสามารถเป็นสถานที่สำหรับฝึกงานของนักศึกษาสัตวแพทย์ถือว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก นอกจากนี้ เห็นว่าหากสามารถที่จะทำงานร่วมกับภาครัฐ โดยการเป็นสถานที่รับสุนัขของกลางที่ถูกจับมาดำเนินคดีนั้น จะเป็นการดีมากถือได้ว่าเป็นการทำงานที่บูรณาการได้อย่างแท้จริง

(๓.๓) มูลนิธิล้านนาด็อกเวลแฟร์ จังหวัดเชียงใหม่

โมเดลในการจัดการสุนัขจรจัดแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดเชียงใหม่โดยความร่วมมือระหว่างล้านนาด็อกเวลแฟร์ องค์กรปกครองท้องถิ่น ชุมชน และวัด

แนวคิดในการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด คือ การกำจัดสุนัขไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาโรคพิษสุนับบ้า และการสร้างบ้านพักพิงให้กับสุนัข เป็นแนวคิดที่ล้าหลัง ค่าอาหารสุนัขที่บ้านพักพิงสุนัขของกรุงเทพมหานคร ๕.๔ ล้านต่อปีต่อสุนัข ๒๕๐๐ ตัว รวมทั้งการกำจัดสุนัขออกไปนอกสถานที่มิใช่แนวทางการแก้ไขปัญหา เนื่องจากเมื่อมีการกำจัดสุนัขออกไปก็จะมีสุนัขใหม่เข้ามาแทนที่

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

หลักการของแนวร่วมเพื่อการควบคุมสัตว์เลี้ยงระหว่างประเทศ (ICAM* principle) คือ การทำความเข้าใจและศึกษาปัญหาในทุกมิติ (comprehensive) และมีการแก้ปัญหาแบบยั่งยืน (sustainable) รวมทั้งมีการแก้ปัญหาแบบมีมนุษยธรรม (humane)

ทั้งนี้ แนวทางการแก้ปัญหาสุนัขตามหลักสากล คือ การควบคุมจำนวนสุนัขอย่างมีประสิทธิภาพ และการสร้างความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์เลี้ยง รวมทั้งการส่งเสริมสวัสดิภาพสัตว์

ในการนี้ แหล่งที่มาของสุนัขจรจัด คือ เจ้าของสุนัขนำสุนัขมาทอดทิ้งในที่สาธารณะต่าง ๆ และการขาดหน่วยงานรองรับหรือให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาให้กับเจ้าของสัตว์เลี้ยง เช่น คลินิกรักษาสัตว์ที่มีอัตราค่าบริการเหมาะสม เป็นต้น

การดำเนินการจัดการปัญหา

มูลนิธิล้านนาด็อกเวลแฟร์ได้ดำเนินงานตามคู่มือขององค์การอนามัยโลก (WHO) และหลักของแนวร่วมเพื่อการควบคุมสัตว์เลี้ยงระหว่างประเทศในการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าและจำนวนสุนัขแบบมีมนุษยธรรม โดยมีการดำเนินการต่าง ๆ เช่น โครงการเอบีซี/เออาร์วี (ABC/ARV) (animal birth control/ anti rabies vaccination) การทำหมัน การฉีดวัคซีน การปล่อยสัตว์สู่ถิ่นเดิม การให้การศึกษา และการผลักดันการบังคับใช้กฎหมาย

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

โครงการแนวทางการแก้ปัญหาสุนัขและการป้องกันโรคสัตว์สู่มนุษย์แบบเชียงใหม่โมเดล คือ การจัดระเบียบสุนัขในวัดของจังหวัดเชียงใหม่ การจัดระเบียบสุนัขในค่ายทหารและหน่วยราชการ การจัดระเบียบสุนัขในพื้นที่ป่าท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การสร้างฐานข้อมูลสัตว์แบบเรียลไทม์ การทำหมันสุนัขและแมวตามหลักสากล และการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาโรคพิษสุนัขบ้าและการบริหารจัดการสุนัขก่อนที่จะบริหารจัดการกับสุนัขจรจัด จำเป็นต้องเข้าใจเรื่องของสวัสดิภาพสัตว์

แผนงาน คือ การสำรวจจำนวนสุนัขในแต่ละพื้นที่และรวมทั้งผู้รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ การทำฐานข้อมูลทะเบียนสุนัขเพื่อจัดให้มีการทำหมันและการฉีดวัคซีน การเตรียมแผนการจับเป็นฝูง การฝึกอบรมวิธีการจับสุนัขแบบต่าง ๆ อย่างมีมนุษยธรรม การใช้ตาข่ายเหล็กตั้งกรง และการให้อาหารสุนัขเฉพาะในกรง จนสุนัขคุ้นเคย และปิดกรงก่อน ๑ คืน

เมื่อต้องการทำหมัน และการทำหมันและการฉีดวัคซีนสุนัขโดยใส่ปลอกคอสะท้อนแสงเป็นสัญลักษณ์

อนึ่ง การเก็บบันทึกข้อมูลของสุนัขแต่ละตัวในพื้นที่โดยใช้โปรแกรมเรียลไทม์

(๓.๔) มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า (Wildlife Friends Foundation Thailand: WFFT)

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่าจดทะเบียนเป็นมูลนิธิ เลขที่ ท. ๒๗๑/๒๕๔๕ ตั้งอยู่ ณ หลังวัดพระพุทธบาทเขาลูกช้าง จังหวัดเพชรบุรี ของนายเอ็ดวิน วิก โดยได้รับความอนุเคราะห์จากเจ้าอาวาสให้ใช้พื้นที่ป่าขนาดใหญ่สำหรับให้สัตว์อยู่อาศัย โดยจุดประสงค์หลักของมูลนิธิฯ คือการอนุรักษ์สัตว์ป่าและปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่าต้องการเป็นแหล่งพักพิงสำหรับสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมและถูกทอดทิ้ง ช่วยเหลือสัตว์ป่าที่เคยเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อนำมาฟื้นฟูและปล่อยคืนสู่ป่า นอกจากนี้ยังให้ความดูแลสัตว์ที่ไม่สามารถปล่อยคืนสู่ธรรมชาติได้อีกด้วย โดยมูลนิธิฯ ได้เตรียมที่อยู่สำหรับสัตว์เหล่านี้ให้มีมาตรฐานและมีสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับธรรมชาติมากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

การดำเนินการจัดการปัญหา

ได้ดำเนินการช่วยเหลือสัตว์ป่าที่ถูกทารุณกรรมหรือถูกทอดทิ้งและช่วยให้สัตว์เหล่านี้ได้มีโอกาสดำรงชีวิตอยู่ในสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับในธรรมชาติมากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

ให้ความรู้แก่ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนเพื่อปลูกฝังให้หยุดการทารุณกรรมสัตว์ โดยมูลนิธิมีโครงการเกี่ยวกับการต่อต้านการค้าสัตว์ป่าเพื่อเป็นสัตว์เลี้ยงและการใช้สัตว์ป่าเพื่อความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ เช่น การแสดงโชว์ เป็นต้น

ป้องกันการล่าและสนับสนุนการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์และพืชประจำท้องถิ่น โดยให้ความรู้แก่ชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวให้เข้าใจเห็นคุณค่าและร่วมกันปกป้องสัตว์ป่าและผืนป่าซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าเหล่านั้น นอกจากนี้ยังให้ความร่วมมือกับกรมป่าไม้และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือและอนุรักษ์สัตว์ป่า

รวบรวมองค์ความรู้ เพื่อริเริ่มโครงการปล่อยคืนสู่ป่าสำหรับสัตว์ที่สามารถปล่อยกลับคืนสู่ธรรมชาติได้ริเริ่มโครงการและร่วมกิจกรรมกับองค์กรการกุศลและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

ปัจจุบันดำเนินโครงการได้ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพสัตว์ป่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในทะเล ตลอดจนการปล่อยสัตว์ป่าคืนสู่ธรรมชาติ ดังต่อไปนี้

- ศูนย์อนุบาลสัตว์ป่า

เป็นศูนย์ให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูสัตว์ป่าที่เคยถูกเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์เลี้ยงหรือใช้เพื่อผลประโยชน์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

- ศูนย์ศึกษาและช่วยเหลือช้าง

เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและช่วยเหลือช้างเร่ร่อนตามท้องถนนและใช้ในการท่องเที่ยว

- คลินิกเคลื่อนที่เพื่อนสัตว์ป่า

เป็นรถพยาบาลที่ตกแต่งไว้พร้อมสำหรับการช่วยเหลือสัตว์ป่าและเป็นรถคลินิกเคลื่อนที่คันเดียวในแถบอินโดจีน ซึ่งอุปกรณ์ทางการแพทย์และการออกแบบตกแต่งรถได้รับความสนับสนุนจากองค์กร Care for the Wild

- ศูนย์ฟื้นฟูสภาพชะนี

ชะนีเป็นสัตว์พื้นเมืองของประเทศไทยที่อยู่ในสถานะใกล้สูญพันธุ์จากธรรมชาติในอนาคตอันใกล้ ปัจจุบันมูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่ากำลังดำเนินโครงการฟื้นฟูชะนี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปล่อยชะนีเหล่านี้คืนสู่ธรรมชาติ

- โครงการฟื้นฟูป่า

เป็นโครงการใหม่ที่เกิดขึ้นภายในและพื้นที่รอบ ๆ มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า โดยเริ่มจากการฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่ถูกทำลายและปลูกป่าเพิ่มเติมในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว

- ศูนย์การศึกษา

เป็นศูนย์ให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ป่าในประเทศไทย ซึ่งเปิดให้สถานศึกษาทุกระดับชั้นเข้าเยี่ยมชมโดยมีเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครของมูลนิธิฯ เป็นวิทยากรให้ความรู้ นอกจากนี้ยังออกให้ความรู้เกี่ยวกับสวัสดิภาพและการอนุรักษ์สัตว์ป่าแก่สถานศึกษาต่าง ๆ ด้วย

(๓.๕) ศูนย์รับเลี้ยงสัตว์จรจัดพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ศูนย์รับเลี้ยงสัตว์จรจัดพลูตาหลวงได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยที่แรกได้ตั้งศูนย์อยู่ที่ตำบลจอมเทียม อำเภอพัทยา จังหวัดชลบุรี

<u>ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา</u>

เริ่มแรกมีสุนัขอยู่ประมาณ ๓๐ – ๔๐ ตัว หลังจากนั้นพอมีประชาชนทราบว่ามีสถานสงเคราะห์สุนัขจึงทำให้สุนัขมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้น เช่น กลิ่น เสียง และมลภาวะ เป็นต้น ที่จึงจำเป็นต้องย้ายมาอยู่ที่ตำบลพลูตาหลวงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยพื้นที่ที่เป็นศูนย์รับเลี้ยงสัตว์จรจัดในปัจจุบันเป็นที่ดินที่เช่าจากผู้อื่น พื้นที่ทั้งหมดมีประมาณ ๗๐ ไร่ โดยจัดสร้างคอกสำหรับเลี้ยงสุนัขจำนวน ๔๐ คอก แต่ละคอกมีสุนัขอยู่ประมาณ ๑๐๐ – ๑๕๐ ตัว และมีการซอยกรงเลี้ยงสุนัขในแต่ละคอก ซึ่งแต่ละกรงมีสุนัขประมาณ ๕ - ๖ ตัว ศูนย์รับเลี้ยงสัตว์มีพนักงานทำงานในศูนย์รับเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด ๙ คน โดยมีค่าจ้างเดือนละ ๙,๐๐๐ บาท ปัจจุบันมีจำนวนสุนัขรวมทั้งหมด ๑,๗๘๕ ตัว ซึ่งพื้นที่ในศูนย์ยังมีพื้นที่ว่างที่สามารถสร้างกรงสุนัขได้อีก และสามารถรับสุนัขเพิ่มได้อีกประมาณ ๒๐๐ – ๓๐๐ ตัว

การดำเนินการจัดการปัญหา

สุนัขส่วนใหญ่จะถูกจับมาจากพื้นในเขตเมืองพัทยา และพื้นในเขตตำบลพลูตาหลวง เนื่องจากเทศบาลเมืองพัทยาให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ วัคซีน และอาหารสำหรับเลี้ยงสุนัข ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวงนั้นก็จะมีการจัดสรรงบประมาณในจำนวนไม่มากเป็นครั้งคราว เนื่องจากศูนย์รับเลี้ยงสุนัขจรจัดอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวงจึงจำเป็นต้องรับสุนัขในพื้นที่ดังกล่าวหากองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวงจับสุนัขส่งมาให้ศูนย์รับเลี้ยงสัตว์ดูแล นอกจากนี้ ยังได้เงินบริจาคจากชาวต่างชาติในบางส่วนด้วยเช่นกัน

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาจากเทศบาลเมืองพัทยานั้นจะได้งบประมาณปีละ ๑ ครั้ง อาหารสุนัขส่งมาให้อาทิตย์ละ ๑ ครั้ง ครั้งละ ๗๐ กระสอบ กระสอบละ ๒๐ กิโลกรัม นอกจากนี้ ยังจัดทีมสัตวแพทย์มาดูแลฉีดวัคซีน และทำหมันสุนัขมาดำเนินการเป็นระยะ ๆ

การให้อาหารสุนัขจะให้อาหารเพียง ๑ มื้อเท่านั้น เป็นอาหารเม็ด จะให้แบบกินจนอิ่มซึ่งสังเกตได้จากอาหารที่เหลือในรางอาหารที่ให้สุนัข สุนัขในศูนย์ทุกตัวจะมีสุขภาพดี เนื่องจากอยู่อย่างไม่แออัด และไม่มีอาการเครียด

การส่งสุนัขจากเทศบาลเมืองพัทยามาให้ศูนย์เลี้ยงสุนัขจรจัดดูแลจะจับส่งมาให้ทุกเดือน เดือนละประมาณ ๒๐๐ – ๓๐๐ ตัว เมื่อมายังศูนย์เลี้ยงสุนัขจรจัดจะมีการแยกกรง แยกเพศ เพื่อรอการทำหมันและฉีดวัคซีน การทำหมันสุนัขในศูนย์จะทำหมันทุกตัว และดูแลสุนัขทุกตัวจนสิ้นอายุขัย นอกเสียจากสุนัขที่ถูกจับมาแล้วป่วยตายไป เฉลี่ยแล้วจะมีสุนัขตายอาทิตย์ละประมาณ ๑๐ ตัว

การคัดแยกสุนัขจะคัดแยกสุนัขที่มีขนาด ความสูง อายุเท่า ๆ กัน และมีการแยกเพศผู้ เพศเมียด้วย เนื่องจากจะไม่ทำให้เกิดการแยกอาหาร หรือเกิดการกัดกันเพื่อเป็นจ่าฝูง ดังนั้น ภายในศูนย์จะไม่มีปัญหาในเรื่องสุนัขที่ดุร้าย เพราะทุกตัวที่อยู่ในกรงไม่เครียด ไม่แย่งชิงอาหาร และไม่มีจ่าฝูง

การกำจัดมูลสุนัข และการทำความสะอาดกรงสุนัข ศูนย์ได้มีการทำระบบบริหารจัดการเรื่องระบบน้ำเป็นอย่างดี โดยมีการเจาะน้ำบาดาลใช้และมีการกักเก็บไว้ใช้อย่างเพียงพอ มูลสุนัขจะนำมาเป็นปุ๋ยใส่ต้นไม้ที่อยู่รอบ ๆ ศูนย์ ซึ่งการทำความสะอาดกรงสุนัขจะมีการทำวันละ ๑ ครั้ง หากเจอสุนัขตัวใดเป็นเห็บ หมัด จะนำมาอาบน้ำที่ผสมน้ำยาฆ่าเห็บหมัด ภายในกรงสุนัขจะมีทั้งพื้นที่ที่เป็นดิน และพื้นที่ที่เป็นปูนผสมผสานกัน

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

โดยภาพรวมการบริหารจัดการของศูนย์รับเลี้ยงสัตว์พลูตาหลวงมีการบริหารจัดการที่ดี แต่ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตก็คือ ความเจริญที่เริ่มเข้ามาใกล้กับพื้นที่ตั้งของศูนย์รับเลี้ยงสัตว์ และองค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวงได้รับหนังสือร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ กรณีที่ศูนย์รับเลี้ยงสัตว์อยู่ในพื้นที่ที่ประชาชนอาศัยอยู่ ดังนั้น คาดว่าไม่เกินอีกประมาณ ๕ ปี อาจจะมีการย้ายศูนย์รับเลี้ยงสัตว์ไปอีกที่หนึ่งแต่อยู่ในจังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้บริหารศูนย์ได้มีการหาพื้นที่สำหรับรองรับสุนัขดังกล่าวไว้แล้ว

(๓.๖) ศูนย์พักพิงสุนัข ของนางผ่องพรรณ ตรีประลำ (ป้าแมว) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

นางผ่องพรรณ ตรีประลำ (ป้าแมว) อายุ ๕๗ ปี อาศัยอยู่ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อุปการะเลี้ยงดูสุนัขและแมวมากว่า ๔ ปี ประสบปัญหาเดือดร้อนจากจำนวนสุนัขที่เพิ่มขึ้นกว่า ๗๐ ตัว จากเดิมที่มีอยู่ประมาณ ๒๒ ตัว

ปัจจุบันเป็นผู้สงเคราะห์สัตว์ประเภทให้อาหารสุนัขและแมวตามที่สาธารณะ คือบริเวณตลาดเกษตร บริเวณหน้าวัดหาดใหญ่ใน และบริเวณตลาดหาดใหญ่ใน

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

ค่าใช้จ่ายประจำวันประมาณ ๕๐๐ บาท โดยแยกเป็น

- อาหารสุนัขประมาณ ๓๐๐ บาท
- อาหารแมวประมาณ ๒๐๐ บาท ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวรวมค่ารถในการเดินทาง

สถานสงเคราะห์สัตว์นางผ่องพรรณ ตรีประลำ (ป้าแมว) ซึ่งตั้งอยู่บริเวณหลังสถานีขนส่งผู้โดยสาร อำเภอหาดใหญ่ แห่งที่ ๒ (ตลาดเกษตร) เป็นศูนย์รับสัตว์จรจัดในเบื้องต้น เนื่องจากสถานที่มีความคับแคบและไม่สามารถขยายพื้นที่ออกไปได้ จึงมีข้อจำกัดในพื้นที่ ประกอบกับพื้นที่ดังกล่าวมีการทำสัญญาเช่ารายปีกับเอกชนจึงทำให้เกิดความไม่แน่นอน อย่างไรก็ตามสถานสงเคราะห์ตั้งอยู่ติดกับพื้นที่รกร้างว่างเปล่าของเทศบาลนครหาดใหญ่ จึงอาจขอความร่วมมือจากเทศบาลนครหาดใหญ่โดยนำพื้นที่ดังกล่าวมาปรับปรุงเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์จรจัดต่อไป

การดำเนินการจัดการปัญหา

เมื่อได้รับสุนัขจรจัดเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์ที่ตั้งอยู่บริเวณหลังสถานีขนส่งผู้โดยสาร อำเภอหาดใหญ่ แห่งที่ ๒ (ตลาดเกษตร) แล้วจะมีการส่งต่อไปยังสถานสงเคราะห์แห่งที่สองซึ่งตั้งอยู่ ณ ตำบลทุ่งตำเสา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นพื้นที่ที่มีขนาดกว้างกว่า ๓ ไร่ มีการก่อสร้างอาคารและพื้นที่ให้สุนัขได้วิ่งเล่นจึงเหมาะแก่การจัดตั้งเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ปัจจุบันมีสุนัขอยู่ในสถานสงเคราะห์ประมาณ ๘๐ ตัว และมีสัตว์ประเภทอื่น ๆ เช่น แมว โค เป็นต้น อย่างไรก็ตามสถานสงเคราะห์ดังกล่าวไม่มีรั้วกั้นอาณาเขตทำให้บางครั้งสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

ปศุสัตว์อำเภอหาดใหญ่ดำเนินการประสานงานเพื่อสร้างเครือข่ายผู้สงเคราะห์สัตว์ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการสงเคราะห์สัตว์ในพื้นที่เป็นการเบื้องต้น ก่อนการดำเนินการให้มีการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในโอกาสต่อไป

(๓.๗) ศูนย์พักพิงสุนัข ของนายประกิต ตระกูลพิบูลชัย จังหวัดสระบุรี

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

มีสัตว์จรจัดอยู่ในความดูแลประมาณ ๘๐ ตัว สภาพปัญหา คือ การดูแลไม่ถูกสุขลักษณะ ทำให้สุนัขส่วนใหญ่เกิดโรคพยาธิเม็ดเลือด (จากเห็บ) และโรคไต อันเนื่องจากอาหารที่ให้สุนัขเป็นข้าวคลุกไก่ต้มโดยใส่เกลือ เพราะเกรงว่าจะไม่มีรสชาติ รวมทั้งมีปัญหาด้านสุขอนามัย และการควบคุมโรค ตลอดจนขาดการรักษาพยาบาลที่เหมาะสม เมื่อมีสัตว์บาดเจ็บหรือเจ็บป่วย

การดำเนินการจัดการปัญหา

นางสาวชลลดา เมฆราตรี อนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ได้ประสานงานในฐานะมูลนิธิเสียงจากเรา (The voice) เข้าช่วยเหลือด้านการรักษาพยาบาลสัตว์ และนายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์ โฆษกคณะกรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสมาคมพิทักษ์สัตว์ (ไทย) ได้ให้คำปรึกษาด้านการจัดการสวัสดิภาพสัตว์และประสานงานหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมปศุสัตว์เพื่อลงพื้นที่ฉีดวัคซีนทำหมัน เป็นต้น

โดยเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙ ทางมูลนิธิเสียงจากเรา รับเรื่องร้องเรียน และไปเยี่ยมบ้านลุงประกิต พร้อมทั้งทำข้อตกลง เรื่องบูรณาการอย่างยั่งยืน รักษาสัตว์เจ็บป่วย ทำหมัน จัดระเบียบบ้าน เพื่อสวัสดิภาพของสัตว์ที่ จังหวัดสระบุรี พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่สถานีตำรวจภูธรเมืองสระบุรี และทหารชุด ปท.พท.มทบ. ๑๘ เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์จังหวัดสระบุรี พร้อมทั้งสมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย บ้านนางฟ้า และมูลนิธิเสียงจากเรา

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

เพื่อขอรับสงเคราะห์สัตว์แทนบางส่วนโดย The voice และขอเข้าฉีดวัคซีน ทำหมัน เป็นต้น การเจรจาในช่วงแรกลุงประกิตให้ความร่วมมือดีแต่ต่อมาเริ่มประสบปัญหา มีการเลื่อนนัดและขาดการติดต่อหลายครั้ง ล่าสุดลุงประกิตขอล้มเลิกข้อตกลงโดยให้เหตุผลว่ามีงานอาชีพแล้ว

ปัญหาเร่งด่วนคือเรื่องสุขภาพสัตว์ที่ทรุดโทรมเกือบทุกตัว ซึ่งผลการวินิจฉัยทางการแพทย์ และจำนวนสุนัขที่เสียชีวิตสามารถยืนยันได้ ในส่วนของการจัดสวัสดิภาพสัตว์สมาคมพิทักษ์สัตว์ (ไทย) ลงความเห็นว่า ปัญหาไม่ใช่อยู่ที่จำนวนสุนัขหรือปริมาณพื้นที่ แต่อยู่ที่การบริหารจัดการ โดยเห็นได้จากการจัดเก็บอาหารที่ขาดสุขอนามัยและสภาพกรงที่ทรุดโทรม เมื่อพิจารณาทั้งด้านสุขภาพสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์ประกอบกับพฤติกรรมในอดีตทั้งสองหน่วยงานเห็นตรงกันว่า ขาดความพร้อมในด้านปัจจัยและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่เหมาะสม และได้นำสุนัขที่มีอาการหนักออกมารักษาและตรวจร่างกายทั้งหมด ๔ ตัว

(๓.๘) ศูนย์พักพิงสุนัข ของนางสาวมณีรัตน์ พงศ์สุทธิเจริญ (ป้าเดือน) อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

นางสาวมณีรัตน์ พงศ์สุทธิเจริญ (ป้าเดือน) ผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ อายุ ๕๔ ปี ตั้งอยู่เลขที่ ๗๓๐ ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่ดินที่ใช้ตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ดังกล่าวเป็นของเจ้พรซึ่งอนุญาตให้ใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเวลา ๕ ปี และจะครบกำหนด ๕ ปีในไม่ช้านี้ นางสาวมณีรัตน์ พงศ์สุทธิเจริญ (ป้าเดือน) มีสุนัขอยู่ในความดูแลประมาณ ๕๐๐ ตัว ตลอดระยะเวลากว่า ๑๐ ปี นางสาวมณีรัตน์ พงศ์สุทธิเจริญ (ป้าเดือน) ได้เก็บสุนัขที่ถูกทอดทิ้งพิการ ถูกทำร้าย ถูกรถชน เจ้าของเดิมทิ้ง และสุนัขที่เจ้าของนำมาฝากเลี้ยง มาเลี้ยงดูอย่างดีให้อาหารและน้ำ ก่อนมาตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ในปัจจุบันได้เคยประสบปัญหาอัคคีภัยกับโรงเรือนเลี้ยงสุนัขส่งผลให้สุนัขกว่า ๑๐ ตัวถูกไฟคลอกตาย ป้าเดือนเป็นผู้ดูแลสุนัขทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียว

การทำหมันสุนัขที่อยู่ในความดูแลของนางสาวมณีรัตน์ พงศ์สุทธิเจริญ (ป้าเดือน) นั้น เฉลี่ยแล้วจะมีการทำหมันเดือนละ ๔ ตัว มีบางส่วนที่ยังทำหมันไม่ครบโดยป้าเดือนให้เหตุผลว่าเกรงว่าจะทำให้สุนัขเสียชีวิต ส่วนในเรื่องการฉีดวัคซีนนั้นได้มีการฉีดวัคซีนสุนัขทุกตัว ยกเว้นสุนัขที่มาอยู่ใหม่ยังไม่ได้มีการฉีดวัคซีน ซึ่งที่ผ่านมาคณะสัตว์แพทย์มหาวิทยาลัยขอนแก่นจะเป็นผู้ดำเนินการทำหมันและฉีดวัคซีนสุนัขโดยตลอด ปัจจุบันปศุสัตว์อำเภอเมืองได้เข้ามาดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสุนัขของนางสาวมณีรัตน์ พงศ์สุทธิเจริญ (ป้าเดือน) แล้ว

ค่าอาหารสุนัขในแต่ละวันเฉลี่ยแล้วตกประมาณวันละ ๕,๐๐๐ บาท/วัน โดยอาหารที่ใช้เลี้ยงสุนัขตกวันละ ๑๐ กิโลกรัม รายได้ส่วนใหญ่มาจากเงินบริจาคและมีอาชีพเสริมโดยการรับจ้างทำความสะอาดสุนัข และตัดขนสุนัข นอกจากนี้ได้มีการจ้างคนมาช่วยดูแลสุนัขโดยคิดค่าจ้างวันละ ๕๐๐ บาท รายได้ในแต่ละวันที่หาได้วันละประมาณ ๑,๐๐๐ – ๒,๐๐๐ บาท เมื่อเทียบกับค่าอาหารต่อวันที่ต้องซื้อให้กับสุนัขนั้นไม่เพียงพอจึงส่งผลให้บางวันสุนัขอาจไม่ได้กินอาหารเพียงพอ

การดำเนินการจัดการปัญหา

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับป้าเดือน คือ ชาวบ้านพื้นที่ข้างเคียงได้มีการร้องเรียนในเรื่องของกลิ่นเหม็น และเสียงของสุนัข ซึ่งเป็นเหตุเดือนร้อนรำคาญ มีการเผ่าไล่ที่ติดป้ายไล่ เทศบาลเมืองศิลาไม่มาเก็บขยะซึ่งเป็นมูลสุนัขให้นางสาวมณีรัตน์ พงศ์สุทธิเจริญ (ป้าเดือน) นอกจากนี้เทศบาลเมืองศิลาได้ทำหนังสือถึงนางสาวมณีรัตน์ พงศ์สุทธิเจริญ (ป้าเดือน) ห้ามมิให้ใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่ดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อระงับเหตุรำคาญซึ่งการเลี้ยงสุนัขในสถานที่ดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบกับผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียงเป็นอย่างมาก ได้แก่ มลพิษเสียงดัง กลิ่นเหม็น น้ำเสีย เป็นต้น

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

จำนวนสุนัขที่อยู่ในความดูแลของป้าเดือนมีจำนวนที่มากเกินความสามารถที่จะดูแลได้ ปริมาณที่เหมาะสมควรอยู่ที่ไม่เกิน ๕๐ ตัว เห็นว่าควรมีการนำสุนัขบางส่วนไปไว้กับสถานสงเคราะห์อื่นที่สามารถรับเลี้ยงสุนัขได้ ในส่วนของสถานสงเคราะห์สัตว์ป้าเดือนมีความแออัดมาก การบริหารจัดการในเรื่องสภาพแวดล้อม เสียง และกลิ่นไม่ดี จึงเป็นเหตุทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ข้างเคียงเกิดความรำคาญ นอกจากนี้ ปศุสัตว์จะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เนื่องจากที่ผ่านมาปศุสัตว์คุ้นเคยในการดูแลเฉพาะสัตว์เศรษฐกิจเท่านั้น แต่ในสภาพปัจจุบันปัญหาในเรื่องสัตว์เศรษฐกิจมีน้อยลงแต่ปัญหาในเรื่องสุนัขจรจัดเพิ่มมากขึ้น จึงควรปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้ทันสมัยและตามสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ ยังต้องมีการทำงานร่วมกับท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าวด้วยเช่นกัน

หากจำเป็นต้องปล่อยสุนัขให้อยู่ตามธรรมชาติ หรือตามป่า จะแก้ไขปัญหาในเรื่องกลิ่นได้ และเป็นวิธีที่ทำให้สุนัขไม่เกิดอาการเครียด เพราะไม่ถูกกักขัง นอกจากนี้ ต้องมีการทำหมันสุนัขเพื่อควบคุมปริมาณ ซึ่งในอนาคตหากทำหมันสุนัขได้แบบร้อยละ ๑๐๐ ปัญหาสุนัขจรจัดจะหมดไป

(๓.๙) ศูนย์พักพิงสุนัข ของนางสาวสำรวย โตพฤกษา จังหวัดนครนายก

นางสาวสำรวย โตพฤกษา ผู้อุปการะเลี้ยงดูสุนัขและแมว โดยมีสุนัขจำนวน ๑,๐๐๐ ตัว และแมวจำนวน ๕๐๐ ตัวซึ่งแต่เดิมมีจำนวนสุนัขเพียง ๖๐ ตัว เท่านั้น แต่เมื่อมีการเลี้ยงสุนัขและแมวจนเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปทำให้มีบุคคลนำสุนัขและแมวมาทอดทิ้งในบริเวณที่อาศัยของนางสาวสำรวย โตพฤกษา มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ทำให้ต้องมีการจ้างคนงาน จำนวน ๗ คน เพื่อดูแลสุนัขและแมวดังกล่าว โดยมีอัตราค่าจ้างวันละ ๓๐๐ บาท สำหรับการให้อาหารสุนัขและแมวจะดำเนินการให้วันละ ๑ ครั้ง เท่านั้น

อนึ่ง ในการดูแลสวัสดิภาพให้แก่สุนัขและแมว เช่น การฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ เป็นต้น จะดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

การบริจาคเงินและสิ่งของให้แก่สุนัขและแมว ปัจจุบันมีผู้ใจบุญบริจาคสิ่งต่าง ๆ ให้แก่สุนัขและแมวจำนวนมาก เช่น เงิน อาหาร และสิ่งของที่จำเป็น เป็นต้น โดยเฉพาะผู้ใจบุญซึ่งเป็นบริษัทและห้างร้านที่ดำเนินการบริจาคสิ่งต่าง ๆ ให้แก่สุนัขและแมวเป็นประจำ ดังนั้น จึงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการให้อาหารแก่สุนัขและแมว ทั้งนี้ ในกรณีที่อาหารของสุนัขและแมวขาดแคลนก็จะดำเนินขอความอนุเคราะห์จากบริษัทและห้างร้านดังกล่าวได้

ปัญหาสุขอนามัยของสุนัขและแมว เนื่องจากสุนัขและแมวที่อุปการะเลี้ยงดูมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงไม่สามารถดำเนินการอาบน้ำให้แก่สุนัขได้

การกระจายความรับผิดชอบในการเลี้ยงสุนัขและแมว ตามความคิดเห็นของคณะกรรมาธิการวิสามัญเกี่ยวกับการดูแลสุนัขและแมวในจำนวนที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ดำเนินการเลี้ยงและเหมาะสมกับรายได้ของแต่ละบุคคลนั้น เห็นด้วยกับความคิดเห็นดังกล่าว ทั้งนี้ หากมีภาคเอกชน ภาครัฐ หรือผู้ที่ประสงค์เลี้ยงดูอุปการะสุนัขและแมวจำนวนเท่าใด ขอให้มาประสานกับนางสาวสำรวย โตพฤกษา

การดำเนินการจัดการปัญหา

ผู้อุปการะเลี้ยงดูสุนัขและแมว จะต้องเลี้ยงดูสุนัขและแมวในจำนวนที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ดำเนินการเลี้ยงและเหมาะสมกับรายได้ของแต่ละบุคคล ในกรณีที่จำนวนสุนัขและแมวมีมากเกินไป ควรประสานงานให้ภาคเอกชนหรือภาครัฐที่สามารถดูแลรับผิดชอบได้มาดำเนินการรับเลี้ยงต่อไป เช่น องค์กรเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสัตว์ เป็นต้น

อนึ่ง กรณีการเลี้ยงสุนัขและแมวของนางสาวสำรวย โตพฤกษา ควรเลี้ยงตามจำนวนที่เหมาะสมและสมดุลกับพื้นที่ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิภาพให้แก่สุนัขและแมวดังกล่าวได้อย่างทั่วถึงประมาณ ๓๐๐ ตัว

แนวทางที่จะสามารถช่วยเหลือบุคคลหรือวัดต่าง ๆ ที่ดูแลสุนัขและแมวจำนวนมาก คือ การสำรวจข้อมูลบุคคลหรือวัดต่าง ๆ ที่ดูแลสุนัขและแมวทั้งหมด และจัดทำเป็นทำเนียบกลุ่มผู้ดูแลสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้ง เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึง

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

ดำเนินการประสานงานให้มีการรับมอบสุนัขในสถานสงเคราะห์ไปยังสถานสงเคราะห์อื่นบางส่วน เพื่อให้การสงเคราะห์สัตว์เป็นไปอย่างมีสุขลักษณะ เหมาะสมกับสัดส่วนของพื้นที่ในการสงเคราะห์ต่อไป

๒. ประสิทธิภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๒.๑ ประสิทธิภาพในการดำเนินการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ในการดูแลและช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะนั้น สามารถจำแนกได้เป็น ๒ รูปแบบ กล่าวคือ

๑) การดูแลและช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ เป็นการดูแลและให้อาหารสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะโดยบุคคลที่มีจิตสาธารณะโดยใช้พื้นที่สาธารณะ เช่น ถนน พื้นที่ หรืออาคารของนิติบุคคลเอกชน บ่อบำบัดน้ำเสีย บ่อขยะ เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญได้เรียกการดูแลในรูปแบบนี้ว่า "เคาะกะละมังเลี้ยง" การดูแลและช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะในรูปแบบนี้ เป็นการดูแลและช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยเน้นการให้อาหาร แต่ไม่ได้มีการดูแลในด้านสุขภาพ เช่น การฉีดวัคซีน หรือการทำหมันเพื่อควบคุมจำนวน

๒) การดูแลและช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะโดยสถานสงเคราะห์สัตว์ เป็นการดูแลและช่วยเหลือสัตว์ในรูปแบบของสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือศูนย์พักพิงสัตว์ ซึ่งสถานสงเคราะห์สัตว์หรือศูนย์พักพิงสัตว์นี้สามารถจำแนกได้เป็น ๕ ประเภท กล่าวคือ

(๑) สถานสงเคราะห์สัตว์ของบุคคล

(๒) สถานสงเคราะห์สัตว์ของนิติบุคคลเอกชน

(๓) สถานสงเคราะห์สัตว์หรือศูนย์พักพิงสัตว์ที่ดำเนินการโดยวัดหรือศาสนสถาน

(๔) สถานสงเคราะห์สัตว์ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ

(๕) สถานสงเคราะห์สัตว์ของราชการส่วนท้องถิ่น

๒.๒ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๑) การขาดบริการด้านสาธารณสุขและการรักษาพยาบาลให้กับสุนัขและแมวในราคาถูก

๒) ความเพียงพอของสถานสงเคราะห์สัตว์

๓) การขาดเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์ส่งผลกระทบต่อปัญหาสวัสดิภาพของสัตว์ในสถานสงเคราะห์

๔) การขาดระบบการสนับสนุนการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์และการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ

๕) ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ ภาคเอกชน ภาคประชาชนในการดำเนินการเพื่อจัดการปัญหา

๓. การดำเนินการจัดการและแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นให้กับกรณีปัญหาต่าง ๆ โดยคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๓.๑ การแก้ไขปัญหาด้านสวัสดิภาพสัตว์ในสถานสงเคราะห์ของบุคคล สถานสงเคราะห์สัตว์ของนางผ่องพรรณ ตรีประลำ (ป้าแมว) สถานสงเคราะห์สัตว์ของนายประกิต ตระกูลพิบูลชัย และศูนย์พักพิงสุนัขของนางสำรวย โตพฤกษา

คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ประสานงานให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนให้สถานสงเคราะห์สร้างเครือข่ายการสงเคราะห์สัตว์ และเป็นสื่อกลางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสถานสงเคราะห์สัตว์ของนางผ่องพรรณ ตรีประลำ (ป้าแมว) และนายประกิต ตระกูลพิบูลชัย เพื่อให้สถานสงเคราะห์หรือองค์กรภาคเอกชนอื่นที่มีศักยภาพเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาและดูแลสัตว์ที่เจ็บป่วยจากสถานการณ์สงเคราะห์ดังกล่าว เพื่อให้สถานสงเคราะห์ดังกล่าวมีศักยภาพพอเหมาะต่อการสงเคราะห์สัตว์ในความดูแลที่เหมาะสมต่อไป

๓.๒ การแสวงหาแนวทางในการจัดทำสัญลักษณ์ให้กับสุนัขที่ไม่มีเจ้าของที่ได้รับการทำหมันแล้ว

คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ประชุมหารือกับกรมปศุสัตว์ เพื่อให้มีการหารือสภาสัตวแพทย์เพื่อหาข้อยุติการทำสัญลักษณ์สำหรับสัตว์ที่ถูกทำหมัน โดยการทำสัญลักษณ์ดังกล่าวต้องไม่เป็นการทารุณกรรมสัตว์ ในชั้นนี้เห็นว่าการใช้ไนโตรเจนเหลว (นาบเย็น) สำหรับทำสัญลักษณ์จะเหมาะสมที่สุด

๓.๓ การดำเนินการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งที่อาศัยอยู่ที่วัดพลแพน จังหวัดอุบลราชธานี และการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและพื้นที่ในการดูแลสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งให้เป็นระบบ

คณะกรรมาธิการวิสามัญได้เป็นสื่อกลางในการประสานงานไปยังเทศบาลนครอุบลราชธานี เพื่อพิจารณาให้มีการดำเนินการปรับภูมิทัศน์ในวัดพลแพนให้เหมาะสมกับการสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง เช่น การล้อมรั้ว เป็นต้น รวมถึงประสานงานกับปศุสัตว์จังหวัดอุบลราชธานีในการช่วยเหลือดูแลด้านสุขภาพของสุนัขและแมวในพื้นที่ดังกล่าว

๔. ตัวอย่างกรณีศึกษาของการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๔.๑ ตัวอย่างกรณีศึกษาการจัดระบบการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้พื้นที่สาธารณะ

๑) การดำเนินการจัดระบบการดูแลสุนัขในศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ ของเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

เนื่องจากมีผู้ร้องเรียนผ่านศูนย์ดำรงธรรม โดยร้องเรียนให้รัฐบาลจัดหาพื้นที่สำหรับเลี้ยงสุนัขในจังหวัดเชียงใหม่ จึงทำให้มีการประชุมเพื่อจัดหาสถานที่สำหรับเลี้ยงสุนัขจรจัดในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๙ โดยผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้แทนภาคประชาสังคม (NGO) ได้แก่ WVS, ITC Thailand, มูลนิธิพิทักษ์รักสัตว์เพื่อสังคม (มูลนิธิ แคร์ ฟอร์ ดอกซ์) มูลนิธิสันติสุข และมูลนิธิล้านนาด๊อกเวลแฟร์ ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานปศุสัตว์เชียงใหม่ มณฑลทหารบกที่ ๓๓ คณะสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ด่านกักกันสัตว์เชียงใหม่ สำนักงานควบคุมป้องกันโรคที่ ๑๐ เทศบาลเมืองแม่เหียะ องค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ธนารักษ์พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์บ้านพักข้าราชการจังหวัดเชียงใหม่ และผู้แทนภาคเอกชน ได้แก่ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) และร้านเกษตรเจริญ

การดำเนินการจัดการปัญหา

การดำเนินการจัดทำบันทึกความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งการดำเนินการเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

ดำเนินการจัดทำบันทึกความร่วมมือการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ ระดับอำเภอ ประกอบด้วย สำนักงานปศุสัตว์อำเภอทุกอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุกอำเภอ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอทุกอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งภายในอำเภอ (เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์กรบริหารส่วนตำบล) ยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ประสานความร่วมมือด้านนโยบายและการปฏิบัติงานร่วมกัน ระดมทรัพยากรทั้งบุคลากรและงบประมาณที่มีอยู่เพื่อใช้ในการป้องกันไม่ให้เกิดโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ (Zoonosis) ในพื้นที่ระดับอำเภอ และส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำจัดโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์

(Zoonosis) และเป็นการเตรียมความพร้อมในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมให้มนุษย์และสัตว์ปลอดภัยจากโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ (Zoonosis) และเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ (Zoonosis) รวมทั้งนำรูปแบบศูนย์ปฏิบัติการป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ระดับตำบลไปจัดตั้งและดำเนินการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการป้องกันโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์

๒) การดำเนินการภายใต้แนวคิดของสุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะที่ได้รับการยอมรับจากชุมชนในการดูแลและบริหารจัดการ กรณีศึกษาจากจังหวัดเชียงใหม่

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

การจัดทำบันทึกความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด บันทึกความร่วมมือการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ๖ หน่วยงาน คือ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ สำนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ สันนิบาตเทศบาลจังหวัดเชียงใหม่ ชมรมองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเชียงใหม่ ชมรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์-คือ ประสานความร่วมมือด้านนโยบายและการปฏิบัติงานร่วมกัน ป้องกันไม่ให้เกิดโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ และเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และนำรูปแบบศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมนุษย์ระดับอำเภอและตำบลไปจัดตั้งและดำเนินการ ณ ที่ว่าการอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การดำเนินการจัดการปัญหา

ดำเนินการโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างระบบการเฝ้าระวัง และควบคุมโรคระบาดสัตว์ที่ติดต่อถึงมนุษย์หรือที่กระทบรายได้ประชากร โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (โครงการ PODD (ผ่อดีดี)) ประกอบด้วย หัวหน้าโครงการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ ๗๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเทศบาลนครเชียงใหม่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อสร้างระบบการเฝ้าระวังโรคแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น โดยอาศัยเครือข่ายของหน่วยงานสุขภาพหนึ่งเดียว และเพื่อส่งเสริมให้อาสาสมัครและประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการรายงานการเกิดโรคระบาดและความปลอดภัยทางอาหารในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งเพื่อพัฒนาเครื่องมือในการเฝ้าระวังโรคโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถนำไปใช้ในระบบการเฝ้าระวังโรคของการสาธารณสุขต่อไป

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

ปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีการกำหนดหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลควบคุมสัตว์ให้ชัดเจน เช่น ราชการส่วนท้องถิ่น กรมปศุสัตว์ และจังหวัด เป็นต้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตรงตามกฎหมายที่กำหนด ทั้งนี้

โดยเฉพาะการดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งกรมปศุสัตว์กำหนดไว้

เทศบาลนครเชียงใหม่ การแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด คือ การเปลี่ยนแปลงสุนัขจรจัดให้เป็นสุนัขชุมชนและนำมาขึ้นทะเบียนสัตว์ เพื่อให้ทราบผู้ดูแล ทั้งนี้ จะต้องดำเนินการภายใต้มาตรการทางกฎหมาย และควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการให้ชุมชนหรือผู้ดูแลด้วย ควรมีการกำหนดพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์ต่อตัวให้ชัดเจน เพื่อมิให้สถานที่ที่เลี้ยงสัตว์มีความแออัดมากเกินไปจนทำให้สัตว์ไม่มีสวัสดิภาพที่ดีพอ และมีการควบคุมจำนวนสัตว์โดยดำเนินการควบคู่กับการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง เพื่อให้จำนวนสัตว์จรจัดมีอัตราลดน้อยลงและสามารถแก้ไขปัญหาสัตว์จรจัดได้อย่างยั่งยืน

๓) การดำเนินการจัดทำความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดการและป้องกันปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าของเทศบาลนครเชียงใหม่

<u>ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา</u>

การดำเนินการจัดทำบันทึกความร่วมมือกับเอกชน ประกอบด้วย องค์กร Worldwide Veterinary Service และมูลนิธิพิทักษ์รักสัตว์เพื่อสังคม (มูลนิธิ แคร์ ฟอร์ ด๊อกซ์) และองค์กรล้านนาด๊อกเวลแฟร์

<u>การดำเนินการจัดการปัญหา</u>

ผลการดำเนินการจัดทำบันทึกความร่วมมือ (Memorandum of Understanding = MOU) กับภาคเอกชน คือ มูลนิธิพิทักษ์รักสัตว์เพื่อสังคม (Care for Dogs) กับบันทึกความร่วมมือว่าด้วยความร่วมมือด้านการควบคุมจำนวนสุนัขและการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในจังหวัดเชียงใหม่จัดทำขึ้น ณ ศูนย์ ITC เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘ ระหว่างองค์กร Worldwide Veterinary Service และมูลนิธิพิทักษ์รักสัตว์เพื่อสังคม (มูลนิธิ แคร์ ฟอร์ ด๊อกซ์) กับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความร่วมมือและสนับสนุนในการควบคุมจำนวนสุนัขและการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเน้นกับสุนัขจรจัด และสุนัขด้อยโอกาสในพื้นที่

องค์กรล้านนาด๊อกเวลแฟร์ มีบันทึกความร่วมมือในการสร้างพื้นที่ปลอดภัยโรคพิษสุนัขบ้าแบบเชียงใหม่โมเดลภายใต้นโยบายการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าของประเทศไทยให้สำเร็จใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามมาตรฐานขององค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) และองค์การอนามัยโลก (WHO) จัดทำขึ้น ณ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ระหว่างสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่กับมูลนิธิล้านนาด๊อกเวลแฟร์

<u>ผลการดำเนินการในเบื้องต้น</u>

การดูแลสุนัขจรจัดในจังหวัดเชียงใหม่จะดำเนินการจับมาเพื่อดูแลสุขภาพและอนามัย เมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงนำกลับสู่ที่สาธารณะต่อไป เพื่อให้ชุมชนเป็นผู้ดูแล

๔.๒ ตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับการดูแลสัตว์ในสถานสงเคราะห์สัตว์

๑) การดูแลสุนัขโดยใช้แนวคิดวารีบำบัด ของเทศบาลนครรังสิต

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์

ศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัดคลองสิบสอง จังหวัดปทุมธานี มีสถานที่ในการดูแลสุนัขจรจัด แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

(๑) โรงเรือนแยกเฉพาะ แบ่งเป็น ๓ อาคาร คือ อาคารเอ อาคารบี และอาคารซี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑.๑) อาคารเอ เป็นสถานที่เลี้ยงสุนัขเพื่อดูอาการหรือที่เรียกว่า "ระยะฟักเชื้อ"(จำนวน ๑๔ – ๒๑ วัน) โดยแบ่งสัดส่วนในการดูแลสุนัขเป็น ๖ ส่วน คือ สุนัขแข็งแรง สุนัขชรา และสุนัขพิการ สุนัขป่วย สุนัขดุร้าย (หวาดระแวง) สุนัขตั้งท้อง และสุนัขอ่อนอายุ

(๑.๒) อาคารบี แบ่งสัดส่วนในการดูแลสุนัขเป็น ๘ ส่วน คือ สุนัขตั้งท้อง สุนัขพิการ สุนัขชรา และสุนัขผอม สุนัขเพศผู้ สุนัขเพศเมีย และสุนัขป่วย

(๑.๓) อาคารซี เป็นอาคารที่ให้สุนัขอาศัยอยู่รวมกันทั้งสุนัขแข็งแรง สุนัขที่มีอายุไล่เลี่ยกัน และสุนัขที่มีสายพันธุ์ลูกผสม ซึ่งปัจจุบันอาคารนี้อยู่ระหว่างการปรับปรุงพื้นที่ เพื่อสามารถให้อาหารสุนัขกลางน้ำได้

(๒) สถานที่อนุบาลลูกสุนัข แบ่งเป็นสถานที่อนุบาลสุนัขอ่อนอายุและสุนัขชรา

(๓) โรงเรือนนวัตกรรม คือ อาคารดี (D) เป็นอาคารซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ในการให้อาหารและน้ำแก่สุนัข โดยจะก่อสร้างเป็นลานปูนในการให้อาหารและน้ำแก่สุนัขกลางบ่อน้ำ เหตุผลที่สร้างอาคารกลางน้ำ คือ เพื่อเป็นการดูแลสุขอนามัยให้แก่สุนัข เช่น การจำกัด และลดจำนวนเห็บและหมัด เนื่องจากเมื่อสุนัขว่ายน้ำเห็บและหมัดจะออกมาจากตัวสุนัข (เห็บและหมัดจะเป็นอาหารของปลาที่เลี้ยงไว้ในบ่อต่อไป) รวมทั้งเพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียดให้แก่สุนัข เนื่องจากสุนัขได้มีการออกกำลังกายโดยการว่ายน้ำระหว่างทางที่ไปลานปูนซึ่งเป็นลานให้อาหารสุนัข ทั้งนี้ เทศบาลนครรังสิตได้ดำเนินการให้อาหารแก่สุนัขวันละ ๒ ครั้ง อนึ่ง ในอาคารดี (D) จะประกอบไปด้วยสุนัขที่แข็งแรง สุนัขอายุไล่เลี่ยกัน และสุนัขที่มีสายพันธุ์ลูกผสมอาศัยอยู่

รูปแบบการดูแลสุนัขโดยใช้แนวคิดวารีบำบัด

คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ชื่นชมการดำเนินงานต่าง ๆ ของเทศบาลนครรังสิตเกี่ยวกับการดูแลสุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะหรือสุนัขจรจัด โดยเฉพาะการดำเนินการเกี่ยวกับโรงเรือนนวัตกรรมใหม่ซึ่งสามารถให้อาหารกลางน้ำแก่สุนัขได้ โดยเห็นว่าเป็นการบูรณาการให้สุนัขได้มีการออกกำลังกายระหว่างสถานที่ที่ให้อาหารและสถานที่พักผ่อน ซึ่งถือเป็นการดำเนินการโดยใช้วิธีวารีบำบัดที่ถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้ จะนำการดำเนินการของศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัดคลองสิบสอง เทศบาลนครรังสิตไปเป็นกรณีตัวอย่างให้แก่สถานที่ดูแลสุนัขในพื้นที่อื่นต่อไป

๒) การจัดทำสถานสงเคราะห์สัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

จากการศึกษาข้อมูลแนวคิดของต่างประเทศ การขับเคลื่อนจากการดูแลในสังคมไทย ซึ่งเป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไรในเรื่องงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ ทั้งนี้ ได้มีองค์กรท้องถิ่นบางส่วนดำเนินการแล้ว แต่จะดำเนินการอย่างถูกต้องสอดคล้องกับภารกิจหน้าที่หรือไม่ขึ้นอยู่กับระเบียบที่รองรับซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ ส่วนกรมปศุสัตว์มีภารกิจที่ให้ดูแลสัตว์เศรษฐกิจ เช่น สุกร โค กระบือ แพะ และช้าง แต่เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงก็มีสุนัข และลิงเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับโครงสร้างของกรมปศุสัตว์พบเห็นสัตว์เร่ร่อนก็ไม่สามารถดำเนินการ ดังนั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงได้มีการจัดสัมมนาเพื่อหาข้อยุติ และทางออกเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ พร้อมทั้งแนวทางและมาตรการในการแก้ปัญหาดังกล่าว

<u>ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์</u>

ภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ (เรื่องเสร็จที่ ๔๔๒/๒๕๕๙) และการดูแลสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับในปีเดียวกันคือ พ.ศ. ๒๕๓๕ และในช่วงเวลาดังกล่าว มีการผลักดันกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ คือ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

โดยกฎหมายว่าด้วยโรคพิษสุนัขบ้าและกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขจะมีความแตกต่างกันพอสมควร ซึ่งตามเหตุผลท้ายพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้าฯ กำหนดให้ “กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ มีสัตวแพทย์เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่อยู่ทั่วประเทศ เพื่อสามารถผลิตวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์ได้เอง ในราคาถูก จึงเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมและเหมาะสมในการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า” แสดงให้เห็นว่าการประกาศใช้บังคับกฎหมายดังกล่าว รัฐมองว่ากรมปศุสัตว์มีบทบาทสำคัญ ทำให้ไม่มีส่วนใดกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดใดได้ ซึ่งจะต่างจากพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ ที่กำหนดไว้

อย่างไรก็ดี การตีความเรื่องภารกิจและอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนนั้น ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๔๔๒/๒๕๕๙

<u>กระบวนการดูแลสัตว์ในสถานสงเคราะห์</u>

ส่วนประเด็นของการดูแลสัตว์จรจัด ตามมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น กฎหมายได้กำหนดให้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ได้เป็นเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน ซึ่งหมายถึงกฎหมายได้กำหนดขั้นต่ำ ๓๐ วัน ทำให้ไม่สามารถกักสัตว์เป็นเวลาน้อยกว่า ๓๐ วันได้ เนื่องจากกฎหมายต้องการให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น

ต้องดูแลเรื่องความปลอดภัย หากพ้นกำหนด ๓๐ วัน ไม่มีผู้ใดมารับ สัตว์นั้นตกเป็นของท้องถิ่นต่อไป ซึ่งท้องถิ่นจะดูแลด้วยวิธีใดนั้น ทางปฏิบัติจำเป็นต้องตั้งงบประมาณหรือมีการรับบริจาคจากประชาชน เว้นแต่ กรณีที่อาจเกิดอันตรายต่อสัตว์อื่น หรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะขายหรือขายทอดตลาดได้ก่อนครบ ๓๐ วัน เงินที่ขายได้เมื่อหักค่าใช้จ่ายเลี้ยงดูสัตว์แล้ว ให้เก็บเงินส่วนที่เหลือจนครบระยะ ๓๐ วัน แทนสัตว์นั้น หากมีเจ้าของมารับให้มอบเงินส่วนที่เหลือจากค่าปรับ แต่ถ้าไม่มีผู้ใดมารับให้เงินนั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น และกรณีสัตว์เป็นโรคติดต่อ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามสมควร แต่หากสัตว์ไม่มีปัญหาโรคติดต่อ คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้พิจารณาประกอบกับพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามกฎหมายดังกล่าว ได้กำหนดให้มีองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ และสถานสงเคราะห์สัตว์ ซึ่งมีความเป็นไปได้กรณีท้องถิ่นได้กักสัตว์พ้นเวลา ๓๐ วัน ไม่มีผู้ใดรับคืน และหลังจากนั้นไม่มีงบประมาณหรือรายได้จัดสรร ก็สามารถประสานองค์กรดังกล่าวเพื่อดูแลต่อไป จึงถือเป็นอีกช่องทางหนึ่ง

<u>จุดเด่นของสถานสงเคราะห์</u>

สำหรับรายได้ของ อปท. จำนวน ๗,๘๕๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒ ของ อปท. ที่สามารถจัดเก็บรายได้ ๕๐๐ ล้านบาท ร้อยละ ๑๐ ของอปท. สามารถจัดเก็บรายได้ ๑๐๐ - ๕๐๐ ล้านบาท และร้อยละ ๖๐ - ๘๐ ของ อปท. จัดเก็บรายได้ต่ำกว่า ๕๐ ล้านบาท ทำให้เห็นได้ถึงศักยภาพของ อปท. ร้อยละ ๘๐ ของ อปท. ที่ไม่ได้มีรายได้เป็นจำนวนมาก ในการป้องกันและแก้ปัญหาสัตว์จรจัด เห็นควรให้ความสำคัญกับพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่กำหนดให้มีองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ และสถานสงเคราะห์สัตว์ จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่ง แต่ อปท.จะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ ต้องพิจารณาถึงความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น ตำบล หรือเทศบาล จะขาดแคลนสัตวแพทย์ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากปศุสัตว์จังหวัด ซึ่งประชาชนจะเป็นผู้ประเมินท้องถิ่นเองว่าสามารถดำเนินได้มากน้อยเพียงใด

<u>อุปสรรคในการดำเนินการ</u>

อปท. จะสามารถดำเนินการได้เพียงใดต้องพิจารณาว่าภารกิจนั้นมีการถ่ายโอนแล้วหรือไม่ หากมีกฎหมายหลัก ก็ต้องมีกฎหมายรอง และกฎหมายการกระจายอำนาจรองรับเพื่อ อปท. จะสามารถดำเนินการในภารกิจนั้นให้บรรลุผล และตามกฎหมาย อปท. อุดหนุนได้ในเรื่ององค์กรการกุศล ศาสนา เพื่อวัตถุประสงค์หลักในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ไม่มุ่งหวังผลกำไร ดังนั้น อปท. ไม่ได้ดำเนินการเอง แต่มีการอุดหนุนโดยร่วมกับมูลนิธิต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ อปท. จะดำเนินการใดจำเป็นต้องเตรียมความพร้อม โดยพิจารณาพื้นที่เป้าหมายด้วย หากเป็นพื้นที่เมืองอาจมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของชุมชนได้

<u>การจัดการปัญหาและอุปสรรค</u>

เนื่องด้วย อปท. มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และสามารถตั้งงบประมาณได้ แต่การดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณจำต้องมีการออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดกรอบหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ซึ่งจะมีการกำหนดไว้ในกฎหมายจัดตั้ง อปท. เพื่อเป็นหลักเกณฑ์และมาตรฐานเดียวกัน แต่ขณะนี้ อปท. ยังไม่มีการดำเนินการ

ดังกล่าว เพราะหากไม่มีระเบียบดังกล่าว การควบคุมค่าใช้จ่ายก็ไม่อาจทำได้ ดังนั้น เห็นควรให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ หรือหากให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีความรวดเร็วและถูกต้อง

ในการดำเนินการที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่หลายฉบับ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับอาจมีวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน แต่ก็อาจมีบทบัญญัติที่กำหนดมาตรการหรือกลไกในการบังคับใช้ที่แตกต่างกัน อันส่งผลให้ยังขาดการบูรณาการในการบังคับใช้กฎหมายทุกฉบับร่วมกัน ในการนี้เพื่อให้การดำเนินการตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เห็นควรเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการสำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องแต่ละฉบับ

๓) การดูแลสุขภาพสุนัขและสวัสดิภาพของสัตว์ในสถานสงเคราะห์ กรณีมาตรฐานด้านสัดส่วนสุนัขต่อขนาดพื้นที่ ภายใต้แนวคิดพื้นฐาน การคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์เป็นส่วนสำคัญของการกำหนดเป็นแนวนโยบายของสถานสงเคราะห์ ของ มูลนิธิ Hope 4 Angel

<u>ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์</u>

สถานสงเคราะห์สัตว์ Hope 4 Angels ตั้งอยู่เลขที่ ๑๓๓ หมู่ที่ ๔ ตำบลโคกงาม อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ใบอนุญาตเลขที่ ขก ๑/๒๕๕๙ ออกให้โดยปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น ซึ่งออกให้ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ปัจจุบันมีสุนัขจำนวน ๖๐๐ ตัว แมวจำนวน ๕๐ ตัว สุกรจำนวน ๓ ตัว และเป็ดจำนวน ๑๐๐ ตัว

<u>กรณีมาตรฐานด้านสัดส่วนสุนัขต่อขนาดพื้นที่</u>

พื้นที่ของสถานสงเคราะห์สัตว์ Hope 4 Angels มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๘ ไร่ มีผู้ดูแลสุนัขทั้งหมด ๑๐ คน โดยได้รับค่าจ้างวันละ ๓๐๐ บาท ค่าอาหารสำหรับสุนัขประมาณเดือนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท รายได้ส่วนใหญ่มาจากเงินบริจาคจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครมาช่วยดูแลสุนัขเป็นระยะ ๆ และยังมีนักศึกษาสัตวแพทย์จากมหาวิทยาลัยขอนแก่นมาฝึกงานในสถานสงเคราะห์นี้ด้วย

<u>แนวคิดในการจัดทำสถานสงเคราะห์สัตว์ภายใต้แนวคิดการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์เป็นส่วนสำคัญของการกำหนดเป็นแนวนโยบาย</u>

โดยสถานสงเคราะห์ดังกล่าวให้ความสนใจสุนัขพิการที่ไม่สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้มากเป็นพิเศษ สุนัขทุกตัวผ่านการทำหมันเพื่อป้องกันการเพิ่มจำนวนสุนัข นอกจากนี้ยังมีแผนการฉีดวัคซีนทุกปี และมีการจัดสนามวิ่งเล่นเพื่อให้สุนัขได้วิ่งเล่นเพื่อความผ่อนคลาย โดยมีการให้อาหารวันละ ๒ ครั้ง อีกทั้งยังมีคลินิกที่ได้มาตรฐาน ซึ่งจะมีสัตวแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญมาดูแลสุขอนามัยประจำ ณ สถานสงเคราะห์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสถานสงเคราะห์สัตว์ Hope 4 Angels ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของสุนัข

๔) การจัดทำระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของสุนัขในสถานสงเคราะห์เพื่อการจัดระบบการดูแลสุนัขในสถานสงเคราะห์ กรณีศึกษาจากมูลนิธิล้านนาด็อกซ์เวลแฟร์

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

แหล่งที่มาของสุนัขจรจัด คือ เจ้าของสุนัขนำสุนัขมาทอดทิ้งในที่สาธารณะต่าง ๆ และการขาดหน่วยงานรองรับหรือให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาให้กับเจ้าของสัตว์เลี้ยง เช่น คลินิกรักษาสัตว์ที่มีอัตราค่าบริการเหมาะสม เป็นต้น

การดำเนินการจัดการปัญหา

แนวคิดในการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด คือ การกำจัดสุนัขไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาโรคพิษสุนัขบ้า การสร้างบ้านพักพิงให้กับสุนัข เป็นแนวคิดที่ล้าหลัง ค่าอาหารสุนัขที่บ้านพักพิงสุนัขของกรุงเทพมหานคร ๕.๔ ล้านต่อปีต่อสุนัข ๒๕๐๐ ตัว และการกำจัดสุนัขออกไปนอกสถานที่มิใช่แนวทางการแก้ไขปัญหา เนื่องจากเมื่อมีการกำจัดสุนัขออกไปก็จะมีสุนัขใหม่เข้ามาแทนที่

หลักการของแนวร่วมเพื่อการควบคุมสัตว์เลี้ยงระหว่างประเทศ (ICAM* principle) คือ ทำความเข้าใจและศึกษาปัญหาในทุกมิติ (comprehensive) มีการแก้ปัญหาแบบยั่งยืน (sustainable) และมีการแก้ปัญหาแบบมีมนุษยธรรม (humane)

ทั้งนี้ แนวทางการแก้ปัญหาสุนัขตามหลักสากล คือ การควบคุมจำนวนสุนัขอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์เลี้ยง และการส่งเสริมสวัสดิภาพสัตว์

ผลการดำเนินการในเบื้องต้น

มูลนิธิล้านนาด็อกเวลแฟร์ได้ดำเนินงานตามคู่มือขององค์การอนามัยโลก (WHO) และหลักของแนวร่วมเพื่อการควบคุมสัตว์เลี้ยงระหว่างประเทศในการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าและจำนวนสุนัขแบบมีมนุษยธรรม โดยมีการดำเนินการต่าง ๆ เช่น โครงการเอบีซี/เออาร์วี (ABC/ARV) (animal birth control/ anti rabies vaccination) การทำหมัน การฉีดวัคซีน การปล่อยสัตว์สู่ถิ่นเดิม การให้การศึกษา และการผลักดันการบังคับใช้กฎหมาย

๔.๓ ตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับระบบการดำเนินการสถานสงเคราะห์สัตว์

๑) การจัดหาทุนในการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้แนวคิดการจ่ายค่าอุปถัมภ์เป็นรายเดือน ของมูลนิธิบ้านอบอุ่น

ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

ค่าใช้จ่ายแต่ละวันสำหรับดูแลสุนัข ๑๓๐ ตัว

(๑) ข้าว ๑.๕ ถังต่อวัน ๑๕ กระสอบต่อเดือน (กระสอบละ ๗๐๐ บาท) (๑ กระสอบ = ๓ ถัง) = ๓๕๐ บาท

(๒) อาหารเม็ด ๑๐ กิโลต่อวัน x ๓๐ = ๓๐๐ บาท

(๓) สุกร ๑๐ กิโลต่อวัน x ๑๒๐ บาท = ๑,๒๐๐ บาท

(๔) ตับ ๕ กิโลต่อวัน x ๑๐๐ บาท = ๕๐๐ บาท

(๕) ไก่ ๓๕๐ บาทต่อวัน

รวมต่อวัน = ๒,๗๐๐ บาท

จากจำนวนนี้ต้องเพิ่มค่ายาและอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับสุนัขป่วย และพิการ ๓๕,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน

<u>การดำเนินการจัดการปัญหา</u>

ปัจจุบันนี้ค่าใช้จ่ายสูงต้องการให้หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชนและท่านผู้มีจิตเมตตาเข้ามาช่วยเหลือ ทางมูลนิธิไม่ได้กำหนดเป็นสิ่งของใด เพียงแต่ขอให้สิ่งของที่บริจาคมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับสุนัขทุกชีวิต

<u>ผลการดำเนินการในเบื้องต้น</u>

แนวคิดการจ่ายค่าอุปถัมภ์เป็นรายเดือนสามารถช่วยแก้ไขปัญหาให้กับสถานสงเคราะห์อื่นได้ รวมทั้งการดำเนินการแยกประเภทสุนัข เช่น สุนัขชราและสุนัขพิการ สุนัขป่วย สุนัขดุร้าย (หวาดระแวง) สุนัขตั้งท้อง และสุนัขอ่อนอายุ ออกมาดูแลเป็นพิเศษ สามารถนำไปเป็นโมเดลให้กับสถานสงเคราะห์อื่น

๒) การจัดทำสถานสงเคราะห์สัตว์ภายใต้การจัดระบบการดูแลสัตว์และการบริหารจัดการความเสี่ยง ของศูนย์ทัพทัน กรุงเทพมหานคร

<u>ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์</u>

ศูนย์พักพิงสุนัขจรจัดกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่บนพื้นที่ ๒๐๐ ไร่ ในตำบลโคกหม้อ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี เป็นสถานที่รองรับสุนัขจรจัด และสุนัขเลี้ยงที่ถูกทอดทิ้งให้เป็นสุนัขจรจัดไร้บ้าน โดยเจ้าของซึ่งขาดความรับผิดชอบ โดยภายหลังจากกรุงเทพมหานครได้รับแจ้งจากประชาชน ขั้นตอนดำเนินการต่อไปคือ กรุงเทพมหานครจะนำสุนัขจรจัดไปตรวจสุขภาพ ผ่าตัดทำหมัน และฟื้นฟูสภาพที่ศูนย์ควบคุมสุนัขเขตประเวศ จากนั้นสุนัขจะถูกส่งตัวมาเลี้ยงดูจนสิ้นอายุขัยที่ศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด กรุงเทพมหานคร อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี หรือรอให้มีผู้มาขอรับสุนัขดังกล่าวไปอุปการะเลี้ยงดูต่อไป ซึ่งปัจจุบันมีสุนัขที่อยู่ในศูนย์พักพิงฯ ประมาณ ๕,๐๐๐ ตัว มีบุคลากรเป็นผู้ดูแลสัตว์ จำนวน ๙๑ คน โดยเป็นบุคลากรในพื้นที่และมีสัตวแพทย์ จำนวน ๒ คน ศูนย์พักพิงฯ เริ่มดำเนินการเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๔๘

<u>กระบวนการดูแลสัตว์ในสถานสงเคราะห์</u>

การดูแลจะรับอุปการะสุนัขในพื้นที่ของกรุงเทพ หากเป็นบรรดาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในพื้นที่อื่นไม่สามารถรองรับได้ เนื่องจากผิดข้อบัญญัติของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากศูนย์พักพิงฯ ต้องทำประโยชน์ให้กรุงเทพมหานคร ศูนย์พักพิงสุนัขฯ อำเภอทัพทัน จะดำเนินการรับสุนัขจากศูนย์พักพิงประเวศ โดยจะมีอัตราการรับสุนัขเข้าศูนย์เดือนละ ๒ ครั้ง ครั้งละจำนวน ๑๕๐ – ๒๐๐ ตัว โดยทางศูนย์ประเวศจะเป็นผู้แจ้งวันในการส่งสุนัข ทั้งนี้ ศูนย์พักพิงสุนัข อำเภอทัพทัน มีศักยภาพในการดูแลสุนัขรองรับได้สูงสุดจำนวน ๘,๐๐๐ ตัว

รูปแบบการเลี้ยง ศูนย์พักพิงดำเนินการเลี้ยงแบบระบบปิด กักบริเวณเป็นคอกวงกลม หนึ่งวงมี ๕ ช่องย่อย ๑ ช่องย่อย โดยมีสุนัขอาศัยอยู่ ๖๐ – ๘๐ ตัว โดยพื้นที่มีสัดส่วน ๑ ตัว ต่อ ๑ ตารางเมตร ทั้งนี้ ในด้านอัตราส่วนพื้นที่ยังไม่มีงานวิจัยรองรับว่าหนึ่งตัวควรใช้พื้นที่เท่าใด ภายในแต่ละคอกจะมีการจัดแบ่งพื้นที่เป็น ๓ ส่วน คือ พื้นที่ด้านหน้าสำหรับสุนัขที่ได้รับการฝึก พื้นที่ส่วนกลาง เป็นพื้นที่สามเหลี่ยม ที่มีการออกแบบให้สามารถเลื่อนประตูเพื่อเปิดและปิดได้ สำหรับสุนัขที่ดุหรือเป็นสุนัขที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว และพื้นที่ด้านในสำหรับสุนัขทั่วไป

อาคารแต่ละหลังจะมีเจ้าหน้าที่ประจำอาคาร ๔ คน เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ในการฝึกสุนัขในทุกเช้า ทำความสะอาดภายในคอกทุกวัน โดยจะให้อาหารสุนัขวันละ ๑ มื้อ

การดูแลความสะอาดสุนัขและกรงสุนัข ผู้ดูแลสุนัขจะทำหน้าที่ดูแลล้างกรง เก็บมูล และให้อาหาร โดยไม่ได้อาบน้ำให้สุนัข เนื่องจากหากสุนัขอาบน้ำเกินสัปดาห์ละ ๒ ครั้ง จะเกิดผลข้างเคียงต่อสุนัขคือจะเป็นโรคผิวหนัง

โรคระบาด สุนัขที่พักพิงในศูนย์พักพิงจะไม่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า เนื่องจากมีการฉีดวัคซีนทุกตัวที่เข้ามาในศูนย์ หากเป็นโรคพยาธิจะดำเนินการให้ยาถ่ายพยาธิ หรือเป็นโรคผิวหนังจะรักษาโดยยาฉีดโดยนำยามาผสมน้ำซึ่งโรคชนิดนี้มี ๒ ประเภท ชนิดเปียก และแห้ง ส่วนชนิดเปียกจะมีความรุนแรงมากว่า และจะไม่หายขาดเพราะเป็นโรคติดต่อ

สุขภาพของสุนัข สภาพร่างกายของสุนัขในศูนย์ส่วนใหญ่แข็งแรง แต่จะมีบางส่วนป่วยอันมีสาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงสถานที่อยู่ของสุนัขที่มาอาศัยในศูนย์ใหม่ในช่วงเริ่มต้นจะมีความไม่คุ้นเคยจึงเกิดโรคเครียด ส่วนอัตราการตาย ที่ผ่านมาอัตราการตายประมาณ ๒๐๐ ตัว สาเหตุมาจากการป่วยโรคเครียดส่วนใหญ่เป็นสุนัขที่ถูกส่งมาจากศูนย์ประเวศในระยะเริ่มต้น ทั้งนี้ ในระยะเริ่มแรกสุนัขจะไม่คุ้นเคยกันจะรังแกกันจนได้รับบาดเจ็บ (โดยเฉพาะในช่วงเวลาไม่มีผู้ดูแล)

ด้านอาหาร อาหารเป็นอาหารเม็ดสำเร็จรูป โดยปริมาณการบริโภควันละ ๑ ตัน คิดมูลค่าประมาณวันละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท : วัน หนึ่งวันให้อาหาร ๑ ครั้ง โดยวิธีการโปรยกระจายไม่ให้สุนัขแย่งแล้วเกิดการทะเลาะกัน ทั้งนี้ หากใช้ระบบการให้อาหารแบบอัตโนมัติจะดีกว่า แต่ส่งผลให้ต้องลดอัตรากำลังของบุคลากรผู้ดูแล ในส่วนกรณีการให้อาหารสำเร็จรูปมีผลต่อระบบอาหารของสุนัขหรือไม่นั้น ข้อเท็จจริงโรคไตในสุนัขไม่ได้เกิดจากการกินอาหารเม็ดสำเร็จรูป และสูตรอาหารของสุนัขแต่ละสูตรแตกต่างกัน ปัจจัยของการเกิดโรคไตในสุนัขเกิดจากสุนัขกินน้ำน้อย การเจ็บป่วยของสุนัข แต่โอกาสความเสี่ยงที่จะเกิดเป็นโรคไตมีโอกาสน้อย ส่วนอาหารสำเร็จรูปของสุนัขจะมีคุณค่าทางอาหาร เนื่องจากบริษัทจะทำการวิเคราะห์คุณค่าทางอาหารเป็นอย่างดีแล้ว ที่ผ่านมาได้มีแนวคิดดำเนินโครงการจัดทำอาหารเม็ดสำเร็จรูปของสุนัขร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเอง แต่มีอุปสรรคในด้านวัตถุดิบและงบประมาณไม่เพียงพอจึงยุติโครงการดังกล่าว

การฝึกความสามารถของสุนัข กิจวัตรของสุนัขในตอนเช้าผู้ดูแลจะนำสุนัขไปเข้าแถวฝึกทุกวัน เพื่อเชื่อฟังคำสั่ง ทั้งนี้ หากมีผู้อุปการะสุนัขนำไปเลี้ยงจะได้ไม่เกิดการสร้างปัญหา และฝึกความเชื่องแก่สุนัข

การทำหมัน กรณีที่ได้มีการทำหมันสุนัข ที่ผ่านมาจะทำสัญลักษณ์โดยการทำปลอกคอแต่มีปัญหาว่าส่วนใหญ่สุนัขจะกัดออก ต่อมาในระยะหนึ่งได้ทำสัญลักษณ์โดยการขริบหู และได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ ดังนั้น เห็นว่าวิธีฝังไมโครชิปจะเป็นวิธีที่ดีที่สุด ทั้งนี้ สุนัขที่เข้ามาอยู่ที่ศูนย์พักพิงทุกตัวเมื่อเข้ามาใหม่จะดำเนินการทำหมัน ยกเว้นสุนัขที่ตั้งท้อง ทั้งนี้ ในการวางยาสลบสุนัข นิยมการยิงยาสลบ หากใช้ยาคลุกในอาหารสุนัขจะไม่นิยมกิน เนื่องจากจะผิดกลิ่นและรสชาติ ดังนั้น ควรศึกษาวิธีการรูปแบบใหม่

ระบบการใช้น้ำเพื่อสาธารณูปโภคและการบำบัดน้ำเสีย ศูนย์พักพิงให้น้ำจากแหล่งน้ำบาดาล โดยมีบ่อขนาดใหญ่รองรับ ๓ บ่อ ขณะนี้ ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ ต้องหาแหล่งน้ำใหม่ ทั้งนี้ การเจาะบ่อน้ำเพื่อหาแหล่งน้ำบาดาลมีข้อเสียเนื่องจากการเจาะจะไม่ทราบปริมาณน้ำใต้ดินว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด แต่หากขุดสระจะสามารถทราบปริมาณน้ำที่แน่นอน ทั้งนี้ ศูนย์พักพิงได้ดำเนินการบำบัดน้ำเสียโดยไม่สร้างผลกระทบให้ชุมชน เนื่องจากตั้งไกลจากแหล่งชุมชน จึงไม่มีปัญหาด้านมลพิษต่อสังคม

จุดเด่นของสถานสงเคราะห์

เป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ที่สังกัดราชการส่วนท้องถิ่น โดยสามารถนำมาเป็นโมเดลในการดำเนินการให้กับราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เช่น เทศบาล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อม

อุปสรรคในการดำเนินการ

ปัญหาในการรับดูแลสุนัขที่ถูกทิ้งในที่สาธารณะในเขตเทศบาลตำบลทัพทันจังหวัดอุทัยธานี ภายใต้ข้อ ๒๒ แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘ ทำให้ศูนย์ฯ นี้จะทำการรับสุนัขจรจัดเข้ามาดูแลภายในศูนย์ฯ ได้จะต้องเป็นสุนัขที่ส่งมาจากศูนย์ควบคุมสุนัขของกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดของศูนย์ฯ ที่ไม่สามารถรับดูแลสุนัขจรจัดในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลทัพทันซึ่งมีอยู่ประมาณ ๕๐๐ ตัว เทศบาลได้มีการหารือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อขอใช้พื้นที่ทิ้งขยะซึ่งไม่ได้มีการใช้งานแล้วสำหรับทำเป็นศูนย์พักพิงสุนัขจรจัดแต่ยังไม่มีความคืบหน้าในการเจรจาเพื่อทำให้เกิดการจัดการปัญหาในเรื่องนี้มีข้อเสนอในการดำเนินการใน ๒ แนวทาง คือ การหารือร่วมกับกรุงเทพมหานครเพื่อจัดทำข้อตกลงหรือบันทึกความร่วมมือในการดำเนินการเพื่อให้สามารถรองรับสุนัขจรจัดจากในพื้นที่เขตเทศบาลได้ และการดำเนินการโดยใช้แนวทางศูนย์พักพิงสุนัขจรจัดเทศบาลนครรังสิต

การจัดการปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาการรับอุปการะสุนัขมีจำนวนน้อย เพื่อทำให้เกิดการหาที่อยู่และเจ้าของให้กับสุนัข ทางศูนย์ฯได้มีการสร้างแรงจูงใจในการรับสุนัขไปอุปการะโดยเน้นการฝึกสุนัขอย่างไรก็ตามพบว่าการขอรับสุนัขไปอุปการะยังมีจำนวนน้อย ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการโดยเน้นการสื่อสารประชามสัมพันธ์ทั้งเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการรับอุปการะสุนัขที่โตแล้วสุนัขก็เชื่องได้ รวมทั้งการสื่อสารเชิงรุก เช่น การประชาสัมพันธ์สุนัขที่ได้รับการฝึกและมีความสามารถ ๑๐ อันดับ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ที่สนใจรับสุนัขไปอุปการะ

๓) การดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้พื้นที่ของวัดเป็นสถานสงเคราะห์ กรณีวัดทำเลทอง

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์

วัดทำเลทอง ตั้งอยู่เลขที่ ๕๒ บ้านคลองสิบ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน ๑๒ ไร่ ๒ งาน ซึ่งพื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบลุ่ม พื้นนาล้อมรอบด้วยคูและคลองกั้นแนวเขต

กระบวนการดูแลสัตว์ในสถานสงเคราะห์

สุนัขที่อยู่ในความดูแลของวัดทำเลทองจะอาศัยอยู่ในบริเวณวัด โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ การอาศัยภายในกรง และการอาศัยภายนอกกรง หรือบริเวณพื้นที่วัด

จุดเด่นของสถานสงเคราะห์

การจัดสวัสดิภาพให้แก่สุนัขได้ดำเนินการ คือ การทำหมัน จะดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

อุปสรรคในการดำเนินการ

การรักษากรณีเจ็บป่วย ในกรณีที่สุนัขมีอาการเจ็บป่วยจะมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาดูแลให้เป็นครั้งคราว รวมทั้งการดูแลสุขอนามัย เช่น การอาบน้ำ เป็นต้น จะไม่สามารถดำเนินการอาบน้ำให้แก่สุนัขได้ เนื่องจากสุนัขมีจำนวนมาก จึงทำได้เพียงแต่การฉีดน้ำให้แก่สุนัขเท่านั้น

การจัดการปัญหาและอุปสรรค

การทำหมันให้แก่สุนัขและดำเนินการตัดปีกหูเพื่อทำเป็นสัญลักษณ์ในการทำหมันแล้วไม่ถือเป็นการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่การดำเนินการดังกล่าวจะต้องกระทำโดยสัตวแพทย์ รวมทั้งต้องตัดในขนาดที่เหมาะสมโดยมิได้มีเจตนาให้สุนัขได้รับความเจ็บปวด

การติดอุปกรณ์ในตัวสุนัขสามารถแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสุนัขได้และยังทำให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ ของสุนัขแต่ละตัว โดยอาจดำเนินการตามวิธีการต่าง ๆ เช่น การฝังไมโครชิป เป็นต้น ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะต้องดำเนินการโดยกรมปศุสัตว์ และดำเนินการโดยระบบกลางที่กรมปศุสัตว์จัดทำขึ้น

๔) การจัดการปัญหาสุนัขและแมวจรจัดของกองทัพเรือ โดยจัดทำศูนย์เลี้ยงดูสุนัขจรจัด กองทัพเรือ

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์

เจตนารมณ์ในการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงดูสุนัขจรจัด คือ ต้องการให้ในพื้นที่หน่วยงานของกองทัพเรือมีจำนวนสุนัขจรจัดที่อยู่ในการควบคุมโดยไม่ให้ก่อความเดือดร้อนรำคาญหรือเป็นภาระกับหน่วยหรือปลอดจากสุนัขจรจัด โดยการกำหนดมาตรการควบคุมดูแลภายในหน่วยงานของตนเองด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ หากเกินขีดความสามารถของหน่วย ให้จัดส่งศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดของกองทัพเรือต่าง ๆ ได้แก่ กองเรือยุทธการ (กร.) หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (นย.) และศูนย์ฝึกทหารใหม่ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ (ศฝท.ยศ.ทร.) รับไปดูแลอย่างมีเมตตาธรรม โดยมีเป้าหมายในระยะเวลา ๗ ปี หรือน้อยกว่าหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ (นขต.ทร.) สามารถควบคุมดูแลสุนัขจรจัดไม่ให้เป็นภาระหน่วยหรือปลอดจากสุนัขจรจัด

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ในพื้นที่หน่วยงานของกองทัพเรือมีจำนวนสุนัขจรจัดที่อยู่ในการควบคุมโดยไม่ให้ก่อความเดือดร้อนรำคาญหรือเป็นภาระกับหน่วยหรือปลอดจากสุนัขจรจัดภายใน ๗ ปี (นับจาก ปี ๕๗)

<u>กระบวนการดูแลสัตว์ในสถานสงเคราะห์</u>

การบริหารจัดการ สุนัขจรจัด กองทัพเรือ

(๑) คณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดของกองทัพเรือ กำหนดและกำกับดูแลนโยบาย

(๒) หน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ ควบคุมดูแลสุนัขจรจัดอย่างมีเมตตาธรรม โดยใช้ทรัพยากรและกำลังพลของหน่วย

(๓) หากเกินขีดความสามารถในการดูแลโดยหน่วยต่าง ๆ ให้ส่งให้ศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดของกองทัพเรือที่มีอยู่ ๓ ศูนย์รับไปดูแล

(๔) ศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดเป็นศูนย์มาตรฐานในการดูแลและรักษาสุนัขอย่างมีเมตตาธรรมและขอผู้มีจิตเมตตามารับอุปการะ

(๕) จัดตั้งกองทุนศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดของกองทัพเรือ เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจการของศูนย์ดูแลสุนัขจรจัด

<u>จุดเด่นของสถานสงเคราะห์</u>

(๑) คณะอนุกรรมการจัดหารายได้จัดทำเสื้อยืดเพื่อหารายได้

(๒) คณะอนุกรรมการหารายได้ ได้กำหนดการหารายได้เพื่อนำเงินเข้ากองทุนศูนย์ฯ เป็นการส่วนรวมโดยได้ดำเนินการจัดกิจกรรม “ทัวร์ ออฟ สัตหีบ” ในวันอาทิตย์ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘

(๓) ร่วมจัดนิทรรศการ The EM District Pet a Porter 2015 (๑๐ - ๑๑ ต.ค. ๕๘) ของเครือข่ายคนรักน้องหมาในพระอุปถัมภ์ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

(๔) สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จให้การรักษาสุนัขจำนวน ๑๙๑ ตัว ที่ศูนย์ดูแลสุนัขจรจัด นย. ร่วมกับคณะสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระหว่างวันที่ ๒๙ เมษายน – ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ทั้งนี้ ทรงชื่นชมการดำเนินงานของศูนย์หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (นย.) โดยให้เป็นศูนย์ตัวอย่างแก่ภาคส่วนต่าง ๆ

<u>อุปสรรคในการดำเนินการ</u>

(๑) ปัญหากระบวนการบริหารจัดการปัญหากับการนำสุนัขมาทิ้งในพื้นที่

(๒) ปัญหาการจัดการกับสุนัขที่มีพฤติกรรมดุร้าย หรือมีพฤติกรรมของสุนัขที่ดุร้ายเปลี่ยนไป

(๓) ปัญหานโยบายส่งเสริมสนับสนุน หรือช่วยเหลือสถานสงเคราะห์ หรือหน่วยงานอื่นในภารกิจการดูแลสุนัขจรจัด

(๔) ปัญหาการบูรณาการในด้านการประสานงานในเรื่องการดูแลสุนัขจรจัดกับปศุสัตว์จังหวัดชลบุรี หรือส่วนท้องถิ่นอื่น

(๕) ปัญหาการติดตามตรวจสอบว่าหลังจากที่มีการให้สุนัขกับบุคคลภายนอกไปเลี้ยงแล้ว

(๖) ปัญหาการกำหนดแนวปฏิบัติต่อภารกิจการดูแลสุนัขเป็นจุด ในพื้นที่ของกองเรือ และก่อให้เกิดปัญหาความเดือดร้อนรำคาญกับประชาชน

<u>การจัดการปัญหาและอุปสรรค</u>

(๑) โครงการดังกล่าวได้รับความสนใจจากประชาชนในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีการนำสุนัขมาให้ศูนย์อุปการะและประกอบกับมีประชาชนภายนอกพื้นที่ได้นำสุนัขมาทิ้ง

(๒) การคัดแยกสุนัขได้มีการดำเนินการขอคำปรึกษาจากปศุสัตว์จังหวัดชลบุรี และสัตวแพทย์ที่มาประจำให้กับศูนย์เลี้ยงสุนัขของกองเรือ นอกจากนี้เมื่อมีการคัดแยกสุนัขแล้ว หากสุนัขตัวไหนมีพฤติกรรมที่ดุร้ายจะมีการแยกกรงออกไปเพื่อให้อยู่ตัวเดียว และมีการละลายพฤติกรรมโดยค่อย ๆ มีการปรับพฤติกรรมของสุนัขตัวนั้นไปเรื่อย ๆ จนดีขึ้นจึงนำมาเข้ากรงรวมกับสุนัขตัวอื่น ๆ ได้

(๓) ในด้านงบประมาณยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการของหน่วยงานภายใน จึงไม่สามารถสนับสนุน หรือช่วยเหลือสถานสงเคราะห์ภายนอกได้

(๔) การดำเนินการและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีปัญหาในเรื่องข้อกฎหมายที่ไม่ชัดเจนจึงไม่สามารถที่จะทำงานร่วมกันได้อย่างบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การทำหมัน การฉีดวัคซีน

(๕) มีการตรวจสอบหรือติดตามผลการเลี้ยงสุนัขหลังจากที่มีการให้สุนัขกับประชาชนที่สนใจนำไปเลี้ยงเป็นระยะ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง ส่วนกรณีที่ผู้ขอสุนัขเป็นเลี้ยงเป็นชาวต่างชาติ กรณีดังกล่าวอาจจะได้มีการคิดมาตรการขึ้นในอนาคตต่อไป

(๖) กรณีการดูแลสุนัขเป็นจุด ๆ ในพื้นที่ของกองเรือนั้น จำนวนสุนัขในแต่ละจุดมีไม่มากจึงไม่สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับประชาชนในพื้นที่ ส่วนใหญ่สุนัขจะอยู่ตามกองร้อยและมีทหารดูแลสุนัขจำนวนดังกล่าว นอกจากนี้ ได้มีการฉีดวัคซีน และทำหมันอย่างครอบคลุมแล้ว

กองเรือตระหนักดีว่าขณะนี้จำนวนสุนัขจรจัดในพื้นที่ของจังหวัดชลบุรีมีจำนวนมากขึ้น แต่ศูนย์เลี้ยงสุนัขของกองเรือไม่มีศักยภาพที่เพียงพอต่อจำนวนสุนัขที่อาจจะเพิ่มขึ้น เพราะหากรับมาเป็นจำนวนมากจะทำให้การดูแลสุนัขไม่ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ ความแออัดของสุนัข และสวัสดิภาพของสุนัขเป็นสิ่งสำคัญ จึงไม่มุ่งประชาสัมพันธ์การดำเนินการของแต่ละศูนย์ให้ประชาชนทราบในวงกว้าง อันจะส่งผลให้ปริมาณสุนัขในศูนย์จะเพิ่มมากขึ้น แต่ประการสำคัญการประชาสัมพันธ์ก็มีผลดีคือมีประชาชนที่สนใจมาร่วมทำกิจกรรม บริจาคเงิน และสิ่งของให้กับศูนย์ต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

หน้าว่าง

บทที่ ๔
แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

เพื่อทำให้เกิดการจัดการปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ทางคณะกรรมาธิการวิสามัญเสนอแนวทางในการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ โดยจำแนกเป็น (๑) แนวทางในการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญในการควบคุมการเพิ่มจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะอันเป็นปัจจัยสำคัญของปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ และ (๒) แนวทางในการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญ คือ การควบคุมจำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งเพื่อควบคุมจำนวน และลดอัตราการขยายตัวของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งที่มีอยู่ในสังคม และการจัดการและแก้ไขปัญหาในการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบันซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อสวัสดิภาพของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง

๑. แนวทางในการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

เพื่อให้เกิดการดำเนินการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะจำเป็นต้องจัดทำมาตรการในการดำเนินการใน ๓ มาตรการ กล่าวคือ

๑.๑ มาตรการด้านการศึกษา (Education) โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึก ทัศนคติที่ถูกต้อง และความรับผิดชอบในการดูแลและเลี้ยงดูสัตว์

๑.๒ มาตรการในการขึ้นทะเบียนและการระบุตัวตนของสัตว์และสัตว์เลี้ยง (Registration and Identification) โดยจำเป็นต้องมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนและการระบุตัวตนของสัตว์และสัตว์เลี้ยง

๑.๓ มาตรการในการกำกับดูแล (Regulation) สำหรับผู้เพาะ และผู้ค้า เพื่อกำหนดบทบาทภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแล เพื่อทำให้เกิดการกำกับดูแลสำหรับผู้เพาะพันธุ์สัตว์ และผู้ค้าสัตว์ รวมทั้งผู้นำเข้าสัตว์จากต่างประเทศเพื่อกำหนดบทบาทภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลสัตว์ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

โดยมีรายละเอียดปรากฏในตารางที่ ๔.๑ แนวทางในการป้องกันการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แนวทางในการป้องกันการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

มาตรการ	วิธีการ	รายละเอียด	หน่วยงาน
๑.๑ มาตรการด้านการศึกษา (Education) เพื่อสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการดูแลเลี้ยงดูสัตว์	๑.๑.๑ การปลูกฝังจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการดูแล เลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงให้กับผู้เลี้ยงสัตว์ : ความรู้ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ	๑) จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้[๕] และกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น ทั้งนี้ ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรภายใต้ความร่วมมือกับเครือข่ายภาคี องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์	กรมปศุสัตว์ กระทรวงศึกษาธิการ เครือข่าย รวมทั้งสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
		๒) จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับประชาชนทั่วไป	
		๓) จัดทำคู่มือการเลี้ยง การดูแลสัตว์เลี้ยง	
	๑.๑.๒ การปลูกฝังจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการดูแล เลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงให้กับผู้เพาะเลี้ยงและผู้ค้าสัตว์ในการดูแลและเลี้ยงดูสัตว์	๑) การจัดทำแนวปฏิบัติ (Guideline) ในการดูแลและเลี้ยงดูสัตว์ รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบในการคุ้มครองสวัสดิภาพและเสรีภาพของสัตว์	กรมปศุสัตว์
		๒) การสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้เพาะเลี้ยง ผู้ค้าสัตว์ ผู้นำเข้า และการประชุมร่วมกันระหว่างองค์กรด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานสงเคราะห์สัตว์ และองค์กรด้านผู้เพาะพันธุ์และผู้ค้าสัตว์	

[๕] จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย (๑) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเลี้ยงดูและดูแลสัตว์เลี้ยง หลักพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (๒) เพื่อสร้างความตระหนัก ความรับผิดชอบ จิตสำนึกในการเลี้ยงดู ดูแลสัตว์เลี้ยง และสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง และ (๓) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเสรีภาพของสัตว์ Freedom from hunger and thirst; freedom from discomfort; freedom from pain, injury or disease; freedom to express normal behaviour; freedom from fear and distress. Farm Animal Welfare Council (FAWC): www.fawc.org.uk/freedoms.htm

มาตรการ	วิธีการ	รายละเอียด	หน่วยงาน
		๓) การกำกับดูแลการดำเนินการของผู้เพาะเลี้ยง ผู้ค้าสัตว์ และผู้นำเข้าให้มีการดำเนินการตามแนวปฏิบัติ (Guideline) ที่กำหนด	
	๑.๑.๓ การประชาสัมพันธ์การสื่อสารสาธารณะทำให้สังคมเกิดความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ	๑) การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์	กรมปศุสัตว์และกรมประชาสัมพันธ์
		๒) การสื่อสารผ่านสื่อสาธารณะและสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ	
๑.๒ มาตรการในการขึ้นทะเบียนและการระบุตัวตนของสัตว์และสัตว์เลี้ยง (Registration and Identification)	๑.๒.๑ จัดทำ/ปรับปรุง/แก้ไขกฎหมายในการกำหนดการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงและสัตว์เพื่อการระบุตัวตนและเจ้าของสัตว์เลี้ยง โดยกำหนดบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด	๑) กฎหมายในการกำหนดการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงของเจ้าของสัตว์เลี้ยงและฝังไมโครชิปเพื่อระบุตัวตนและระบุเจ้าของสัตว์เลี้ยง เพื่อการระบุตัวตนและเจ้าของสัตว์เลี้ยง	กรมปศุสัตว์
		๒) กฎหมายในการกำหนดการขึ้นทะเบียนสัตว์ของผู้เพาะเลี้ยง ผู้ค้าสัตว์ และผู้นำเข้าเพื่อการระบุตัวตนประเภท ชนิดของสัตว์	
		๓) การจัดทำมาตรการในการสร้างแรงจูงใจให้เจ้าของสัตว์ ผู้เพาะเลี้ยง ผู้ค้า ผู้นำเข้า ในการนำสัตว์เลี้ยงและสัตว์ไปขึ้นทะเบียน	
	๑.๒.๒ จัดทำ/ปรับปรุง/แก้ไขกฎหมายเพื่อใช้ในการกำหนดให้มีการขอใบอนุญาตเลี้ยงสัตว์ของผู้เลี้ยงสัตว์	กฎหมายในการกำหนดการให้มีการขออนุญาตเลี้ยงสัตว์ของเจ้าของสัตว์เลี้ยง	กรมปศุสัตว์

มาตรการ	วิธีการ	รายละเอียด	หน่วยงาน
	๑.๒.๓ การสร้างประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสัตว์	๑) การจัดทำมาตรการเชิงรุกในการดำเนินการขึ้นทะเบียนของเจ้าของสัตว์เลี้ยง เช่น การจัดทำรถเคลื่อนที่เพื่อรับขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงในแต่ละชุมชน	กรมปศุสัตว์ ร่วมกับกรมส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
		๒) การจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และนำไปสู่การจัดทำแผนการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ	
๑.๓ มาตรการในการกำกับดูแล (Regulation) สำหรับผู้เพาะและผู้ค้า เพื่อกำหนดบทบาท ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลสัตว์	๑.๓.๑ การกำหนดมาตรฐานในการกำหนดบทบาท ภาระหน้าที่ให้กับผู้เพาะ และผู้ค้าในการดูแล เลี้ยงดูสัตว์ และการให้ความรู้ในการดูแลเลี้ยงดูสัตว์	๑) การกำหนดเป็นบทบาท ภาระหน้าที่ของผู้เพาะ และผู้ค้าในการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสัตว์ให้กับผู้ที่จะนำไปเลี้ยง	กรมปศุสัตว์
		๒) การกำหนดบทบาท ภาระหน้าที่ในการดูแลสัตว์ของผู้เพาะ และผู้ค้าโดยคำนึงถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์	
		๓) กำหนดมาตรการในการกำกับดูแลกันเอง (Self Regulation) ระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการ ภายใต้การกำกับดูแลโดยรัฐ	กรมปศุสัตว์
	๑.๓.๒ การกำหนดมาตรการ ระบบกลไกในการติดตามตรวจสอบ (Monitoring)		

๒. แนวทางในการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ เป็นการดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ โดยจำเป็นต้องมีการดำเนินการในมาตรการสำคัญ ๕ มาตรการ กล่าวคือ

๒.๑ การให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์สุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะในกลุ่มที่มีความเสี่ยงใน ๕ กลุ่ม ประกอบด้วย ป่วย, พิการ, ตั้งท้อง/สัตว์อ่อนอายุ, ดุร้าย (หวาดระแวง), โรคผิวหนัง (โรคเรื้อน) เพื่อเข้ารับการดูแลในสถานสงเคราะห์สัตว์

๒.๒ การควบคุมจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ รวมทั้งที่อยู่ในสถานสงเคราะห์

๒.๓ การจัดระบบการดูแลสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้พื้นที่สาธารณะ ภายใต้ระบบการดูแลโดยอาสาสมัครและการมีส่วนร่วมของชุมชน

๒.๔ การส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ทั้งสถานสงเคราะห์ของรัฐ หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น เอกชน และบุคคล

๒.๕ การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยมีรายละเอียดในตารางที่ ๔.๒ แนวทางในการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ แนวทางในการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

มาตรการ	วิธีการ	รายละเอียด	หน่วยงาน
๒.๑ การให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์สุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ	การให้ความช่วยเหลือและดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ	๑) ดำเนินการช่วยเหลือและคัดแยกสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ๕ กลุ่ม ประกอบด้วย ป่วย, พิการ, ตั้งท้อง/สัตว์อ่อนอายุ, ดุร้าย (หวาดระแวง), โรคผิวหนัง (โรคเรื้อน) เพื่อส่งต่อเข้ารับการดูแลในสถานสงเคราะห์สัตว์	กรมปศุสัตว์
		๒) ดำเนินการร่วมกับ มาตรการในการควบคุมจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ	
		๓) ควรดำเนินการประกาศกำหนดเขตท้องที่เพื่อป้องกันการเกิดและการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าโดยเจ้าของสัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งประเทศและตลอดทั้งปี	

มาตรการ	วิธีการ	รายละเอียด	หน่วยงาน
		๔) บูรณาการการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย	กรมปศุสัตว์ กรมควบคุมโรค กรมอนามัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชน
๒.๒ การควบคุมจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ รวมทั้งที่อยู่ในสถานสงเคราะห์	ดำเนินการทำหมันแบบถาวรให้กับสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะและสุนัขและแมวที่อยู่ในสถานสงเคราะห์สัตว์	๑) ดำเนินการทำหมันแบบถาวรให้กับสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ โดยจัดทำยุทธศาสตร์แผนการดำเนินการที่มีเป้าหมายเพื่อควบคุมการแพร่พันธุ์ของสุนัขและแมวที่อยู่ในที่สาธารณะโดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน ภายใต้ความร่วมมือกับเครือข่ายภาคีภาคเอกชน เครือข่ายภาคประชาชน และเครือข่ายภาคสถาบันการศึกษาในการดำเนินการ	
		๒) จัดทำสัญลักษณ์สัตว์ที่อยู่ในที่สาธารณะและได้รับการทำหมันแบบถาวร ใน ๒ ลักษณะ คือ การใช้ไนโตรเจนเหลว (นาบเย็น) หรือการสักที่ใบหู	กรมปศุสัตว์
๒.๓ การจัดระบบการดูแลสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้พื้นที่สาธารณะภายใต้ระบบการดูแลโดย	การปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงโดยเจ้าของสัตว์เลี้ยงและสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะโดยอาสาสมัครผู้ดูแล	๑) ดำเนินการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองสวัสดิภาพและป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง ประเภท สุนัข แมว และสัตว์ต่างถิ่น โดยกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าของสัตว์เลี้ยง ผู้เพาะพันธุ์สัตว์ ผู้จำหน่าย ผู้นำเข้า และอาสาสมัครผู้ดูแล โดยมี	กรมปศุสัตว์

มาตรการ	วิธีการ	รายละเอียด	หน่วยงาน
อาสาสมัครและการมีส่วนร่วมของชุมชน		การกำหนดอัตราโทษกับผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ดำเนินการ รวมทั้งมีมาตรการในการสนับสนุนหรือสร้างแรงจูงใจให้มีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง	
		๒) จัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ	กรมปศุสัตว์
๒.๔ การส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ทั้งสถานสงเคราะห์ของรัฐ หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น เอกชน และบุคคล	๒.๔.๑ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการดำเนินการ	๑) โดยกำหนดรายละเอียดในร่างพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ... (ฉบับที่ ๓) ในส่วนของการกำหนดภารกิจที่มีการถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ครอบคลุมถึงการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ และการดำเนินการเกี่ยวกับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น[๙]	กรมปศุสัตว์ โดยคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์
		๒) เร่งดำเนินการพิจารณาร่างแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และร่างแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) ด้วยความรอบคอบและรายงานต่อรัฐสภา เพื่อให้กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถ่ายโอนงานการป้องกันควบคุม และกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าแก่เทศบาลและองค์การบริหาร	คณะรัฐมนตรี

[๙] ประกอบด้วย (๑) การจัดทำสถานสงเคราะห์สัตว์ (๒) อำนาจในการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๓) อำนาจในการทำหมันสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

มาตรการ	วิธีการ	รายละเอียด	หน่วยงาน
		ส่วนตำบล เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินการดังกล่าว	
		๓) ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้เทศบาลในระดับต่าง ๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ดูแลและจัดสวัสดิภาพแก่สัตว์ที่ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น จัดให้มีศูนย์พักพิงแก่สัตว์ดังกล่าว และดำเนินการควบคุมจำนวนสัตว์โดยเฉพาะสุนัขและแมว	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
	๒.๔.๒ กำหนดมาตรฐานของสถานสงเคราะห์สัตว์	๑) การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินการสถานสงเคราะห์สัตว์[๑๐] โดยจัดทำเป็นอนุบัญญัติตามมาตรา ๑๔ วรรค ๒ หลักเกณฑ์เงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์	กรมปศุสัตว์
		๒) การสำรวจการดำเนินการของสถานสงเคราะห์ที่มีอยู่ในประเทศไทย และบังคับการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	
	๒.๔.๓ สนับสนุน ส่งเสริม และการสร้างแรงจูงใจในการ	๑) กำหนดมาตรการในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการของสถานสงเคราะห์เอกชนเพื่อให้สถาน	

[๑๐]เกณฑ์มาตรฐานประกอบด้วย (๑) เกณฑ์มาตรฐานด้านระบบการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง (๒) เกณฑ์มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ การคุ้มครองด้านการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ดูแล (๓) เกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ

มาตรการ	วิธีการ	รายละเอียด	หน่วยงาน
	ดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์ของเอกชนที่มีการดำเนินการตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗	สงเคราะห์สัตว์ของเอกชนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	
		๒) พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนระบบอาสาสมัครดูแล ช่วยเหลือสัตว์ในสถานสงเคราะห์	
		๓) กำหนดมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับเอกชน ภาคประชาชน ในการสนับสนุนการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์ของเอกชน บุคคล ศาสนสถาน รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
๒.๕ การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ	๒.๕.๑ การเสริมสร้างศักยภาพให้กับเจ้าหน้าที่	๑) การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการตามกฎหมายฯ ให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย	กรมปศุสัตว์
		๒) ควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้ากับสัตว์ควบคุมที่ไม่มีเจ้าของ โดยเฉพาะสุนัขหรือแมวจรจัด และออกประกาศเพิ่มเติมแต่งตั้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในแก่สัตว์ตามความเหมาะสม ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ด้วย	

มาตรการ	วิธีการ	รายละเอียด	หน่วยงาน
	๒.๕.๒ การสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายภาคีในการทำงาน	๑) การสนับสนุนให้มีการพัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ	
		๒) การสนับสนุนให้มีการดำเนินการเพื่อกำกับดูแลกันเองในระหว่างเครือข่ายกลุ่มต่าง ๆ	
	๒.๕.๓ การเร่งรัดการตรากฎหมายลำดับรองให้ครบถ้วน	๑) ออกกฎกระทรวงกำหนดสัตว์อื่นที่เป็นสัตว์ควบคุม ตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่น เช่น แมว เป็นต้น มีหน้าที่ต้องจัดให้สัตว์ของตนได้รับการฉีดวัคซีน และเพื่อให้สัตว์อื่นอยู่ภายใต้มาตรการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าด้วย	
		๒) ออกกฎกระทรวงกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. .... ตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘	
		๓) ออกประกาศตามมาตรา ๓ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑ (๑๑) มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗	

บทที่ ๕
บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๑. บทสรุป

ในการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ พบว่ามีประเด็นปัญหาสำคัญ ๔ เรื่อง กล่าวคือ

๑.๑ การขาดกฎหมายและระบบการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ซึ่งพบว่า มีการดำเนินการจัดทำข้อบัญญัติของท้องถิ่นหลายพื้นที่โดยอาศัยอำนาจของมาตรา ๒๙ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการกำหนดมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสุนัข ซึ่งในบางพื้นที่มีการกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงประเภทสุนัข เช่น ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘ หรือ เทศบัญญัติเทศบาลนครรังสิต เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๖ อย่างไรก็ตาม พบว่าโดยที่เป็นเพียงข้อบัญญัติท้องถิ่นอีกทั้งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ก็ไม่ได้ให้อำนาจในการกำหนดโทษไว้ อีกทั้งเป็นข้อบัญญัติที่บังคับใช้ในบางพื้นที่เท่านั้น จึงทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบังคับใช้ข้อบัญญัติดังกล่าว

๑.๒ การขาดระบบ กลไกและมาตรการในการดำเนินการทำหมันเพื่อควบคุมจำนวนสุนัขและแมวในที่สาธารณะที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในส่วนของการดำเนินการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะให้ครบทุกตัวซึ่งเป็นเหตุให้มีการเพิ่มจำนวนโดยการแพร่พันธุ์ของสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งและอยู่ในที่สาธารณะได้อย่างรวดเร็ว สาเหตุประการหนึ่งก็คือ การไม่ได้รับความร่วมมือในการดำเนินการจากอาสาสมัครที่ดูแลสุนัขและแมวโดยใช้พื้นที่สาธารณะในการดำเนินการ อีกทั้งไม่มีการกำหนดแผนการทำงานภายใต้เป้าหมายเพื่อควบคุมการเพิ่มจำนวนสุนัขและแมวที่อยู่ในที่สาธารณะและการไม่มีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน รวมทั้งการขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานหรือองค์กรที่มีการดำเนินการ ทำให้เกิดการเพิ่มต้นทุนในการทำงานทั้งด้านทรัพยากรและด้านบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรด้านสาธารณสุขและสัตวแพทย์ที่จะเข้ามาช่วยหรือร่วมในการดำเนินการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่อยู่ในที่สาธารณะ

๑.๓ การขาดระบบ กลไก และมาตรการในการจัดระบบการสงเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการขาดระบบการสนับสนุน และส่งเสริมการดูแลสงเคราะห์ทั้งในรูปแบบของสถานสงเคราะห์ และการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ มาตรการสำคัญในการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะก็คือ การดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ทั้งนี้ พบว่าในการดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะนั้นมีอยู่ใน ๒ รูปแบบ กล่าวคือ การดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์โดยใช้พื้นที่สาธารณะ เช่น วัด ตลาด โรงเรียน และการดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์โดยสถานสงเคราะห์สัตว์

ซึ่งมีสถานสงเคราะห์สัตว์ใน ๕ ประเภท กล่าวคือ สถานสงเคราะห์สัตว์ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย สถานสงเคราะห์ของหน่วยงานราชการที่จัดทำขึ้นเพื่อจัดการแก้ไขปัญหาภายในหน่วยงาน สถานสงเคราะห์สัตว์ของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น สถานสงเคราะห์สัตว์ของเอกชนที่เป็นบุคคล สถานสงเคราะห์สัตว์ของเอกชนที่เป็นนิติบุคคล

อย่างไรก็ตามโดยที่ยังไม่มีการกำหนดระบบการจัดการที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพสำหรับรูปแบบการดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์สัตว์ที่อยู่ในที่สาธารณะ อีกทั้งยังไม่มีการกำหนดรูปแบบหรือมาตรการในการสนับสนุนการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การไม่ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์ ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสวัสดิภาพของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งและความไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง

๑.๔ การขาดความชัดเจนของกฎหมายในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแล จัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในทางข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะของท้องถิ่นนั้น มีการดำเนินการใน ๔ ด้าน กล่าวคือ

๑) การควบคุมและป้องกันปัญหาการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าเป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดให้กรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบตามกฎหมาย

๒) การดูแลช่วยเหลือสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง โดยจะมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการข้อร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนรำคาญจากสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของ ซึ่งหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นจะมีการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เกี่ยวกับการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสุนัขในการดำเนินการทั้งการดูแล ช่วยเหลือ และการสงเคราะห์สัตว์ในรูปแบบของสถานสงเคราะห์และการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือสงเคราะห์สัตว์โดยใช้พื้นที่สาธารณะ

๓) การดำเนินการจัดทำมาตรการในการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในรูปแบบของการจัดทำข้อบัญญัติของท้องถิ่นเกี่ยวกับการควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสุนัข โดยเป็นการดำเนินการของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นโดยอาศัยอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ในทางปฏิบัติในระดับท้องถิ่นพบว่ามีการดำเนินการโดยกรมปศุสัตว์และหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นโดยอาศัยกฎหมายที่ให้อำนาจแต่ละหน่วยงาน อย่างไรก็ตาม ความไม่ชัดเจนของการกำหนดเรื่องการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่งผลให้เกิดความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นในการ

ดำเนินการจัดการปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ โดยมีประเด็นปัญหาสำคัญใน ๔ ประเด็น กล่าวคือ

๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดการปัญหาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะหรือไม่

๒) ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมากักไว้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๐ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตามกฎหมายในการจัดการดูแลสัตว์ที่ถูกกักหรือไม่ ประการใด ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการจัดการดูแลสัตว์ที่นำมากักไว้หลังระยะเวลา ๓๐ วัน สามารถเบิกจ่ายได้หรือไม่

๓) หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสัตว์ทั้งในกรณีที่มีเจ้าของ และกรณีไม่มีเจ้าของซึ่งถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้หรือไม่ ในกรณีที่มีการดำเนินการจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้หรือไม่ มีความซ้ำซ้อนกับการดำเนินการของกรมปศุสัตว์ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมายหรือไม่ ทั้งนี้ ในประเด็นของบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามีความเห็นที่แตกต่างกันระหว่างสำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เพื่อให้เกิดการจัดการปัญหาในทั้ง ๔ เรื่องอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการจัดทำข้อเสนอในการจัดการปัญหานี้โดยจำแนกเป็น ๒ แนวทางกล่าวคือ

แนวทางที่หนึ่ง คือ แนวทางในการป้องกันปัญหาประกอบด้วยมาตรการสำคัญใน ๓ มาตรการ กล่าวคือ (๑) มาตรการด้านการศึกษาเพื่อสร้างจิตสำนึก และความรับผิดชอบในการดูแล เลี้ยงดูสัตว์ (๒) มาตรการในการขึ้นทะเบียน และการระบุตัวตนของสัตว์และสัตว์เลี้ยง และ (๓) มาตรการในการกำกับดูแลสำหรับผู้เพาะ และผู้ค้า เพื่อกำหนดบทบาทภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลสัตว์โดยให้ความสำคัญกับการป้องกันการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ซึ่งมาตรการสำคัญก็คือการปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะสัตว์เลี้ยงประเภทสุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงที่มีการนำเข้ามาจากต่างประเทศควบคู่ไปกับมาตรการในการสร้างและปลูกฝังจิตสำนึก และความรับผิดชอบในการดูแลเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยง

แนวทางที่สอง คือ แนวทางในการจัดการหรือแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ เป็นการดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหารวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ โดยจำเป็นต้องมีการดำเนินการในมาตรการสำคัญ ๕ มาตรการ กล่าวคือ (๑) การให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์สุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะในกลุ่มที่มีความเสี่ยงใน ๕ กลุ่ม ประกอบด้วย ป่วย, พิการ, ตั้งท้อง/สัตว์อ่อนอายุ, ดุร้าย (หวาดระแวง), โรคผิวหนัง (โรคเรื้อน) เพื่อเข้ารับการดูแลในสถานสงเคราะห์สัตว์ (๒) การควบคุมจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะรวมทั้งที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ (๓) การจัดระบบการดูแลสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้พื้นที่สาธารณะโดยระบบอาสาสมัครและการมีส่วนร่วมของชุมชน (๔) การส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแล

สถานสงเคราะห์สัตว์ทั้งสถานสงเคราะห์ของรัฐ หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น เอกชน และบุคคล (๕) การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการจัดการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับได้ของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐที่มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการจัดการปัญหาทั้งภาคประชาชนที่ให้ความช่วยเหลือดูแลและสงเคราะห์สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ และประชาชนในสังคมที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ จึงต้องกำหนดแนวทางในการจัดการปัญหาให้กับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ และการจัดการแก้ไขปัญหาให้กับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งที่อยู่ในสถานสงเคราะห์สัตว์

ในการจัดการปัญหาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ และได้รับการดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์จากประชาชนโดยใช้พื้นที่สาธารณะ ซึ่งมีทั้งการใช้พื้นที่ของวัด ตลาด สวนสาธารณะ บ่อกำจัดขยะ บ่อบำบัดน้ำเสีย และการใช้พื้นที่บนถนนหรือเรียกว่า “กลุ่มเคาะกะละมังเลี้ยง” ซึ่งมีแนวทางสำคัญในการจัดการปัญหาในส่วนนี้คือ การคัดกรองสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเพื่อเข้ารับการดูแลในสถานสงเคราะห์สัตว์ ไปพร้อมกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือหรือสงเคราะห์สัตว์ทั้งระบบการดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์โดยจำเป็นต้องมีการจัดระบบอาสาสมัครที่จะเข้ามาดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์โดยใช้พื้นที่สาธารณะภายใต้หน้าที่และความรับผิดชอบทั้งในด้านการดูแลช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง การป้องกันและการควบคุมปัญหา

สำหรับการจัดการปัญหาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งที่อยู่ในสถานสงเคราะห์มีแนวทางสำคัญในการจัดการแก้ไขปัญหา โดยการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินการของสถานสงเคราะห์ไปพร้อมกับการจัดทำมาตรการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์โดยอาศัยอำนาจตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งกรมปศุสัตว์ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมายต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการเพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการตามกฎหมาย

๒. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเร่งด่วน

เพื่อทำให้เกิดการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงมีข้อเสนอแนะในการดำเนินการเร่งด่วนใน ๓ ประการ กล่าวคือ ข้อเสนอแนะในการโอนภารกิจงาน ๒ เรื่อง ข้อเสนอแนะในการปฏิรูปกฎหมาย ๓ เรื่อง และข้อเสนอแนะในการจัดการเชิงนโยบาย ๕ เรื่อง ดังนี้

๒.๑ ข้อเสนอแนะในการโอนภารกิจงานในการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะโดยราชการส่วนท้องถิ่น โดยขอเสนอให้มีการดำเนินการใน ๒ เรื่อง ให้สอดคล้องกัน กล่าวคือ

๑) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กรมปศุสัตว์ และคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ควรมีการบูรณาการการดำเนินงานเพื่อกำหนดรายละเอียดในร่างพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ... (ฉบับที่ ๓) ในส่วนของการกำหนดภารกิจที่มีการ

ถ่ายโอนไปยังราชการส่วนท้องถิ่นให้ครอบคลุมถึงการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์

ในการนี้ คณะรัฐมนตรีควรเร่งดำเนินการพิจารณาร่างแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และร่างแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) ด้วยความรอบคอบและรายงานต่อรัฐสภา เพื่อให้กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถ่ายโอนงานการป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินการดังกล่าว

๒) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยเทศบาล และกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เทศบาลในระดับต่าง ๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ดูแลและจัดสวัสดิภาพแก่สัตว์ที่ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น โดยจัดให้มีศูนย์พักพิงแก่สัตว์ดังกล่าว และดำเนินการควบคุมจำนวนสัตว์ รวมถึงการฉีดวัคซีนป้องกันโรคที่สามารถแพร่ระบาดมาสู่มนุษย์ได้ โดยเฉพาะสุนัขและแมว

๒.๒ ข้อเสนอแนะในการปฏิรูปกฎหมาย เสนอให้มีการดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย ใน ๓ เรื่อง กล่าวคือ

๑) กฎหมายเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ในส่วนของการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง โดยกำหนดประเภทสัตว์เลี้ยงที่ต้องมีการขึ้นทะเบียน วิธีการขึ้นทะเบียน และประเภทของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ผู้เพาะพันธุ์ ผู้นำเข้า ผู้จำหน่าย และอาสาสมัครผู้ดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ เพื่อกำหนดให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงมีหน้าที่ในการไปขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงซึ่งรวมถึงกรณีการขึ้นทะเบียนสัตว์ที่เพาะพันธุ์ของผู้เพาะพันธุ์สัตว์ หรือทะเบียนสัตว์นำเข้าในกรณีผู้นำเข้าสัตว์จากต่างประเทศ และอาสาสมัครที่เป็นผู้ดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยใช้พื้นที่สาธารณะ และกำหนดบทกำหนดโทษในกรณีที่ฝ่าฝืนหรือไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด

๒) กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่ และความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์เลี้ยง ผู้นำเข้า ผู้จำหน่าย ผู้เพาะพันธุ์ และอาสาสมัครผู้ดูแล โดยเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เกี่ยวกับการกำหนดสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์เลี้ยงในการดูแลและควบคุมสัตว์เลี้ยงเพื่อไม่ให้ก่อความเดือดร้อนรำคาญให้กับผู้อื่นหรือชุมชน

๓) กฎหมายเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่น โดยเสนอต่อคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดใน (ร่าง) กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) โดยกำหนดให้หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดการปัญหาการทอดทิ้ง

สัตว์ในที่สาธารณะ และข้อเสนอในการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการจัดระบบอาสาสมัครดูแลสุนัขและแมวรวมทั้งสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

๒.๓ ข้อเสนอแนะในการจัดการเชิงนโยบาย เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม เสนอต่อคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมปศุสัตว์ในการดำเนินการเร่งด่วนใน ๕ เรื่อง กล่าวคือ

๑) การดำเนินการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์สุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะในกลุ่มที่มีความเสี่ยงใน ๕ กลุ่ม เพื่อเข้ารับการดูแลในสถานสงเคราะห์สัตว์ ประกอบด้วย ป่วย, พิการ, ตั้งท้อง/สัตว์อ่อนอายุ, ดุร้าย (หวาดระแวง), โรคผิวหนัง (โรคเรื้อน)

๒) การจัดทำหมันถาวรให้กับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะทั้งประเทศภายใต้แผนและระยะเวลาในการดำเนินการที่มีความชัดเจน และมีเป้าหมายเพื่อทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศปลอดสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะภายใต้ความร่วมมือกับเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ

๓) การสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะและกำหนดจำนวนสถานสงเคราะห์สัตว์ในแต่ละจังหวัดให้สอดคล้องกับจำนวนสุนัขและแมว

๔) การจัดทำมาตรการในส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์ที่เป็นรูปธรรมและมีความชัดเจนเพื่อทำให้เกิดการดำเนินการของสถานสงเคราะห์สัตว์ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง การพิจารณาเพื่อดำเนินการปรับปรุงด่านกักกันสัตว์ภายใต้การกำกับดูแลของกรมปศุสัตว์ให้เป็นสถานสงเคราะห์สัตว์เพื่อให้มีความเพียงพอในการสงเคราะห์สัตว์ในแต่ละพื้นที่

๕) การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์สัตว์เพื่อทำให้เกิดการกำกับดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ที่มีมาตรฐานโดยเฉพาะมาตรฐานด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์

๓. ข้อสังเกต

คณะกรรมาธิการวิสามัญมีข้อสังเกตในประเด็นปัญหาที่จำเป็นต้องมีการดำเนินการศึกษาต่อในระยะต่อไป ใน ๒ ประเด็น กล่าวคือ

ประเด็นแรก การศึกษาแนวทางในการจัดการปัญหาเกี่ยวกับลิงในที่สาธารณะซึ่งกำลังเป็นสถานการณ์ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมมากขึ้น

ประเด็นที่สอง การศึกษาวิจัยวิธีการทำหมันสุนัขและแมวโดยวิธีการอื่นที่ไม่ใช่การผ่าตัด เช่น การทำหมันให้กับสุนัขเพศผู้ด้วยการฉีดสาร Esterilsol เป็นต้น ทั้งนี้ การศึกษาวิจัยจะเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อศึกษาการทำหมันที่สะดวกและง่ายโดยไม่เป็นอันตรายต่อสุนัขและแมว อันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการทำหมันเพื่อควบคุมจำนวนสุนัขและแมว

ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะที่มีจำนวนกว่า ๘๐๐,๐๐๐ ตัว ให้เกิดประสิทธิภาพและแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน กอร์ปกับศึกษาแนวคิดและพัฒนาวิธีการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่มีต้นทุนต่ำ เพื่อความเป็นไปได้ในการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทำหมัน ซึ่งประหยัดงบประมาณของแผ่นดิน

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑

รวมรายชื่อสถานสงเคราะห์สัตว์ในประเทศไทย

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
กรุงเทพมหานคร	๑.	สวนสัตว์เพื่อน เดรัจฉาน รามอินทรา ซอย ๕	โดยอดีตผู้อำนวยการสวนสัตว์ดุสิตเป็นผู้ดูแล (นายพิศิษฐ์ ณ พัทลุง)
	๒.	สมาคมพิทักษ์สัตว์ (ไทย)	๔๕ ถ.สุขาภิบาล ๓ แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กรุงเทพ ๑๐๒๔๐ โทร. ๐๒ ๓๗๓ ๒๘๘๖ โทรสาร. ๐๒ ๗๒๘ ๑๑๐๖
	๓.	สมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย	ห้อง ๓๐๑ อาคารเกษมกิจ เลขที่ ๑๒๐ ถ.สีลม แขวงสุริวงศ์ เขตบางรัก กรุงเทพ ๑๐๕๐๐ โทร. ๐๒ ๒๓๖ ๒๑๗๖ โทรสาร. ๐๒ ๒๖๖ ๕๑๐๔
	๔.	มูลนิธิช่วยชีวิตสัตว์ป่าแห่งประเทศไทย	๖๕/๑ ชั้น ๓ สุขุมวิท ๕๕ คลองตัน เขตวัฒนา กรุงเทพ ๑๐๑๑๐ โทร. ๐๒ ๗๑๒ ๙๕๑๕, ๐๒ ๗๑๒ ๙๗๑๕ โทรสาร. ๐๒ ๗๑๒ ๙๗๗๘
	๕.	มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์	๒๕๑/๘๘-๙๐ อาคารสิริวนาลัย ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๒๒๐ โทรศัพท์ : ๐-๒๕๒๑-๓๔๓๕, ๐-๒๕๕๒-๒๑๑๑, ๐-๒๕๕๒-๒๗๙๐ โทรสาร : ๐-๒๕๕๒-๖๐๘๓
	๖.	มูลนิธิเพื่อนช้าง	๓๕๐ หมู่ ๘ ถนนรามอินทรา ซอย ๖๑ (กม.๖) แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐ โทรศัพท์. ๐-๒๙๔๕-๗๑๒๔-๖ โทรศัพท์สาร ๐-๒๙๔๕-๗๑๒๔-๖
	๗.	มูลนิธิช้างแห่งประเทศไทย	๖๙/๒๖ ซอยปทุมวันรีสอร์ท พญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๕๓-๗๔๓๑-๒ โทรสาร ๐-๒๖๕๓-๗๔๓๒
	๘.	มูลนิธิเพื่อการรักษาสุนัขจรจัด (ในวัดทุ่งครุ)	เลขที่ ๙ หมู่ที่ ๕ ซ.ประชาอุทิศ ๘๔ ถ.ประชาอุทิศ แขวง/เขตทุ่งครุ กทม.๑๐๑๔๐ โทร. ๐๒-๔๖๓-๙๒๘๓-๔ หรือที่ศูนย์ประสานงาน มูลนิธิเพื่อการรักษา

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
			สุนัขจรจัด ศูนย์ประสานงาน ๐๒-๗๔๖-๖๔๙๘
	๙.	กองทุนฟื้นฟูนกเพื่อปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ สมาคมอนุรักษ์นก	๑๗๓/๙ ซอยพหลโยธิน๔๔ (๔๔/๑แยก๓) ถ.พหลโยธิน แขวงเสนานิคม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทร. ๐๒-๙๔๐-๑๐๘๒, ๐๒-๙๔๐-๑๐๘๓
	๑๐.	มูลนิธิศึกษาวิจัยนกเงือก	ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ถ.พระราม ๖ กรุงเทพ ฯ ๑๐๔๐๐ โทร. ๐๒ ๒๐๑ ๕๕๓๒
	๑๑.	ชมรมคนรักษ์ช้างป่า	๖๑ ชั้น ๗ กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า ตึกไพโรจน์สุวรรณากร กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพ ๑๐๙๐๐
	๑๒.	สมาคมพัฒนาพันธุ์สุนัข (ประเทศไทย)	๙/๓๓๘ ซ.พหลโยธิน ๕๔/๔ ถ.พหลโยธิน แขวงสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพฯ ๑๐๒๒๐ โทรศัพท์ : ๐๒ ๙๙๐ ๓๔๒๘-๙, ๐๒ ๙๙๐ ๓๖๑๘ แฟกซ์ : ๐๒๙๙๐ ๓๖๑๙
	๑๓.	สมาคมผู้เลี้ยงสุนัขพันธุ์เยอรมันเชพเพอด แห่งประเทศไทย	เลขที่ ๗ พหลโยธิน ซอย ๕ (ราชครู) แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทร.๐-๒๒๗๙-๓๖๒๑, ๐-๒๖๑๙-๗๗๕๓ โทรสาร.๐-๒๖๑๙-๗๗๕๒
		สมาคม อุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์สัตว์เลี้ยง ไทย	๙๑/๑ ชั้น ๕ A ห้อง ๑ อาคารไชโย ถนนพระราม ๙ แขวงห้วขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๒๐ โทร.๐-๒๖๑๒-๒๐๔๕ แฟกซ์ ๐-๒๖๑๒-๒๐๔๓
	๑๔.	สมาคมสัตวแพทย์บำบัดโรคสัตว์ แห่งประเทศไทย (VPAT)	๕๕๙/๒ ถนนประดิษฐ์มนูธรรม แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ โทร : ๐๒- ๕๑๔๑๓๑๕ - ๖ Fax: ๐๒-๕๑๔๑๓๗๐

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
	๑๕.	สัตวแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์	๖๙/๒๖ ซ.ปทุมวันรีสอร์ท ถ.พญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทร: ๐-๒๒๕๒-๘๗๗๓, ๐-๒๒๕๕-๑๓๐๙ โทรสาร. ๐-๒๒๕๒-๘๗๗๓
	๑๖.	มูลนิธิรักสัตว์ป่า	๑๗๐/๑ ถ.จันทน์ (สะพาน ๔) เขตสาทรกรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐ โทร: ๐๘๔ ๙๗๗ ๒๗๔๗ แฟกซ์: ๐๒ ๖๗๖ ๓๑๓๙
	๑๗.	นางสาวธาริณี วิภูชนินทร์ กลุ่ม Pic-A-Pet ๔ Home	บ้านพักพิงสัตว์จรจัดเพื่อรอรับผู้จะมาอุปการะ ๒๕๖/๑ ซ.สันนิบาตเทศบาล แขวงจันทเกษม เขตจัตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐ โทร. ๐๘๙-๖๖๙-๑๖๙๐ และ ๐๘๑-๔๕๑-๒๒๓๓
	๑๘.	นางสาวปิยะวรรณ ตั้งสกุลสถาพร	ร่วมรณรงค์ พรบ.ป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ ๓๒๒/๑๓๗ หมู่บ้านอยู่เจริญ แยก ๑๐ ถ.อโศกดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพ ๑๐๔๐๐ โทร. ๐๘๑ ๗๘๒ ๗๘๒๑
	๑๙.	นางสาวรัชนีย์ ศิลปบุตร	ประธานชมรมรักสัตว์ OCC บริษัท โอซีซี จำกัด (มหาชน) ๗๒๙/๔-๗ ถ.รัชดาภิเษก แขวงบางโพงพาง เขตยานนาวา กรุงเทพ ๑๐๑๒๐ โทร. ๐๒ ๒๙๕ ๔๕๔๕, ๐๒ ๒๙๕ ๔๕๖๗
	๒๐.	กลุ่มเพื่อนข้างถนน (นางภณิตา สุนทรรัตต์)	คลินิกพิทักษ์สัตว์ ๔๕ ถ.สุขาภิบาล ๓ แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐๘๖ ๖๐๒ ๓๔๘๒
	๒๑.	วัดไผ่ตัน	พหลโยธิน ๔๘ กรุงเทพ มีปัญหาสุนัขเยอะมาก
	๒๒.	วัดใหม่ ช่องลม	คนเก็บค่าจอดรถวางยาเบื่อสุนัขในวัด
	๒๓.	วัดไทร	มีปัญหาสุนัขจรจัดสุขภาพเสื่อมโทรมเป็นโรค
	๒๔.	วัดชนะสงคราม	จับสุนัขใส่กรง อยู่อย่างทรมาน
	๒๕.	วัดคู้บอน	วางยาเบื่อสุนัข
	๒๖.	วัดเทพลีลา	ฆ่าสุนัขและแมวหมดวัดด้วยวิธีการทารุณ
	๒๗.	วัดหลักสี่	วางยาเบื้อสุนัขแต่ แมว นกพิราบ และไก่ของชาวบ้านรับเคราะห์ตายนับร้อย
	๒๘.	วัดเสมียนนารี	ถูกฆ่าและทำร้ายเป็นประจำ

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
	๒๙.	วัดเกาะ สะพานใหม่	สุนัขโดนตีเป็นแผลที่ตา
	๓๐.	วัดศรีบุญเรือง	สุนัขโดนฟันบาดเจ็บสาหัส
	๓๑.	วัดระฆัง บางกอกน้อย	สุนัขถูกรุมตี
	๓๒.	วัดธรรมวราราม	สุนัขในเป็นขี้เรื้อนเกือบทั้งวัด
	๓๓.	วัดเทพศิรินทร์	คนทารุณสุนัข ทั้งโรงเรียน ทั้งวัด ไม่ชอบหมา
	๓๔.	วัดธาตุทอง	มีสุนัขลูกตาหลุดออกมานอกเบ้าและแมวจรจัดมาก เคยถมบ่อทับเต่าและตะพาบเพื่อสร้างกุฏิพระ
	๓๕.	วัดอรุณราชวราราม	รองเจ้าอาวาสสั่งให้กำจัดสุนัขและห้ามให้อาหาร
	๓๖.	วัดเชตุพลวิมลมังคราม	มีพระรูปหนึ่งคอยให้อาหารสุนัขจรแต่เจ้าอาวาสสั่งห้ามและให้เอาสุนัขออกไป
	๓๗.	วัดนาบุญ	มีสัตว์ป่า คือ นกยูง ลิง งูเหลือม ชะมด และสุนัข อยู่ในกรงคับแคบ ไม่เอาใจใส่ยามเจ็บป่วย
	๓๘.	วัดหนองจอก	พระในวัดเลี้ยงสุนัขทั้งพันธ์ไทยและเทศ แต่รังเกียจสุนัขจรจัด มีข้อพิพาทกับกลุ่มรักสัตว์
	๓๙.	วัดบำเพ็ญใต้ เขตสะพานสูง	มีปัญหากับสุนัขจรจัด แต่ตัวเจ้าอาวาสเองเลี้ยงสุนัขราคาแพง
	๔๐.	วัดพระศรีมหาธาตุวรวิหาร(บางเขน)	วางยาเบื่อสุนัข
	๔๑.	วัดยาง อ่อนนุช	อนุญาตให้คนรักสัตว์ดูแลสุนัขได้
	๔๒.	วัดญาณสังวรารามวรวิหาร	วัดใช้พื้นที่เลี้ยงหมาจรจัดประมาณ ๒ ไร่สุนัขตอนนี้มีประมาณ ๒๐๐ ตัว
จังหวัดนนทบุรี	๑.	มูลนิธิบ้านสงเคราะห์สัตว์พิการ ปากเกร็ด	ได้อุปการะสัตว์พิการ ทั้งสุนัขและแมวในความดูแลทั้งหมดเกือบ ๑,๒๐๐ ตัว โดยเป็นแมวกว่า ๒๐๐ ตัว ส่งผลให้พื้นที่เดิมคับแคบและแออัดมาก ประกอบกับถูกร้องเรียนเรื่องเสียง มูลนิธิฯ จึงได้จัดตั้งโครงการบ้านใหม่เพื่อสัตว์พิการขึ้น และได้

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
			โยกย้ายสุนัขที่ได้รับการบำบัดจนแข็งแรงและสามารถช่วยเหลือตัวเองได้กว่า ๗๐๐ ตัว ไปยังบ้านใหม่ที่ ต.บางภาษี อ.บางเลน จ.นครปฐม ซึ่งมีพื้นที่รวมทั้งหมด ๒๑ ไร่ และปิดการดำเนินการในพื้นที่บางเลนหลังจากถูกน้ำท่วมในปี ๒๕๕๕ และเตรียมย้ายไปที่จังหวัดกำแพงเพชร
	๒.	สมาคมอนุรักษ์สัตว์ป่า (WCS) ในประเทศไทย	๕๕/๒๙๕ เมืองทองธานี ซอย ๓ ปากเกร็ด นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทร : ๐๒-๕๓-๔๔๗๘-๙
	๓.	มูลนิธิบ้านสงเคราะห์สัตว์พิการ (ในความอุปถัมภ์ของหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน)	๑๕/๑ หมู่ ๑ ซอยพระมหาการุณย์ ถ.ติวานนท์ ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกล็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทรศัพท์. ๐-๒๕๘๔-๔๘๙๖, ๐-๒๙๖๑-๕๖๒๕, ๐-๒๙๖๑-๓๗๙๙ โทรสาร : ๐๒-๙๖๑-๕๓๐๕
	๔.	คอนโดสุนัขวัดสวนแก้ว	คอนโดฯ สุนัข มูลนิธิวัดสวนแก้ว จ.นนทบุรี สร้างขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๖ ให้เป็นแหล่งรองรับสุนัขจรจัดจากกรุงเทพมหานครสมัยการประชุมเอเปคปี ๒๕๕๐ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศให้ดูดีในระดับสากล แต่โดนมูลนิธิเพื่อการรักเพื่อการรักษาสุนัขจรจัดหลอก จึงมีอคติกับเอ็นจีโอ อ.เมือง จ.นนทบุรี โทร.๐-๒๕๙๕-๔๔๔, ๐-๒๕๙๕-๑๙๔๕
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑.	วัดหนองน้ำส้ม พระนครศรีอยุธยา	เจ้าอาวาสรักหมาและให้หมาอยู่ในวัดได้ ยังช่วยกลุ่มรักสุนัขแก้ปัญหาหมาป้าติ๋มด้วย แต่มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายมากสมควรช่วยเหลือ
จังหวัดลพบุรี	๑.	วัดพระบาทน้ำพุ ลพบุรี	เมตตาหมาแต่โดนมูลนิธิเพื่อการรักษาสุนัขจรจัดหลอก จึงมีอคติกับเอ็นจีโอ ท่านเจ้าคุณอลงกต กรุณาติดต่อที่ ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ โทรศัพท์ ๐-๑๘๓๑-๓๔๔๑ หรือ ๐๓๖-๔๑๓๘๐๕ ต่อ ๑๐๖ โทรสาร ๐๓๖-๔๒๒๖๐๐

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
จังหวัดปทุมธานี	๑.	ศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัด นครเทศบาลรังสิต	ศูนย์พึ่งพิงสุนัขจรจัดขึ้นบนที่ดิน ๔๙ ไร่ ที่ตำบลหนองสามวัง อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี เพื่อสำหรับเป็นสถานที่เลี้ยงสุนัขจรจัดเหล่านี้ ปัจจุบันมีสุนัขเลี้ยงดูอยู่ประมาณ ๒๒๐ ตัว
	๒.	ลุงสมเกียรติ รังสิต (นายสมเกียรติ เพชรแก้ว)	๙๐/๑๘๔ หมู่บ้านเคียงคลอง๑ ถ.รังสิต-นครนายก ต.สนั่นรักษ์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี โทร. ๐๘๙-๔๙๔๙๖๒๙
	๓.	ป้าจุ๊ ลำลูกกาคลอง ๑๐ (นางจุติภรณ์ ตรีชาสุชาติ)	ส่งให้นางสาวจินานุช ปรีชาสุชาติ (ฝากให้ป้าจุ๊) ๙๙/๖ หมู่บ้านวิวัตโฮม ซ.โตโย ถ.แพรกษา ต.แพรกษา อ.เมือง จ. สมุทรปราการ ๑๐๒๘๐ โทร.๐๘๖-๗๗๕๑๑๕๑
	๔.	วัดทำเลทอง ลำลูกกา คลอง ๑๐	รับดูแลสุนัขประมาณ ๖๐๐ ตัว และแมวอีกประมาณ ๓๐๐ ตัว ที่อยู่ หมู่ ๑๑ เลียบคลองพระยาสุเรนทร์ ตำบลลำลูกกา อำเภอลำลูกกา จ. ปทุมธานี ๑๒๑๕๐ โทรศัพท์ ๐๒ ๕๖๓ ๑๒๒๕
	๕.	นางสาววนิดา นิกรพันธุ์	กลุ่ม SOS (สานสายใยชีวิต) ๖๐๐/๗๒๑ หมู่บ้านสิวลี ถ.พหลโยธิน ต.คูคต อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี โทร. ๐๘๗ ๐๘๘ ๓๘๑๐, ๐๒ ๙๙๒ ๑๒๓-๔
	๖.	บ้านสงเคราะห์สุนัข (ป้ามณี) นางมณี แสงจันทร์	โครงการเพื่อน้องหมา ผู้จัดทำโครงการ: สโมสรโรตาแรคท์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และชมรม ZWE คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทรศัพท์ ๐๘๕-๓๕๖-๙๒๒๕ ผู้ประสานงาน: เปมิกา ผิวเหลือง เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๕-๑๒๖-๗๙๓๗ ที่อยู่ ๙๓/๖ ซ.วัดประยูรธรรมาราม ถ.พหลโยธิน ๘๓ อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
จังหวัดนครนายก	๑.	ป้าสำรวย- ป้าอนงค์ (นางสาวสำรวย โตพฤกษา)	ดูแลสุนัข ๑๐๐๐ ตัว แมว ๕๐๐ ตัว วัดโปร่งไผ่จันทรังสี หมู่ ๑๓ ต.เขาเพิ่ม อ.บ้านนา จ. นครนายก ที่อยู่สำหรับติดต่อ ๕๘/๒๘ ถ. พิบูลสงคราม ซ.พิบูล ๑๔ (แสนสุข) ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี โทร. ๐๘ ๖๑๕๙ ๑๐๙๙, ๐๒ ๓๑๙ ๑๑๗๙
จังหวัดสระบุรี	๑.	บ้านนางฟ้าของสัตว์จร	เลขที่ ๘๕ หมู่ที่ ๑๓ หมู่บ้านท่าเสา ต.มวกเหล็ก อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี
จังหวัดนครราชสีมา	๑.	กลุ่มอนุรักษ์เขาแผงม้า (กลุ่มกล้วยป่า)	(คุณบี) ๓๘ หมู่ ๑๕ ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา ๓๐๓๗๐ โทร. ๐๘๔-๘๒๓-๓๒๓๐
จังหวัดขอนแก่น	๑.	สถานสงเคราะห์สัตว์ป้าเดือน	สถานสงเคราะห์สัตว์ป้าเดือน เลขที่ ๗๓๐ ตำบลศิลา อำเภอเมือง โทร. ๐๘๔ ๓๙๒ ๒๑๙๘ ไม่มีเลขที่ใบอนุญาต จำนวนสุนัข ๕๐๐ ตัว อยู่ในอำนาจการดูแลของปศุสัตว์อำเภอเมือง มีการดำเนินการของสำนักงานปศุสัตว์เกี่ยวกับการให้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
	๒.	สถานสงเคราะห์สัตว์ Hope 4 Angels	สถานสงเคราะห์สัตว์ Hope 4 Angels ๑๓๓ หมู่ ๔ ตำบลโคกงาม อำเภอบ้านฝาง โทร. ๐๘๙ ๔๐๕ ๖๙๐๘ เลขที่ใบอนุญาต ขก ๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๙ ใช้ได้ถึง ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒ ดูแลสุนัข ๕๑๗ ตัว อยู่ในอำนาจการดูแลของปศุสัตว์อำเภอบ้านฝาง มีการดำเนินการตรวจเยี่ยม และออกใบอนุญาต
จังหวัดอุบลราชธานี	๑.	วัดพลแพน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี	พระแสง ประสันจิตโต พระลูกวัดพลแพน ได้เลี้ยงดูสุนัขจรจัด ประมาณ ๗๐ ตัว โดยใช้กุฏิวัดเป็นสถานที่เลี้ยงสุนัข
	๒.	ด่านกักกันสัตว์อุบลราชธานี ด่านช่องเม็ก อำเภอสิรินธร	ด่านกักกันสัตว์อุบลราชธานี ด่านช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ของกรมปศุสัตว์

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
		จังหวัด อุบลราชธานี	
จังหวัดสระแก้ว	๑.	ด่านกักกันสัตว์ สระแก้ว อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว	ศูนย์ฟื้นฟูสัตว์เลี้ยงสระแก้ว อำเภออรัญประเทศ ได้จัดทำโครงการบ้านหมาน่าอยู่ ซึ่งเป็นโครงการรับสุนัขสุนัขจรจัดและสุนัขที่เจ้าของไม่สามารถดูแลและเลี้ยงดูได้ จังหวัดสระแก้
จังหวัดนครปฐม	๑.	เกาะสุนัข พุทธมณฑล (ป้าตุ่นและป้ารื่น)	อยู่ในความดูแลของสำนักพุทธมณฑล โดยผู้อำนวยการสำนักพุทธมณฑล เลขที่๒๕/๒๕ ถ.พุทธมณฑล สาย ๔ ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม โทร.๐๘ ๑๘๓๑ ๖๖๓๒, ๐๖ ๑๖๖ ๔๐๙๘
	๒.	บ้านแสงตะวันเพื่อสัตว์จรจัด ศาลายา ป้านิดาและลุงสัญญา รสรื่น	รับบริจาคเงิน ไม่กล้าให้ใครช่วย กลัวทำไม่ได้ เลขที่ ๑๒๓/๘ ต.บางแก้วฟ้า อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม โทร. ๐๘๑ ๖๑๒-๘๓๓๔
	๓.	โครงการบ้านรักหมาศาลายา มหาวิทยาลัยมหิดล	โครงการ "รณรงค์เพื่อสวัสดิภาพสุนัขจรจัด มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายาและพัฒนาต้นแบบสาธิตการจัดการสุนัขจรจัดในชุมชนอย่างยั่งยืน" เป็นโครงการที่เกิดขึ้นโดยความร่วมมือของประชาคมทุกภาคส่วนทั้งจากคณะ/สถาบันต่าง ๆ นักศึกษา บุคลากร ชุมชนรอบข้าง ตลอดจนคนรักสุนัขทั่วไป โดยมีคณะสัตวแพทยศาสตร์ เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ
จังหวัด กาญจนบุรี	๑.	มูลนิธิสงเคราะห์สัตว์ (สวนสัตว์เลี้ยงกาญจนบุรี)	รับภาระสุนัขประมาณ ๑,๕๐๐ ตัว ย้ายมาจากสถานสงเคราะห์สัตว์ทุ่งสีกัน เป็นสถานที่ให้การคุ้มครองดูแลสัตว์ที่ตกอยู่ในอันตราย ถูกทอดทิ้ง ทุพพลภาพ อยู่ในการดำเนินงานของมูลนิธิสงเคราะห์สัตว์ ซึ่งดำเนินงานเพื่อสาธารณ ประโยชน์อันเป็นกุศล โดยช่วยลดปัญหาสุนัขจรจัด ป้องกันภัยโรคพิษสุนัขบ้า และเสริมสร้างความมีเมตตาธรรมของมนุษย์ต่อสัตว์เป็นองค์กรที่ดำรงอยู่ได้

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
			ด้วยเงินบริจาคจากผู้มีจิตเมตตา ดำเนินงานมาเป็นเวลา ๑๙ ปี ปัจจุบันได้รับการช่วยเหลือจากทีมงานท่านพลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้รับเงินสนับสนุนเงินทุนจากชาวต่างชาติ สถานที่ประมาณ ๑๐ ไร่ ที่อยู่ ๑๑๗ หมู่ ๗ บ้านพุประดู่ ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี ๗๑๑๙๐ โทรศัพท์ ๐๑-๗๖๓-๓๔๖๗, ๐๑-๙๑๔-๓๔๔๔
	๒.	ด่านกักกันสัตว์กาญจนบุรี	ด่านกักกันสัตว์กาญจนบุรี ของกรมปศุสัตว์
	๓.	เครือข่ายอนุรักษ์ดำเนินการด้านวิจัยเกี่ยวกับนิเวศน์วิทยาช้างป่า ที่ทุ่งสลักพระ (คุณรุ่ง)	ดูแลฝูงช้างป่ารวมประมาณ ๓๐๐ ตัว ใช้เงินบริจาคจากชาวต่างชาติ บ้านทุ่งสลักพระ อ.วังดัง จ.กาญจนบุรี ที่อยู่ ๓๗/๑ หมู่ ๘ ต.แก่งเสี้ยน อ. เมือง กาญจนบุรี โทร. ๐๘๙ ๘๓๖ ๗๕๓๓
จังหวัดสมุทรปาการ	๑.	ศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด จังหวัดสมุทรปราการ	ศูนย์พักพิงสุนัขจรจัดครบวงจรถูกสุขลักษณะเพื่อจัดระเบียบและแก้ปัญหาความเดือดร้อน จะเป็นศูนย์กลางเลี้ยงสุนัขจรจัดในสมุทรปราการที่ใหญ่ที่สุด โดยเทศบาลนครฯ มอบที่ดิน ๒๕ ไร่ ๑ งาน ๒๐ ตรว ที่ ต.แพรกษา ให้กับอบจ. สมุทรปราการ เพื่อสร้างศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด
จังหวัดราชบุรี	๑.	บ้านสุนัขราชบุรี	ที่อยู่ ๘/๗ หมู่ ๗ บ้านหนองแมว ต.ท่าผา อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี โทร ๐๘ ๙๒๐๐ ๗๑๔๐
	๒.	บ่อบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองราชบุรี	พื้นที่บ่อบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองราชบุรี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เดิมเคยเป็นสถานที่คัดแยกขยะรวม ซึ่งมีพื้นที่กว่า ๓๐๐ ไร่ และเป็นที่อยู่อาศัยของสุนัขจรจัดจำนวนมาก ต่อมาเทศบาลได้ย้ายพื้นที่คัดแยกขยะออกไปไว้ที่อื่น ทำให้เกิดปัญหาสุนัขจรจัดที่มาอาศัยอยู่ขาดแคลนอาหาร

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
จังหวัดเพชรบุรี	๑.	มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า ช่วย ชีวิตสัตว์ป่าในพื้นที่ที่ถูกทำร้าย และ/หรือถูกทอดทิ้ง	ที่อยู่ ๑๐๘ หมู่ ๖ เขื่อนเพชร ต.ท่าไม้รวก อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี ๗๖๑๓๐ โทรศัพท์ ๐๓๒-๔๕๘๑๓๕
จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	๑.	ศูนย์รักษ์สุนัข หัวหิน	อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ โทร.๐-๓๒๕๑-๖๕๕๑
	๒.	ศูนย์สุนัขห้วยยาง	ช่วยเหลือที่พักพิงให้กับสุนัขจรจัด และสัตว์อื่นๆ บุคคลที่ติดต่อ : K. Warin Taphaothong ที่อยู่: ๑๙/๗ หมู่ ๗ ต.ห้วยยาง อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์ โทรศัพท์ ๐๘-๖๐๔๘๓๓๔๙
จังหวัดสงขลา	๑.	เทศบาลนคร หาดใหญ่	ประชุมหารือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกับ ดร. ไพร พัฒโน นายกเทศมนตรีนคร หาดใหญ่ เกี่ยวกับการบริหารจัดการ และการช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะในพื้นที่เขตเทศบาลนครหาดใหญ่
	๒.	สถานสงเคราะห์ป้าแมว	สถานสงเคราะห์สัตว์นางผ่องพรรณ ตรีประลำ (ป้าแมว) อายุ ๕๖ ปี ชาวอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา หญิงใจบุญ ซึ่งนำสุนัขจรจัดมาอุปการะเลี้ยงดูภายในที่พัก กระท่อมหลังสถานีขนส่งผู้โดยสาร อำเภอหาดใหญ่ แห่งที่ ๒ (ตลาดเกษตร) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มากว่า ๔ ปี ประสบปัญหาเดือดร้อนจากจำนวนสุนัขที่เพิ่มขึ้นกว่า ๗๐ ตัว จากเดิมที่มีอยู่ประมาณ ๒๒ ตัว (๐๖-๒๓๑๒-๑๖๙๒)
จังหวัดภูเก็ต	๑.	ป้าสุภา ศรีสมุทร	๓๑๐/๑๖ ม.๑ ต.เทพกระษัตรี อ.ถลาง จ.ภูเก็ต ๘๓๑๑๐ โทร : ๐๘๗-๓๘๖๒๗๓๓, ๐๘๑-๓๔๐๖๑๒๗

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
	๒.	มูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย (Soi Dog Foundation)	เป็นองค์กรที่ไม่แสวงกำไรและได้จดทะเบียนเป็นมูลนิธิโดยถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทย ประเทศออสเตรเลีย และ ฮอลแลนด์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการทำงานเพื่อช่วยเหลือสุนัขและแมวจรจัดที่ถูกทิ้งและถูกทำร้ายในประเทศไทยมูลนิธิได้ทำหมันสุนัขและแมวแล้วกว่า ๔๗,๖๓๒ ตัว นับจากตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงสิ้นเดือนมกราคม ๒๕๕๖ ที่อยู่ c/o John Dalley,๕๗/๖๑ Moo ๔, Srisoonthorn Road, Cherngtalay, Amphur Talang, Phuket ,๘๓๑๑๐ โทร. ๐๘๑ ๗๘๘ ๔๒๒๒
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๑.	มูลนิธิช่วยสัตว์เกาะสมุย	บุคคลที่ติดต่อ: Brigitte Gomm โทรศัพท์ : ๐๗๗-๔๑๓-๔๙๐, ๐๘๑-๘๙๓ ๙๔๔๓ ที่อยู่: ๑๑๒/๓๕ หมู่ ๖ ต.บ่อผุด อ.เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี ๘๔๓๒๐
	๒.	ศูนย์อภิบาลสัตว์เกาะพะงัน	ให้การรักษาสัตว์ที่เจ็บป่วย ทำหมัน และฉีดวัคซิน (ที่เกาะพะงัน) บุคคลที่ติดต่อ: K. Amphai Thongpliu (Por) โทรศัพท์ : ๐๘๙-๘๗๕-๗๕๑๓ ที่อยู่: ๑๔/๑ หมู่ ๔ บ้านวกตุ่ม อ.เกาะพะงัน จ. สุราษฎร์ธานี ๘๔๒๘๐
จังหวัดนราธิวาส	๑.	**วัดชลธาราสิงเห**	ให้เทศบาลเป่าลูกดอกอาบยากำจัดสุนัขต้อนรับนายกฯ
จังหวัดอุทัยธานี	๑.	ศูนย์ควบคุมสุนัขประเวศ และ ศูนย์พักพิงสุนัขทัพทันกรุงเทพมหานคร	ศูนย์พักพิงสุนัขกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานในสังกัด กลุ่มควบคุมและพักพิงสุนัข ตั้งอยู่บนหมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๔ ตำบลโคกหม้อ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานีมีหน้าที่เลี้ยงดูสุนัขที่มีสุขภาพดีและไม่มีเจ้าของมาติดต่อขอรับคืน ซึ่งถูกนำส่งมาจาก “ศูนย์ควบคุมสุนัขกรุงเทพมหานคร” (ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตประเวศ กรุงเทพฯ) โดยจะหมุนเวียนสุนัขเข้ามาแทนที่สุนัขเดิมที่เสียชีวิตหรือมีผู้มาขอรับอุปการะสุนัขที่กลุ่มควบคุมและพักพิงสุนัขรับมาดูแลนั้น ถือเป็นสิทธิขาดของกรุงเทพมหานคร

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
			ซึ่งเจ้าของเดิมจะต้องทำสัญญาที่จะไม่นำสุนัขกลับไปดูแลเองอีกต่อไป โดยกลุ่มควบคุมและพักพิงสุนัขจะนำสุนัขนั้นไปเลี้ยงดูที่ “ศูนย์พักพิงสุนัข” (ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี) และจะฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ควบคุมจำนวนสุนัขด้วยวิธีการผ่าตัดทำหมัน ฟื้นฟูสุขภาพและฝึกฝนพฤติกรรมหลักสูตรเชื่อฟังคำสั่งเบื้องต้น
จังหวัดตาก	๑.	มูลนิธิวิลเลี่ยม อี.ดีเตอร์ส สำหรับอนุรักษ์ชะนีและสัตว์ป่า (ไฮแลนด์ฟาร์ม)	บุคคลที่ติดต่อ: คุณภรณี โชติรส (K. Pharanee Deters) โทรศัพท์ : ๐๘๑-๗๒๗-๑๓๖๔ ที่อยู่: ตู้ ป.ณ ๒๔ อ. แม่สอด จ. ตาก ๖๓๑๐๐
จังหวัดลำปาง	๑.	ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	หลักกิโลเมตรที่ ๒๘-๒๙ ถ. ลำปาง-เชียงใหม่ ตำบลเวียงตาล อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง โทรศัพท์. (๐๕๔) ๒๒๘๐๓๔, (๐๕๔) ๒๒๘๑๐๘, ๐๑- ๘๘๓๙๓๐๒ FAX (๐๕๔) ๒๓๑๑๕๐
	๒.	สำนักงานสาขามูลนิธิเพื่อนช้าง	รับเงินบริจาค ณ โรงพยาบาลช้างของมูลนิธิเพื่อนช้าง ในเขตป่าสงวนแม่ยาว เลขที่ ๒๙๕ หมู่ ๖ ถ. ลำปาง-เชียงใหม่ (ก.ม. ๒๘-๒๙) ต.เวียงตาล อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง ๕๒๑๙๐ โทร. ๐๘๑-๙๑๔-๖๑๑๓, ๐๕๔-๒๔๗-๘๖๙
	๓.	โรงพยาบาลช้าง ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย	ตู้ ป.ณ. ๒ อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง ๕๒๑๙๐ โทร. ๐๕๔ ๒๔๗ ๘๗๔, ๐๕๔ ๒๒๘ ๑๐๘
	๔.	วัดเวฬุวนาราม	พระมหาวิชัย อคคเตโช เจ้าอาวาส เลขที่ ๓๘๙ หมู่ ๘ ตำบลแม่ทะ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
จังหวัดเชียงใหม่	๑.	มูลนิธิพาช้างกลับบ้าน	(คุณติ๊ก) หมู่บ้านในฝัน ๑ เลขที่ ๑๓๕/๓๑ ถ.มหิดล ต.ป่าแดด อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๐๐ โทร. ๐๕๓ ๒๗๒ ๕๗๑ ๐๘๓ ๕๖๖ ๕๒๒๓, ๐๘๓ ๐๔๐ ๓๔๑๐

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
	๒.	ศูนย์การเรียนรู้ล้านนาด็อก	ปรับปรุงความเป็นอยู่ของสุนัขจรจัดด้วยการให้การรักษา การทำหมัน และการรับเลี้ยงดู (เชียงใหม่) บุคคลที่ติดต่อ ดร.วิไลวรรณ เพชรโสภณสกุล โทรศัพท์ : ๐๘๕-๐๔๐๗๕๓๕ หรือ ๐๕๓-๘๙๔๗๗๔ (ตอนเย็น)
	๓.	มูลนิธิพิทักษ์รักสัตว์เพื่อสังคม (มูลนิธิ แคร์ ฟอร์ ด็อกซ์)	ผู้จัดทำมูลนิธิ : ทีมงาน care for dogs ชื่อทางการมูลนิธิพิทักษ์รักสัตว์เพื่อสังคม จังหวัดเชียงใหม่ รับบริจาคทุนทรัพย์และสิ่งของเพื่อช่วยสุนัขเร่ร่อน รวมถึงรับสมัครอาสาสมัครเพื่อช่วยกิจกรรมของมูลนิธิรับบริจาคทุนทรัพย์และสิ่งของเพื่อช่วยสุนัขเร่ร่อนรวมถึงรับสมัครอาสาสมัครเพื่อช่วยกิจกรรมของมูลนิธิ email:ps.mindmajic_newcmu@hotmail.com
	๔.	โครงการปันน้ำใจสู่เพื่อนรักแสนรู้	ผู้จัดทำโครงการ นางสาว มัลลิกา บำรุงจิต (กุ๊กกิ๊ก) ๖๐ ซ.๒๐ ถ.โชตนา ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐ โทร. ๐๘๑-๙๙๓๗๗๑๕, ๐๘๕ ๕๙๘๔๘๐๖
	๕.	ชมรมบ้านรักสัตว์	ที่พักสำหรับสัตว์ที่ถูกทำร้าย อยู่ที่อำเภอแม่ริม กิโลเมตรที่ ๑๙ จังหวัดเชียงใหม่ โทรศัพท์ : ๐๘๙-๘๕๕-๕๙๒๓
	๖.	เทศบาลนครเชียงใหม่	เกี่ยวกับโมเดลการจัดระเบียบสุนัขจรจัด ในศูนย์ราชการจังหวัดเชียง และการจัดทำบันความร่วมมือการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน
จังหวัดชลบุรี	๑.	ศูนย์ดูแลสุนัขจรจัดของกองทัพเรือโดยกองเรือยุทธการ	กองทัพเรือจัดโครงการ doggy Home Stay Satahip เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อดูแลสุนัขจรจัดในพื้นที่สัตหีบ จังหวัดชลบุรี และพื้นที่กรุงเทพ ฯ ที่กองทัพเรือดูแล โดยตั้งเป้าหมายดำเนินโครงการเป็นเวลา ๗ ปี โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อช่วยเหลือสังคมอย่างมีเมตตาธรรม การนำสุนัขจรจัดในพื้นที่มาดูแลรักษาโรคทำหมัน และฝึกสุนัข โดยให้ผู้มีใจ

จังหวัด	ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด
			รักสุนัขรับไปเลี้ยงดู ปัจจุบันมีสุนัข ๓๕๐ ตัว และแมว ๘๐ ตัว
	๒.	โครงการรักษ์สัตว์ รักษ์สังคม (อาจารย์ ชะบา อ่อนนาค)	โรงเรียนชลบุรี 'สุขบท' ตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัด ชลบุรี ๒๐๐๐๐ โทร. ๐๘๔ ๐๘๖ ๘๘๕๘
	๓.	ศูนย์รับเลี้ยงสุนัขจรจัด พลูตาหลวง พัทยา	นายสินนิกร เทพหัสดิน ณ อยุธยา ผู้ดูแลศูนย์ โทร ๐-๓๘๔๘-๘๒๐๕, ๐๘-๖๓๑๘-๘๓๗๐
	๔.	ป้าจิ๋ม	โทร ๐๘๖ ๘๔๓ ๘๒๐๖ คุณเป้ อาสาสมัครที่ช่วยเหลือป้าจิ๋มมาตลอด ๐๘๑ ๘๖๘ ๙๕๒๑

ภาคผนวก ๒

หน้าว่าง

รายชื่อสถานสงเคราะห์ที่มีชาวต่างชาติมาดำเนินงานในประเทศไทย

1. Care for Dog บ้านน้ำแพร อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

2. Dog Rescue Center Samui 112/35 Moo 6 Bophut

3. Dog Rescue Thailand อำเภอแหลมแม่พิมพ์ จังหวัดระยอง

4. Dog & Cat Rescue Samui Foundation 112 / 35 Moo 6, Bophut, Koh Samui, Suratthani

5. Huayang Dog Rescue Center บ้านห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6. Kor Tao Clinic อำเภอเกาะเต่า จังหวัดสุราษธานี by Noistar Thai Animal Rescue Foundation

7. PAWS Bangkok 712/3 ซอยสุขุมวิท 93 กรุงเทพมหานคร

8. Lanta Animal Welfare: 629 Mo.2, Koh Lanta, Krabi, 81150 อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

9. PhaNgan Animal Care Thailand: 14/1 Moo 4, Woktum, Koh PhaNgan, Suratthani 84280 อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎธานี

10. Phuket Animal Welfare Society - PAWS 371/12 Yaowaraj Rd., Muang PHUKET

11. Soi Dog Foundation 167/9 หมู่ที่ 4 ซอยไหมเก่า ตำบลไหมเก่า อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

12. Wildlife Friends Rescue Center / Foundation Moo 6, Tambon Thamairuak, Taryang Petchaburi

13. hope 4 angle จังหวัดภูเก็ต (ย้ายมาจากจังหวัดขอนแก่น)

14. Dog Souls จังหวัดขอนแก่น

15. มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า (Wildlife Friends Foundation Thailand: WFFT) มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่าจดทะเบียนเป็นมูลนิธิ เลขที่ ท. ๒๗๑/๒๕๔๕ ตั้งอยู่ ณ หลังวัดพระพุทธบาทเขาลูกช้าง จังหวัดเพชรบุรี ของนายเอ็ดวิน วิก

16. มูลนิธิบ้านอบอุ่น จังหวัดอุทัยธานี ตั้งอยู่เลขที่ ๕๑/๒ หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองยาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

17. มูลนิธิล้านนาด๊อกเวลแฟร์ จังหวัดเชียงใหม่ ๒๓๐ หมู่ ๒ บ้านฟ่อน ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๓๐

<u>หมายเหตุ</u> : ข้อมูลดังกล่าวเป็นเพียงบางส่วนที่คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาศึกษาและประสานงานเป็นการเฉพาะเท่านั้น

หน้าว่าง

ภาคผนวก ๓

หน้าว่าง

รายงานการพิจารณาศึกษา

ของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

โดย

คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษา
ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมาธิการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

021

หน้าว่าง

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
ที่ **วันที่** ๗ มิถุนายน ๒๕๕๙
เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

เรียน ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ

ตามที่คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๕๙ เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ ประกอบกับระเบียบวุฒิสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งอนุกรรมาธิการซึ่งมิใช่กรรมาธิการในคณะ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งอนุกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	เป็นประธานคณะอนุกรรมาธิการ
๒. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมาธิการ
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๔. นายณัฐเมศร์ เรืองพิชัยพร	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง
๕. นายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์	เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ
๖. นางเบ็ญจวรรณ สิชฌนาสัย	เป็นอนุกรรมาธิการ
๗. นางปาริชาติ ทัพภะสุต	เป็นอนุกรรมาธิการ
๘. นายสุชาติ หล่อโลหการ	เป็นอนุกรรมาธิการ
๙. นายสุเทพ ยิ้มละมุล	เป็นอนุกรรมาธิการ
๑๐. นายสุเมธ กัลยาณสิทธิ์	เป็นอนุกรรมาธิการ

โดยมีกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงาน ๑๒๐ วัน ต่อมาได้ขอขยายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาออกไปอีก ๓๐ วัน และขอขยายระยะเวลาครั้งที่ ๒ อีก ๑๗ วัน นั้น

บัดนี้ ...

บัดนี้ คณะอนุกรรมาธิการได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงเรียนมาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อได้โปรดพิจารณาต่อไป

พลตำรวจเอก

(พงศพัศ พงษ์เจริญ)

ประธานอนุกรรมาธิการพิจารณา

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ในคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมาธิการ ๒
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๔-๕
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๕

ธมนวรรณ พิมพ์
พัชรี ทาน ๑
สุวพร ทาน ๒

คำนำ

รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะฉบับนี้ จัดทำขึ้นตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อนำเสนอผลการพิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ พร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คณะอนุกรรมาธิการขอขอบพระคุณอนุกรรมาธิการทุกท่าน ที่ได้ร่วมกันปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบในการพิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องแต่ละฉบับอย่างละเอียดรอบคอบ มีผลทำให้การศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และขอขอบพระคุณทุกหน่วยงานที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการจัดทำข้อมูลและส่งผู้แทนเข้าร่วมชี้แจงแสดงความคิดเห็นต่อคณะอนุกรรมาธิการ ทำให้คณะอนุกรรมาธิการได้รับความรู้และเกิดความเข้าใจที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ รวมทั้งได้รับทราบถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าว มีผลทำให้รายงานฉบับนี้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์มากขึ้น

คณะอนุกรรมาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการพิจารณาศึกษาฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และบุคคลผู้สนใจโดยทั่วไป

คณะอนุกรรมาธิการพิจารณา
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
ในคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

หน้าว่าง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
บทสรุปผู้บริหาร	ก
รายงานของคณะอนุกรรมาธิการ	(๑)
ผลการพิจารณา	
บทที่ ๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ	**๑**
บทที่ ๒ อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และหน้าที่ความรับผิดของเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ	**๑๑**
๒.๑ อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่	๑๑
๒.๒ หน้าที่ความรับผิดของเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ	๑๔
บทที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ	**๑๗**
๓.๑ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕	๑๗
๓.๒ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕	๒๙
๓.๓ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗	๓๖
๓.๔ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘	๔๕
บทที่ ๔ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ	**๕๕**
๔.๑ ข้อสังเกต	๕๕
๔.๒ ข้อเสนอแนะ	๕๗
๔.๓ กรณีศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการบังคับใช้กฎหมาย	๖๓
๔.๓.๑ กรณีสุนัขและแมวที่มีผู้รับผิดชอบ	๖๓
๔.๓.๒ กรณีสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ	๖๖
๔.๓.๓ กรณีการบริหารจัดการสัตว์อื่นนอกเหนือจากสุนัข แมว และสัตว์ที่ไม่ใช่ปศุสัตว์	๖๗
ภาคผนวก	
- คู่มือทะเบียนสุนัข	

หน้าว่าง

บทสรุปผู้บริหาร

โดยที่ในปัจจุบันได้เกิดปัญหาการทอดทิ้งสัตว์เลี้ยง ทั้งสุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ โดยปล่อยให้เร่ร่อนหรือนำไปทิ้งไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งกำลังกลายเป็นปัญหาทางสังคมและการสาธารณสุขที่เพิ่มมากขึ้น เพราะสัตว์เหล่านี้จะไปก่อปัญหารบกวน เป็นอันตราย และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ ซึ่งล้วนแต่เป็นภาระทางสังคมที่ผู้เกี่ยวข้องรับผิดชอบควรจะต้องให้ความสนใจ และเร่งรัดแก้ไขโดยเร่งด่วน โดยนำกลไกและมาตรการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ไปบังคับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงได้ตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะขึ้น เพื่อพิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว รวมถึงอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ

ผลการพิจารณาศึกษาพบว่า ในปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะจำนวน ๒๒ ฉบับ ในจำนวนนี้เป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญจำนวน ๔ ฉบับ ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการได้หยิบยกมาพิจารณาในรายละเอียด ทั้งในเรื่องเจตนารมณ์ของกฎหมายและบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง สภาพการบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาข้อกฎหมาย ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ และปัญหาเกี่ยวกับเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ โดยพบว่าพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับดังกล่าว ยังมีทั้งปัญหาข้อกฎหมาย ปัญหาการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายในการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

คณะอนุกรรมาธิการได้พิจารณาร่วมกันแล้ว มีข้อสังเกตที่ควรจะต้องได้รับการพิจารณาและนำไปปรับปรุงแก้ไขรวม ๙ ประการ ดังนี้

๑. เจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของขาดจิตสำนึกและความรู้เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดตามกฎหมาย

๒. พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามบทบัญญัติของกฎหมายยังไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งขาดความพร้อมทั้งในเรื่องของบุคลากร สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และงบประมาณในการดำเนินการ

๓. ข้อมูลทะเบียนสัตว์ซึ่งมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ โดยเฉพาะการระบุเจ้าของสัตว์เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ยังไม่มีการจัดทำอย่างครบถ้วน ทั่วถึง และเป็นระบบ

๔. กิจการเกี่ยวกับสัตว์ที่เป็นปัญหาต่อการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ยังไม่มีการกำหนดมาตรการควบคุมอย่างเพียงพอ

๕. การสงเคราะห์สัตว์โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในรูปแบบต่าง ๆ ยังขาดการจัดระเบียบและไม่เป็นไปตามกฎหมาย

๖. การดำเนินการกับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

๗. กฎหมายลำดับรอง ซึ่งมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะยังมิได้มีการตราให้ครบถ้วน มีผลให้การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. ฐานข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ยังขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ และขาดการเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการติดตามและประเมินผล

๙. อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ยังไม่มีความชัดเจนทั้งในข้อกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติ

คณะอนุกรรมาธิการได้ร่วมกันพิจารณาจากข้อสังเกตดังกล่าวแล้ว มีข้อเสนอแนะที่สมควรจะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะใน ๙ เรื่องสำคัญดังต่อไปนี้

๑. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้

๑.๑ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรบูรณาการการทำงานในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่เจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาสัตว์ไว้แทนเจ้าของ ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป ให้ทราบถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดตามกฎหมาย รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการเลี้ยงสัตว์ด้วยความรับผิดชอบ

๑.๒ ในการดำเนินการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อสาธารณะ สื่อสังคมออนไลน์ ตลอดจนจัดหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ให้ความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าของสัตว์และประชาชนอย่างทั่วถึง

๑.๓ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรพิจารณากำหนดหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายการดูแลสัตว์และความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตั้งแต่เยาว์วัย

๒. การเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่

๒.๑ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำหลักสูตรและบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม จัดให้มีการฝึกอบรมและสัมมนาให้ความรู้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ทั้งในข้อกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเจตนารมณ์ของการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๒.๒ รัฐบาลควรเร่งดำเนินการให้มีการจัดตั้งหน่วยงานระดับกองขึ้นในกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นการเฉพาะ

๒.๓ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรดำเนินการออกประกาศแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกตำแหน่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเจ้าพนักงานท้องถิ่น และองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาประเด็นความซ้ำซ้อนในการเบิกจ่ายงบประมาณในภารกิจดังกล่าวของหน่วยงานด้วย

๓. การขึ้นทะเบียนสัตว์

๓.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพิจารณากำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนสัตว์และเพิ่มเติมมาตรการต่าง ๆ ในข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่น การจัดทำคู่มือทะเบียนสัตว์ การกำหนดเงื่อนไขให้ต้องมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ทำหมัน ฉีดยาคุมกำเนิด และกำหนดสถานที่รับขึ้นทะเบียนสัตว์เพิ่มเติม เป็นต้น

๓.๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ควรกำหนดนโยบายให้ทุกท้องถิ่นมีการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ที่เอื้อต่อการป้องกันแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และส่งเสริมการบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม

๓.๓ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรติดตามและเร่งรัดให้ร่างกฎกระทรวงกำหนดการขึ้นทะเบียนสัตว์ภายใต้ระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. .... ตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลใช้บังคับ

๔. การกำหนดมาตรการควบคุมกิจการเกี่ยวกับสัตว์

๔.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในข้อกำหนดให้กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพบางกิจการหรือทุกกิจการเป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

๔.๒ สำหรับฟาร์มสุนัข แมว หรือสัตว์เลี้ยงที่ไม่ใช่ปศุสัตว์ รวมทั้งร้านจำหน่ายสุนัข แมว หรือสัตว์ที่ไม่ใช่ปศุสัตว์ และตลาดหรือศูนย์จำหน่ายสัตว์เลี้ยง ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อการควบคุมดูแลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

๕. การจัดระเบียบการสงเคราะห์สัตว์

๕.๑ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรร่วมกันดำเนินการให้ศูนย์พักพิงสัตว์ขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่สามารถนำไปขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ได้ โดยเป็นไปตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

๕.๒ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้มีการขึ้นทะเบียนและดำเนินการสนับสนุนสถานสงเคราะห์สัตว์ตามความในหมวด ๓ สถานสงเคราะห์สัตว์ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ และพิจารณาแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์และสถานสงเคราะห์สัตว์ให้มีมาตรการในการควบคุมและปรับปรุงให้มีสภาพบังคับมากยิ่งขึ้น

๖. การดำเนินการให้สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน

๖.๑ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้ากับสัตว์ควบคุมที่ไม่มีเจ้าของ โดยเฉพาะสุนัขหรือแมวจรจัด และออกประกาศเพิ่มเติมแต่งตั้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในแก่สัตว์ตามความเหมาะสม ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ด้วย

๖.๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้เทศบาลในระดับต่าง ๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ดูแลและจัดสวัสดิภาพแก่สัตว์ที่ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น จัดให้มีศูนย์พักพิงแก่สัตว์ดังกล่าว และดำเนินการควบคุมประชากรสัตว์ โดยเฉพาะสุนัขและแมว

๖.๓ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมควบคุมโรคและกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงองค์กรภาคเอกชน จะต้องบูรณาการการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

๗. การเร่งรัดการตรากฎหมายลำดับรองให้ครบถ้วน

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเร่งรัดดำเนินการดังต่อไปนี้

๗.๑ ออกกฎกระทรวงกำหนดสัตว์อื่นที่เป็นสัตว์ควบคุมตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่น เช่น แมว เป็นต้น มีหน้าที่ต้องจัดให้สัตว์ของตนได้รับการฉีดวัคซีน และเพื่อให้สัตว์อื่นอยู่ภายใต้มาตรการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าด้วย

๗.๒ ออกกฎกระทรวงกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. .... ตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

๗.๓ ออกประกาศตามมาตรา ๓ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑ (๑๑) มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

๘. การจัดทำฐานข้อมูลให้ครบถ้วนและมีการเชื่อมโยงโครงข่ายอย่างเป็นระบบ

๘.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเร่งดำเนินการประสานข้อมูลการขึ้นทะเบียนสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับข้อมูลการขึ้นทะเบียนสัตว์ภายใต้ระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาดของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ด้วย

๘.๒ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นต้น ในการเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลทะเบียนสัตว์ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่หรือบังคับใช้กฎหมายต่อไป

๘.๓ รัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ติดตามและประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะทั้งระบบ

๙. การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๙.๑ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรดำเนินการประกาศกำหนดเขตท้องที่เพื่อป้องกันการเกิดและการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า โดยเจ้าของสัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งประเทศและตลอดทั้งปี

๙.๒ รัฐบาลควรเร่งดำเนินการพิจารณาร่างแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และร่างแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) ด้วยความรอบคอบและรายงานต่อรัฐสภา เพื่อให้กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถ่ายโอนงานการป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าแก่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินการดังกล่าว

คณะอนุกรรมาธิการพิจารณา
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
ในคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

มิถุนายน ๒๕๕๙

๐๐ 033

ผลการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ที่	ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	แนวทางการปฏิบัติงาน
๑.	เจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของขาดจิตสำนึกและความรู้เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดตามกฎหมาย	การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้	๑.๑ และ ๑.๒ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑.๑ ควรบูรณาการการทำงานในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่เจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาสัตว์ไว้แทนเจ้าของตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป ให้ทราบถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดตามกฎหมาย รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการเลี้ยงสัตว์ด้วยความรับผิดชอบ ๑.๒ ในการดำเนินการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อสาธารณะ สื่อสังคมออนไลน์ ตลอดจนจัดหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ให้ความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าของสัตว์และประชาชนอย่างทั่วถึง
			๑.๓ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ควรพิจารณากำหนดหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายการดูแลสัตว์และความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตั้งแต่เยาว์วัย
๒.	พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามบทบัญญัติของกฎหมายยังไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งขาดความพร้อมทั้งในเรื่องของบุคลากร สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และงบประมาณในการดำเนินการ	การเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่	๒.๑ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม	กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำหลักสูตรและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม จัดให้มีการฝึกอบรมและสัมมนาให้ความรู้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ทั้งในข้อกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเจตนารมณ์ของการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
			๒.๒ รัฐบาล	ควรเร่งดำเนินการให้มีการจัดตั้งหน่วยงานระดับกองขึ้นในกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นการเฉพาะ
			๒.๓ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ควรดำเนินการออกประกาศแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมเพื่อปฏิบัติการตาม พ.ร.บ.ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้แก่ ๑) เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกตำแหน่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๒) เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ๓) เจ้าพนักงานท้องถิ่น และ ๔) องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาประเด็นความซ้ำซ้อนในการเบิกจ่ายงบประมาณในภารกิจดังกล่าวของหน่วยงานด้วย

ที่	ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	แนวทางการปฏิบัติงาน
๓.	ข้อมูลทะเบียนสัตว์ซึ่งมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ โดยเฉพาะการระบุเจ้าของสัตว์เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ยังไม่มีการจัดทำอย่างครบถ้วน ทั่วถึง และเป็นระบบ	การขึ้นทะเบียนสัตว์	๓.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ควรพิจารณากำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนสัตว์และเพิ่มเติมมาตรการต่าง ๆ ในข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตาม ม. ๒๙ แห่ง พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่น การจัดทำคู่มือทะเบียนสัตว์ การกำหนดเงื่อนไขให้ต้องมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ทำหมัน ฉีดยาคุมกำเนิด และกำหนดสถานที่รับขึ้นทะเบียนสัตว์เพิ่มเติม เป็นต้น
			๓.๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	ควรกำหนดนโยบายให้ทุกท้องถิ่นมีการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ที่เอื้อต่อการป้องกันแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และส่งเสริมการบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม
			๓.๓ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ควรติดตามและเร่งรัดให้ร่างกฎกระทรวงกำหนดการขึ้นทะเบียนสัตว์ภายใต้ระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. .... ตาม ม.๗ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลใช้บังคับ
๔	กิจการเกี่ยวกับสัตว์ที่เป็นปัญหาต่อการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ยังไม่มีการกำหนดมาตรการควบคุมอย่างเพียงพอ	การกำหนดมาตรการควบคุมกิจการเกี่ยวกับสัตว์	๔.๑ และ ๔.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔.๑ ควรกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในข้อกำหนดให้กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพบางกิจการหรือทุกกิจการ เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้นตาม พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
				๔.๒ สำหรับฟาร์มสุนัข แมว หรือสัตว์เลี้ยงที่ไม่ใช่ปศุสัตว์ รวมทั้งร้านจำหน่ายสุนัข แมว หรือสัตว์ที่ไม่ใช่ปศุสัตว์ และตลาดหรือศูนย์จำหน่ายสัตว์เลี้ยง ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อการควบคุมดูแลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ
๕.	การสงเคราะห์สัตว์โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในรูปแบบต่าง ๆ ยังขาดการจัดระเบียบและไม่เป็นไปตามกฎหมาย	การจัดระเบียบการสงเคราะห์สัตว์	๕.๑ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ควรร่วมกันดำเนินการให้ศูนย์พักพิงสัตว์ขององค์กปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่สามารถนำไปขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ได้ โดยเป็นไปตาม ม. ๑๔ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗
			๕.๒ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้มีการขึ้นทะเบียนและดำเนินการสนับสนุนสถานสงเคราะห์สัตว์ตามความในหมวด ๓ สถานสงเคราะห์สัตว์ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันการทารุณกรรม

ที่	ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	แนวทางการปฏิบัติงาน
				และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ และพิจารณาแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์และสถานสงเคราะห์สัตว์ให้มีมาตรการในการควบคุมและปรับปรุงให้มีสภาพบังคับมากยิ่งขึ้น
๖.	**การดำเนินการกับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ**	**การดำเนินการให้สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน**	๖.๑ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพ.ร.บ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้ากับสัตว์ควบคุมที่ไม่มีเจ้าของ โดยเฉพาะสุนัขหรือแมวจรจัด และออกประกาศเพิ่มเติมแต่งตั้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในแก่สัตว์ตามความเหมาะสม ตาม พ.ร.บ. ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ด้วย
			๖.๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	ควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และ พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้เทศบาลในระดับต่าง ๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ดูแลและจัดสวัสดิภาพแก่สัตว์ที่ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น จัดให้มีศูนย์พักพิงแก่สัตว์ดังกล่าว และดำเนินการควบคุมประชากรสัตว์ โดยเฉพาะสุนัขและแมว
			๖.๓ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมควบคุมโรคและกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงองค์กรภาคเอกชน	ต้องบูรณาการการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย
๗.	**กฎหมายลำดับรอง ซึ่งมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะยังมิได้มีการตราให้**	**การเร่งรัดการตรากฎหมายลำดับรองให้ครบถ้วน**	กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเร่งรัดดำเนินการดังต่อไปนี้	๗.๑ ออกกฎกระทรวงกำหนดสัตว์อื่นที่เป็นสัตว์ควบคุม ตามความใน ม. ๔ แห่ง พ.ร.บ. โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่น เช่น แมว เป็นต้น มีหน้าที่ต้องจัดให้สัตว์ของตนได้รับการฉีดวัคซีน และเพื่อให้สัตว์อื่นอยู่ภายใต้มาตรการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าด้วย

036

ที่	ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	แนวทางการปฏิบัติงาน
	ครบถ้วน มีผลให้การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ			๗.๒ ออกกฎกระทรวงกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. .... ตาม ม. ๗ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘
				๗.๓ ออกประกาศตาม ม. ๓ ม. ๑๙ วรรคหนึ่ง ม. ๒๑ (๑๑) ม. ๒๒ และ ม. ๒๔ แห่ง พ.ร.บ. ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗
๘.	ฐานข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ยังขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ และขาดการเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการติดตามและประเมินผล	การจัดทำฐานข้อมูลให้ครบถ้วนและมีการเชื่อมโยงโครงข่ายอย่างเป็นระบบ	๘.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ควรเร่งดำเนินการประสานข้อมูลการขึ้นทะเบียนสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับข้อมูลการขึ้นทะเบียนสัตว์ภายใต้ระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาดของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตาม ม. ๗ แห่ง พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ด้วย
			๘.๒ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นต้น ในการเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลทะเบียนสัตว์ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่หรือบังคับใช้กฎหมายต่อไป
			๘.๓ รัฐบาล	ควรจัดตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ติดตามและประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะทั้งระบบ
๙.	อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ยังไม่มีความชัดเจนทั้งในข้อกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติ	การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๙.๑ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ควรดำเนินการประกาศกำหนดเขตท้องที่เพื่อป้องกันการเกิดและการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า โดยเจ้าของสัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตาม ม. ๑๗
			๙.๒ รัฐบาล	ควรเร่งดำเนินการพิจารณาร่างแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และร่างแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) ด้วยความรอบคอบและรายงานต่อรัฐสภา เพื่อให้กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถ่ายโอนงานการป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าแก่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินการดังกล่าว

037

หน้าว่าง

รายงานการพิจารณาศึกษา
ของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

โดยที่ในปัจจุบันได้เกิดปัญหาการทอดทิ้งสัตว์เลี้ยง ทั้งสุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ โดยปล่อยให้เร่ร่อนหรือนำไปทิ้งไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งกำลังกลายเป็นปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ เพราะสัตว์เหล่านี้จะไปก่อปัญหารบกวน เป็นอันตราย และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ ซึ่งล้วนแต่เป็นภาระทางสังคมที่ควรรีบแก้ไข แม้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ จะได้กำหนดให้เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสมและมีบทกำหนดโทษแก่เจ้าของสัตว์ที่ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควรก็ตาม แต่ผู้เลี้ยงควรจะได้ไตร่ตรองถึงความพร้อมของตนเองในการดูแลสัตว์เลี้ยง เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากความไม่ใส่ใจและขาดความรู้ของประชาชน สิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหานั้น คือ การรณรงค์ให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจในการเลี้ยงสัตว์ไปพร้อม ๆ กับความรักความใส่ใจต่อสัตว์เลี้ยงอย่างจริงจัง โดยให้มีการประเมินตนเองถึงศักยภาพและความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่จะดูแลสัตว์ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ลุกลามและส่งผลกระทบต่อสังคมในระยะยาว

ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๗๕/๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมจึงได้มีมติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะขึ้น เพื่อพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ โดยที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้มีมติเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์	เป็นประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๒. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๓. นางนิพัทธา อมรรัตนเมธา	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๔. นายสรวิศ ธานีโต	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๕. พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล	เป็นรองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๖. พลเอก ไพชยนต์ ค้าทันเจริญ	เป็นรองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ คนที่สอง
๗. นายวงศ์พันธ์ ณธันยพัต	เป็นรองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ คนที่สาม
๘. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ	เป็นเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๙. นายอิทธิพล ปรีติประสงค์	เป็นรองเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๑๐. นายณัฐเมศร์ เรืองพิชัยพร	เป็นโฆษกคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๑๑. นายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์	เป็นรองโฆษกคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๑๒. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ เป็นกรรมาธิการ
๑๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ เป็นกรรมาธิการ
๑๔. นายธีรวุฒิ กลิ่นกุสุม เป็นกรรมาธิการ
๑๕. นางเบ็ญจวรรณ สิชฌนาสัย เป็นกรรมาธิการ
๑๖. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ เป็นกรรมาธิการ
๑๗. นางสุวิมล ภูมิสิงหราช เป็นกรรมาธิการ

ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญ ได้มีมติตั้งที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ของคณะกรรมาธิการวิสามัญ คือ นายพิสิษฐ์ ณ พัทลุง

ในการนี้ ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ ประกอบกับระเบียบวุฒิสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งอนุกรรมาธิการซึ่งมิใช่กรรมาธิการในคณะ พ.ศ. ๒๕๕๑

คณะอนุกรรมาธิการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑) พิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ เพื่อหาแนวทางและมาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๒) เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๓) จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะเสนอต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๔) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมาธิการวิสามัญมอบหมาย

บัดนี้ คณะอนุกรรมาธิการได้พิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะดังกล่าวเสร็จแล้วปรากฏผล ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการได้มีมติเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ เป็นประธานคณะอนุกรรมาธิการ
๑.๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ เป็นรองประธาน คณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๑.๓ นายณัฐเมศร์ เรืองพิชัยพร เป็นรองประธาน คณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง
๑.๔ นายแถมสิน รัตนพันธุ์ เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมาธิการ
๑.๕ นายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์ เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ
๑.๖ นางเบ็ญจวรรณ สิชฌนาสัย เป็นอนุกรรมาธิการ
๑.๗ นางปาริชาติ ทัพภะสุต เป็นอนุกรรมาธิการ
๑.๘ นายสุชาติ หล่อโลหการ เป็นอนุกรรมาธิการ
๑.๙ นายสุเทพ ยิ้มละมุล เป็นอนุกรรมาธิการ
๑.๑๐ นายสุเมธ กัลยาณสิทธิ์ เป็นอนุกรรมาธิการ

โดยคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษา จำนวน ๑๕ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันจันทร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙ ครั้งที่ ๒ วันจันทร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๓ วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ครั้งที่ ๔ วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๕ วันจันทร์ที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ครั้งที่ ๖ วันจันทร์ที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๗ วันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ครั้งที่ ๘ วันจันทร์ที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๙ วันจันทร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๑๑ วันจันทร์ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๒ วันจันทร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๑๓ วันจันทร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๔ วันพุธที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๑๕ วันพุธที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๙

๒. ผู้ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการได้เชิญให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

<u>สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา</u>

๑) นายวราสิทธิ์ กาญจนสูตร	ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายสาธารณสุข
๒) นางสาวกัลยา เกียรติถาวรชัย	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๓) นางสาวบวรสวรรค์ ประจวบกลาง	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

<u>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</u>

<u>กรมปศุสัตว์</u>

๑) นายประภาส ภิญโญชีพ	ผู้อำนวยการ สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์
๒) นายพรพิรุณ ชินสอน	นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์
๓) นายรักไทย งามภักดิ์	นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ กองสารวัตรและกักกัน
๔) นายพงษ์เทพ เอกอุดมชัย	นายสัตวแพทย์ชำนาญการ สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์
๕) นางสาววิไลภรณ์ วงศ์พฤกษาสูง	นายสัตวแพทย์ชำนาญการ สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์
๖) นายยศสรัล ชาลาอาดิศัย	นายสัตวแพทย์ปฏิบัติการ
๗) นายกฤติคุณ แจ้งสุทิมล	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย
๘) นายแสนศักดิ์ เหลืองเกื้อกูลชัย	นิติกรปฏิบัติการ สำนักกฎหมาย

<u>กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u>

<u>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช</u>

๑) นายอดิศร นุชดำรง	รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒) นายสุรพงศ์ ฉวีภักดิ์	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ
๓) นายถิรเดช ปาละสุวรรณ	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
๔) นายชัยนิรุจน์ มะลิวัลย์	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
๕) นางจีระพรรณ สว่าง	นิติกรชำนาญการ

๓. ผู้ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการได้รับข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา คือ

<u>กระทรวงมหาดไทย</u>

<u>กรมการปกครอง</u>

- นายวิเชียร ชิดชนกนารถ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน

<u>กรุงเทพมหานคร</u>

- นายโกวิท ยงวานิชจิต	รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย

<u>กระทรวงสาธารณสุข</u>

<u>กรมควบคุมโรค</u>

- นายโอภาส การย์กวินพงศ์	รองอธิบดีกรมควบคุมโรค

๔. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๔.๑ เพื่อศึกษาให้ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๔.๒ เพื่อพิจารณาให้ทราบถึงอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๔.๓ เพื่อพิจารณาให้ทราบถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ

๔.๔ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๔.๕ เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๕. ขอบเขตของการศึกษา

คณะอนุกรรมาธิการได้พิจารณาทบทวนและวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะโดยจำกัดขอบเขตเฉพาะกฎหมายที่มีผลต่อปัญหาการทอดทิ้งสัตว์อย่างมีนัยสำคัญ จำนวน ๔ ฉบับ คือ

๕.๑ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

๕.๒ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

๕.๓ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

๕.๔ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

๖. วิธีการศึกษา

๖.๑ ศึกษาจากข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมไว้แล้ว (Secondary data) ได้แก่ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์

๖.๒ ศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยเชิญเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบเกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณา

๖.๓ การศึกษาดูงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญและคณะอนุกรรมาธิการ

๖.๔ การจัดสัมมนาทางวิชาการ จำนวน ๒ ครั้ง

๗. คณะอนุกรรมาธิการได้เสนอรายงานการพิจารณาศึกษา รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะมาพร้อมกับรายงานฉบับนี้ด้วยแล้ว

(นายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์)
เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการพิจารณา
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

หน้าว่าง

บทที่ ๑
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ในบทนี้ คณะอนุกรรมาธิการได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ทราบถึงกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่ยังคงมีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน และเกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๒ ฉบับ โดยคณะอนุกรรมาธิการได้นำเสนอถึงเจตนารมณ์และเนื้อหาของบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยละเอียด เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจในบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะในภาพรวม

๑.๑ ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่กำหนดลักษณะของการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิด กำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับความผิดนั้น และบัญญัติว่าการกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดเป็นความผิด เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการรักษาความสงบเรียบร้อยในบ้านเมือง โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในมาตรา ๓๗๗

"**มาตรา ๓๗๗** ผู้ใดควบคุมสัตว์ดุหรือสัตว์ร้าย ปล่อยปละละเลยให้สัตว์นั้นเที่ยวไปโดยลำพังในประการที่อาจทำอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

๑.๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตราขึ้นเพื่อกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดระหว่างเอกชนกับเอกชน โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในมาตรา ๔๓๓

"**มาตรา ๔๓๓** ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ ท่านว่าเจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ฝ่ายที่ต้องเสียหายเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่สัตว์นั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงการรักษาตามชนิดและวิสัยของสัตว์ หรือตามพฤติการณ์อย่างอื่น หรือพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นย่อมจะต้องเกิดมีขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังถึงเพียงนั้น

อนึ่ง บุคคลผู้ต้องรับผิดชอบดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น จะใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บุคคลผู้ที่เร้าหรือยั่วสัตว์นั้นโดยละเมิด หรือเอาแก่เจ้าของสัตว์อื่นอันมาเร้าหรือยั่วสัตว์นั้น ๆ ก็ได้"

๑.๓ พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๘๒

พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๘๒ ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองกรรมสิทธิ์และการป้องกันการลักสัตว์พาหนะ โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะในมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง

"**มาตรา ๒๒** ผู้ใดจับได้สัตว์พาหนะที่พลัดเพลิดหรือถูกละทิ้งไว้ ถ้ามิสามารถมอบคืนสัตว์นั้นให้แก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิจะรับสัตว์นั้นได้ภายในกำหนดสามวันนับแต่วันจับสัตว์นั้นได้ ก็ให้นำสัตว์นั้นไปส่งต่อเจ้าพนักงานและแจ้งเหตุการณ์ให้ทราบ

ให้เจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบสัตว์ไว้ตามความในวรรคก่อนนั้นนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อจัดการโฆษณาหาเจ้าของ หรือดำเนินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี"

"**มาตรา ๒๓** บรรดาสัตว์พาหนะที่ได้โฆษณาหาเจ้าของตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ นั้น ผู้ใดอ้างว่าสัตว์นั้นเป็นของตนก็ให้นำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ต่อพนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี เมื่อพนักงานสอบสวนหรือศาลเห็นว่าควรคืนสัตว์นั้นให้แก่ผู้ใด ก็ให้คืนไป แต่ผู้นั้นต้องชำระค่าเลี้ยงรักษาให้ตามสมควร ถ้าหากมี ก่อนที่จะรับสัตว์นั้นไป"

"**มาตรา ๒๔** สัตว์พาหนะของผู้ใดหายไปด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ให้เจ้าของหรือตัวแทนแจ้งความต่อเจ้าพนักงานภายในเจ็ดวัน นับแต่เวลาที่ทราบเหตุ ภายหลังเมื่อได้สัตว์คืนมาให้แจ้งความต่อเจ้าพนักงานภายในเจ็ดวันนับแต่วันได้คืน

ถ้าไม่ได้สัตว์นั้นคืนมา ให้ส่งตัวรูปพรรณต่อนายทะเบียนท้องที่หรือกำนัน เพื่อจัดส่งนายทะเบียนท้องที่ภายในเก้าสิบวัน"

๑.๔ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ป่าและภูเขา ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป เพื่ออำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชนสืบไป โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในมาตรา ๑๖ (๑๑) และ (๑๒)

"**มาตรา ๑๖** ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด

..... ฯลฯ .....

(๑๑) นำหรือปล่อยปศุสัตว์เข้าไป

(๑๒) นำสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์พาหนะเข้าไป เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

..... ฯลฯ ....."

๑.๕ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองป้องกัน รักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่าของชาติ และเพื่อมิให้อาชีพเกษตรกรรมของประชาชนส่วนใหญ่และเศรษฐกิจของประเทศถูกกระทบกระเทือนจากผลของการทำลายป่า โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในมาตรา ๑๘ (๒)

"**มาตรา ๑๘** อธิบดีมีอำนาจออกระเบียบการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การเข้าไป การผ่านหรือการใช้ทาง

(๒) การนำหรือปล่อยสัตว์เลี้ยงเข้าไป

ระเบียบตามวรรคหนึ่ง จะใช้บังคับในเขตป่าสงวนแห่งชาติแห่งใดให้ประกาศ ณ ที่ว่าการอำเภอที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ที่ป่าสงวนแห่งชาติแห่งนั้นตั้งอยู่"

๑.๖ พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๓

พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๓ ตราขึ้นเพื่อควบคุมการจัดตั้งและการดำเนินกิจการสถานพยาบาลสัตว์ พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ แต่สถานพยาบาลสัตว์อาจมีส่วนเกี่ยวข้องในการเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเยียวยาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งและให้ได้รับพิจารณาเป็นสถานที่รับขึ้นทะเบียนสัตว์ต่อไป

๑.๗ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ตราขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการในการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง

"**มาตรา ๑๙** ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่จะเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว และโดยต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) การครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ (๑) ที่มีไว้เพื่อการเพาะพันธุ์หรือได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว

(๒) การครอบครองสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวนหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะของผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๙ และได้จัดแสดงไว้ในสวนสัตว์สาธารณะที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้น"

"**มาตรา ๒๓** ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่เป็นการนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า และโดยได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง"

"**มาตรา ๒๔** การนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าชนิดที่ต้องมีใบอนุญาตหรือใบรับรองให้นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าต้องได้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองจากอธิบดี

การขอรับใบอนุญาตหรือใบรับรอง และการออกใบอนุญาตหรือใบรับรอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง"

"**มาตรา ๓๘** ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดยึดถือหรือครอบครองที่ดินหรือปลูก หรือก่อสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือตัด โค่น แผ้วถาง เผา หรือทำลายต้นไม้หรือพฤกษชาติอื่น หรือขุดหาแร่ ดิน หิน หรือเลี้ยงสัตว์ หรือปล่อยสัตว์หรือสัตว์ป่า หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้น เหือดแห้ง เป็นพิษ หรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติการเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษาหรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อการเพาะพันธุ์ การศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้การศึกษาหรือการพักอาศัย หรืออำนวยความปลอดภัย หรือให้ความรู้แก่ประชาชน ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช*หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าได้ ทั้งนี้ ตาม ระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ"

๑.๘ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ตราขึ้นเพื่อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๒๘

"**มาตรา ๑๔** ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) ปล่อยสัตว์ นำสัตว์ หรือจูงสัตว์ไปตามถนนหรือเข้าไปในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้

(๒) ปล่อยให้สัตว์ถ่ายมูลบนถนนและมิได้ขจัดมูลดังกล่าวให้หมดไป

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้นำขบวนสัตว์หรือฝูงสัตว์ หรือจูงสัตว์ไปตามถนนและได้เสียค่าธรรมเนียมรักษาความสะอาดตามข้อกำหนดของท้องถิ่น"

"**มาตรา ๒๘** ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยหรือจูงสัตว์เข้าไปในบริเวณที่ราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่น หรือรัฐวิสาหกิจได้ปลูกหรืออนุญาตให้ผู้อื่นปลูกหญ้าหรือต้นไม้ไว้ และได้ปิดประกาศหรือปักป้ายห้ามไว้"

๑.๙ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ตราขึ้นเพื่อกำกับดูแลและป้องกันเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ได้แก่ การระงับเหตุรำคาญในมาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๒๘ การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ในมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ และการกำกับดูแลกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในมาตรา ๓๑ ถึงมาตรา ๓๓ (รายละเอียดปรากฏในบทที่ ๓)

๑.๑๐ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ตราขึ้นโดยตระหนักว่าโรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อที่มีอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ และได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในมาตรา ๕ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ (รายละเอียดปรากฏในบทที่ ๓)

๑.๑๑ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ตราขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการควบคุมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔

"**มาตรา ๔๓** ในกรณีที่ปรากฏว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร หรือมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป หรือมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลาย หรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย หรือเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ และพื้นที่นั้นยังมิได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม"

"**มาตรา ๔๔** ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๓ ให้กำหนดมาตรการคุ้มครองอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ไว้ในกฎกระทรวงด้วย

(๑) กำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ หรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติ หรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

(๒) ห้ามการกระทำหรือกิจกรรมใด ๆ ที่อาจเป็นอันตราย หรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศน์ของพื้นที่นั้นจากลักษณะตามธรรมชาติ หรือเกิดผลกระทบต่อคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

(๓) กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้างหรือดำเนินการในพื้นที่นั้น ให้มีหน้าที่ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๔) กำหนดวิธีจัดการโดยเฉพาะสำหรับพื้นที่นั้น รวมทั้งการกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือและประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพ

ในการปฏิบัติงาน เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในพื้นที่นั้น

(๕) กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพของพื้นที่นั้น"

๑.๑๒ พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ตราขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ โดยให้มีองค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ในรูปของสภาวิชาชีพ แต่ไม่มีบทบัญญัติชัดเจนเกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๑.๑๓ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ตราขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในมาตรา ๑๑ ถึงมาตรา ๑๖ และมาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๖ (รายละเอียดปรากฏในบทที่ ๓)

๑.๑๔ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตราขึ้นเพื่อมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการเฝ้าระวังการป้องกัน และการควบคุมโรคติดต่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและข้อกำหนดของกฎอนามัยระหว่างประเทศ โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในมาตรา ๓๔ (๑) และ (๒) และมาตรา ๓๙ (๔)

"**มาตรา ๓๔** เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เมื่อเกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดหรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดในเขตพื้นที่ใด ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่นั้นมีอำนาจที่จะดำเนินการเองหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ใดดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด หรือผู้ที่เป็นผู้สัมผัสโรคหรือเป็นพาหะ มารับการตรวจหรือรักษา หรือรับการชันสูตรทางการแพทย์ และเพื่อความปลอดภัยอาจดำเนินการโดยการแยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกต ณ สถานที่ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกำหนด จนกว่าจะได้รับการตรวจและการชันสูตรทางการแพทย์ว่าพ้นระยะติดต่อของโรคหรือสิ้นสุดเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ หากเป็นสัตว์ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์เป็นผู้นำสัตว์มารับการตรวจหรือรักษา หรือรับการชันสูตรทางการแพทย์

(๒) ให้ผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะติดโรคได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ตามวัน เวลา และสถานที่ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อกำหนด เพื่อมิให้โรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดแพร่ออกไป ทั้งนี้ หากเป็นสัตว์ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์เป็นผู้นำสัตว์มารับการป้องกันโรค

..... ฯลฯ .....

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อต้องทำการสอบสวนโรคและหากพบว่ามีโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดเกิดขึ้นในเขตพื้นที่ใด ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อแจ้งต่อ

คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดหรือคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี และรายงานข้อมูลนั้นให้กรมควบคุมโรคทราบโดยเร็ว

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการหรือออกคำสั่งตามวรรคหนึ่ง และการสอบสวนโรคตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ"

"**มาตรา ๓๙** ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ เมื่อมีเหตุอันสมควรหรือมีเหตุสงสัยว่าพาหนะนั้นมาจากท้องที่หรือเมืองท่าใดนอกราชอาณาจักรที่มีโรคระบาด ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

..... ฯลฯ .....

(๔) เข้าไปในพาหนะและตรวจผู้เดินทาง สิ่งของ หรือสัตว์ที่มากับพาหนะ ตรวจตราและควบคุมให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะแก้ไขการสุขาภิบาลของพาหนะให้ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งกำจัดสิ่งอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพในพาหนะ ในการนี้ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะอำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ

..... ฯลฯ .....

การแจ้งและการยื่นเอกสารของเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะตาม (๑) และ (๒) และการห้ามเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะตาม (๕) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง"

๑.๑๕ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตราขึ้นเพื่อกำหนดการป้องกันและควบคุมโรคระบาดที่เกิดกับสัตว์ และการทำงานของสัตวแพทย์ สารวัตร และพนักงานเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในมาตรา ๗ ถึงมาตรา ๙ มาตรา ๑๑ ถึงมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๕ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๐ (๓) มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ (รายละเอียดปรากฏในบทที่ ๓)

๑.๑๖ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ตราขึ้นเพื่อเพิ่มมาตรการในการควบคุม เฝ้าระวัง สืบค้น และตรวจสอบการประมง อันเป็นการป้องกัน ยับยั้ง และขจัดการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ในมาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕

"**มาตรา ๖๔** ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายมนุษย์หรือต่อสัตว์น้ำอื่น สิ่งแวดล้อมของสัตว์น้ำ ทรัพย์สินของบุคคลหรือสาธารณสมบัติ หรือเป็นผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ตามประเภท ชนิด ลักษณะ จำนวนหรือขนาดที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ใดมีสัตว์น้ำ หรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ตามวรรคหนึ่งไว้ในครอบครอง ต้องส่งมอบสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำนั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำลายสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำนั้นโดยเร็ว

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมิให้ใช้บังคับแก่การครอบครองสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำของทางราชการเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ"

"**มาตรา ๖๕** เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองพันธุ์สัตว์น้ำที่หายาก หรือป้องกันอันตรายจากโรคระบาด รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดห้ามการนำเข้า ส่งออก นำผ่าน เพาะเลี้ยง หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำบางชนิดได้

ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก นำผ่าน เพาะเลี้ยง หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์น้ำตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย"

๑.๑๗ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ตราขึ้นเพื่อเพื่อจัดระเบียบการบริหารราชการโดยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร และมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ คือ กำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่ต้อง "ป้องกันและระงับโรคติดต่อ" ตามมาตรา ๕๐ (๔) มาตรา ๕๓ (๑) และ มาตรา ๕๖ (๑)

"**มาตรา ๕๐** ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

..... ฯลฯ .....

(๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

..... ฯลฯ .....

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด"

"**มาตรา ๕๓** ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐

..... ฯลฯ ....."

"**มาตรา ๕๖** ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๓

..... ฯลฯ ....."

๑.๑๘ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ตราขึ้นเพื่อจัดระเบียบการบริหารราชการองค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ คือ กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้อง "ป้องกันและระงับโรคติดต่อ" ตามมาตรา ๖๗ (๓)

"**มาตรา ๖๗** ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

..... ฯลฯ .....

(๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ"

๑.๑๙ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ตราขึ้นเพื่อจัดระเบียบการบริหารราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่ไม่มีบทบัญญัติกำหนดอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ อย่างไรก็ตาม องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น ตามมาตรา ๔๕ (๓)

"**มาตรา ๔๕** องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

..... ฯลฯ .....

(๓) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

..... ฯลฯ .....

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง"

๑.๒๐ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ตราขึ้นเพื่อจัดระเบียบการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร โดยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร และมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ คือ กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีหน้าที่ดำเนินกิจการในเรื่องการสาธารณสุขและการควบคุมการเลี้ยงสัตว์ ตามมาตรา ๘๙ (๑๖) และ (๑๘)

"**มาตรา ๘๙** ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

..... ฯลฯ .....

(๑๖) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

..... ฯลฯ .....

(๑๘) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจะมอบให้กรุงเทพมหานครปฏิบัติก็ได้ โดยให้ทำเป็นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ทำเป็นข้อบังคับหรือประกาศต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย"

๑.๒๑ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ ตราขึ้นเพื่อจัดระเบียบการบริหารราชการเมืองพัทยา โดยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา และมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ คือ กำหนดให้เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือของเมืองพัทยาด้วย ตามมาตรา ๖๒ (๑๔)

"**มาตรา ๖๒** ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมาย เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตเมืองพัทยาในเรื่องดังต่อไปนี้

..... ฯลฯ .....

(๑๔) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือของเมืองพัทยา"

๑.๒๒ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ตราขึ้นเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๔๐ ได้บัญญัติให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะและการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ คือ การกำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น คือ "การควบคุมการเลี้ยงสัตว์" ในมาตรา ๑๖ (๒๑)

"**มาตรา ๑๖** ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

..... ฯลฯ .....

(๒๑) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

..... ฯลฯ ....."

บทที่ ๒
อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และหน้าที่ความรับผิดของ เจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ

ในบทนี้ คณะอนุกรรมาธิการได้พิจารณาศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และหน้าที่ความรับผิดของเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ ตามที่บัญญัติไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้ง ๒๒ ฉบับ ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๑ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีความรู้และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

๒.๑ อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

จากการพิจารณาศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะที่ใช้บังคับในประเทศไทยในปัจจุบัน จำนวน ๒๒ ฉบับดังกล่าวข้างต้น ซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะอนุกรรมาธิการได้ศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อจะได้เข้าใจถึงบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ ของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องตามกฎหมายแต่ละฉบับ สรุปได้ดังนี้

๒.๑.๑ อำนาจหน้าที่ในการควบคุมการปล่อยสัตว์

(๑) การห้ามปล่อยปศุสัตว์เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ[๑]

(๒) การห้ามปล่อยสัตว์เลี้ยงเข้าไปในเขตป่าสงวนแห่งชาติ[๒]

(๓) การห้ามปล่อยสัตว์หรือสัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า[๓]

(๔) การห้ามปล่อยสัตว์เข้าไปในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม[๔]

(๕) การห้ามปล่อยสัตว์ไปตามถนนหรือเข้าไปในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้[๕] หรือในบริเวณที่ราชการหรือรัฐวิสาหกิจปลูกหญ้าหรือต้นไม้และปิดประกาศห้ามไว้[๖]

(๖) การห้ามปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันควร[๗]

(๗) การห้ามปล่อยให้สัตว์ถ่ายมูลบนถนนและมิได้ขจัดมูลดังกล่าวให้หมดไป[๘]

---

[๑] พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๑๑) และ (๑๒)

[๒] พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๘ (๒)

[๓] พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง

[๔] พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๑๐๐

[๕] พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๔ (๑)

[๖] พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๘

[๗] พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๓

[๘] พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๔ (๒)

๒.๑.๒ อำนาจหน้าที่ในการห้ามและระงับเหตุรำคาญ[๙]

๒.๑.๓ อำนาจหน้าที่ในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค

(๑) การออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์[๑๐]

(๒) การเข้าไปสอบถามจำนวนและฉีดวัคซีนให้สัตว์ควบคุมที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน[๑๑] หรือเมื่อได้รับแจ้ง[๑๒]

(๓) การประกาศกำหนดเขตท้องที่เพื่อให้สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้สัตว์ควบคุมได้โดยเจ้าของสัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม[๑๓]

(๔) การป้องกันและควบคุมโรคระบาดสัตว์โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์[๑๔]

(๕) การควบคุมโรคระบาดและหน้าที่ของผู้นำเข้าหรือส่งออกสัตว์[๑๕]

(๖) การอนุญาตการนำสัตว์ไปท้องที่อื่น[๑๖]

(๗) การยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากสัตว์ที่นำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักร เมื่อสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด[๑๗]

(๘) การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อและโรคติดต่อระหว่างประเทศ และมาตรการที่เกี่ยวกับการดำเนินการกับสัตว์[๑๘]

๒.๑.๔ อำนาจหน้าที่ควบคุมการครอบครองสัตว์

(๑) การควบคุมการครอบครองสัตว์พาหนะ[๑๙]

(๒) การควบคุมการครอบครองสัตว์ป่า[๒๐]

(๓) การควบคุมการครอบครองสัตว์น้ำ[๒๑]

๒.๑.๕ อำนาจหน้าที่รับสัตว์มาดูแลหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยหน่วยงานของรัฐ

(๑) การรับสัตว์พาหนะมาเลี้ยงรักษาไว้โดยหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ[๒๒]

---

[๙] พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ (๒) และ (๓)

[๑๐] พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙

[๑๑] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๑) และ (๒)

[๑๒] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๔ (๑)

[๑๓] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๗

[๑๔] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๔๐ (๓)

[๑๕] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๓

[๑๖] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๔

[๑๗] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓

[๑๘] พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ (๑) และ (๒) และมาตรา ๓๙ (๔)

[๑๙] พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๘๒

[๒๐] พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔

[๒๑] พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ และมาตรา ๑๔๔

[๒๒] พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๕

(๒) การกักสัตว์ไว้ กรณีพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ โดยไม่ปรากฏเจ้าของตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข[๒๓]

(๓) การจับสัตว์ควบคุมที่พบในที่สาธารณะเพื่อกักขังตามกฎหมายว่าด้วยโรคพิษสุนัขบ้า[๒๔]

(๔) การดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์เมื่อพบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ [๒๕]

(๕) การดูแลของกลางจากการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายว่าด้วยการประมง

๓.๑.๖ อำนาจหน้าที่ทำลายหรือจัดการสัตว์

(๑) การจับและทำลายสัตว์ควบคุมไม่มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ที่พบในที่สาธารณะ[๒๖]

(๒) การทำลายสัตว์ควบคุมที่พบในที่สาธารณะและมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า[๒๗]

(๓) การทำลายสัตว์ควบคุมที่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าโดยสัตวแพทย์[๒๘]

(๔) การทำลายสัตว์อื่น (นอกจากสัตว์ควบคุม) ที่ถูกสัตว์ควบคุมที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัดโดยสัตวแพทย์[๒๙]

(๕) การกำจัดหรือทำลายสัตว์ที่เป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน[๓๐]

(๖) การออกคำสั่งให้เจ้าของสัตว์ทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือเป็นพาหะของโรคระบาดโดยสัตวแพทย์[๓๑]

(๗) การทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดโดยสัตวแพทย์[๓๒]

(๘) การทำลายสัตว์ที่นำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักรที่เป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด หรือจัดการโดยวิธีอื่นโดยสัตวแพทย์[๓๓]

---

[๒๓] พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๐

[๒๔] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙

[๒๕] พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๖

[๒๖] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙

[๒๗] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕

[๒๘] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๔ (๓)

[๒๙] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๙

[๓๐] พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๓๐ วรรคสาม

[๓๑] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๓ (๔) และมาตรา ๔๐ (๓)

[๓๒] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๔ วรรคสาม

[๓๓] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔๒ วรรคสองและวรรคสาม (๒)

๒.๒ หน้าที่ความรับผิดของเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะที่ใช้บังคับในประเทศไทยในปัจจุบัน จำนวน ๒๒ ฉบับดังกล่าวข้างต้น ได้กำหนดหน้าที่ และความรับผิดของเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของในประเด็นต่าง ๆ รายละเอียดปรากฏดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ การป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

(๑) หน้าที่เจ้าของสัตว์ต้องจัดการให้สัตว์ควบคุมทุกตัวได้รับการฉีดวัคซีน[๓๔]

(๒) หน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของสัตวแพทย์ที่เข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่เพื่อปฏิบัติการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า[๓๕]

(๓) หน้าที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายใน ๒๔ ชั่วโมง ว่าสัตว์ควบคุมมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า[๓๖]

(๔) หน้าที่มอบเครื่องหมายประจำตัวสัตว์และใบรับรองการฉีดวัคซีนให้ผู้รับโอน เมื่อมีการโอนกรรมสิทธิ์สัตว์ควบคุมที่ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว[๓๗]

(๕) หน้าที่ไม่จำหน่าย จ่าย โอน สัตว์ควบคุมอยู่ในระหว่าง การเฝ้าสังเกตอาการ[๓๘]

๒.๒.๒ การป้องกันและควบคุมโรคระบาดสัตว์

(๑) หน้าที่ปฏิบัติตามระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด[๓๙] และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์[๔๐]

(๒) หน้าที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ว่ามีสัตว์ป่วยหรือตาย ภายใน ๑๒ ชั่วโมง[๔๑]

(๓) หน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ ในการกักขัง แยก ย้าย หรือทำลายสัตว์ที่ป่วยโดยโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาด[๔๒] รวมถึงการส่งกลับสัตว์ที่นำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่เป็นโรคระบาด[๔๓]

(๔) หน้าที่ของผู้นำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่จังหวัดอื่น[๔๔]

๒.๒.๓ การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

---

[๓๔] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕

[๓๕] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๔) ประกอบมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔

[๓๖] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑

[๓๗] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑

[๓๘] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๘ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๕

[๓๙] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๗

[๔๐] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๘

[๔๑] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๑

[๔๒] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๒ (๑) และ (๓) มาตรา ๑๓ (๑) (๓) (๔)

[๔๓] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔๒ วรรคสาม (๑)

[๔๔] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ ประกอบมาตรา ๗๑ วรรคสอง

(๑) หน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ เมื่อเกิดหรือหรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดในเขตพื้นที่ เช่น นำสัตว์มารับการตรวจหรือรักษา รับการชันสูตรทางการแพทย์ หรือรับการป้องกันโรค[๔๕]

(๒) หน้าที่เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะอำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ[๔๖]

๒.๒.๔ การป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๑) หน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม[๔๗]

(๒) หน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ขณะนำสัตว์ไปใช้งาน[๔๘]

๒.๒.๕ ความรับผิดทางแพ่งของเจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของและความรับผิดทางอาญาของผู้ควบคุมสัตว์ดุหรือสัตว์ร้าย

(๑) ความรับผิดทางแพ่งของเจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ[๔๙]

(๒) ความรับผิดทางอาญาของผู้ควบคุมสัตว์ดุหรือสัตว์ร้าย[๕๐]

---

[๔๕] พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ (๑) และ (๒) ประกอบมาตรา ๕๑

[๔๖] พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๙ (๔) ประกอบมาตรา ๕๑

[๔๗] พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๒

[๔๘] พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๔

[๔๙] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๓

[๕๐] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๗๗

หน้าว่าง

บทที่ ๓
การวิเคราะห์สภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ในบทนี้ คณะอนุกรรมาธิการได้พิจารณากฎหมายที่มีนัยสำคัญและเกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะจำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยในแต่ละฉบับ คณะอนุกรรมาธิการได้วิเคราะห์สภาพปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว ใน ๕ ประเด็น ได้แก่

๑. เจตนารมณ์ของกฎหมายและบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๒. สภาพการบังคับใช้กฎหมาย

๓. ปัญหาข้อกฎหมาย

๔. ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่

๕. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ

๓.๑ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

๓.๑.๑ เจตนารมณ์ของกฎหมายและบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีเจตนารมณ์ในการกำกับดูแลและป้องกันเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยเป็นพระราชบัญญัติซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข และมีบทบัญญัติกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ได้แก่ การดูแลสุขลักษณะของอาคาร การห้ามและระงับเหตุรำคาญ การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ และการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รายละเอียดปรากฏดังต่อไปนี้

(๑) การดูแลสุขลักษณะของอาคาร (มาตรา ๒๒)

กรณีมีอาคารที่ไม่ถูกสุขลักษณะจนเป็นที่อยู่อาศัยของ “สัตว์ให้โทษ” เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร “กำจัดสัตว์ซึ่งเป็นพาหะของโรค” ภายในเวลาที่กำหนดให้ตามสมควรได้ ตามมาตรา ๒๒ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“มาตรา ๒๒ เมื่อปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าอาคารใดมีสินค้า เครื่องเรือนหรือสัมภาระสะสมไว้มากเกินสมควร หรือจัดสิ่งของเหล่านั้นซับซ้อนกันเกินไป จนอาจเป็นเหตุให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ให้โทษใด ๆ หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัยหรือไม่ถูกต้องด้วยสุขลักษณะของการใช้เป็นที่อยู่อาศัย ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารย้ายสินค้า เครื่องเรือนหรือสัมภาระออกจากอาคารนั้น หรือให้จัดสิ่งของเหล่านั้นเสียใหม่ เพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะหรือให้กำจัดสัตว์ ซึ่งเป็นพาหะของโรคภายในเวลาที่กำหนดให้ตามสมควร”

(๒) การห้ามและระงับเหตุรำคาญ (มาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๒๘)

การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและการไม่ควบคุมอาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ เป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ (๒) และ (๓) ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

..... ฯลฯ .....

(๒) การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๓) อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ โรงงานหรือสถานที่ประกอบการใดไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการควบคุมสารเป็นพิษหรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

..... ฯลฯ ....."

ในการนี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๖ ในการห้ามและระงับเหตุรำคาญ ในการห้ามและระงับเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะตามมาตรา ๒๗ หรือสถานที่เอกชนตามม่าตรา ๒๘ รวมทั้งดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คูคลอง และสถานที่ต่าง ๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ โดยออกคำสั่งเป็นหนังสือ[๕๑]

---

[๕๑] พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

"มาตรา ๒๖ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คูคลอง และสถานที่ต่าง ๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่าง ๆ ได้"

"มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่สาธารณะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น"

"มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่งและถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำการละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น

การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ (มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐)

(๓.๑) การกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ตามมาตรา ๒๙

ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค โดยการกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ตามมาตรา ๒๙ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๒๙ เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้

การออกข้อกำหนดของท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดให้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทโดยเด็ดขาด หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด หรือเป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทต้องอยู่ในภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้"

บทบัญญัติมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดพื้นที่ "เขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์" เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ โดยอาจกำหนดเป็นดังนี้

๑) เขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภท

ก. โดยเด็ดขาด หรือ

ข. ไม่เกินจำนวนที่กำหนด

หรือ

๒) เขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทต้องอยู่ในภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง

ปัจจุบันมีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์จำนวนประมาณ ๑๒๐ ฉบับ[๕๒] ตัวอย่างเช่น

๑) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

๒) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้"

[๕๒] ฐานข้อมูลเว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th

๓) เทศบัญญัติเทศบาลนครรังสิต เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๖

๔) เทศบัญญัติเทศบาลเมืองหนองปรือ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้น

โดยในบรรดาข้อบัญญัติท้องถิ่นจำนวนประมาณ ๑๒๐ ฉบับนั้น มีข้อบัญญัติท้องถิ่นที่กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับการทำหรือจดทะเบียนสุนัข แมว หรือสัตว์อื่น ๆ จำนวนประมาณ ๑๔ ฉบับ[๕๓]

กรณีเจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน ตามมาตรา ๓๐

ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ นอกจากที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งหรือในมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๗๓ วรรคสอง

(๓.๒) การดำเนินการเมื่อพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ โดยไม่ปรากฏเจ้าของตามมาตรา ๓๐

มาตรา ๓๐ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๓๐ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อยสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืน ให้สัตว์นั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น แต่ถ้าการกักสัตว์ไว้อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์นั้นหรือสัตว์อื่นหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะจัดการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์นั้นตามควร

---

[๕๓] ๑. ข้อบัญญัติที่กำหนดให้มีการจดทะเบียนหรือขึ้นทะเบียนสุนัข มีจำนวน ๘ ฉบับ ได้แก่
๑.๑. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘
๑.๒ เทศบัญญัติเทศบาลเมืองหนองปรือ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๕๒
๑.๓ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคลอง เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๕๕
๑.๔ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลชัยนาม เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๕๖
๑.๕ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษา เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๖
๑.๖ เทศบัญญัติเทศบาลนครรังสิต เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๖
๑.๗ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๕๖
๑.๘ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคอกกระบือ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์เลี้ยง พ.ศ. ๒๕๕๗
๒. ข้อบัญญัติที่กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนสุนัขและแมว มีจำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่
๒.๑ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข - แมว พ.ศ. ๒๕๕๗
๒.๒ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขม เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. ๒๕๕๘
๒.๓ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตลุกเทียม เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. ๒๕๕๘
๒.๔ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดงประคำ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. ๒๕๕๘
๓. ข้อบัญญัติที่กำหนดให้มีการทำทะเบียนสัตว์ มีจำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่
๓.๑ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหนองนาคำ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗
๓.๒ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลมหาสอน เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

แก่กรณีก่อนถึงกำหนดเวลาดังกล่าวก็ได้ เงินที่ได้จากการขายหรือขายทอดตลาดเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขายหรือขายทอดตลาดและค่าเลี้ยงดูสัตว์แล้ว ให้เก็บรักษาไว้แทนสัตว์

ในกรณีที่มิได้มีการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์ตามวรรคหนึ่ง และเจ้าของสัตว์มาขอรับสัตว์คืนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง เจ้าของสัตว์ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงดูสัตว์ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นตามจำนวนที่ได้จ่ายจริงด้วย

ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้"

กรณีเจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) กักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน (มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง)

โดยระหว่างกำหนดเวลาดังกล่าว หากการกักสัตว์ไว้อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์นั้นหรือสัตว์อื่น หรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะจัดการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์นั้นก็ได้

๒) กรณีกักสัตว์ไว้จนพ้นกำหนดเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน แล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืน บทบัญญัติมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ "สัตว์นั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น"

ผลของความตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งดังกล่าว ทำให้สัตว์ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาถึงอำนาจในการดูแลสัตว์ดังกล่าวของราชการส่วนท้องถิ่นในฐานะสัตว์ดังกล่าวที่เป็นทรัพย์สินของราชการส่วนท้องถิ่นต่อไป

๓) กรณีสัตว์ที่พบนั้นเป็น "โรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน" เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้ ตามมาตรา ๓๐ วรรคสาม

ดังนั้น ในเขตท้องถิ่นที่ไม่มีการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ จะไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ และหากพบสุนัขในที่สาธารณะเป็นกรณีที่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙

(๔) กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๓)

(๔.๑) การออกประกาศกำหนดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามมาตรา ๓๑

มาตรา ๓๑ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๓๑ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ"

กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้กิจการต่าง ๆ เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รวมถึงกิจการที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง ดังนี้

"ข้อ ๓ ให้กิจการดังต่อไปนี้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๑. กิจการที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง

(๑) การเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสัตว์ทุกชนิด

(๒) การประกอบกิจการเลี้ยง รวบรวมสัตว์ หรือธุรกิจอื่นใดอันมีลักษณะทำนองเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนเข้าชมหรือเพื่อประโยชน์ของกิจการนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าดูหรือค่าบริการในทางตรง หรือทางอ้อม หรือไม่ก็ตาม

..... ฯลฯ .....”

(๔.๒) การออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓[๕๔]

การกำหนดให้กิจการที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศซึ่งออกตามความในมาตรา ๓๑ ทำให้กิจการดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น ในการนี้ ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพบางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่น รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่และมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพด้วย ตามมาตรา ๓๒ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่น ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพพ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งกำหนดไว้ว่า

“ข้อ ๕ ให้กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เป็นกิจการซึ่งกำหนดให้ควบคุมตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

๕.๑ กิจการที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่

๕.๑.๑ การเลี้ยงสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์เลื้อยคลานหรือแมลง

๕.๑.๒ การเลี้ยงสัตว์เพื่อรีดเอาน้ำนม

๕.๑.๓ การประกอบกิจการเลี้ยง รวบรวมสัตว์ หรือธุรกิจอื่นใดอันมีลักษณะทำนองเดียวกันเพื่อให้ประชาชนเข้าชมหรือเพื่อประโยชน์ของกิจการนั้น ทั้งนี้ จะมีการเก็บค่าดูหรือค่าบริการไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมหรือไม่ก็ตาม

..... ฯลฯ .....

---

[๕๔]พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓

“มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการที่ประกาศตามมาตรา ๓๑ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับให้ผู้ดำเนินกิจการตาม (๑) ปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ”

“มาตรา ๓๓ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑) ใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา ๓๒ (๑) ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขโดยเฉพาะให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชนเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้โดยทั่วไปในข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๒) ก็ได้

ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้สำหรับกิจการประเภทเดียวและสำหรับสถานที่แห่งเดียว”

๕.๑๔ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอื่น ๆ ตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศเพิ่มเติมและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด”

เมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันที่ข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑) มีผลใช้บังคับ การดำเนินกิจการซึ่งถูกกำหนดให้ควบคุมตามข้อกำหนดของท้องถิ่นในลักษณะที่เป็นการค้าจะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุขมีอายุ ๑ ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต และสามารถใช้ได้พียงในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นผู้ออกให้เท่านั้น[๕๕] หากผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กฎกระทรวง หรือข้อกำหนดท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาต[๕๖] หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้[๕๗]

การฝ่าฝืนมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๗๑ และการฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๗๓ วรรคสอง

---

[๕๕] พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕๕

“มาตรา ๕๕ บรรดาใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต และให้ใช้ได้เพียงในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอพร้อมกับเสียค่าธรรมเนียมแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอต่ออายุใบอนุญาต และการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่น”

[๕๖] พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕๙

“มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตสำหรับกิจการใดไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือข้อกำหนดของท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตในเรื่องที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาตนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ภายในเวลาที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวัน”

[๕๗] พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๖๐

“มาตรา ๖๐ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาต

(๑) ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก

(๒) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือข้อกำหนดของท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตในเรื่องที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาต และการไม่ปฏิบัติหรือการปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้นก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน”

๓.๑.๒ สภาพการบังคับใช้กฎหมาย

(๑) การบังคับใช้กฎหมายโดยกระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุข ได้มอบหมายให้ศูนย์กฎหมาย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ตอบข้อซักถามของคณะอนุกรรมาธิการฯ ว่า[๕๘] กระทรวงสาธารณสุขมีกฎหมายเพื่อควบคุมการปล่อยสัตว์ในที่สาธารณะ คือ หมวด ๖ การควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยเฉพาะในมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๗๓ วรรคสอง และเนื่องจากกระทรวงสาธารณสุขมีภารกิจหลักในการปกป้องและคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากภัยสุขภาพต่าง ๆ จึงไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับแก่กรณีการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะโดยตรง ดังนั้น ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขจึงอาศัยบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ผนวกกับ "แผนยุทธศาสตร์กำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทยภายใน พ.ศ. ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐)" ภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ และอาศัยการบูรณาการกับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ได้แก่ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อร่วมกันสร้างแนวปฏิบัติในการลดการทารุณกรรมสัตว์ ทั้งสัตว์เลี้ยงและสัตว์เศรษฐกิจ ตลอดจนเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคภัยที่อาจเกิดจากสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยผ่านข้อตกลงต่าง ๆ เพื่อเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๒) การบังคับใช้กฎหมายโดยราชการส่วนท้องถิ่น

(๒.๑) กรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครได้จัดทำเอกสารชี้แจงว่า แม้กรุงเทพมหานครจะไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ แต่อย่างไรก็ตาม กรุงเทพมหานครมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว ๓ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (หมวด ๖ การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ โดยเฉพาะมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ (ข้อ ๕ ข้อ ๕/๑ ข้อ ๖ และข้อ ๑๐) และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘ (ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๗ และข้อ ๒๒)

(๒.๒) เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ในการดำเนินมาตรการควบคุมและกำจัดสุนัขจรจัด เทศบาลนครรังสิตดำเนินการภายใต้มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และเทศบัญญัตินครรังสิต เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๖ และมีการดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗[๕๙]

---

[๕๘] สำเนาหนังสือด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๔๔๖.๒/๙๑๖

[๕๙] เอกสารงานสัตวแพทย์ เทศบาลนครรังสิต, "การเปรียบเทียบกฎหมาย ๓ ฉบับ", ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

๓.๑.๓ ปัญหาข้อกฎหมาย

(๑) ปัญหาความชอบด้วยกฎหมายของข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

บทบัญญัติมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติพบว่า ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฉบับต่าง ๆ ที่กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด[๖๐]หรือนายอำเภอ[๖๑]พิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติท้องถิ่น ซึ่งมักพบปัญหาความบกพร่องในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของข้อบัญญัติว่าเป็นไปตามกฎหมายที่ให้อำนาจหรือไม่ รวมถึงความขัดหรือแย้งต่อกฎหมายอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ และหลักการสำคัญที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะหลักสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือไม่ เป็นต้น

(๒) ปัญหาและข้อจำกัดในการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงตามข้อบัญญัติท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบัน

มาตรการควบคุมการเลี้ยงสัตว์โดยการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงตามข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์แล้ว เนื่องจากเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ แต่การที่การดำเนินมาตรการดังกล่าวเป็นอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละเขตพื้นที่ ซึ่งจะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสภาพปัญหาในท้องถิ่นของตน ทำให้การดำเนินการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้รับการปฏิบัติอย่างทั่วถึงและเป็นรูปธรรมทั่วประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการใช้บังคับกฎหมายที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและการควบคุมสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ เพราะการสามารถระบุตัวเจ้าของสัตว์เลี้ยงได้เป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขและควบคุมปัญหาดังกล่าว อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับความรับผิดของเจ้าของสัตว์เลี้ยงตามกฎหมายด้วย

(๓) ปัญหามาตรการทางกฎหมายควบคุมกิจการที่เกี่ยวกับสัตว์

กิจการที่เกี่ยวกับสัตว์ เช่น การเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสัตว์ ปัจจุบันเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑ โดยราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่น กำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพบางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ซึ่งเป็นมาตรการกำกับ

---

[๖๐]มาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

มาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒

[๖๑]มาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

ดูแลโดยราชการส่วนท้องถิ่น โดยหากเป็นการประกอบกิจการในลักษณะที่เป็นการค้าจะต้องขออนุญาตจากราชการส่วนท้องถิ่น และราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่และมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพด้วย อย่างไรก็ตาม มาตรการดังกล่าวไม่เพียงพอต่อการควบคุมกิจการที่เกี่ยวกับสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรค และไม่มีมาตรการที่สามารถติดตามตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์และบุคคลผู้รับสัตว์ไปจากที่จำหน่ายได้

(๔) ปัญหามาตรการควบคุมกิจการให้เช่าสัตว์เลี้ยง

เนื่องจากปัจจุบันมีการดำเนินกิจการให้เช่าสัตว์เลี้ยง คณะอนุกรรมาธิการได้พิจารณาแล้วมีมติเห็นว่า กิจการให้เช่าสัตว์เลี้ยงเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๓ ๑. (๒) โดยเห็นว่าคำว่า “เพื่อประโยชน์ของกิจการ” เป็นการบัญญัติถ้อยคำไว้อย่างกว้าง สามารถตีความครอบคลุมกิจการเกี่ยวกับสัตว์ในหลายลักษณะ และในการนี้ หมายรวมถึง การค้าสัตว์ การจำหน่ายจ่ายแจกหรือการให้เช่าสัตว์ด้วย[๖๒]

(๕) ปัญหาการดำเนินการต่อสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

ปัจจุบัน สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ หรือสัตว์จรจัด อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ ๒ หน่วยงาน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ต้องดำเนินการตามผลแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้สัตว์ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่นภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ แต่มีประเด็นปัญหาว่าบทบัญญัติมาตราดังกล่าวมิได้ระบุว่าราชการส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อสัตว์ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น

ทั้งนี้ ในเขตท้องถิ่นที่ไม่มีการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ จะต้องดำเนินการตามเงื่อนไขซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๕

๓.๑.๔ ปัญหาการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) ปัญหาการบังคับใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘ ของกรุงเทพมหานคร

การบังคับใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘ ยังไม่มีประสิทธิภาพและยังไม่ครอบคลุมประเด็นปัญหาบางด้านโดยสุนัขยังคงเป็นสาเหตุหลักของเหตุรำคาญที่เกิดจากสัตว์เลี้ยง โดยอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกิดจากเหตุต่าง ๆ เช่น ประชาชนไม่นำสุนัขไปจดทะเบียน การนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงโดยไม่มีการควบคุม การปล่อยให้สุนัขขับถ่ายสิ่งปฏิกูลในที่สาธารณะ และยังไม่มีการกำหนดจำนวนสุนัขให้สัมพันธ์กับพื้นที่เลี้ยง เป็นต้น

---

[๖๒] เอกสารสรุปความคืบหน้าในการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ การประชุมครั้งที่ ๘ วันจันทร์ที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙ หน้า ๓

และสำนักงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการสำรวจการรับรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยการสอบถามผู้เลี้ยงสุนัขและประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงกับบ้านที่เลี้ยงสุนัขในพื้นที่ ๕๐ เขต จำนวน ๓๙๐ คน พบว่า ประชาชนที่ทราบว่ามีกฎหมายควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสุนัข มีเพียงร้อยละ ๓๐ แต่ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๕ เห็นด้วยกับการมีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงและปล่อยสุนัข และมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงแก้ไขคือ การควบคุมสุนัขเมื่ออยู่นอกสถานที่เลี้ยง การควบคุมจำนวนสุนัข การส่งเสริมให้มีการจดทะเบียนสุนัข การให้ความรู้แก่ผู้เลี้ยงสุนัขให้เลี้ยงอย่างถูกหลักสุขาภิบาล และการจำกัดจำนวนสุนัขให้เหมาะสมกับพื้นที่เลี้ยง

(๒) ปัญหาการบังคับใช้การบังคับใช้มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ของเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ตามที่มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้อำนาจกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ (ฝ่าฝืนมาตรา ๒๙) โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืน ให้สัตว์นั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้

ในทางปฏิบัติ ราชการส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการออกข้อกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามมาตรา ๒๙ เสียก่อน อันเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการใช้อำนาจกักสัตว์ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ส่วนการใช้อำนาจทำลายสัตว์นั้น มีเงื่อนไขสำคัญคือต้องเป็นกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่พบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน (มาตรา ๓๐ วรรคสาม) แต่จากข้อเท็จจริงปรากฏว่าแม้สัตว์ที่พบไม่เป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชนก็มีกรณีการทำลายสัตว์ดังกล่าว[๖๓]

(๓) ปัญหาการขาดข้อมูลทะเบียนสัตว์

ปัจจุบันการจัดทำข้อมูลทะเบียนสัตว์ตามกฎหมาย สามารถดำเนินการได้ภายใต้ ๒ มาตรการ คือ ภายใต้ข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙ และภายใต้ระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๗ โดยทั้งสองมาตรการนั้นแตกต่างตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ

โดยการขึ้นทะเบียนสัตว์ภายใต้ข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙ มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ โดยกำหนดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดดังกล่าว ปัจจุบันมีการออกข้อกำหนดดังกล่าวจำนวนประมาณ ๑๒๐ ฉบับ และมีข้อกำหนดของท้องถิ่นที่มีเนื้อหากำหนดการทำหรือจดทะเบียนสุนัข แมว หรือสัตว์อื่น ๆ

---

[๖๓]เอกสารงานสัตวแพทย์ เทศบาลนครรังสิต,"การเปรียบเทียบกฎหมาย ๓ ฉบับ", ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

จำนวน ๑๔ ฉบับ เนื่องจากเป็นการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นจึงมิได้มีการดำเนินการอย่างทั่วถึงเป็นรูปธรรมทั้งประเทศ และแม้ข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนก็อาจไม่มีการดำเนินการในทางปฏิบัติด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากรและงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

การออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙ ยังส่งผลถึงการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และการระบุเจ้าของสัตว์เมื่อมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับสัตว์ด้วย

๓.๑.๕. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ

- **ปัญหาการขาดความรู้และความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อการเลี้ยงสัตว์ของเจ้าของสัตว์และประชาชน**

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงสัตว์ได้ตามมาตรา ๒๙ โดยราชการส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดให้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทโดยเด็ดขาด หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด หรือเป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทต้องอยู่ภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันข้อกำหนดดังกล่าวได้มีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ แตกต่างกันตามสภาพปัญหาและลักษณะของแต่ละเขตท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การกำหนดชนิดสัตว์ที่ห้ามเลี้ยงหรือปล่อยภายในเขตท้องถิ่น[๖๔] การควบคุมจำนวนการเลี้ยงสุนัข[๖๕] การจดทะเบียนสุนัข[๖๖] การแจ้งเหตุเกี่ยวกับสุนัข[๖๗] การเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข[๖๘] การห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขในที่สาธารณะ[๖๙] เป็นต้น

แม้ว่าจะมีมาตรการทางกฎหมายควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ในระดับท้องถิ่น แต่เจ้าของสัตว์และประชาชนยังขาดความรับรู้ในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อการเลี้ยงสัตว์ จึงจำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าของสัตว์และประชาชน เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายได้อย่างถูกต้อง อันจะส่งผลให้มาตรการต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ในข้อกำหนดของท้องถิ่นบรรลุผลสมดังเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป

---

[๖๔] เทศบัญญัตินครรังสิต เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๖ ข้อ ๙

[๖๕] เทศบัญญัตินครรังสิต เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๖ ข้อ ๑๑

[๖๖] เทศบัญญัตินครรังสิต เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๖ ข้อ ๑๒

[๖๗] เทศบัญญัตินครรังสิต เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๖ ข้อ ๑๓

[๖๘] เทศบัญญัตินครรังสิต เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๖ ข้อ ๑๗

[๖๙] เทศบัญญัตินครรังสิต เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๖ ข้อ ๑๘

๓.๒ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

๓.๒.๑ เจตนารมณ์ของกฎหมายและบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ตราขึ้นโดยมีเหตุผลว่า โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อที่มีอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ และกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ มีสัตวแพทย์เพียงพอปฏิบัติหน้าที่อยู่ทั่วประเทศ กับสามารถผลิตวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์ได้เองในราคาถูก จึงเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมและเหมาะสมในการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

โดยในมาตรา ๔ ได้กำหนดบทนิยามของคำว่า "สัตว์ควบคุม" ให้หมายความว่า "สุนัขหรือสัตว์อื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง" โดยในปัจจุบันยังไม่มีการออกกฎกระทรวงกำหนดสัตว์อื่นเป็นสัตว์ควบคุมตามมาตรา ๔ ส่วนคำว่า "เจ้าของ" ตามมาตรา ๔ ให้หมายความว่ารวมถึงผู้ครอบครองด้วย

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินการกับสัตว์ควบคุมที่พบในที่สาธารณะ ได้แก่ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการจับและทำลายสัตว์ควบคุมตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๕ อำนาจหน้าที่ของสัตวแพทย์ในการควบคุมโรคตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๔ อำนาจของอธิบดีกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการออกประกาศตามมาตรา ๑๗ และที่สำคัญคือการกำหนดให้เจ้าของสัตว์ควบคุมมีหน้าที่ต้องจัดให้สัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีนโดยเจ้าของมีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๕ รวมถึงหน้าที่อื่น ๆ ของเจ้าของสัตว์รายละเอียดปรากฏดังต่อไปนี้

(๑) การจับและทำลายสัตว์ควบคุมไม่มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ที่พบในที่สาธารณะ (มาตรา ๙)

มาตรา ๙ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๙ ในที่สาธารณะ ถ้าปรากฏว่าสัตว์ควบคุม ใดไม่มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ หรือมีแต่เป็นเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ปลอม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น[๗๐] มีอำนาจจับสัตว์ควบคุมนั้นเพื่อกักขังถ้าไม่มีเจ้าของมาขอรับคืนภายในห้าวัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายสัตว์ควบคุมนั้นได้"

---

[๗๐] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ กำหนดให้

"...

"สัตวแพทย์" หมายความว่า สัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์หรือของราชการส่วนท้องถิน และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งมีวุฒิไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรวิชาสัตวแพทยศาสตร์ซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นสัตวแพทย์ซึ่งปฏิบัติการตรามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า สัตวแพทย์และผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าพนักงานท้องถิ่น" หมายถึง นายกเทศมนตรี (เขตเทศบาล) ผู้ว่าราชการจังหวัด (เขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (เขตกรุงเทพมหานคร) ปลัดเมืองพัทยา (เขตเมืองพัทยา) และหัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นที่กฎหมายกำหนด

..."

บทบัญญัติมาตรา ๙ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการจับสัตว์ควบคุมไม่มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ที่พบในที่สาธารณะเพื่อกักขังไว้ และถ้าไม่มีเจ้าของมารับคืนภายใน ๕ วันมีอำนาจทำลายสัตว์ควบคุมนั้น โดยการใช้อำนาจทำลายสัตว์ควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นการใช้อำนาจดุลพินิจโดยพิจารณาตามหลักวิชาการว่าสัตว์ควบคุมดังกล่าวมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าหรือไม่[๗๑]

สำหรับผู้ใช้เครื่องหมายประจำตัวสัตว์อันเป็นเท็จ หรือผู้ขัดขวาง หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๒๓

(๒) การทำลายสัตว์ควบคุมที่พบในที่สาธารณะและมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า (มาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๑๕ ในที่สาธารณะ ถ้าปรากฏว่าสัตว์ควบคุมใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายสัตว์ควบคุมนั้นได้"

บทบัญญัติมาตรา ๑๕ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการทำลายสัตว์ควบคุมที่พบในที่สาธารณะมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า โดยการดำเนินการตามเงื่อนไขในมาตรา ๑๕ นั้น พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำได้โดยไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๙ ก่อน

(๓) การเข้าไปสอบถามจำนวนและฉีดวัคซีนให้สัตว์ควบคุมที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน (มาตรา ๑๐ (๑) และ (๒)) หรือเมื่อได้รับแจ้ง (มาตรา ๑๔)

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้สัตว์แพทย์มีอำนาจเข้าไปสอบถามจำนวนและฉีดวัคซีนให้สัตว์ควบคุมที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน ตามมาตรา ๑๐ (๑) และ (๒) หรือกรณีเมื่อได้รับแจ้งตามมาตรา ๑๔ (๑)[๗๒] ในการนี้ เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า

---

[๗๑] เอกสารสรุปความคืบหน้าในการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ การประชุมครั้งที่ ๙ วันจันทร์ ที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญ หมายเลข ๑๐๔ ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๑ หน้า ๒

[๗๒] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๑) และ (๒) และมาตรา ๑๔ (๑)

"มาตรา ๑๐ เพื่อป้องกันการแพร่โรคพิษสุนัขบ้า ให้สัตวแพทย์มีอำนาจเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่เพื่อปฏิบัติการดังต่อไปนี้

(๑) สอบถามจำนวน เพศ พันธุ์ อายุ และสีของสัตว์ควบคุมจากเจ้าของสัตว์ควบคุม

(๒) ในกรณีที่พบว่าสัตว์ควบคุมใดยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนตามมาตรา ๕ ให้ฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุมนั้น ในการนี้ เจ้าของสัตว์ควบคุมนั้นต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า

...

การเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ ตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก"

"มาตรา ๑๔ เมื่อสัตวแพทย์ได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ควบคุมใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าในยานพาหนะ บ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ใด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจเรียกตรวจยานพาหนะหรือเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ที่มีสัตว์ควบคุมดังกล่าวและมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ควบคุมไม่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า แต่สัตวแพทย์เห็นว่าสัตว์ควบคุมดังกล่าวควรได้รับการฉีดวัคซีน ให้ฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุมนั้น ถ้าปรากฏว่าสัตว์ควบคุมนั้นได้รับการฉีดวัคซีนตามมาตรา ๕ แล้ว เจ้าของ

ทั้งนี้ กรณีสัตวแพทย์พบตรวจพบสัตว์ควบคุมที่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า สัตวแพทย์มีอำนาจทำลายสัตว์ควบคุมนั้นได้ตามมาตรา ๑๔ (๓)[๗๓]

(๔) การประกาศกำหนดเขตท้องที่เพื่อให้สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายทำการฉีดวัคซีนให้สัตว์ควบคุมได้โดยเจ้าของสัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม (มาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๑๗ เพื่อป้องกันการเกิดและการแพร่โรคพิษสุนัขบ้า ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศกำหนดเขตท้องที่

(๑) ให้เจ้าของสัตว์ควบคุมนำสัตว์ควบคุมไปรับการฉีดวัคซีนจากสัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ ตามวัน เวลา และสถานที่ที่สัตวแพทย์กำหนดโดยสัตวแพทย์ดังกล่าวจะได้ประกาศกำหนด วัน เวลา และสถานที่เพื่อการนั้น ปิดไว้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ณ สถานที่ที่จะทำการฉีดวัคซีน และสำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน สำนักงานเทศบาล สำนักงานสุขาภิบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา หรือที่ทำการขององค์การปกครองท้องถิ่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น แล้วแต่กรณี

(๒) ให้สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ ไปทำการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุม ณ สถานที่ของเจ้าของสัตว์ควบคุม

ในการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุมตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) เจ้าของสัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ประกาศของอธิบดีตามมาตรานี้ให้แจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแจ้งให้ราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการ แล้วแต่กรณี"

(๕) หน้าที่เจ้าของสัตว์ต้องจัดการให้สัตว์ควบคุมทุกตัวได้รับการฉีดวัคซีน (มาตรา ๕)

เจ้าของสัตว์ควบคุมมีหน้าที่ต้องจัดการให้สัตว์ควบคุมทุกตัวได้รับการฉีดวัคซีนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๕ เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องจัดการให้สัตว์ควบคุมทุกตัวได้รับการฉีดวัคซีนจากสัตวแพทย์ หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ตามกำหนดเวลาดังนี้

สัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมอีก แต่ถ้าปรากฏว่าสัตว์ควบคุมนั้นยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนตามมาตรา ๕ เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า

...

การเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก"

[๗๓] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

"มาตรา ๑๔ เมื่อสัตวแพทย์ได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ควบคุมใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าในยานพาหนะ บ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ใด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจเรียกตรวจยานพาหนะ

...

(๓) ในกรณีที่สัตว์ควบคุมใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า ให้สัตวแพทย์มีอำนาจทำลายสัตว์ควบคุมนั้นได้

การเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก"

(๑) ในกรณีของสุนัข ให้เจ้าของจัดการให้สุนัขได้รับการฉีดวัคซีนครั้งแรกเมื่อสุนัขนั้นมีอายุตั้งแต่สองเดือนขึ้นไปแต่ไม่เกินสี่เดือน และได้รับการฉีดวัคซีนครั้งต่อไปตามระยะเวลาที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีน

(๒) ในกรณีของสัตว์ควบคุมอื่น ให้เจ้าของจัดการให้สัตว์ควบคุมดังกล่าวได้รับการฉีดวัคซีนตามระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์เป็นผู้ฉีดวัคซีน เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเสียค่าธรรมเนียม ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง และในกรณีที่เจ้าของสัตว์ควบคุมแจ้งให้สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ไปทำการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุม ณ สถานที่ของเจ้าของสัตว์ควบคุม เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเสียค่าใช้จ่ายตามที่อธิบดีประกาศกำหนด"

กรณีเจ้าของสัตว์ควบคุมไม่จัดให้สัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า หากสัตวแพทย์พบหรือได้รับแจ้งว่าสัตว์ควบคุมใดไม่ได้รับการฉีดวัคซีนและได้ฉีดวัคซีนให้สัตว์ควบคุมนั้น เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า ตามมาตรา ๑๐ (๒) หรือมาตรา ๑๔ (๑) แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ หากเจ้าของสัตว์ควบคุมไม่จัดการให้สัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท ตามมาตรา ๒๑[๗๔]

(๖) หน้าที่เจ้าของสัตว์ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของสัตวแพทย์ที่เข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่เพื่อปฏิบัติการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า (มาตรา ๑๐ (๔) ประกอบมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔)

มาตรา ๑๐ (๔) บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๑๐ เพื่อป้องกันการแพร่โรคพิษสุนัขบ้า ให้สัตวแพทย์มีอำนาจเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ เพื่อปฏิบัติการดังต่อไปนี้

(๑) สอบถามจำนวน เพศ พันธุ์ อายุ และสีของสัตว์ควบคุมจากเจ้าของสัตว์ควบคุม

(๒) ในกรณีที่พบว่าสัตว์ควบคุมใดยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนตามมาตรา ๕ ให้ฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุมนั้น ในการนี้ เจ้าของสัตว์ควบคุมนั้นต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า

(๓) นำหัวสัตว์ควบคุมที่ตายหรือมีเหตุสงสัยว่าตายด้วยโรคพิษสุนัขบ้าไปรับการตรวจชันสูตร

(๔) สั่งให้เจ้าของสัตว์ควบคุมทำลายซากสัตว์ควบคุมที่ตายด้วยโรคพิษสุนัขบ้าด้วยวิธีฝังหรือวิธีอื่นใด

การเข้าไปในบ้าน โรงเรือน หรือสถานที่ ตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก"

การไม่อำนวยความสะดวกแก่สัตวแพทย์ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงาท้องถิ่น ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

---

[๗๔] พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๑

"มาตรา ๒๑ เจ้าของสัตว์ควบคุมผู้ใดไม่จัดการให้สัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีนตามมาตรา ๕ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ วรรคสอง มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท"

หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๒๓ เจ้าของสัตว์ควบคุมหรือเจ้าของสัตว์อื่นตามมาตรา ๑๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของสัตวแพทย์ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๒๔

(๗) หน้าที่เจ้าของสัตว์แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายใน ๒๔ ชั่วโมง ว่าสัตว์ควบคุมมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๑๑ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๑๑ เมื่อปรากฏว่าสัตว์ควบคุมใดมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า ให้เจ้าของสัตว์ควบคุมนั้นแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่พบว่าสัตว์ควบคุมนั้นมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า"

เจ้าของสัตว์ควบคุมหรือเจ้าของสัตว์อื่นตามมาตรา ๑๙ ผู้ใดไม่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๑๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๒๔

(๘) หน้าที่เจ้าของมอบเครื่องหมายประจำตัวสัตว์และใบรับรองการฉีดวัคซีนให้ผู้รับโอน เมื่อมีการโอนกรรมสิทธิ์สัตว์ควบคุมที่ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว (มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑)

มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๑๘ ในการโอนกรรมสิทธิ์สัตว์ควบคุมที่ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องมอบเครื่องหมายประจำตัวสัตว์และใบรับรองการฉีดวัคซีนตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ให้ผู้รับโอนด้วย

..."

เจ้าของสัตว์ควบคุมผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท ตามมาตรา ๒๑

(๙) หน้าที่เจ้าของในการไม่จำหน่าย จ่าย โอน สัตว์ควบคุมอยู่ในระหว่างการเฝ้าสังเกตอาการ (มาตรา ๑๘ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๕)

มาตรา ๑๘ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๑๘ ..... ฯลฯ .....

ถ้าเป็นสัตว์ควบคุมที่อยู่ในระหว่างการเฝ้าสังเกตอาการตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง ห้ามมิให้มีการจำหน่าย จ่าย โอน สัตว์ควบคุมนั้น"

เจ้าของสัตว์ควบคุมฝ่าฝืนมาตรา ๑๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๒๕

๓.๒.๒ สภาพการบังคับใช้กฎหมาย

(๑) ประเด็นการออกกฎกระทรวงกำหนดสัตว์อื่นที่เป็นสัตว์ควบคุม ตามมาตรา ๔

ตามที่มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้คำว่า "สัตว์ควบคุม" หมายความว่า "สุนัขหรือสัตว์อื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง" อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังมิได้มีกฎกระทรวงกำหนดสัตว์อื่นเป็นสัตว์ควบคุมตามความในมาตราดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจใช้บังคับพระราชบัญญัติฉบับนี้แก่สุนัขเท่านั้น โดยไม่รวมถึงแมว

หรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่น ๆ ซึ่งสามารถเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ด้วย แต่ยังไม่ได้มีกฎกระทรวงกำหนดให้เป็นสัตว์ควบคุมตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

(๒) ประเด็นค่าธรรมเนียมสำหรับสัตว์ควบคุมในกรณีของสุนัข

ความในมาตรา ๕ วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้ ในกรณีที่สัตวแพทย์หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์เป็นผู้ฉีดวัคซีน เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงนั้น ค่าธรรมเนียมปัจจุบันตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับสัตว์ควบคุมในกรณีของสุนัขไว้ว่า การฉีดวัคซีน ตัวละ ๑๗ บาท เครื่องหมายประจำตัวสัตว์ตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ อันละ ๒ บาท และใบรับรองการฉีดวัคซีนตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ฉบับละ ๑ บาท

๓.๒.๓ ปัญหาข้อกฎหมาย

(๑) ประเด็นเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มีเหตุผลในการประกาศใช้ คือ โดยที่โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อที่มีอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ และบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๔๙๘ ยังไม่เหมาะสมที่จะควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลดี นอกจากนั้น กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ มีสัตวแพทย์เพียงพอปฏิบัติหน้าที่อยู่ทั่วประเทศ กับสามารถผลิตวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์ได้เอง ในราคาถูก จึงเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมและเหมาะสมในการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ให้มีบทบัญญัติที่เหมาะสมยิ่งขึ้น และกำหนดให้กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงมีเนื้อหากำหนดอำนาจหน้าที่แก่กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และกำหนดหน้าที่แก่เจ้าของสัตว์ควบคุมให้ต้องจัดให้สัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีน รวมถึงหน้าที่ในการแจ้งเหตุต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น และหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของสัตวแพทย์

แต่อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจควบคุมและป้องกัน ตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๕ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๓๐ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย

(๒) ปัญหาการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุมโดยที่เจ้าของสัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมภายใต้ประกาศกำหนดเขตท้องที่ของอธิบดี (มาตรา ๑๗)

ปัจจุบันการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์ควบคุมโดยที่เจ้าของสัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมนั้น ต้องดำเนินการภายใต้ประกาศกำหนดเขตท้องที่ของอธิบดีตามมาตรา ๑๗ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องขอรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าจากสำนักงานปศุสัตว์ในเขตพื้นที่ นอกจากนี้ การจัดให้มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ายังไม่ครอบคลุมถึงสุนัขจรจัดหรือสุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ หรือสัตว์อื่น เช่น แมว เป็นต้น ซึ่งยังมิได้ถูกกำหนดให้เป็นสัตว์ควบคุมตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

(๓) ปัญหาการออกกฎหมายลำดับรอง

กฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ แต่ยังมิได้มีการบัญญัติเป็นกฎหมาย คือ กฎกระทรวงกำหนดสัตว์อื่นเป็นสัตว์ควบคุม ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔

๓.๒.๔ ปัญหาการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) ปัญหาสัตวแพทย์ในสังกัดองค์กปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่ากรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขาดแคลนสัตวแพทย์ซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเทียบวุฒิการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดสอบเพื่อบรรจุสัตวแพทย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมด้านงบประมาณ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้กำหนดกลไกให้ผู้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์เป็นผู้ฉีดวัคซีนแก่สัตว์ที่สงสัยว่าโดนสุนัขบ้ากัดได้[๗๕]

(๒) ปัญหาความชอบด้วยกฎหมายในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อสัตว์ควบคุมที่มีเจ้าของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะ ได้แก่ "การป้องกันและระงับโรคติดต่อ" ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๐ (๔) มาตรา ๕๓ (๑) และมาตรา ๕๖ (๑) และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๗ (๓) แม้มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว แต่ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีอุปสรรคในการดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่สุนัขภายใต้ข้อจำกัดตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้แก่ ข้อจำกัดในการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่สัตว์ควบคุมที่มีเจ้าของโดยเก็บค่าธรรมเนียมหรือไม่เก็บค่าธรรมเนียม แล้วแต่กรณี

๓.๒.๕ ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ

- ปัญหาการขาดความรู้และความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อการเลี้ยงสัตว์ของเจ้าของสัตว์และประชาชน

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดให้เจ้าของสัตว์ควบคุม (สุนัข) มีหน้าที่ต้องจัดให้สัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามมาตรา ๕ ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญที่เจ้าของสัตว์ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวหากสัตวแพทย์ตรวจพบ เจ้าของสัตว์จะต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มเป็นสองเท่าตามมาตรา ๑๐ (๒) และมีระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท ตามมาตรา ๒๑ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของสัตว์และประชาชนได้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมาย รวมทั้งต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เจ้าของสัตว์และประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด อันเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า

---

[๗๕]งานสัตวแพทย์ เทศบาลนครรังสิต "ประเด็นหัวข้อสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ"", ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙

๓.๓ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

๓.๓.๑ เจตนารมณ์ของกฎหมายและบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มีเจตนารมณ์ในการประกาศใช้ คือ เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสมจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้

พระราชบัญญัติการป้องกันและทารุณกรรมสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตราขึ้นโดยมีการศึกษามาตรการการป้องกันและทารุณกรรมสัตว์โดยเปรียบจากกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส[๗๖] สหราชอาณาจักร[๗๗] ประเทศเยอรมัน[๗๘] ประเทศอินเดีย[๗๙] และอนุสัญญาและกฎระเบียบของสหภาพยุโรป[๘๐] นอกจากนี้ยังได้พิจารณารูปแบบการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสัตว์จากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ (Déclaration universelle des droits de l'animal)[๘๑] อีกด้วย[๘๒]

---

[๗๖] ๑. Code pénal (ประมวลกฎหมายอาญา) Article 521-1, Article 521-2, Article R653-1, Article R654-1, Article R655-1

๒. Code rural (กฎหมายชนบท) Article L214-1, Article L214-3, Article L214-4

๓. Charte nationale portant sur l' éxpérimentation animale (กฎบัตรแห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมในการทดลองในสัตว์)

[๗๗] Animal Welfare Act 2006

[๗๘] Animal Welfare Act 1998

[๗๙] ๑. Constitution of India Article 51A (g)

๒. ประมวลกฎหมายอาญา

๓. The Prevention of Cruelty to Animals Act 1960

๔. The Wildlife Protection Act 1972

[๘๐] ๑. European Convention on the protection of animals at the time of slaughter

๒. Convention européenne sur la protection des animaux en transport international

๓. Convention européenne pour la protection des animaux de compagnie

๔. Convention on the conservation of European wildlife and natural habitats (Bern Convention)

๕. Convention européenne sur la protection des animaux vertébrés utilisés à des fins expérimentales ou à d'autres fins scientifiques

๖. European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes

๗. Directive 2010/63/EU of the European Parliament and of the Council of 22 September 2010 on the protection of animals used for scientific purposes

[๘๑] Déclaration universelle des droits de l'animal Article 2-7

[๘๒] รายละเอียดเพิ่มเติมโปรดดู กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมทั้งสรุปสาระสำคัญ ประวัติ ความเป็นมา กระบวนการ และขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวของสภานิติ

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๓ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า "สัตว์" ให้หมายความว่า "สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดงหรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด" ซึ่งเป็นการกำหนดบทนิยามโดยคำนึงถึงสภาพการใช้งาน และนอกจากนี้ คำว่า "สัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติ" ซึ่งกำหนดให้มีการประกาศเป็นกฎกระทรวง อาจเกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์กับการนิยามคำว่า "สุนัขชุมชน" อันเป็นข้อเสนอหนึ่งของแนวทางการจัดระเบียบสุนัขจรจัด

คำว่า "เจ้าของสัตว์" ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้หมายความว่า "เจ้าของกรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้ดูแลด้วย"

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มีดังต่อไปนี้

(๑) การห้ามปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันควร (มาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๓ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้น จากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน"

หากเจ้าของสัตว์ฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๓๒

(๒) การดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์เมื่อพบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๒๖)

มาตรา ๒๖ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๒๖ ในกรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม"

พนักงานเจ้าหน้าที่จึงมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๖ ในการดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม ในการนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ หมายถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บัญญัติแห่งชาติ (ก.ป. ๑๗๔/๒๕๕๘), (กรุงเทพฯ : กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, ๒๕๕๘), หน้า ๒๒-๓๓.

(๓) การจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยเจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๒ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๒๒ เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์"

และมาตรา ๒๔ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๒๔ การขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพ และอายุของสัตว์"

บทบัญญัติมาตรา ๒๒ กำหนดให้เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม ส่วนบทบัญญัติมาตรา ๒๔ กำหนดให้เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ขณะนำสัตว์ไปใช้งาน ในการนี้ เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๓๒

(๔) การขึ้นทะเบียนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ (มาตรา ๑๑) หรือสถานสงเคราะห์ (มาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๑ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๑๑ คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์และไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด"

คณะบุคคลหรือนิติบุคคลมีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามมาตรา ๑๑ และองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในการดำเนินกิจกรรม เช่น การจัดเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่[๘๓] ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์[๘๔] และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์[๘๕] เป็นต้น ทั้งนี้ นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งระงับการดำเนินกิจกรรมหรือเพิกถอนการขึ้นทะเบียนขององค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ตามมาตรา ๑๓[๘๖]

---

[๘๓] พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๑๒ (๑)

[๘๔] พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๑๒ (๓)

[๘๕] พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๑๒ (๔)

[๘๖] พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๑๓

และมาตรา ๑๔ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๑๔ เพื่อสนับสนุนการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด"

ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ตามมาตรา ๑๔ โดยผู้จัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนอาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ การควบคุมปริมาณสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ภายในสถานสงเคราะห์สัตว์ และการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามมาตรา ๑๕

ทั้งนี้ กรณีสถานสงเคราะห์สัตว์ดำเนินกิจกรรมหรือกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๖ นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้สถานสงเคราะห์สัตว์ปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม หากสถานสงเคราะห์สัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของสถานสงเคราะห์นั้นได้ ตามมาตรา ๑๖[๘๗]

๓.๓.๒ สภาพการบังคับใช้กฎหมาย

(๑) การดำเนินการของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการขับเคลื่อนการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

(๑.๑) การออกประกาศตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

ตามที่พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการออกประกาศทั้งสิ้นจำนวน ๙ ฉบับ ปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการออกประกาศแล้วจำนวน ๕ ฉบับ ได้แก่

"มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ปรากฏว่าองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ใดดำเนินกิจกรรมโดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือดำเนินการในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันหรือกระทำการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของของประชาชน ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้ระงับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว หากองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนขององค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้นได้"

[๘๗] พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๑๖

"มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๔ ดำเนินกิจกรรมในลักษณะทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์หรือไม่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้สถานสงเคราะห์สัตว์ปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม หากสถานสงเคราะห์สัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของสถานสงเคราะห์สัตว์นั้นได้"

๑) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ (ออกตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๕)

๒) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ (ออกตามความในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง)

๓) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ (ออกตามความในมาตรา ๔ วรรคแรก และมาตรา ๒๙)

๔) ประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์และสถานสงเคราะห์สัตว์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ (ออกตามความในมาตรา ๑๑ วรรคสอง และ ๑๔ วรรคสอง)

๕) ประกาศกรมปศุสัตว์เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียน ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ (ออกตามความในมาตรา ๓)

ร่างประกาศกระทรวงที่อยู่ระหว่างเร่งดำเนินการ ได้แก่

๑) ร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....

๒) ร่างประกาศกระทรวงเกษตรละสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง พ.ศ. ....

๓) ร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดสัตว์ที่อาศัยในธรรมชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

๔) ร่างประกาศคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอุทธรณ์และในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ....

ทั้งนี้ ตามความในมาตรา ๒๑ (๑๑) ได้กำหนดให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการออกประกาศกำหนดการกระทำอื่นใดไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา ๒๐ ด้วย

(๑.๒) ได้มีการประชุมคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

(๑.๓) ประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์และสถานสงเคราะห์สัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยปัจจุบันมีองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์และสถานสงเคราะห์สัตว์ดำเนินการขึ้นทะเบียน ได้แก่ องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์จำนวน ๕ แห่ง และสถานสงเคราะห์สัตว์จำนวน ๒ แห่ง

(๑.๔) การดำเนินคดีตามกฎหมายซึ่งได้มีการดำเนินการตามกฎหมายแล้วหลายคดี เช่น คดีทำร้ายสุนัขบริเวณใบหน้าที่จังหวัดหนองคาย คดีฆ่าสุนัขเพื่อการค้าที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น โดยคดีถึงที่สุดแล้ว

(๒) ปัจจัยในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ชี้แจงว่าต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน ได้แก่

(๒.๑) การทำความเข้าใจเนื้อหาบทบัญญัติกฎหมายและแนวทางการใช้ดุลพินิจในการพิจารณา

(๒.๒) การให้ความสำคัญกับสัตว์จากประชาชนทั่วไป

(๒.๓) การได้มาซึ่งพยานหลักฐานจากการกระทำความผิด

(๒.๔) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวและเร่งสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงาน[๘๘]

(๓) การดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

ตามที่บทบัญญัติมาตรา ๘ (๔) ได้กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ มีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ คณะกรรมการจะต้องเร่งดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ให้เสร็จ เพื่อจะได้มีกลไกในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการ โดยเฉพาะการบังคับใช้บทบัญญัติมาตรา ๒๓ ที่กำหนดห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งมีบทกำหนดโทษในมาตรา ๓๒ ให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท และพนักงานเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่ตามมาตรา ๒๖ ในการดำเนินการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสมเมื่อพบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ

๓.๓.๓ ปัญหาข้อกฎหมาย

(๑) ประเด็นความรับผิดของพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือสัตวแพทย์เมื่อใช้อำนาจทำลายหรือจัดการสัตว์ตามกฎหมาย และข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

ในประเด็นการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือสัตวแพทย์ในการทำลายสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ว่าขัดหรือแย้งกันเองหรือไม่ และขัดกับพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ หรือไม่ อย่างไร คณะอนุกรรมาธิการได้พิจารณาประกอบคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้แทนกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการประชุมครั้งที่ ๙ วันจันทร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙ แล้ว สรุปผลได้ว่า[๘๙]

---

[๘๘] เอกสารประกอบคำชี้แจงของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

[๘๙] เอกสารสรุปผลความคืบหน้าการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ การประชุมครั้งที่ ๙ วันจันทร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ ๑๐๔ ชั้น ๑ อาคาร รัฐสภา ๒

การใช้อำนาจทำลายสัตว์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือสัตวแพทย์ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ นั้น เป็นการใช้อำนาจภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายและตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติแต่ละฉบับ ไม่เป็นการขัดหรือแย้งกันเอง

การใช้อำนาจทำลายสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นกรณีตามบทยกเว้นในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๑ (๓) "การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายโรคระบาดสัตว์" ส่วนการใช้อำนาจทำลายสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกรณีตามบทยกเว้นในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๑ (๑๐) "การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ" ซึ่งทั้งสองกรณีไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ในการใช้อำนาจทำลายหรือจัดการสัตว์แก่สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะสามารถพิจารณาอย่างเป็นระบบได้ว่า

สำหรับสุนัขซึ่งเป็นสัตว์ควบคุมตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ หากพบในที่สาธารณะ และไม่มีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์หรือมีแต่เป็นเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ปลอมในที่สาธารณะ พนักงานเจ้าหน้าที่ (กรมปศุสัตว์) หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจจับสัตว์ควบคุมเพื่อกักขังไว้ ถ้าไม่มีเจ้าของมาขอรับคืนภายใน ๕ วัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายสัตว์ควบคุมนั้นได้ ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙ และ มาตรา ๑๕ เป็นการใช้อำนาจดุลพินิจโดยพิจารณาตามหลักวิชาการว่าสัตว์ควบคุมดังกล่าวมีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าหรือไม่

กรณีสัตว์ควบคุมดังกล่าวไม่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า "พนักงานเจ้าหน้าที่" (กรมปศุสัตว์) มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ที่ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๖ หรือ "เจ้าพนักงานท้องถิ่น" อาจกักสัตว์นั้นต่อตามกำหนดเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน[๙๐] ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๐ หากสัตว์ดังกล่าวเป็น "โรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน" เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายสัตว์ดังกล่าวหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้ตาม มาตรา ๓๐ วรรคสาม หากสัตว์นั้นไม่เป็นโรคติดต่อและได้กักสัตว์ไว้พ้นกำหนด "เวลาอย่างน้อยสามสิบวัน" สัตว์นั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

สำหรับสัตว์โดยทั่วไปที่พบถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ นอกจากเป็นกรณีอำนาจหน้าที่ของ "พนักงานเจ้าหน้าที่" (กรมปศุสัตว์) ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๖ ในการดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสมแล้ว หากเป็นสัตว์ที่เป็นโรคระบาด มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือเป็นพาหะของโรคระบาด

---

[๙๐] กรณีเป็นเขตท้องถิ่นที่มีการประกาศข้อกำหนดท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙

สัตวแพทย์มีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของสัตว์ทำลายสัตว์ได้ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๓ (๔)

(๒) ปัญหาการจัดระเบียบผู้สงเคราะห์สัตว์ประเภทต่าง ๆ ในสังคม

การสงเคราะห์สัตว์โดยหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน หรือประชาชนบางรูปแบบยังขาดมาตรการทางกฎหมายกฎหมายรองรับ หรือขาดมาตรการควบคุมให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขอนามัย ไม่เป็นแหล่งแพร่ระบาดของโรค รวมถึงไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น ได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

(๒.๑) ศูนย์พักพิงสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นการดำเนินการอันเป็นผลสืบเนื่องจากความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ในการดูแลสัตว์ซึ่งตกเป็นทรัพย์สินของราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ไม่มีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการจัดให้มีศูนย์พักพิงสัตว์อย่างชัดเจน

(๒.๒) การสงเคราะห์สัตว์โดยภาคเอกชนซึ่งยังไม่ขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๑๔

(๓) ปัญหาการออกกฎหมายลำดับรอง

กฎหมายลำดับรองหลายฉบับตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ แต่ยังมิได้มีการบัญญัติเป็นกฎหมาย คือ ประกาศตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๓ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑ (๑๑) มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔

๓.๓.๔ ปัญหาการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) ปัญหาจำนวนและความพร้อมของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย

การปฏิบัติหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ในปัจจุบัน ยังมีความจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดสวัสดิภาพสัตว์และส่วนงานที่มีภารกิจเฉพาะในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

(๒) ประเด็นการออกประกาศแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมตามมาตรา ๓ และมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๓ ได้แต่งตั้งให้อธิบดีกรมปศุสัตว์ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ และผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน สังกัดกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ สถาบันสุขภาพแห่งชาติ สำนักกฎหมาย สำนักพัฒนาอาหารสัตว์ กองสารวัตรและกักกัน กองควบคุมอาหารและยาสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์พื้นที่กรุงเทพมหานคร สำนักงานปศุสัตว์เขต สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ เพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพควรพิจารณาให้มีการแต่งตั้ง

เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าพนักงานท้องถิ่น และองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

แต่อย่างไรก็ตาม จะต้องพิจารณาประเด็นความซ้ำซ้อนในการเบิกจ่ายงบประมาณในภารกิจดังกล่าวของหน่วยงานด้วย

(๓) แนวทางการบังคับใช้กฎหมายภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เนื่องจากกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงจำเป็นต้องส่งเสริมระบบเครือข่ายจากภาคประชาชน รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนสถานที่รับเลี้ยงสัตว์จรจัด ดูแลระบบการจัดการ รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เลี้ยงสัตว์เพื่อลดการทอดทิ้งสัตว์[๙๑]

๓.๓.๕. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ

- **ปัญหาการขาดความรู้และความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อการเลี้ยงสัตว์ของเจ้าของสัตว์และประชาชน**

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบแก่เจ้าของสัตว์และประชาชน โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ได้แก่ สิทธิในการขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามมาตรา ๑๑ สิทธิในการขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ตามมาตรา ๑๔ และการห้ามมิให้เจ้าของปล่อยสัตว์ ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๒๔

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย คือเจ้าของสัตว์และประชาชนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิและหน้าที่ของตนตามกฎหมาย ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามบัญญัติดังกล่าวอย่างเคร่งครัด โดยปัจจุบันปรากฏว่าเจ้าของสัตว์และประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติต่าง ๆ ในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว นำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์ในวงกว้าง และในบางกรณีนำไปสู่การสร้างความขัดแย้งในสังคม หน่วยงานที่รับผิดชอบจึงมีความจำเป็นจะต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกเพื่อให้เจ้าของสัตว์และประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย รวมทั้งความเข้าใจในบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อนำไปสู่การให้ความร่วมมือ การใช้สิทธิและการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นรูปธรรม

---

[๙๑] เอกสารประกอบคำชี้แจงของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙

๓.๔ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๔.๑ เจตนารมณ์ของกฎหมายและบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติขึ้นเพื่อแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน เพื่อให้บทบัญญัติบางประการให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้การป้องกันและควบคุมโรคระบาดที่เกิดกับสัตว์ และการทำงานของสัตวแพทย์ สารวัตร และพนักงานเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งมีการปรับปรุงบทกำหนดโทษและอัตราค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมยิ่งขึ้นด้วย

มาตรา ๔ กำหนดให้ "สัตว์" หมายความว่า

"(๑) ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า สุนัข แมว กระต่าย ลิง ชะนี และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์และเอ็มบริโอของสัตว์เหล่านี้ด้วย

(๒) สัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์และไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย

(๓) สัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ เอ็มบริโอ และไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ของสัตว์ชนิดนั้นด้วย"

"เจ้าของ" หมายความว่า "เจ้าของกรรมสิทธิ์และผู้ครอบครอง ในกรณีของสัตว์หากไม่ปรากฏเจ้าของหรือไม่สามารถหาเจ้าของได้ ให้หมายความรวมถึงผู้เลี้ยง ผู้ให้ที่อยู่อาศัยและผู้ควบคุมสัตว์ด้วย"

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีดังต่อไปนี้

(๑) การป้องกันและควบคุมโรคระบาดสัตว์ (มาตรา ๑๒ - มาตรา ๑๕ และมาตรา ๔๐ (๓))

บทบัญญัติซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาดสัตว์ ได้แก่มาตรา ๑๒ ถึงมาตรา ๑๕ และมาตรา ๔๐ (๓) โดยสามารถจำแนกออกเป็น ๓ กรณี ได้แก่ กรณีสัตว์มีเจ้าของ กรณีสัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของในที่ดินของเอกชน และกรณีสัตว์ป่วยหรือตายในที่ดินสาธารณะหรือในที่ดินไม่ปรากฏเจ้าของ รายละเอียดปรากฏดังต่อไปนี้

(๑.๑) กรณีสัตว์มีเจ้าของตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๔๐ (๓)

ก. พนักงานเจ้าหน้าที่หรือสารวัตร มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์จัดการตามมาตรา ๑๒ (๑) และ (๓)[๙๒]

---

[๙๒] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๒ (๑) และ (๓) บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๑๒ เมื่อได้มีการแจ้งตามมาตรา ๑๑ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือสารวัตรมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์จัดการ ดังต่อไปนี้

(๑) กักขังแยกหรือย้ายสัตว์ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขตตามวิธีการที่กำหนด

...

(๓) กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยหรือตายไว้ภายในเขตตามวิธีการที่กำหนด"

ข. สัตวแพทย์ มีอำนาจตรวจสัตว์และออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์จัดการตามมาตรา ๑๓ (๑) (๓) และ (๔) และมาตรา ๔๐ (๓)[๙๓]

ตามมาตรา ๔๐ (๓) กำหนดให้ สัตวแพทย์มีอำนาจเข้าไปในอาคารหรือสถานที่อื่นใด เพื่อตรวจโรค เก็บตัวอย่างป้องกันโรคระบาด หรือทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ และสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของอาคารหรือสถานที่ทำลายพาหะของโรคระบาด

หากเจ้าของยานพาหนะ อาคารหรือสถานที่ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของสัตวแพทย์ตามมาตรา ๔๐ (๓) ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๗๔

(๑.๒) กรณีสัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของในที่ดินของเอกชนตามมาตรา ๑๔

กรณีสัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของป่วยหรือตายในที่ดินของบุคคลใด โดยรู้ว่าเป็นโรคระบาดหรือโดยไม่รู้สาเหตุ ให้เจ้าของที่ดินนั้นมีหน้าที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร

---

[๙๓] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๓ (๑) (๓) และ (๔) และมาตรา ๔๐ (๓) บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๑๓ เมื่อได้มีการแจ้งตามมาตรา ๑๑ หรือตรวจพบ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด นอกจากสัตวแพทย์มีอำนาจตามมาตรา ๔๐ แล้ว ให้มีอำนาจตรวจสัตว์หรือซากสัตว์ รวมทั้งออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์จัดการ ดังต่อไปนี้

(๑) กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขตตามวิธีการที่กำหนด หรือให้ได้รับการรักษาตามที่เห็นสมควร

...

(๓) กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยหรือตายไว้ภายในเขตตามวิธีการที่กำหนด หรือให้ได้รับการป้องกันโรคระบาดตามที่เห็นสมควร

(๔) ทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดตามหลักเกณฑ์และวิธีการทิอธิบดีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้ชดใช้ราคาแก่เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์ไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของราคาสัตว์หรือซากสัตว์ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาดตามหลักเกณฑ์และวิธีการทีกำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่กรณีที่เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์ได้จงใจกระทำความผิดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

..."

การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของสัตวแพทย์ตามมาตรา ๑๓
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๖๐

"มาตรา ๔๐ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด เมื่อปรากฏว่ามีหรือสงสัยว่ามีเชื้อโรคระบาดหรือพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

...

(๓) เรียกตรวจยานพาหนะ หรือเข้าไปในอาคาร หรือสถานทีอื่นใดเพื่อตรวจโรค

เก็บตัวอย่างป้องกันโรคระบาด หรือทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ในการนี้ ให้สัตวแพทย์มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของยานพาหนะ อาคาร หรือสถานที่อื่นใด ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคระบาดหรือพาหะของโรคระบาดในที่ที่มีเชื้อโรคระบาดหรือสงสัยว่ามีเชื้อโรคระบาด ตามวิธีการที่กำหนด ทั้งนี้ การเข้าไปในอาคารหรือสถานทีดังกล่าว ให้กระทำได้ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก หรือในเวลาทำการของอาคารหรือสถานที่นั้น และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จะดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จก็ได้

...

การดำเนินการของสัตวแพทย์ตามวรรคหนึง ให้ผู้ทีเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร
ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สัตวแพทย์เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา"

หรือสัตวแพทย์ภายในเวลา ๑๒ ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ทราบ ตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง[๙๔] ว่าสัตว์ป่วยหรือตาย และให้นำความในมาตรา ๑๑ วรรคสอง มาใช้บังคับกับเจ้าของที่ดินด้วยโดยอนุโลม

เจ้าของที่ดินที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาทตามมาตรา ๖๓ ส่วนการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๖๐

(๑.๓) กรณีสัตว์ป่วยหรือตายในที่ดินสาธารณะ หรือในที่ดินไม่ปรากฏเจ้าของ ตามมาตรา ๑๕ และอำนาจสัตวแพทย์ในการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดเป็นพาหะของโรคระบาด ตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม[๙๕]

กรณีที่สัตว์เป็นโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาด บทบัญญัติมาตรา ๑๕ กำหนดให้สัตวแพทย์มีอำนาจทำลายสัตว์หรือซากสัตว์นั้นและสัตว์หรือซากสัตว์อื่นที่เป็นพาหะของโรคระบาด หรือจัดการโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร และการฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๖๐

(๒) อำนาจอธิบดีควบคุมโรคระบาดสัตว์ (มาตรา ๓๓)

อธิบดีมีอำนาจออกประกาศชะลอ (ครั้งละไม่เกิน ๙๐ วัน) หรือห้ามการนำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์จากท้องที่ภายนอกราชอาณาจักรที่มีหรือสงสัยว่ามีโรคระบาด ตามมาตรา ๓๓[๙๖]

การฝ่าฝืนประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๗๐

---

[๙๔] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๑๔ เมื่อมีสัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของป่วยหรือตายในที่ดินของบุคคลใดโดยรู้ว่าเป็นโรคระบาดหรือโดยไม่รู้สาเหตุ ให้เจ้าของที่ดินนั้นมีหน้าที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ภายในเวลาสิบสองชั่วโมงนับแต่เวลาที่ทราบว่าสัตว์ป่วยหรือตาย และให้นำความในมาตรา ๑๑ วรรคสองมาใช้บังคับกับเจ้าของที่ดินด้วยโดยอนุโลม

..."

[๙๕] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๕ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๑๕ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ได้รับแจ้งหรือตรวจพบว่ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยรู้ว่าเป็นโรคระบาดหรือโดยไม่รู้สาเหตุในที่สาธารณะหรือในที่ดินที่ไม่ปรากฏเจ้าของ พนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์มีอำนาจกักสัตว์ที่ป่วยหรือตายนั้นไว้ตามที่เห็นสมควรภายในบริเวณนั้น

ห้ามมิให้บุคคลใดเคลื่อนย้าย ชำแหละ หรือกระทำการอื่นใดแก่สัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่งจนกว่าสัตวแพทย์ได้ตรวจพิสูจน์แล้วว่าสัตว์นั้นมิได้ป่วยหรือตายโดยโรคระบาดหรือสัตวแพทย์สั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่งเป็นโรคระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดให้สัตวแพทย์ทำลายสัตว์หรือซากสัตว์นั้น และสัตว์หรือซากสัตว์อื่นที่เป็นพาหะของโรคระบาด หรือจัดการโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควรเพื่อป้องกันมิให้โรคระบาดแพร่กระจายต่อไป

เมื่อปรากฏเจ้าของสัตว์ในภายหลัง ให้กรมปศุสัตว์มีสิทธิเรียกร้องค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเท่าที่จ่ายจริงจากเจ้าของสัตว์ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด"

[๙๖] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๓ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๓๓ เมื่อปรากฏว่าท้องที่ใดภายนอกราชอาณาจักรมีหรือสงสัยว่ามีโรคระบาด ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศเพื่อชะลอการนำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์จากท้องที่นั้นได้ครั้งละไม่เกินเก้าสิบวัน หากรัฐมนตรีเห็นสมควรอาจประกาศกำหนดห้ามการนำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์จากท้องที่นั้นได้"

(๓) การอนุญาตการนำสัตว์ไปท้องที่อื่น (มาตรา ๓๔[๙๗])

การนำสัตว์หรือซากสัตว์ตามมาตรา ๓๔ (๑) ถึง (๔) ไปยังท้องที่จังหวัดอื่น บทบัญญัติมาตรา ๓๔ กำหนดให้ต้องทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์และต้องได้รับใบอนุญาตจากสัตวแพทย์ประจำท้องที่ต้นทาง ทุกครั้งเว้นสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวถูกประกาศห้ามเคลื่อนย้าย ดังนี้

(๓.๑) เข้าในหรือผ่านเขตที่ได้รับการประกาศเป็นเขตควบคุมโรคระบาด เขตปลอดโรคระบาด หรือเขตกันชนโรคตามมาตรา ๑๗ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือสัตวแพทย์ซึ่งอธิบดีมอบหมายทุกครั้งที่มีการเคลื่อนย้ายตามมาตรา ๑๘ หรือ

(๓.๒) เข้า ออก ผ่าน หรือภายในเขตโรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา ๒๐ หรือเขตโรคระบาดหรือเขตเฝ้าระวังโรคระบาดตามมาตรา ๒๑ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบประจำเขตนั้นทุกครั้งที่มีการเคลื่อนย้ายตามมาตรา ๒๒

การฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง หรือการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สัตวแพทย์กำหนดในใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง

(๔) การยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากสัตว์ (มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓)

อำนาจสารวัตรยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากสัตว์ที่นำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักร เมื่อสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด ตามมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓[๙๘]

---

[๙๗] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๓๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๒ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ผู้ใดนำสัตว์หรือซากสัตว์ดังต่อไปนี้ไปยังท้องที่จังหวัดอื่นต้องทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์และให้นำความในมาตรา ๙ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม และต้องได้รับใบอนุญาตจากสัตวแพทย์ประจำท้องที่ต้นทางทุกครั้ง

(๑) ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า หรือน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของสัตว์ดังกล่าว

(๒) นก ไก่ เป็ด ห่าน หรือน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์

(๓) ซากสัตว์ของสัตว์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) สัตว์หรือซากสัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต การตรวจโรคและทำลายเชื้อโรคจากสัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

การออกใบอนุญาตตามวรรคสอง สัตวแพทย์จะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับยานพาหนะและการใช้เส้นทาง หรือเงื่อนไขอื่นตามที่จำเป็นไว้ในใบอนุญาตก็ได้"

[๙๘] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๔๒ ให้สารวัตรมีอำนาจยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากสัตว์ที่นำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักร เมื่อสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด

ในกรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่งเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์ทำลายสัตว์หรือซากสัตว์นั้น หรือจัดการโดยวิธีอื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่งได้นำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๑ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๓ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

หากเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาดให้สัตวแพทย์มีอำนาจ ดังนี้

(๔.๑) ทำลายสัตว์หรือซากสัตว์นั้นหรือจัดการโดยวิธีอื่นตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง

(๔.๒) สั่งให้เจ้าของ ผู้นำเข้า หรือนำผ่านส่งกลับสัตว์หรือซากสัตว์ที่นำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา ๔๒ วรรคสาม (๑)) (หากไม่ปรากฏบุคคลดังกล่าวภายใน ๔๕ วัน (มาตรา ๔๓ (๑)) หรือบุคคลดังกล่าวไม่ส่งกลับหรือไม่สามารถส่งกลับยังประเทศต้นทางใน ๔๕ วัน (มาตรา ๔๓ (๒)) ให้สัตว์หรือซากสัตว์ตกเป็นของกรมปศุสัตว์ (มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง)) หรือให้สัตวแพทย์ทำลายสัตว์หรือซากสัตว์นั้น หรือจัดการโดยวิธีอื่น (มาตรา ๔๒ วรรคสาม (๒))

(๕) การปฏิบัติตามระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด (มาตรา ๗) และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ (มาตรา ๘)

มาตรา ๗ และมาตรา ๘ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๗ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ให้เจ้าของสัตว์ ดังต่อไปนี้ปฏิบัติตามระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด

(๑) ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า

(๒) สุนัข แมว

(๓) นก ไก่ เป็ด ห่าน

(๔) สัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในกฎกระทรวงดังกล่าวให้คำนึงถึงความเหมาะสมเกี่ยวกับสภาพของสัตว์และวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์แต่ละชนิด"

---

(๑) กรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวมิได้เป็นโรคระบาดหรือมิได้เป็นพาหะของโรคระบาด ให้สารวัตรมีอำนาจสั่งให้เจ้าของ ผู้นำเข้าหรือนำผ่าน ส่งกลับสัตว์หรือซากสัตว์นั้นไปยังประเทศต้นทาง ทั้งนี้ การดำเนินการส่งกลับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๒) กรณีที่วิธีการตรวจพิสูจน์ไม่อาจกระทำได้โดยง่าย หรือไม่คุ้มค่าในอันที่จะพิสูจน์ว่าสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์ทำลายสัตว์หรือซากสัตว์นั้น หรือจัดการโดยวิธีอื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการยึด อายัด หรือทำลาย ให้เจ้าของ ผู้นำเข้าหรือนำผ่านสัตว์หรือซากสัตว์เป็นผู้รับผิดชอบ"

"มาตรา ๔๓ สัตว์หรือซากสัตว์ตามมาตรา ๔๒ วรรคสาม (๑) ให้ตกเป็นของกรมปศุสัตว์ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ปรากฏเจ้าของ ผู้นำเข้าหรือนำผ่าน หรือไม่มีผู้มาแสดงตัวเป็นเจ้าของผู้นำเข้าหรือนำผ่านภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้มีการประกาศหาตัวบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ การออกประกาศให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๒) เจ้าของ ผู้นำเข้าหรือนำผ่านไม่ส่งกลับ หรือไม่สามารถส่งกลับไปยังประเทศต้นทางภายในเวลาสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งให้ส่งกลับ

ในกรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ตามมาตรา ๔๒ วรรคสาม (๑) เป็นของเสียง่าย หรือถ้าเก็บไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหาย หรือจะเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาเกินค่าของสิ่งนั้น สารวัตรที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีจะจัดการขายทอดตลาดเสียก่อนที่สิ่งนั้นจะตกเป็นของกรมปศุสัตว์ก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๔๖ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สารวัตรที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีมีอำนาจจัดการขายทอดตลาดสัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม"

"มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ให้เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์ดังต่อไปนี้ ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดจำนวนสัตว์หรือซากสัตว์ ลักษณะของยานพาหนะและอุปกรณ์ในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์

(๑) ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า

(๒) นก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์

(๓) ซากสัตว์ของสัตว์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) สัตว์หรือซากสัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด"

ทั้งนี้ ในการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา ๗ และมาตรา ๘ จะต้องมีการออกกฎกระทรวงกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. .... ตามมาตรา ๗ และประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดจำนวนสัตว์หรือซากสัตว์ลักษณะของยานพาหนะและอุปกรณ์ในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ตามมาตรา ๘

๓.๔.๒ สภาพการบังคับใช้กฎหมาย

(๑) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องสามารถระบุตัวและการคัดกรองว่าสัตว์นั้นเป็นสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งหรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการระบุผู้เป็นเจ้าของและจะได้สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้

(๒) ความคืบหน้าของการออกกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติ

ภายหลังจากการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ปัจจุบันกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการยกร่างกฎกระทรวงกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. ....[๙๙] ซึ่งมีรายละเอียดเป็นการกำหนดการขึ้นทะเบียนสัตว์ ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่กำหนดให้เจ้าของสัตว์ปฏิบัติตามระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ปัจจุบันคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. .... ซึ่งร่างกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวมีสาระสำคัญเพื่อกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ให้มีความเหมาะสมเกี่ยวกับสภาพของสัตว์และวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์แต่ละชนิด เพื่อให้เจ้าของสัตว์ปฏิบัติตามระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด และขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา[๑๐๐]

(๓) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการขึ้นทะเบียนสุนัขและแมว

สืบเนื่องจากปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่สามารถระบุเจ้าของสัตว์และไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้นั้น ในการนี้กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ชี้แจงว่า

---

[๙๙] ร่างกฎกระทรวงกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. ....

[๑๐๐] มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ปัจจุบันกรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลเพื่อการขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวแล้ว[๑๐๑]

(๔) การบังคับใช้พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๔.๑) อำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดเมื่อมีการแจ้งว่าทราบว่ามีสัตว์ป่วยหรือตาย[๑๐๒]หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาดตามมาตรา ๑๒

เจ้าของสัตว์ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือสารวัตรตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๖๑

(๔.๒) หน้าที่รับแจ้งเหตุจากเจ้าของที่ดินว่ามีสัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของป่วยหรือตายในที่ดินของบุคคลใด โดยรู้ว่าเป็นโรคระบาดหรือโดยไม่รู้สาเหตุ ตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง

(๔.๓) หน้าที่รับแจ้งหรือตรวจว่ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยรู้ว่าเป็นโรคระบาดหรือโดยไม่รู้สาเหตุในที่สาธารณะ หรือในที่ดินที่ไม่ปรากฏเจ้าของ ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง โดยในการนี้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักสัตว์ที่ป่วยหรือตายนั้นไว้ตามที่เห็นสมควรภายในบริเวณนั้นด้วย

ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๔ ประกอบมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองบางตำแหน่ง รวมถึงเจ้าพนักงานท้องถิ่น ได้แก่

๑) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
๒) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
๓) นายกเทศมนตรี
๔) ปลัดเทศบาล
๕) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
๖) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

---

[๑๐๑] เอกสารประกอบคำชี้แจงของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ครั้งที่ ๓ วันจันทร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ ๑๐๕ ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๒

[๑๐๒] พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง

๗) ผู้อำนวยการสำนัก หรือผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมขององค์บริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

๘) ผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้าส่วนส่งเสริมการเกษตร (งานปศุสัตว์) ขององค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล และหัวหน้าสถานีอนามัยขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือหัวหน้าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล

๙) นักวิชาการสาธารณสุขและเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ตั้งแต่ระดับ ๕ ขึ้นไป ที่ประจำศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล สถานีอนามัยขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และศูนย์บริหารสาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร

เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๔.๓ ปัญหาข้อกฎหมาย

- **ปัญหาการออกกฎหมายลำดับรอง**

กฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ แต่ยังมิได้มีการบัญญัติเป็นกฎหมาย คือ กฎกระทรวงกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. .... ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๗

๓.๔.๔ ปัญหาการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่

- **ปัญหาการขาดข้อมูลทะเบียนสัตว์**

ปัจจุบันการจัดทำข้อมูลทะเบียนสัตว์ตามกฎหมาย สามารถดำเนินการได้ภายใต้ ๒ มาตรการ คือ ภายใต้ข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙ และภายใต้ระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๗ ซึ่งแตกต่างตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำหรับการดำเนินการภายใต้ระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๗ เป็นกลไกทางกฎหมายที่สามารถกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนได้ โดยปัจจุบัน กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการดำเนินการดังนี้

(๑) ดำเนินการจัดทำร่างกฎกระทรวงกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. .... และคณะรัฐมนตรีได้มีมติในวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว ร่างกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวมีสาระสำคัญเพื่อกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาดให้มีความเหมาะสมเกี่ยวกับสภาพของสัตว์และวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์แต่ละชนิด เพื่อให้เจ้าของสัตว์ปฏิบัติตามระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด โดยได้กำหนดมาตรการสำหรับ โคนม โคเนื้อ กระบือ แพะ แกะ สัตว์ปีก (ไก่ นก เป็ด ห่าน) สุกรหรือหมูป่า สุนัขและแมว ม้า และช้าง และขณะนี้อยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พัฒนาระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำเข้าข้อมูลเกี่ยวกับการทำเครื่องหมายและการขึ้นทะเบียนสัตว์แห่งชาติ ซึ่งสามารถรองรับข้อมูลสัตว์ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ และปัจจุบันกรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการส่งมอบรหัสผ่านการเข้าใช้ระบบให้แก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยเพื่อดำเนินการแจ้งต่อองค์กรปกครอง

096

ส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศต่อไป อย่างไรก็ตาม แม้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถเข้าถึงระบบดังกล่าวและนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ แต่การนำเข้าข้อมูลทะเบียนสัตว์ยังขึ้นอยู่กับมาตรการการขึ้นทะเบียนสัตว์ภายในแต่ละท้องถิ่น

ข้อมูลทะเบียนสัตว์ซึ่งระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของสัตว์ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะให้มีประสิทธิภาพ การขาดข้อมูลทะเบียนสัตว์ที่ครบถ้วนและถูกต้องทำให้ไม่สามารถระบุเจ้าของสัตว์ที่ก่อความเสียหายหรือถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ส่งผลให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมายได้

๓.๔.๕. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ

- **ปัญหาการขาดความรู้และความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อการเลี้ยงสัตว์ของเจ้าของสัตว์และประชาชน**

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรองหลายฉบับซึ่งจะกำหนดหน้าที่แก่เจ้าของสัตว์ให้ต้องปฏิบัติตาม ได้แก่ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ตามมาตรา ๗ ซึ่งจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามสภาพและวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์แต่ละชนิด โดยเมื่อกฎกระทรวงดังกล่าวประกาศใช้เป็นกฎหมาย หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของสัตว์เกิดความรู้ความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนตามกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว เพื่อให้เจ้าของสัตว์สามารถปฏิบัติตามได้อย่างเคร่งครัด และเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและควบคุมโรคระบาดตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

จากการวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องและสภาพการปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะอย่างมีนัยสำคัญจำนวน ๔ ฉบับ คือ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทนี้ คณะอนุกรรมาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่า ในปัจจุบันมีกฎหมายที่ได้บัญญัติเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะไว้เป็นจำนวนมาก แต่ข้อเท็จจริงบางประการได้เปลี่ยนแปลงไปมีผลทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยกฎหมายทั้ง ๔ ฉบับดังกล่าว ยังคงมีปัญหาข้อกฎหมาย ปัญหาการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ และปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของในประเด็นต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ซึ่งล้วนส่งผลต่อประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะโดยรวม ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการได้สรุปผลการพิจารณาดังกล่าวไว้แล้ว และในบทต่อไปจะเป็นการสรุปให้เห็นถึงข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะให้สัมฤทธิ์ผลและยั่งยืนต่อไป

หน้าว่าง

บทที่ ๔
ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ คณะอนุกรรมาธิการจะได้นำเสนอข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางและมาตรการทางกฎหมายในการดูแลและแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมาธิการชุดนี้ได้พิจารณาศึกษา เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขทั้งในส่วนที่เป็นการแก้ไขกฎหมาย รวมทั้งการกำหนดมาตรการเพิ่มเติม และแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้การแก้ไขปัญหาและการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

๔.๑ ข้อสังเกต

ผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมาธิการสรุปได้ว่า ปัจจุบันแม้จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะอยู่มากถึง ๒๒ ฉบับ ซึ่งรวมถึงพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญจำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังกล่าว พบว่ายังมีทั้งปัญหาข้อกฎหมาย รวมทั้งปัญหาการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายในการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ และปัญหาเกี่ยวกับเจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของ โดยมีข้อสังเกตจำนวน ๙ ประการ ดังต่อไปนี้

๔.๑.๑ เจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของขาดจิตสำนึกและความรู้เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดตามกฎหมาย

๔.๑.๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามบทบัญญัติของกฎหมายยังไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งขาดความพร้อมทั้งในเรื่องของบุคลากร สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และงบประมาณในการดำเนินการ

๔.๑.๓ ข้อมูลทะเบียนสัตว์ซึ่งมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ โดยเฉพาะการระบุเจ้าของสัตว์เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นยังไม่มีการจัดทำอย่างครบถ้วน ทั่วถึง และเป็นระบบ

การบังคับใช้มาตรการกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างทั่วถึงและเป็นรูปธรรมทั่วประเทศ และการดำเนินการขึ้นทะเบียนสัตว์ภายใต้พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

099

๔.๑.๔ กิจการเกี่ยวกับสัตว์ที่เป็นปัญหาต่อการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ยังไม่มีการกำหนดมาตรการควบคุมอย่างเพียงพอ

การควบคุมกิจการเกี่ยวกับสัตว์ ในฐานะที่เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังไม่มีการกำหนดมาตรการควบคุมอย่างเพียงพอเพื่อให้กิจการเกี่ยวกับสัตว์ถูกสุขลักษณะและปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรค อีกทั้งไม่มีมาตรการติดตามตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์และบุคคลผู้รับสัตว์ไปจากที่จำหน่าย ทั้งนี้ กรณีกิจการให้เช่าสัตว์เลี้ยงคณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพด้วย

๔.๑.๕ การสงเคราะห์สัตว์โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในรูปแบบต่าง ๆ ยังขาดการจัดระเบียบและไม่เป็นไปตามกฎหมาย

(๑) การสงเคราะห์สัตว์โดยศูนย์พักพิงสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งดำเนินการโดยผลสืบเนื่องจากความในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการดูแลสัตว์ซึ่งตกเป็นทรัพย์สินของราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ไม่มีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการจัดให้มีศูนย์พักพิงสัตว์ที่ชัดเจน

(๒) การสงเคราะห์สัตว์โดยภาคเอกชน ซึ่งยังไม่ขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

๔.๑.๖ การดำเนินการกับสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการต่อสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะยังขาดความชัดเจนทั้งในทางปฏิบัติและในบทบัญญัติของกฎหมาย โดยที่ปัจจุบันอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการต่อสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะหรือสัตว์จรจัด อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ ๒ หน่วยงาน คือ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล)

(๑) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปัจจุบันเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หลักตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ในการดำเนินการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ที่ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของให้เหมาะสม แต่หน่วยงานดังกล่าวประสบปัญหาการดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

(๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ต้องดำเนินการตามผลในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดให้สัตว์ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่นภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ แต่มีประเด็นปัญหาว่าบทบัญญัติมาตราดังกล่าวมิได้ระบุว่าราชการส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อสัตว์ที่ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ในเขตท้องถิ่นที่ไม่มีการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ จะต้องดำเนินการตามเงื่อนไขซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๙ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

๔.๑.๗ กฎหมายลำดับรอง ซึ่งมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะยังมิได้มีการตราให้ครบถ้วน มีผลให้การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีดังต่อไปนี้

(๑) กฎกระทรวงกำหนดสัตว์อื่นเป็นสัตว์ควบคุม ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔

(๒) ประกาศตามมาตรา ๓ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑ (๑๑) มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

(๓) กฎกระทรวงกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. .... ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

๔.๑.๘ ฐานข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ยังขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ และขาดการเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการติดตามและประเมินผล

๔.๑.๙ อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ยังไม่มีความชัดเจนทั้งในข้อกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติ

โดยแม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่ในการ “ป้องกันและระงับโรคติดต่อ” ตามมาตรา ๕๐ (๔) มาตรา ๕๓ (๑) และมาตรา ๕๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และมาตรา ๖๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่ต้องดำเนินการภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย จึงมีประเด็นปัญหา ดังนี้

(๑) การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่สัตว์ควบคุม โดยเจ้าของสัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ต้องดำเนินการภายใต้ประกาศกำหนดเขตท้องที่ของอธิบดีเท่านั้น (มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๒) การจัดให้มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโดยเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของสัตว์ควบคุม ยังไม่ครอบคลุมถึงสุนัขไม่มีเจ้าของและสัตว์อื่น (เช่น แมว เป็นต้น) ทั้งที่มีและไม่มีเจ้าของ

(๓) ปัญหาอำนาจหน้าที่ในการทำหมันและฉีดยาคุมกำเนิดแก่สุนัขและแมวซึ่งยังมีความไม่ชัดเจน

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

คณะอนุกรรมาธิการได้ร่วมกันพิจารณาจากข้อสังเกตดังกล่าวแล้ว มีข้อเสนอแนะที่สมควรจะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะใน ๙ เรื่องสำคัญ ดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้

(๑) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรบูรณาการการทำงานในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่เจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ ผู้ควบคุมสัตว์ หรือผู้รับเลี้ยงรับรักษาสัตว์ไว้แทนเจ้าของ ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป ให้ทราบถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดตามกฎหมาย รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการเลี้ยงสัตว์ด้วยความรับผิดชอบ

(๒) ในการดำเนินการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อสาธารณะ สื่อสังคมออนไลน์ ตลอดจนจัดหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ให้ความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าของสัตว์และประชาชนอย่างทั่วถึง

(๓) คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรพิจารณากำหนดหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายการดูแลสัตว์และความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตั้งแต่เยาว์วัย

๔.๒.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำหลักสูตรและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม จัดให้มีการฝึกอบรมและสัมมนาให้ความรู้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ทั้งในข้อกฎหมายและแนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเจตนารมณ์ของการแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

(๒) รัฐบาลควรเร่งดำเนินการให้มีการจัดตั้งหน่วยงานระดับกองขึ้นในกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นการเฉพาะ

(๓) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรดำเนินการออกประกาศแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามความในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และตามที่ปัจจุบันมีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์.พ.ศ. ๒๕๕๗ แล้วนั้น เพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการประกาศเพิ่มเติมแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่สังกัดหน่วยงานอื่น ได้แก่

(๓.๑) เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกตำแหน่ง ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๓.๒) เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง

(๓.๓) เจ้าพนักงานท้องถิ่น

(๓.๔) องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์

เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย เนื่องจากบุคลากรจากหน่วยงานดังกล่าวมีความใกล้ชิดกับประชาชน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างรวดเร็วในทุกพื้นที่ และภาคเอกชนซึ่งมีความคุ้นเคยกับหลักสวัสดิภาพสัตว์ จึงสามารถร่วมกันขับเคลื่อนการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้โดยสะดวกและมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ต้องพิจารณาประเด็นความซ้ำซ้อนในการเบิกจ่ายงบประมาณในภารกิจดังกล่าวของหน่วยงานด้วย

๔.๒.๓ การขึ้นทะเบียนสัตว์

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพิจารณากำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนสัตว์และเพิ่มเติมมาตรการต่าง ๆ ในข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังต่อไปนี้

(๑.๑) กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ รวมถึงผู้เพาะเลี้ยง ร้านค้าสัตว์เลี้ยง และสถานสงเคราะห์สัตว์ และให้มีการทำคู่มือทะเบียนสัตว์ เช่น คู่มือทะเบียนสุนัข เป็นต้น ด้วย

(๑.๒) กำหนดให้สุนัขและแมวทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของต้องได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า กรณีเป็นผู้เพาะเลี้ยง ผู้ค้าสัตว์เลี้ยง สถานบริการ และสถานสงเคราะห์สัตว์ต้องมีมาตรการควบคุมโรคระบาดสัตว์ด้วย

(๑.๓) สนับสนุนให้มีการทำหมันถาวรสุนัขและแมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ กรณีมีเจ้าของควรมีมาตรการจูงใจให้การทำหมันถาวรเป็นเงื่อนไขในการลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียนสุนัขหรือแมว กรณีไม่มีเจ้าของให้ทำควบคู่ไปกับการฉีดวัคซีน และกรณีสถานสงเคราะห์ให้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐในการทำหมันสัตว์ถาวร

นอกจากนี้ การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะสุนัขและแมว ควรมีการพัฒนาให้สามารถดำเนินการได้ในทุกพื้นที่ โดยให้เจ้าของสัตว์สามารถนำสัตว์มาขึ้นทะเบียนได้โดยสะดวก ณ สถานที่ทำการของรัฐและเอกชน อาทิ สถานพยาบาลสัตว์ สำนักงานเขต เทศบาล ปศุสัตว์อำเภอ และสถานีตำรวจ เป็นต้น

(๒) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ควรกำหนดนโยบายให้ทุกท้องถิ่นมีการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ที่เอื้อต่อการป้องกันแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และส่งเสริมการบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม

(๓) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรติดตามและเร่งรัดให้ร่างกฎกระทรวงกำหนดการขึ้นทะเบียนสัตว์ภายใต้ระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. .... ซึ่งออกตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลใช้บังคับ เพื่อให้เจ้าของสัตว์มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติตามระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด รวมทั้งจะต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการขึ้นทะเบียนสุนัขและแมวให้เสร็จใช้งานได้ และสามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลจากหน่วยเก็บข้อมูลในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒.๔ การกำหนดมาตรการควบคุมกิจการเกี่ยวกับสัตว์

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในข้อกำหนดให้กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพบางกิจการหรือทุกกิจการเป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) สำหรับฟาร์มสุนัข แมว หรือสัตว์เลี้ยงที่ไม่ใช่ปศุสัตว์ รวมทั้งร้านจำหน่ายสุนัข แมว หรือสัตว์ที่ไม่ใช่ปศุสัตว์ และตลาดหรือศูนย์จำหน่ายสัตว์เลี้ยง ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อการควบคุมดูแลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ดังนี้

(๒.๑) ฟาร์มสุนัข แมว หรือสัตว์เลี้ยงที่ไม่ใช่ปศุสัตว์

ฟาร์มสุนัข แมว หรือสัตว์เลี้ยงที่ไม่ใช่ปศุสัตว์ ปัจจุบันเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๓ ๑. (๑) และอยู่ภายใต้กำกับดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น โดยราชการส่วนท้องถิ่น

มีอำนาจออกข้อกำหนดให้กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพบางกิจการหรือทุกกิจการเป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะจากฟาร์มสัตว์ การควบคุมฟาร์มสัตว์ ควรประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ ได้แก่

(๒.๑.๑) ควรมีการขออนุญาตตั้งฟาร์ม

(๒.๑.๒) ต้องเป็นฟาร์มที่ได้มาตรฐานด้านสุขาภิบาลและมีสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์ม

(๒.๑.๓) ต้องจดทะเบียน สุนัขพ่อแม่พันธุ์ และมีเครื่องหมายระบุตัวสัตว์ชัดเจน และ

(๒.๑.๔) ต้องบันทึกการจำหน่ายสุนัข พร้อมระบุชื่อ ที่อยู่ ผู้ซื้อ จำนวนกี่ตัว

(๒.๒) ร้านจำหน่ายสุนัข แมว หรือสัตว์ที่ไม่ใช่ปศุสัตว์

ร้านจำหน่ายสุนัข แมว หรือสัตว์ที่ไม่ใช่ปศุสัตว์ ปัจจุบันเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๓ ๑. (๒) และอยู่ภายใต้กำกับดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อป้องกันและควบคุมการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะจากร้านจำหน่ายสัตว์ ควรกำหนดรายละเอียดการควบคุมร้านจำหน่ายสัตว์ ดังนี้

(๒.๒.๑) ต้องมีใบอนุญาตประกอบกิจการ

(๒.๒.๒) สุนัขที่จำหน่ายต้องมีใบรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่มีลายมือชื่อของสัตวแพทย์ ล่วงหน้า ๒ สัปดาห์ก่อนนำมาจำหน่าย

(๒.๒.๓) ต้องมีบันทึกว่าสุนัขที่นำมาจำหน่ายมาจากที่ไหนเกิดจากแม่ที่มีหมายเลขเครื่องหมายระบุตัวสัตว์อะไร และ

(๒.๒.๔) ต้องบันทึกชื่อที่อยู่ของผู้ที่ได้จำหน่ายสุนัขให้

(๒.๓) ตลาดหรือศูนย์จำหน่ายสัตว์เลี้ยง

ตลาดหรือศูนย์จำหน่ายสัตว์เลี้ยงปัจจุบันยังไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายหรือมีหน่วยงานที่ควรรับผิดชอบ โดยตลาดหรือศูนย์จำหน่ายสัตว์เลี้ยงควรมีการควบคุม ดังนี้

(๒.๓.๑) จัดสถานที่จำหน่ายสุนัขให้เป็นพื้นที่เฉพาะ เช่น เป็นโซนสัตว์เลี้ยง เป็นต้น

(๒.๓.๒) ร้านจำหน่ายสุนัขต้องแจ้งจำนวนพร้อมระบุที่มาของสุนัขที่นำมาจำหน่ายในวันที่นำมาจำหน่ายทุกวันและรายงานการจำหน่ายสุนัขในแต่ละวันให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบ

(๒.๓.๓) ประชาชนที่นำสุนัขมาเดินในตลาดนัดต้องรับบัตรผ่าน เพื่อป้องกันการนำสุนัขมาจำหน่าย

(๒.๓.๔) ประชาชนที่ซื้อสุนัข ต้องแสดงหลักฐานการซื้อพร้อมใบรับรองการฉีดวัคซีนก่อนนำสุนัขออกนอกบริเวณตลาดหรือศูนย์จำหน่ายสัตว์เลี้ยง

(๒.๓.๕) ทุกทางเข้าออกตลาดหรือศูนย์จำหน่ายควรมีเจ้าหน้าที่ตรวจประจำตลอดเวลา

๔.๒.๕ การจัดระเบียบการสงเคราะห์สัตว์

(๑) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรร่วมกันดำเนินการให้ศูนย์พักพิงสัตว์ขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่สามารถนำไปขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ได้ โดยเป็นไปตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

(๒) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้มีการขึ้นทะเบียนและดำเนินการสนับสนุนสถานสงเคราะห์สัตว์ตามความในหมวด ๓ สถานสงเคราะห์สัตว์ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ และพิจารณาแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์และสถานสงเคราะห์สัตว์ให้มีมาตรการในการควบคุมและปรับปรุงให้มีสภาพบังคับมากยิ่งขึ้น

๔.๒.๖ การดำเนินการให้สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน

(๑) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑.๑) ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้ากับสัตว์ควบคุมที่ไม่มีเจ้าของ โดยเฉพาะสุนัขหรือแมวจรจัด

(๑.๒) ออกประกาศเพิ่มเติมแต่งตั้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓ และมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ด้วย เพื่อให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน ในการดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม ในกรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ

(๒) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้เทศบาลในระดับต่าง ๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๒.๑) ดูแลและจัดสวัสดิภาพแก่สัตว์ที่ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น

(๒.๒) จัดให้มีศูนย์พักพิงแก่สัตว์ดังกล่าว และ

(๒.๓) ดำเนินการควบคุมประชากรสัตว์ โดยเฉพาะสุนัขและแมว

(๓) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมควบคุมโรคและกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงองค์กรภาคเอกชน จะต้องบูรณาการการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ เนื่องจากปัญหาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์ สุขภาพของสัตว์ และสุขภาพของสิ่งแวดล้อม และโดยสภาพปัญหาอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ตัวอย่างความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม เช่น การจัดทำบันทึกความร่วมมือการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

๔.๒.๗ การเร่งรัดการตรากฎหมายลำดับรองให้ครบถ้วน

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเร่งรัดดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ออกกฎกระทรวงกำหนดสัตว์อื่นที่เป็นสัตว์ควบคุมตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้เจ้าของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่น เช่น แมว เป็นต้น มีหน้าที่ต้องจัดให้สัตว์ของตนได้รับการฉีดวัคซีน และเพื่อให้สัตว์อื่นอยู่ภายใต้มาตรการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าด้วย

(๒) ออกกฎกระทรวงกำหนดระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาด พ.ศ. .... ตามมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๓) ออกประกาศตามมาตรา ๓ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑ (๑๑) มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

๔.๒.๘ การจัดทำฐานข้อมูลให้ครบถ้วนและมีการเชื่อมโยงโครงข่ายอย่างเป็นระบบ

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเร่งดำเนินการประสานข้อมูลการขึ้นทะเบียนสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับข้อมูลการขึ้นทะเบียนสัตว์ภายใต้ระบบการป้องกันและควบคุมโรคระบาดของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ด้วย

(๒) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นต้น ในการเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลทะเบียนสัตว์ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่หรือบังคับใช้กฎหมายต่อไป

(๓) รัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ติดตามและประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะทั้งระบบ

๔.๒.๙ การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๑) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรดำเนินการประกาศกำหนดเขตท้องที่เพื่อป้องกันการเกิดและการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า โดยเจ้าของสัตว์ควบคุมไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งประเทศและตลอดทั้งปี

(๒) รัฐบาลควรเร่งดำเนินการพิจารณาร่างแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. .... และร่างแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) ด้วยความรอบคอบและรายงานต่อรัฐสภา เพื่อให้กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถ่ายโอนงานการป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าแก่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ซึ่งมีขอบเขตการถ่ายโอน ได้แก่ การจัดหาวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ การดำเนินงานการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ และการควบคุมสัตว์พาหะนำโรคพิษสุนัขบ้า ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทยภายในปี ๒๕๖๓ โดยหลังจากมีการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวแล้ว ส่วนราชการต่าง ๆ ควรดำเนินการดังนี้

(๒.๑) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ในส่วนหน้าที่ของเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร หรือหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเพิ่มหน้าที่ “การป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า” และดำเนินการออกระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินงานดังกล่าว ซึ่งได้แก่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และเวชภัณฑ์ เพื่อการควบคุมประชากรสัตว์พาหะ เช่น การทำหมันและการจัดซื้อยาคุม

ตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน เป็นต้น และการดำเนินการควบคุมจำนวนสุนัขและแมวโดยการฉีดยาคุมกำเนิดให้สุนัขและแมวเพศเมีย และการผ่าตัดทำหมันสุนัขและแมวเพศผู้และเพศเมีย

(๒.๒) กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและการควบคุมประชากรสัตว์กลุ่มเสี่ยงที่เป็นพาหะนำโรคพิษสุนัขบ้า เช่น สุนัขหรือแมวจรจัด เป็นต้นด้วย

๔.๓ กรณีศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการบังคับใช้กฎหมาย

นอกจากการนำเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางและมาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะแล้ว เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะอนุกรรมาธิการได้พิจารณากรณีศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการบังคับใช้กฎหมาย จำนวน ๓ กรณี ได้แก่ กรณีสุนัขและแมวที่มีผู้รับผิดชอบ กรณีสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ และกรณีการบริหารจัดการสัตว์อื่นนอกเหนือจากสุนัข แมว และสัตว์ที่ไม่ใช่ปศุสัตว์ โดยได้นำเสนอประเด็นปัญหา พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ รายละเอียดปรากฏดังต่อไปนี้

๔.๓.๑ กรณีสุนัขและแมวที่มีผู้รับผิดชอบ

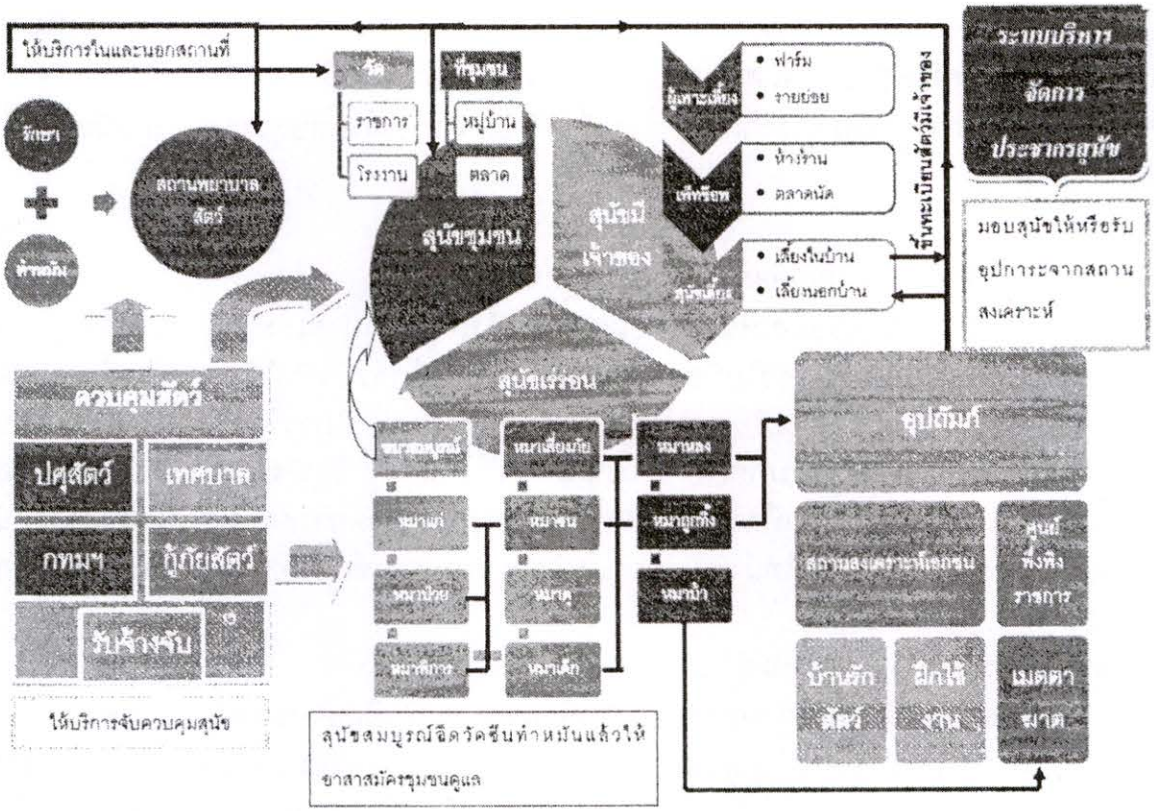
(๑) ประเด็นปัญหา : การขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์

ในการเลี้ยงสัตว์ ผู้เลี้ยงสัตว์จำเป็นต้องมีความพร้อมและมีความรู้ความเข้าใจต่อภาระและความรับผิดชอบของผู้เลี้ยงที่มีต่อสัตว์ในฐานะสิ่งมีชีวิต ปัจจุบันทัศนคติของผู้เลี้ยงสัตว์ในสังคมไทยมักเป็นการเลี้ยงตามกระแสนิยมและทอดทิ้งเมื่อไม่ต้องการ เมื่อขายไม่ได้ หรือนำไปขายเลหลังในราคาถูก รวมถึงทัศนคติต่อการทำหมันที่แตกต่างกันไป เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการควบคุมจำนวนประชากรสัตว์และการเพิ่มขึ้นของประชากรสัตว์ นอกจากนี้ การขาดความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ซึ่งไม่มีการวางแผนการเลี้ยงสัตว์ ไม่เห็นถึงความสำคัญของการจัดให้สัตว์ได้รับวัคซีนป้องกันโรค การจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ไม่เหมาะสม ไม่ฝึกฝนหรือควบคุมสัตว์ของตนไม่ให้ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลอื่น และการขาดความรับผิดชอบของผู้เพาะเลี้ยง โดยการเพาะพันธุ์สัตว์จำหน่ายเพื่อตอบสนองกระแสนิยมของผู้เลี้ยงสัตว์ ซึ่งอาศัยการขายสัตว์ในช่วงอายุสัตว์ที่มีความน่ารัก ต่อมาเมื่อปริมาณสัตว์ล้นตลาดหรือเมื่อไม่ได้รับความนิยมก็นำสัตว์ดังกล่าวไปทิ้งในที่สาธารณะ รวมถึงการทอดทิ้งพ่อพันธุ์แม่พันธุ์สัตว์ด้วย

(๒) ข้อเสนอแนะ : แนวทางควบคุมและแก้ไขปัญหาประชากรสุนัข (และแมว)

แนวทางควบคุมและแก้ไขปัญหาประชากรสุนัขและแมวจรจัด เป็นระบบบริหารจัดการที่เรียบเรียงจากเอกสาร Dog Population Control (OIE Terrestrial Animal Health Standards Commission / September-October 2008) โดยสมาคมพิทักษ์สัตว์ (ไทย) ได้ปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัญหาประชากรสัตว์จรจัดของไทยได้อย่างครบวงจร เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาและการแก้ไขได้มีความรู้และความเข้าใจที่สอดคล้องต้องกัน อันจะพัฒนาไปสู่ปรับปรุงแก้ไขและบังคับใช้กฎหมายหรือมาตรการอื่น ๆ ต่อไป

แผนผังแสดงแนวทางควบคุมและแก้ไขปัญหาประชากรสุนัข[๑๐๓]

แผนผังระบบบริหารจัดการประชากรสุนัขข้างต้นแสดงความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานในภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการสัตว์เลี้ยงและสัตว์จรจัด โดยเริ่มต้นจากการแบ่งประชากรสุนัขออกเป็นกลุ่มประเภท ตามด้วยการจัดกระบวนการควบคุมดูแลสัตว์ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ ผ่านระบบการค้า ราชการ และเอกชนด้านสวัสดิภาพและการสงเคราะห์สัตว์

ทั้งนี้ สามารถแบ่งสุนัขออกได้ ๒ ประเภท คือ สุนัขมีเจ้าของ และสุนัขไม่มีเจ้าของ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) สุนัขมีเจ้าของ แบ่งเป็น ๔ กลุ่มย่อย ได้แก่

๑.๑) สุนัขเลี้ยง คือ สุนัขที่มีเจ้าของทั้งที่เลี้ยงไว้ในและนอกที่พักอาศัย

๑.๒) สุนัขของผู้เพาะเลี้ยง เช่น ฟาร์ม และสถานเพาะเลี้ยงรายย่อย เป็นต้น

๑.๓) สุนัขที่มีไว้เพื่อจำหน่าย ในร้านจำหน่ายสุนัข (Pet Shop) ตลาด บาทวิถี ผ่านทางอินเตอร์เน็ต หรือ Pet Café เป็นต้น

๑.๔) สุนัขตามสถานสงเคราะห์หรือสถานพักพิงสุนัข ทั้งของรัฐและเอกชน

---

[๑๐๓] แผนผังแสดงแนวทางควบคุมและแก้ไขปัญหาประชากรสุนัข จัดทำโดย นายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์ เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ

๒) สุนัขไม่มีเจ้าของ อาจแบ่งเป็น ๒ กลุ่มย่อย ได้แก่

๒.๑) สุนัขชุมชน ได้แก่ สุนัขกึ่งวิถีที่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างต่อเนื่องจากคนรักสัตว์ในชุมชนต่างๆ อาทิ วัด สถานที่ราชการ โรงงาน หมู่บ้าน ถนนหนทาง และที่ทางสาธารณะอื่น ๆ เป็นต้น

๒.๒) สุนัขเร่ร่อน ได้แก่ สุนัขจรจัดที่อาศัยอยู่ในที่ทางสาธารณะโดยปราศจากการเอาใจใส่ดูแลที่ต่อเนื่อง

การดำเนินการควบคุมสุนัขสามารถแบ่งแนวทางการควบคุมให้สอดคล้องกับสุนัขประเภทต่าง ๆ ดังนี้

๑) การควบคุมสุนัขมีเจ้าของ

เนื่องจากสุนัขเลี้ยงเป็นสุนัขมีเจ้าของอย่างชัดเจน ดังนั้น ในการบริหารจัดการประชากรสุนัขเพื่อให้สามารถควบคุมประชากรสุนัขได้ ต้องไม่ให้สุนัขออกไปนอกสถานที่โดยปราศจากการควบคุม ต้องมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรค และขึ้นทะเบียนหรือจดแจ้งให้สอดคล้องกับสภาพการเลี้ยงการใช้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันการพลัดหลงหรือทอดทิ้งสัตว์ ดังนี้

๑.๑) สุนัขของผู้เพาะเลี้ยง เช่น ฟาร์ม และสถานเพาะเลี้ยงรายย่อย ต้องขึ้นทะเบียนสัตว์ด้วยการฝังไมโครชิพ ต้องได้รับใบอนุญาตเพาะเลี้ยง มีการจดแจ้งการเพาะขยายพันธุ์ การนำเข้าส่งออก การเคลื่อนย้าย การจำหน่ายถ่ายโอนที่ง่ายแก่การตรวจสอบ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันประชากรสัตว์ล้นตลาด หรือ Puppy Mills ซึ่งมีผลต่อการทอดทิ้งสัตว์

๑.๒) สุนัขที่มีไว้เพื่อจำหน่ายหรือเช่ายืม เพื่อประโยชน์แก่การป้องกันการทอดทิ้งสัตว์และสวัสดิภาพของทั้งคนและสัตว์ ผู้ประกอบการต้องเป็นเจ้าของสัตว์ ขึ้นทะเบียนสัตว์ด้วยการฝังไมโครชิพ มีใบอนุญาตค้าสัตว์และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด อาทิ ด้านสถานที่ จำนวนสัตว์ การบันทึกข้อมูลลูกค้า และการจำหน่ายสัตว์ ยกเว้นกรณีจำหน่ายถ่ายโอนสัตว์เลี้ยงส่วนตัวที่ไม่เข้าข่ายการค้า

๑.๓) สุนัขตามสถานสงเคราะห์หรือสถานพักพิงสุนัข ทั้งของรัฐและเอกชน ต้องถือเป็นเจ้าของสัตว์และปฏิบัติตามข้อกำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะ อาทิ ต้องมีการจดแจ้งสถานที่และจำนวนสัตว์ที่รองรับได้ มีการทำหมันถาวร การบันทึกรูปพรรณสัตว์ บันทึกการจำหน่ายถ่ายโอน การจดแจ้งสัตว์เกิดสัตว์ตาย เพื่อประโยชน์แก่สวัสดิภาพสัตว์และการป้องกันการทอดทิ้งสัตว์ โดยควรได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ สุขอนามัย และการรักษาโรคจากรัฐด้วย

๒) การควบคุมสุนัขไม่มีเจ้าของ

๒.๑) สุนัขชุมชนที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ชีวิตอย่างอิสระต้องมีอาสาสมัครชุมชนคอยควบคุมดูแลไม่ให้ก่อปัญหาหรือเป็นอันตรายต่อสาธารณชน มีการขึ้นทะเบียนจัดทำเครื่องหมายทำหมัน และฉีดวัคซีนป้องกันโรคกลัวน้ำเป็นประจำทุกปี และจัดให้มีบริการด้านสุขภาพตามสมควร กรณีเป็นสุนัขท้อง สุนัขเกิดใหม่ สุนัขป่วยหนัก สุนัขชรา สุนัขพิการ และสุนัขดุ ควรต้องนำเข้าสถานสงเคราะห์หรือสถานพักพิง

อนึ่ง ควรต้องมีการจัดระเบียบสถานสงเคราะห์หรือสถานพักพิงทั้งของรัฐและเอกชนให้ถูกต้องตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ด้วย

๒.๒) สุนัขเร่ร่อนที่ไม่สามารถจัดการให้เป็นสุนัขชุมชนหรือเข้าสถานสงเคราะห์ได้ ต้องได้รับการทำหมันและฉีดวัคซีนป้องกันโรคกลัวน้ำให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ กรณีเป็นสุนัขดุหรือเป็นภัยต่อสาธารณะชนต้องนำออกจากพื้นที่ทันที

อนึ่ง ระบบการบริหารจัดการประชากรสุนัขเป็นกระบวนการที่สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ที่มีมนุษยธรรมและได้ผล คือ แก้ไขทั้งที่ต้นเหตุและปลายเหตุ หากดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การทอดทิ้งสุนัขจะกระทำได้ยากขึ้นเพราะสามารถตรวจสอบได้ ประชากรสุนัขชุมชนและสุนัขเร่ร่อนก็จะลดลงตามอายุขัย โดยคาดว่าภายในระยะเวลา ๑๐ ปี สุนัขจรจัดจะหมดไปจากสังคมไทย

๔.๓.๒ กรณีสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

(๑) ประเด็นปัญหา : ปัญหาการดำเนินการให้สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะมีผู้รับผิดชอบ

ปัจจุบัน สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ หรือสัตว์จรจัด อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ ๒ หน่วยงาน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ต้องดำเนินการตามผลในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดให้สัตว์ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่นภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ แต่มีประเด็นปัญหาว่าบทบัญญัติมาตราดังกล่าวมิได้ระบุว่าราชการส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อสัตว์ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หลักตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ในการดำเนินการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ที่ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของให้เหมาะสม แต่หน่วยงานดังกล่าวยังประสบปัญหาการดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

(๒) ข้อเสนอแนะ

(๒.๑) แนวคิดสุนัขและแมวชุมชน

ด้วยจำนวนประชากรสุนัขและแมวจรจัดมีจำนวนรวมกันกว่าล้านตัว และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอันจะมีผลต่อปัญหาการทอดทิ้งทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ และการกำจัดทำลายไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมทั้งในและนอกประเทศ แนวคิดสุนัขและแมวชุมชน จึงมีหลักการว่าสุนัขหรือแมวจรจัดที่มีสุขภาพสมบูรณ์และไม่เป็นพิษภัยหรือก่อปัญหาให้สาธารณชนสมควรจะต้องได้รับการดูแลรักษาโรคภัยไข้เจ็บ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และการทำหมันถาวรควบคุมประชากรสุนัขโดยหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อให้ได้รับการผ่อนผันให้มีสถานภาพเป็นสุนัขหรือแมวชุมชนที่ดำเนินชีวิตได้อย่างอิสระภายใต้การควบคุมดูแลของอาสาสมัครในแต่ละชุมชนซึ่งมีทั่วไปอยู่แล้วในปัจจุบันได้

อย่างไรก็ตาม แนวทางการบริหารจัดการสุนัขชุมชนมีประเด็นปัญหา ๒ ประการ ได้แก่ การไม่มีบทบัญญัติกฎหมายรองรับและการไม่มีผู้รับผิดชอบเมื่อสุนัขก่อเหตุรำคาญหรือก่อความเสียหายแก่คนหรือทรัพย์สิน ดังนั้นต้องพิจารณาแนวทางดำเนินการให้สุนัขชุมชนเข้าสู่กระบวนการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งหรือไม่ปรากฏว่ามีเจ้าของ ตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

โดยกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อาจดำเนินการร่างประกาศกำหนดเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียนสำหรับกรณีสุนัขชุมชนต่อไป

(๒.๒) การพัฒนานวัตกรรมเพื่อสังคมด้านการบริหารจัดการสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในปัจจุบัน คือ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานของรัฐที่ควรได้รับการพิจารณาให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรดำเนินงานด้านการบริหารจัดการสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะโดยคำนึงถึงนวัตกรรมเพื่อสังคมต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาขึ้น เช่น พิจารณาให้มีศูนย์พักพิงสัตว์ในที่ดินของรัฐซึ่งไม่เหมาะสมแก่การจัดทำบริการสาธารณะด้านอื่น ๆ หรือการจัดทำบริการสาธารณะด้านอื่นในพื้นที่ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญหรือเกิดมลพิษแก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียงเกินควร ทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถบริหารจัดการพื้นที่ให้มีความเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

๔.๓.๓ กรณีการบริหารจัดการสัตว์อื่นนอกเหนือจากสุนัข แมวและสัตว์ที่ไม่ใช่ปศุสัตว์

(๑) ประเด็นปัญหา

(๑.๑) มาตรการทางกฎหมายด้านการประมง

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ในการนี้ ต้องมีการติดตามการดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองตามความในพระราชกำหนดฉบับดังกล่าว เพื่อให้พระราชกำหนดฉบับดังกล่าวมีผลใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ

(๑.๒) การทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่า

การบริหารจัดการสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองในประเทศไทยพบว่ามีปัญหาน้อย กรณีที่เป็นปัญหามากคือกรณีสัตว์นำเข้าซึ่งจะต้องมีการทำเครื่องหมายทั้งหมด ทั้งนี้ การทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่าจะต้องพัฒนาโดยการทำบันทึกรูปพรรณสัตว์ ถ่ายภาพสัตว์และเก็บดีเอ็นเอสัตว์ต่อไป

(๒) ข้อเสนอแนะ

(๒.๑) การออกกฎหมายลำดับรองตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรดำเนินการออกกฎกระทรวงกำหนดประเภท ชนิด ลักษณะ จำนวนหรือขนาดการครอบครองสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายมนุษย์หรือต่อสัตว์น้ำอื่น สิ่งแวดล้อมของสัตว์น้ำ ทรัพย์สินของบุคคลหรือสาธารณสมบัติ หรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ ตามมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และกฎกระทรวงกำหนดชนิดหรือลักษณะของสัตว์น้ำ หรือประเภท รูปแบบ ขนาด หรือวัตถุประสงค์ของกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ตามมาตรา ๗๖ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มีคุณภาพป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรืออันตรายต่อผู้บริโภคหรือต่อกิจการของบุคคลอื่น

(๒.๒) การทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่า

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรดำเนินการพัฒนาวิธีการทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ป่า โดยการทำบันทึกรูปพรรณสัตว์ ถ่ายภาพสัตว์และเก็บดีเอ็นเอสัตว์ และใช้บังคับให้มีผลเป็นรูปธรรม

(๒.๓) การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าให้แล้วเสร็จ เพื่อให้มีมาตรการควบคุมการครอบครอง การค้า และการเพาะพันธุ์ ซึ่งครอบคลุมถึงกิจการค้าสัตว์ (Pet Shop) และมีบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนด้วย

(๒.๔) การขึ้นทะเบียนสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

การขึ้นทะเบียนสัตว์ทุกประเภทภายใต้ระบบป้องกันและควบคุมโรคระบาดตามมาตรา ๗ และ มาตรา ๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อป้องกันปัญหาและผลกระทบจากการทอดทิ้งสัตว์ให้ครอบคลุมสัตว์อื่นที่นอกเหนือจากสุนัขและแมว อาทิ สัตว์ป่า สัตว์พื้นบ้าน และสัตว์นำเข้าที่ได้รับอนุญาตและไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตให้เลี้ยงตามสถานประกอบการและที่พักอาศัย ตามวัด สวนสัตว์เลี้ยง และสถานบันเทิงต่าง ๆ

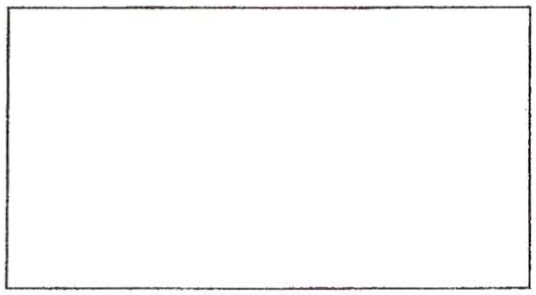
****

ภาคผนวก

คู่มือทะเบียนสุนัข

หน้าว่าง

คู่มือทะเบียนสุนัข

ใบรับรองการทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัข รหัสไมโครชิป

สุนัขชื่อ..... เพศ ○ผู้ ○เมีย สี/ลักษณะ..... สายพันธุ์.....

สัตวแพทย์ผู้ทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขชื่อ.....

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์เลขที่.....

สถานที่ออกใบรับรองชื่อ.....

ใบอนุญาตเลขที่.....

ตั้งอยู่เลขที่..... หมู่ที่..... ซอย.....

ถนน..... แขวง..... เขต.....

กทม. รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

๑

รายละเอียดเกี่ยวกับสุนัข

ชื่อสุนัข..... รหัสไมโครชิป

เพศ ○ผู้ ○เมีย วันเกิด ...../...../..... อายุ.....เดือน.....ปี สี/ลักษณะ.....

สายพันธุ์..... ○เป็นสุนัขควบคุมพิเศษ ○ไม่เป็นสุนัขควบคุมพิเศษ

รายละเอียดเจ้าของสุนัขและที่อยู่ของสุนัข

ชื่อเจ้าของสุนัข..... บัตรประจำตัวประชาชน.....

บ้านเลขที่..... หมู่บ้าน..... ซอย.....

ถนน..... แขวง..... เขต.....

กทม. รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

๒

การมอบสุนัขให้เจ้าของใหม่

ครั้งที่	ว/ด/ป	ชื่อเจ้าของใหม่	ที่อยู่ใหม่	พนักงานเจ้าหน้าที่
		ชื่อ..... เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน	เลขที่..... หมู่ บ้าน..... หมู่ที่.....ซอย..... ถนน..... แขวง./ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....	
		ชื่อ..... เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน	เลขที่..... หมู่ บ้าน..... หมู่ที่.....ซอย..... ถนน..... แขวง./ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....	๓

การมอบสุนัขให้เจ้าของใหม่

ครั้งที่	ว/ด/ป	ชื่อเจ้าของใหม่	ที่อยู่ใหม่	พนักงานเจ้าหน้าที่
		ชื่อ..... เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน	เลขที่..... หมู่ บ้าน..... หมู่ที่.....ซอย..... ถนน..... แขวง./ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....	
		ชื่อ..... เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน	เลขที่..... หมู่ บ้าน..... หมู่ที่.....ซอย..... ถนน..... แขวง./ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....	

๔

ประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ลำดับที่	ชื่อวัคซีน/หมายเลขชุดผลิต	วันที่ฉีด	ฉีดครั้งต่อไป	ชื่อสัตวแพทย์ผู้ฉีด	ลายเซ็นต์สัตวแพทย์ผู้ฉีด	เลขที่ใบอนุญาต

ประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ลำดับที่	ชื่อวัคซีน/หมายเลขชุดผลิต	วันที่ฉีด	ฉีดครั้งต่อไป	ชื่อสัตวแพทย์ผู้ฉีด	ลายเซ็นต์สัตวแพทย์ผู้ฉีด	เลขที่ใบอนุญาต

ประวัติการคุมกำเนิด

○ยังไม่ได้ทำหมัน

○ทำหมันแล้ว เมื่อ.....

นายสัตวแพทย์ผู้ทำการผ่าตัดทำหมันชื่อ.....

ใบอนุญาตเลขที่.....

ประวัติอื่นๆที่สำคัญ

ว/ด/ป	รายละเอียด	การดำเนินการ	หมายเหตุ

โปรแกรมการดูแลสุขภาพสุนัข

อายุ		
๖-๘	สัปดาห์	ฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หัดสุนัข ตับอักเสบ เลปโตสไปโรซิส หรือลำไส้อักเสบ ครั้งที่๑
๘-๑๐	สัปดาห์	ฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หัดสุนัข ตับอักเสบ เลปโตสไปโรซิส หรือลำไส้อักเสบ ครั้งที่๑
๑๐-๑๔	สัปดาห์	ฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หัดสุนัข ตับอักเสบ เลปโตสไปโรซิส และลำไส้อักเสบ ครั้งที่๒
๑๒	สัปดาห์	ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
๖	เดือน	ฉีดยาป้องกันพยาธิหนอนหัวใจ
๖-๘	เดือน	สุนัขเพศเมียเริ่มเป็นสัด ควรดูแลป้องกันไม่ให้เกิดการผสมพันธุ์
๘-๑๒	เดือน	สุนัขสามารถรับการผ่าตัดได้ทั้งเพศผู้และเพศเมีย
๑ ปี	และทุกๆปี	ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้หัดสุนัข ตับอักเสบ เลปโตสไปโรซิส และลำไส้อักเสบ ตรวจสุขภาพทั่วไป

เลี้ยงสุนัขอย่างไรให้ถูกวิธี

๑. เลี้ยงสุนัขเฉพาะในบ้านที่ระบุไว้ในการจดทะเบียน

๒. ควบคุมสุนัขไม่ให้ออกนอกสถานที่เลี้ยง หากต้องการนำสุนัขออกนอกสถานที่เลี้ยงต้องมีเครื่องควบคุม

๓. รักษาสถานที่เลี้ยงสุนัขให้สะอาดอยู่เสมอ จัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้ถูกสุขลักษณะเป็นประจำ

๔. ให้อาหารและน้ำให้เพียงพอเพื่อการดำรงชีวิตที่ปกติสุขของสุนัข

๕. จัดให้มีการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสุนัขสู่คนและตัวสุนัขเอง

๖. เลี้ยงสุนัขไว้ในพื้นที่ที่เหมาะสม ไม่คับแคบ หรือสกปรกจนเป็นผลเสียจ่อสุขภาพของสุนัข

๗. ระวังและรับผิดชอบมลภาวะทางเสียง กลิ่น ที่รบกวนผู้อื่น รวมถึงอันตรายต่อสุขภาพของผู้อื่น

๘. ถ้าไม่ประสงค์จะเลี้ยงดูสุนัขต่อไป ต้องหาเจ้าของใหม่พร้อมมอบบัตรประจำตัวให้เจ้าของใหม่

ภาคผนวก ๔

หน้าว่าง

รายงาน

ของ

คณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์ การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ในคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษา ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ๓
สำนักกรรมาธิการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

หน้าว่าง

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ที่ **วันที่** ๗ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานการวิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

เรียน ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ได้มีมติตั้งอนุกรรมาธิการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อวิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ซึ่งอนุกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ
๒. นางสาวเกวลิน สุรคุปต์
๓. นางสาวชลลดา เมฆราตรี
๔. นายชัยชาญ เลาหศิริปัญญา
๕. นายธีรวุฒิ กลิ่นกุสุม
๖. นายพงษ์เทพ เอกอุดมชัย
๗. พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล
๘. นายวิศิษฏ์ วิชาศิลป์
๙. นางสุทิสา วรรณาเจริญพร
๑๐. นางสุวิมล ภูมิสิงหราช

บัดนี้ คณะอนุกรรมาธิการได้วิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล
(วัลลภ เกิดผล)
ประธานคณะอนุกรรมาธิการ
ประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

สำนักกรรมาธิการ ๒
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๔-๕
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๕

หน้าว่าง

คำนำ

ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะขึ้น โดยมีอำนาจหน้าที่ในการวิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ นั้น

ในการนี้ คณะอนุกรรมาธิการวิสามัญได้ดำเนินการวิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยได้มีการประชุมหารือ เรียกเอกสารข้อมูล เข้าร่วมการสัมมนาและเดินทางศึกษาดูงาน เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็น และประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ จนได้รับทราบข้อมูลในเชิงประจักษ์

คณะอนุกรรมาธิการจึงได้จัดทำรายงานของคณะอนุกรรมาธิการเสนอต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเครือข่ายภาคเอกชน ภาคประชาชนที่ทำงานให้ความช่วยเหลือ ดูแล และคุ้มครองสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะจะได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำงานต่อไป

คณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์
การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

หน้าว่าง

สารบัญ

หน้า

คำนำ

รายงานของคณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ (๑)

บทวิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

บทที่ ๑ สาเหตุของการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๑

๑. สาเหตุจากผู้เลี้ยงหรือผู้เพาะเลี้ยง ๑

๑.๑ ทัศนคติในการเลี้ยงสัตว์ ๑

๑.๒ การขาดความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ ๒

๑.๓ การขาดความรับผิดชอบของผู้เพาะเลี้ยง ๓

๒. สาเหตุจากการขาดการควบคุมการนำเข้าสัตว์จากต่างประเทศ การจำหน่ายสัตว์และการเช่าสัตว์ ๓

๓. สาเหตุจากการสงเคราะห์ช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง (เคาะกะละมัง) อย่างไม่มีระบบ ๓

บทที่ ๒ การประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๕

๑. สถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๕

๑.๑ ข้อมูลจำนวนสุนัขในประเทศไทย ปี ๒๕๕๗ จากส่วนโรคสัตว์กระเพาะเดี่ยว สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ ๕

๑.๒ ข้อมูลแบบสำรวจสรุปจำนวนสุนัข แมว โครงการรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ของสำนักงานปศุสัตว์เขต ๑ – ๙ กรมปศุสัตว์ ๘

๑.๓ ข้อมูลจำนวนสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากราชการส่วนท้องถิ่นรายจังหวัด ๙

๒. การดูแลสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ๑๔

๒.๑ รายงานผลการปฏิบัติราชการ ระดับกิจกรรมรอง ประจำปีงบประมาณของสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรค ๑๔

๒.๒ ข้อมูลการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากราชการส่วนท้องถิ่นรายจังหวัด ๑๕

๒.๓ ข้อมูลการฉีดวัคซีนให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของ
จากราชการส่วนท้องถิ่นรายจังหวัด ๑๘
๓. กรณีศึกษาปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย โดยกรมควบคุมโรค ๒๐
๓.๑ การเปรียบเทียบกรณีผลบวกตัวอย่างสุนัขมีเจ้าของและ
ประวัติวัคซีน ปี ๒๕๕๗ – ๒๕๕๘ (๘ สิงหาคม ๒๕๕๘) ๒๐
๓.๒ การแสดงจำนวนสุนัขจรจัดในพื้นที่ ๗๗ จังหวัดของประเทศไทย ๒๑
๓.๓ การแสดง ๓๗ จังหวัดที่มีผลบวกของโรคพิษสุนัขบ้า
ระหว่างปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ ๒๑
๓.๔ แผนที่แสดงจังหวัดที่พบโรคและจำนวนสุนัขจรจัด ๒๒
๓.๕ แผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปภายใน
ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) ๒๒

บทที่ ๓ สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ๒๕
๑. ปัญหาการดูแลสัตว์ในที่สาธารณะ (กรณีเคาะกะละมังเลี้ยง) ๒๕
**๒. ปัญหาการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งตามสถานสงเคราะห์
ของบุคคล เอกชน และศาสนสถาน ๒๖**
**๓. ปัญหาการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยสถานสงเคราะห์
ของรัฐ เช่น หน่วยงานของรัฐส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่น ๒๖**

รายงานของคณะอนุกรรมาธิการ
ประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ได้มีมติตั้งอนุกรรมาธิการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อวิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ โดยมีกำหนดเวลาปฏิบัติงานภายใน ๑๓๒ วัน นั้น

บัดนี้ คณะอนุกรรมาธิการได้วิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะดังกล่าวเสร็จแล้วปรากฏผล ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะอนุกรรมาธิการได้มีมติเลือกตำแหน่งต่างๆ ดังนี้

๑.๑ พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล	เป็นประธานคณะอนุกรรมาธิการ
๑.๒ นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เป็นรองประธาน คณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๑.๓ นางสุวิมล ภูมิสิงหราช	เป็นรองประธาน คณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง
๑.๔ นางสาวเกวลิน สุรคุปต์	เป็นอนุกรรมาธิการ
๑.๕ นางสาวชลลดา เมฆราตรี	เป็นอนุกรรมาธิการ
๑.๖ นายชัยชาญ เลาหศิริปัญญา	เป็นอนุกรรมาธิการ
๑.๗ นายพงษ์เทพ เอกอุดมชัย	เป็นอนุกรรมาธิการ
๑.๘ นายวิศิษฏ์ วิชาศิลป์	เป็นอนุกรรมาธิการ
๑.๙ นางสุทิสา วรรณาเจริญพร	เป็นอนุกรรมาธิการ
๑.๑๐ นายธีรวุฒิ กลิ่นกุสุม	เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ

๒. ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ จำนวน ๒ คน คือ

๒.๑ นายเกียรติยศ โรเยอร์ โลหนันทน์	ผู้ก่อตั้งสมาคมพิทักษ์สัตว์ (ไทย)
๒.๒ นายสรวิศ ธานีโต	รองอธิบดีกรมปศุสัตว์

๓. ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ จำนวน ๓ คน คือ

๓.๑ นางทิพวัลย์ เทพธัญญะ	หัวหน้าฝ่ายรักษาความสะอาด
๓.๒ นายศรัณยู ภักดีวงษ์	เจ้าพนักงานเทศกิจ ๔
๓.๓ นายสุเมธ กัลยาณสิทธิ์	เลขานุการนายกเทศมนตรีนครรังสิต

๔. คณะอนุกรรมาธิการได้เรียกเอกสารข้อมูลจากบุคคลดังต่อไปนี้

<u>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</u>

<u>กรมปศุสัตว์</u>

นายพงษ์เทพ เอกอุดมชัย	นายสัตว์แพทย์ชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มบำบัดโรคสัตว์ สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

<u>กระทรวงมหาดไทย</u>

๑) นางเบ็ญจวรรณ สิชฌนาสัย	ผู้อำนวยการสำนักงานสัตวแพทย์สาธารณสุข กรุงเทพมหานคร

๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่
๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี
๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์
๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร
๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น
๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี
๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา
๙) ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี
๑๐) ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท
๑๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ
๑๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร
๑๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย
๑๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่
๑๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง
๑๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด
๑๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก
๑๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก
๑๙) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม
๒๐) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม
๒๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา
๒๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช
๒๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์
๒๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี
๒๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

๒๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน
๒๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดบึงกาฬ
๒๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์
๒๙) ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี
๓๐) ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๓๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี
๓๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี
๓๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๓๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา
๓๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง
๓๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร
๓๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
๓๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี
๓๙) ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
๔๐) ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่
๔๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา
๔๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต
๔๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม
๔๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร
๔๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๔๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา
๔๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร
๔๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด
๔๙) ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง
๕๐) ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง
๕๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี
๕๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี
๕๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง
๕๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน
๕๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย
๕๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ
๕๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร
๕๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา
๕๙) ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล
๖๐) ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ
๖๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม

๖๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร
๖๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว
๖๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี
๖๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี
๖๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย
๖๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี
๖๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี
๖๙) ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์
๗๐) ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย
๗๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู
๗๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง
๗๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี
๗๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี
๗๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์
๗๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี
๗๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ

กระทรวงสาธารณสุข

กรมควบคุมโรค

นายพรพิทักษ์ พันธ์หล้า ผู้อำนวยการศูนย์สารนิเทศ

๕. ผลการพิจารณา

ตามที่คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะพิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ ทั้งสุนัข แมว และสัตว์อื่น ๆ ให้เร่ร่อนในที่สาธารณะหรือนำไปปล่อยทิ้งไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ กำลังเป็นปัญหาเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ เพราะสัตว์เหล่านี้ไปก่อปัญหารบกวน เป็นอันตราย และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ เป็นพาหะการแพร่ระบาดของโรคติดต่อซึ่งล้วนแต่เป็นภาระทางสังคมที่ควรรีบแก้ไข แม้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ จะได้กำหนดให้เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม และมีบทกำหนดโทษแก่เจ้าของสัตว์ที่ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันควรไว้ก็ตาม แต่ผู้เลี้ยงสัตว์จำนวนมากมิได้ไตร่ตรองถึงความพร้อมของตนเองในการดูแลสัตว์เลี้ยงว่าควรนำสัตว์มาเลี้ยง รวมทั้งความไม่ใส่ใจและขาดความรู้ในการเลี้ยงสัตว์ สิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหา คือ การรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการเลี้ยงสัตว์ไปพร้อม ๆ กับความรักความใส่ใจต่อสัตว์เลี้ยงอย่างจริงจัง โดยให้มีการประเมินตนเองถึงศักยภาพและความพร้อมในด้าน

ต่าง ๆ ก่อนที่จะนำสัตว์มาเลี้ยงดู เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ลุกลามและส่งผลกระทบต่อสังคมในระยะยาว นั้น

คณะอนุกรรมาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงได้วิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ปรากฏผลดังนี้

๕.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

๑) ความหมาย

คณะกรรมาธิการวิสามัญควรให้ความหมายของสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ เป็นดังนี้

(๑) "สัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง"อาจแบ่งออกได้ดังนี้

สัตว์เลี้ยงทั่วไป เช่น สุนัข แมว เป็นต้น โดยสัตว์เลี้ยงทั่วไปปัจจุบันมีการขึ้นทะเบียนและสำรวจเฉพาะสุนัขและแมวบางส่วนเท่านั้น โดยยังไม่ปรากฏการขึ้นทะเบียนของสัตว์เลี้ยงทั่วไปประเภทอื่น ๆ อย่างไรก็ดี การขึ้นทะเบียนสุนัขยังไม่ทั่วถึง และขาดประสิทธิภาพทั้งในภาครัฐภาคธุรกิจและภาคเอกชนประกอบกับยังไม่มีกฎหมายซึ่งกำหนดให้ฟาร์มหรือผู้เพาะเลี้ยงแจ้งจำนวนสัตว์ที่เพาะพันธุ์ได้หรือจำนวนสัตว์ที่ครอบครองอยู่ ซึ่งข้อมูลทางสถิติของสัตว์เลี้ยงทั่วไปจะปรากฏอยู่ในข้อมูลจากการสำรวจของหน่วยงานของรัฐบางหน่วยงานเท่านั้น

สัตว์พาหนะและปศุสัตว์ เช่น ช้าง ม้า โค กระบือ และแพะ เป็นต้น ซึ่งการทอดทิ้งส่วนใหญ่สาเหตุเกิดจากการละเลยการควบคุม โดยสัตว์พาหนะและปศุสัตว์ตามพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. ๒๔๘๒ บัญญัติให้สัตว์พาหนะหมายถึง ช้าง ม้า โค กระบือ ล่อ ลา โดยสัตว์พาหนะดังกล่าวจะต้องมีการจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณ ทั้งนี้ การจดทะเบียนทำตั๋วรูปพรรณจะมุ่งหมายบังคับใช้กับช้างเป็นหลัก เนื่องจากเป็นสัตว์ที่ประเทศไทยต้องการอนุรักษ์และควบคุมไว้ ส่วนโค กระบือ ซึ่งเป็นทั้งสัตว์พาหนะและปศุสัตว์มีเพียงการบันทึกหรือสำรวจเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและเพาะพันธุ์สัตว์เพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรมเป็นหลักเท่านั้น ส่วนในภาคเกษตรหรือภาคประชาชนไม่มีปรากฏข้อมูลที่แน่ชัด รวมทั้งกรณีของม้ามีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการกีฬา

สัตว์ป่า แบ่งออกเป็นสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือสัตว์ป่าหายาก ที่อาจถูกนำมาเพาะเลี้ยงหรือถูกนำมาทอดทิ้ง ซึ่งอาจเป็นสัตว์ทุกชนิดไม่ว่าสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก แมลงหรือแมง ซึ่งโดยสภาพธรรมชาติย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือในน้ำ และสัตว์ป่าสงวนซึ่งเป็นสัตว์ป่าหายาก รวมถึงสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามกฎหมายว่าด้วยสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

สัตว์ต่างถิ่น (Exotic animals) หมายถึง สัตว์นำเข้าที่มีถิ่นกำเนิดในต่างประเทศ เช่น นก หนู แมงมุม นากหญ้า ลิง สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์น้ำ และสัตว์ฟันแทะอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งหากถูกทอดทิ้งจะทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศน์และความสมดุลของสัตว์ป่าประจำถิ่นจนอาจเกิดการสูญพันธุ์ได้โดยข้อมูลจำนวนสัตว์ต่างถิ่นมีการเก็บข้อมูลจากการผ่านพิธีการศุลกากรของกรมศุลกากร แต่ไม่มีผลต่อการจัดเก็บสถิติและสถิติข้อมูลจำนวนสัตว์ต่างถิ่นยังปรากฏอยู่ตามบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่า

ที่ใกล้สูญพันธุ์(Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora=CITES)ซึ่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล และปัจจุบันอยู่ช่วงการดำเนินการขอแก้ไขกฎหมายดังกล่าว นอกจากนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาด บัญญัติให้อธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกประกาศกำหนดให้เจ้าของสัตว์จะต้องแจ้งจำนวนสัตว์ที่ครอบครองเพื่อควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคต่อไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดเก็บข้อมูลสถิติต่อไปในอนาคต

(๒) การทอดทิ้ง หมายความว่า การที่เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันควร แต่ไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน

(๓) ที่สาธารณะ หมายความว่า สาธารณสถาน ซึ่งเป็นสถานที่ใด ๆ ที่ประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ และหมายความรวมถึง ทางสาธารณะที่เป็นทางบกหรือทางน้ำสำหรับประชาชนใช้ในการจราจร ตลอดจนทางรถไฟหรือรถรางที่มีรถเดินสำหรับประชาชนโดยสาร

ทั้งนี้ เนื่องจากสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งมีหลายชนิด และมีปัญหาที่แตกต่างกัน ดังนั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงพิจารณาศึกษาเฉพาะปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะที่เป็นปัญหาต่อประชาชนมากที่สุด คือ ปัญหาการทอดทิ้งสุนัขและแมวในที่สาธารณะก่อนเป็นอันดับแรก

๒) ความเป็นมาและสภาพปัญหา

สุนัขเลี้ยงและสุนัขจรจัดเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมนุษย์มาช้านาน แต่ปัญหาจำนวนสุนัขจรจัดที่เพิ่มขึ้น การกัดทำร้ายประชาชน และการแพร่ระบาดของโรคที่เกิดจากเชื้อ Rabies ทำให้สุนัขจรจัดถูกมองว่าเป็นต้นเหตุที่จำเป็นต้องกำจัด อันเป็นที่มาของคำว่า “โรคพิษสุนัขบ้า” ข้อเท็จจริงควรเรียกว่า “โรคกลัวน้ำ” ซึ่งสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดสามารถเป็นพาหะได้ สุนัขจึงตกเป็นเหยื่อของมาตรการรุนแรงที่เกิดจากความหวาดกลัวและบ่อยครั้งบานปลายกลายเป็นข้อพิพาททางสังคมและปัญหาสวัสดิภาพสัตว์

ทั้งนี้สังคมเอเชียส่วนใหญ่รวมทั้งประเทศไทยมักนิยมกับการเลี้ยงสุนัขไว้นอกบ้าน และเผื่อแผ่ไปถึงสุนัขที่มาอาศัยนอนหน้าบ้านตลอดจนศาสนสถาน วัดวาอารามและที่สาธารณะต่าง ๆ ล้วนเป็นที่อยู่อาศัยของสุนัข การขาดความรับผิดชอบและวินัยในการเลี้ยงสัตว์ จึงเป็นต้นเหตุที่แท้จริงของการเกิดสุนัขจรจัดและการแพร่ระบาดของโรค

ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกยอมรับว่าจำนวนสุนัขจรจัดเป็นปัญหาสังคมที่มีผลต่อสุขอนามัยของชุมชนโลก จึงให้ความสำคัญกับการควบคุมจำนวนสุนัขทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของด้วยการทำหมันและฉีดวัคซีนตามหลักมนุษยธรรม โดยอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และอาสาสมัครสวัสดิภาพสัตว์(จาก OIE Terrestrial Animal Health Standards Commission / September-October 2008)

ทุกวันนี้ประเทศไทยมีสุนัขและแมวจรจัดกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป เฉพาะสุนัขประมาณว่ามีมากกว่า ๘,๐๐๐,๐๐๐ ตัว เป็นสุนัขจรจัดประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ ตัว มีการ

รณรงค์ทำหมันและฉีดวัคซีนสุนัขจรจัดโดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมถึงองค์กรสวัสดิภาพสัตว์และกลุ่มรักสัตว์มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ก็ยังมีการนำสุนัขมาทอดทิ้งตามที่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่สุนัขมีเจ้าของยังไม่นิยมทำหมันและยังนิยมปล่อยให้สุนัขออกมาเที่ยวเล่นนอกบ้านโดยปราศจากการควบคุม เป็นผลให้มีการเพิ่มจำนวนสุนัขจากการผสมพันธุ์ระหว่างสุนัขมีเจ้าของกับสุนัขจรจัด นอกจากนี้ยังมีค่านิยมในการเลี้ยงสัตว์ป่าและสัตว์นำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยส่วนใหญ่ไม่คำนึงถึงปัจจัยทางธรรมชาติและการขยายพันธุ์ของสัตว์ เมื่อหมดความต้องการหรือไม่สามารถเลี้ยงดูต่อไปได้ก็มักนำไปปล่อยให้ขยายพันธุ์ตามที่ต่าง ๆ กลายเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะไม่เพียงก่อปัญหาด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมเท่านั้น ยังเป็นชนวนให้เกิดปัญหาสังคมด้วย ด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมมีทั้งปัญหาโรคติดต่อจากสัตว์สู่มนุษย์และสัตว์สู่สัตว์ ปัญหามลพิษจากการขุดคุ้ยขยะมูลฝอยและซากของสัตว์ที่เสียชีวิตเองหรืออุบัติเหตุ ปัญหาระบบนิเวศน์ในกรณีของสัตว์ป่าและสัตว์ต่างถิ่น ในขณะที่ด้านสังคมก็มีทั้งปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักสงเคราะห์สัตว์กับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากสัตว์ ปัญหาการหาประโยชน์โดยมิชอบจากการจำหน่ายจ่ายแจกสัตว์เพื่อเงินบริจาค ปัญหาอุบัติเหตุทางท้องถนนที่สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือแม้กระทั่งชีวิต

๕.๒ กรอบของการศึกษา

สัตว์ที่ถูกทอดทิ้งมีหลายชนิด และมีปัญหาที่แตกต่างกัน ดังนั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงพิจารณาศึกษาเฉพาะปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะที่เป็นปัญหาต่อประชาชนมากที่สุด คือ ปัญหาการทอดทิ้งสุนัขและแมวในที่สาธารณะก่อนเป็นอันดับแรก ส่วนการพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ป่า หรือสัตว์ต่างถิ่น (Exotic animals) นั้น ควรมีการพิจารณาศึกษาในรายละเอียดต่อไป

ทั้งนี้ ในรอบระยะเวลา ๖ เดือนที่ผ่านมา คณะอนุกรรมาธิการได้พิจารณาศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากปัญหาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะอันเกิดเป็นผลกระทบต่อประชาชน เช่น ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม เกิดผลกระทบในเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า หรือเหตุเดือดร้อนรำคาญ เป็นต้น

๕.๓ การวิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๑) สาเหตุจากผู้เลี้ยงหรือผู้เพาะเลี้ยง

(๑) ทัศนคติในการเลี้ยงสัตว์

(๒) การขาดความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์

(๓) การขาดความรับผิดชอบของผู้เพาะเลี้ยง

๒) สาเหตุจากการขาดการควบคุมการนำเข้าสัตว์จากต่างประเทศ การจำหน่ายสัตว์ และการเช่าสัตว์

๓) สาเหตุจากการสงเคราะห์ช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง(เคาะกะละมัง) อย่างไม่มีระบบ

รายละเอียดปรากฏตามเนื้อหาที่แนบมาพร้อมนี้

๖. ข้อสังเกตของคณะอนุกรรมาธิการ

คณะอนุกรรมาธิการได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ คือ

๖.๑ จากข้อมูลทางสถิติมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ โดยเฉพาะให้ความรู้ที่ถูกต้องกับประชาชนเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยการเลี้ยงสัตว์ผู้เลี้ยงต้องเลี้ยงตลอดอายุขัยของสัตว์ และต้องคำนึงถึงศักยภาพในการเลี้ยงของตนว่า สามารถดูแลและจัดสวัสดิภาพสัตว์ได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะจึงควรมีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงอย่างเป็นระบบ เพื่อให้แสดงถึงความเป็นเจ้าของต่อไป รวมทั้งควรมีการกำหนดให้สถานจำหน่ายสัตว์ต้องมีการแจ้งเตือนผู้ซื้อถึงความรับผิดชอบต่อสัตว์ที่ซื้อไปด้วย

๖.๒ จากข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้อง เช่น สถิติจำนวนสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ สถิติโครงการสร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้า โครงการฉีดยาคุมกำเนิดหรือการผ่าตัดทำหมัน และข้อมูลการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าจะเห็นได้ว่า การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙ โดยในช่วงปี ๒๕๕๘ หลังจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกท้วงติงจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินว่า ไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ส่งผลให้ในปี ๒๕๕๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ดำเนินการฉีดวัคซีนให้กับสุนัขที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ก่อให้เกิดโรคพิษสุนัขบ้าเพิ่มขึ้น และผลกระทบต่อประชาชนที่ต้องเสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า โดยในปี ๒๕๕๘ มีผู้เสียชีวิต จำนวน ๕ คน และในปี ๒๕๕๙ ถึงปัจจุบันพบผู้เสียชีวิตแล้ว จำนวน ๖ คน ดังนั้น จึงควรมีการถ่ายโอนอำนาจการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะทั้งระบบให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์อย่างเต็มรูปแบบต่อไป

๗. คณะอนุกรรมาธิการได้เสนอบทวิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ พร้อมข้อสังเกตมาพร้อมรายงานนี้ด้วยแล้ว

(นายธีรวุฒิ กลิ่นกุสุม)
เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ
ประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

บทวิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริง
เกี่ยวกับสาเหตุการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ของ

คณะอนุกรรมาธิการประมวลสถานการณ์
การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

หน้าว่าง

บทที่ ๑
สาเหตุของการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

ปัญหาการที่สัตว์ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ ทั้งนี้ ปัญหาการทอดทิ้งสัตว์มิได้เกิดเฉพาะสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของเท่านั้น แต่รวมถึงกรณีเจ้าของสัตว์ไม่เลี้ยงหรือไม่ได้จัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์เลี้ยงอย่างเหมาะสมย่อมถือเป็นการทอดทิ้งสัตว์ด้วยเช่นกันนอกจากนี้ ประชาชนทั่วไปยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางธรรมชาติและการแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์เลี้ยงและสัตว์จรจัด ที่เมื่ออยู่รวมกันมักจะแพร่พันธุ์ และเป็นแหล่งรวมของเชื้อโรค มีการแพร่กระจายของโรคจากสัตว์สู่สัตว์ และแม้แต่สู่มนุษย์ ทั้งนี้ สัตว์เหล่านี้หากไม่มีการทำหมันถาวรก็จะมีการขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น และมีการขยายที่อยู่อาศัยไปตามแหล่งอาหาร เช่น ที่ทิ้งขยะสาธารณะ ทำให้มีการขยายพื้นที่ไปพร้อม ๆ กับการเพิ่มจำนวนโดยสาเหตุของการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะมีมูลเหตุและปัจจัยในหลายประการ ได้แก่

๑. สาเหตุจากผู้เลี้ยงหรือผู้เพาะเลี้ยง

๑.๑ ทัศนคติในการเลี้ยงสัตว์

ทัศนคติในการเลี้ยงสัตว์ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการเลี้ยงสัตว์ เพราะตลอดช่วงชีวิตของสัตว์ ผู้เลี้ยงต้องมีความพร้อม และทราบถึงภาระในการเลี้ยงดู เช่น กรณีการนำลูกสุนัขหรือแมวมาเลี้ยงด้วยความน่ารัก โดยมองเสมือนว่าสัตว์ดังกล่าวเป็นตุ๊กตาหรือเป็นของเล่น ทั้งนี้เพราะสัตว์ที่ถูกนำมาจำหน่ายหรือการให้สัตว์เลี้ยงมักจะเป็นช่วงที่สัตว์อยู่ในวัยที่น่ารัก ก่อให้เกิดแรงจูงใจกับผู้รับเลี้ยงที่สนใจรับเลี้ยงสัตว์ แต่ในข้อเท็จจริงแล้วสัตว์ดังกล่าวมีชีวิต และเมื่อสัตว์โตขึ้นคงไม่มีความน่ารักอย่างที่คิด รวมทั้งอาจก่อความเดือดร้อนรำคาญ และเป็นภาระค่าใช้จ่ายจนทำให้ถูกนำไปแจกจ่ายให้กับบุคคลอื่น เช่น ให้ลูก ให้แฟน หรือให้เป็นของขวัญ หรือแม้แต่ผู้ที่ไม่ต้องการรับแต่ชอบของฟรี รวมถึงการนำไปทอดทิ้งในที่สาธารณะ

ปัจจุบันผู้เลี้ยงสัตว์ยังขาดทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทำหมันสัตว์เลี้ยง เช่น ทัศนคติเกี่ยวกับความกลัวต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับสัตว์อันเกิดจากการหมัน ความเชื่อเรื่องความเกรงกลัวต่อบาปในการทำหมัน โดยขาดความรู้เรื่องสุขภาพสัตว์ที่ดีตามหลักวิชาการที่ถูกต้องอันเกิดจากการทำหมัน เป็นต้น และเมื่อสัตว์เลี้ยงของตนขยายพันธุ์มากขึ้นอาจไม่มีความสามารถที่จะเลี้ยงดูได้ จึงมีการมอบลูกสัตว์ให้กับผู้อื่น หรือทอดทิ้งสัตว์โดยไม่มีการจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสม รวมทั้งนำไปปล่อยทิ้งในที่สาธารณะ ทั้งนี้ ทัศนคติที่ควรได้รับการแก้ไขคือ

๑) การตระหนักรู้และเข้าใจถึงชีวิตของสัตว์ว่าสัตว์นั้นมิได้ต่างจากมนุษย์ คือต้องการอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย ความรัก และการรักษาพยาบาลยามเจ็บป่วย การนำสัตว์มาเลี้ยงดูโดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับหรือซื้อสัตว์มาเลี้ยงต้องมีความรู้ ความพร้อมด้านปัจจัยและเวลา รวมถึงต้องมีความมั่นใจว่าจะสามารถดูแล และจัดความต้องการพื้นฐานของสัตว์ดังที่กล่าวแล้วให้แก่สัตว์นั้นได้ไปจนตลอดชีวิตสัตว์ หลีกเลี่ยงการตามใจบุตรหลานที่ต้องการนำสัตว์มาเลี้ยงเพียงเห็นว่าน่ารัก และเป็นเหมือนตุ๊กตาหรือของเล่น หลีกเลี่ยงการให้สัตว์เป็นของขวัญแก่บุตรหลาน หรือคนที่รักและชอบพอกัน โดยที่ไม่ทราบว่าผู้นั้นมีความต้องการและมีความพร้อมในการดูแลสัตว์นั้นไป

จนตลอดชีวิตสัตว์หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับคู่รักต้องไม่ให้สัตว์เลี้ยงแก่กันเพื่อเป็นเครื่องหมายแห่งความรัก เพราะผู้รับอาจไม่พร้อม หรืออาจทอดทิ้งสัตว์นั้นจากสถานการณ์ที่ความรักหมดไปก่อนอายุขัยของสัตว์

๒) การสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิดสัตว์เลี้ยง ทั้งในด้านการไม่สร้างภาระเพิ่มขึ้นแก่ตน การหาที่อยู่แก่สัตว์ที่เกิดใหม่ สุขภาพสัตว์ในระยะยาว แนวคิดทางศาสนาเรื่องการทำหมันสัตว์ และการเลี้ยงดูสัตว์เพศผู้ไว้โดยไม่คำนึงว่าจะออกไปผสมพันธุ์กับสัตว์เพศเมียอื่นภายนอกบ้าน เพราะไม่ได้สร้างปัญหาแก่ตน จึงไม่สนใจการทำหมัน

๑.๒ การขาดความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์

ผู้เลี้ยงสัตว์ที่ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีการวางแผนการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้อง ขาดการควบคุมประชากร ไม่จัดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับสวัสดิภาพสัตว์ ไม่มีการควบคุมสัตว์ที่เหมาะสม และเมื่อสัตว์มีพฤติกรรมตามธรรมชาติอันไม่พึงประสงค์ ไม่เป็นไปตามความต้องการหรือที่คาดหวังไว้ เช่น การเห่ารบกวน ดุร้าย กินจุ ทำลายของ เข้ากับมนุษย์หรือสัตว์อื่นในบ้านไม่ได้ ไม่เหมือนแม่พันธุ์พ่อพันธุ์ หรือเมื่อสัตว์มีอาการเจ็บป่วย อยู่ในสภาพที่ไม่น่าดูชราภาพ หรือแม้แต่สัตว์เลี้ยงบางชนิดมีอายุขัยยืนยาวแต่ผู้เลี้ยงอาจไม่สามารถอยู่ดูแลได้ตลอดอายุขัยของสัตว์ดังกล่าว รวมทั้งเจ้าของขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเลี้ยงสัตว์ โดยไม่เคยฝึกหรือควบคุมสัตว์ตามความเหมาะสมเป็นเหตุให้สัตว์เลี้ยงอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญกับผู้อื่นล้วนนำมาซึ่งการทอดทิ้งสัตว์ได้ทั้งสิ้น

นอกจากนี้ การทอดทิ้งสัตว์ยังเกิดจากการย้ายที่อยู่อาศัยหรือถิ่นฐานในการประกอบอาชีพ เช่น การถูกไล่ที่ดิน การถูกเวนคืนที่ดิน การถูกโอนย้ายงาน โดยเจ้าของสัตว์เลี้ยงไม่นำสัตว์ติดตามไปด้วย หรือไม่จัดหาที่อยู่ใหม่ให้ หรือบางกรณีที่เจ้าของทิ้งไว้ให้เฝ้าบ้านโดยไม่จัดการเรื่องสถานที่ อาหาร น้ำ ไว้อย่างดีพอ สัตว์ก็จะต้องหาทางออกไปแสวงหาอาหารเพื่อความอยู่รอด กลายเป็นสัตว์จรจัด

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพก่อสร้างหรือกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จะเลี้ยงดูสัตว์ไว้เพื่อช่วยกำจัดเศษอาหาร เพื่อลดภาระการกำจัดขยะของตน เมื่อกลุ่มผู้ประกอบอาชีพก่อสร้างหรือกลุ่มผู้ใช้แรงงานได้ดำเนินการก่อสร้างในพื้นที่นั้นเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้วเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ก่อสร้างก็ทอดทิ้งสัตว์เลี้ยงนั้นไว้ในสถานที่ก่อสร้างเดิม เป็นต้น

การทอดทิ้งสัตว์ดังกล่าวข้างต้น เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งมีการกำหนดโทษแก่เจ้าของสัตว์ที่ไม่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตน โดยไม่มีเหตุอันสมควร

ปัจจุบันเจ้าของสัตว์เลี้ยงยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจต่อกฎหมายดังกล่าวข้างต้น รวมถึงข้อบัญญัติของราชการส่วนท้องถิ่นว่าด้วยเรื่องการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ซึ่งมีอยู่แล้ว เนื่องจากยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ และยังไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ทำให้มีการกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่ทราบว่าเป็นความผิด

๑.๓ การขาดความรับผิดชอบของผู้เพาะเลี้ยง

ผู้เพาะเลี้ยงโดยผู้เพาะเลี้ยงบางรายมีการเพาะพันธุ์สัตว์ตามกระแสความนิยมของผู้เลี้ยงสัตว์ ส่งผลให้ปริมาณสัตว์ล้นตลาดและเมื่อไม่ได้รับความนิยม ก็จะนำสัตว์ดังกล่าวไปทอดทิ้งในที่สาธารณะหรือขายเลหลัง ทำให้จำนวนสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งกรณีของแม่พันธุ์สัตว์ที่ถูกใช้งานจนมีปัญหาด้านสุขภาพ และผลิตลูกที่ด้อยคุณภาพ ทำให้ถูกทอดทิ้งประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงถึง คือ

๑) ผู้เพาะเลี้ยงเพื่อการค้า มักใช้ห้วงเวลาที่ลูกสัตว์กำลังน่ารักในการจำหน่ายเพื่อดึงดูดลูกค้า ซึ่งมีผลในภายหลัง เพราะการแยกแม่สัตว์และลูกสัตว์ก่อนวัยอันควร อาจทำให้ลูกสัตว์ไม่แข็งแรง และขาดการดูแลในด้านอุปนิสัยจากแม่ ซึ่งทั้ง ๒ ประการ มีผลต่อสุขภาพและนิสัยลูกสัตว์ที่ขายไป ทำให้ผู้ซื้อได้สัตว์ที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังก็อาจทอดทิ้ง หรือปล่อยในที่สาธารณะ

๒) การจัดสถานที่ของที่เพาะเลี้ยงไม่ถูกสุขอนามัยของสัตว์ การเพาะพันธุ์โดยไม่คำนึงถึงสุขภาพสัตว์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ลูกที่นำไปจำหน่ายมีโรค หรือสุขภาพไม่ดี หรือกลายเป็นสัตว์พิการที่จำหน่ายไม่ได้ก็ต้องทิ้ง หรือผู้ซื้อไปเห็นว่าไม่เป็นไปตามความต้องการก็ทิ้ง

๓) แม่พันธุ์หรือพ่อพันธุ์ที่หมดความสามารถในการผลิตลูกเพื่อการค้าต่อไป อาจถูกทิ้งเพื่อมิให้เป็นภาระค่าใช้จ่าย

๒. สาเหตุจากการขาดการควบคุมการนำเข้าสัตว์จากต่างประเทศการจำหน่ายสัตว์และการเช่าสัตว์

ในปัจจุบันแม้จะมีอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora : CITES) แต่ครอบคลุมเฉพาะสัตว์ใกล้สูญพันธุ์ จึงมีการนำเข้าสัตว์ป่าบางชนิดจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่าย โดยอาศัยช่องว่างทางกฎหมายควบคุมดังกล่าว หรือหลบเลี่ยงการตรวจทางศุลกากร และด่านกักสัตว์ ทำให้มีสัตว์ต่างถิ่นจำหน่ายอยู่โดยทั่วไป หรือนำมาแสดงในลักษณะสวนสัตว์เลี้ยง ซึ่งสัตว์เหล่านี้หากหลุดจากที่เลี้ยงหรือผู้เลี้ยงจงใจปล่อยสู่สาธารณะก็จะมีผลต่อระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการค้าลูกสัตว์ป่าที่ได้มาจากการฆ่าแม่โดยผิดกฎหมาย รวมทั้งลูกสัตว์ที่ได้จากการเพาะเลี้ยงโดยขาดความรับผิดชอบดังกล่าวแล้วข้างต้น และการจัดสถานที่จำหน่ายสัตว์โดยไม่คำนึงถึงสวัสดิภาพสัตว์

นอกจากนี้ การเช่าสัตว์ไปทดลองเลี้ยงเพื่อประกอบการตัดสินใจในการซื้อสัตว์เลี้ยงหรือการเช่าเพื่อนำไปประกอบกิจกรรมต่าง ๆ โดยขัดต่อการจัดสวัสดิภาพสัตว์และปราศจากการควบคุม

๓. สาเหตุจากการสงเคราะห์ช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง(เคาะกะละมัง)อย่างไม่มีระบบ

การสงเคราะห์ช่วยเหลือสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งเป็นไปอย่างไม่มีระบบเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเพิ่มจำนวนและการถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ หากผู้สงเคราะห์ละเลยหรือทอดทิ้งการดูแล ซึ่งอาจเป็นเพราะสาเหตุส่วนตัว การขาดแคลนทุนทรัพย์ในการสงเคราะห์

วัดเป็นพื้นที่สาธารณะและเปิดตลอดเวลา จึงทำให้มีผู้นำสัตว์มาทอดทิ้งไว้ในวัดจำนวนมาก โดยมีผู้ใจบุญนำอาหารมาเลี้ยงสุนัขและแมวทุกวัน จนจำนวนสุนัขและแมวมีเพิ่มมากขึ้น ผู้มีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยในวัด พระภิกษุ สามเณรในวัดไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดูแลสัตว์และกฎหมายเกี่ยวกับสัตว์การทอดทิ้งสุนัขและแมวที่วัด ส่งผลกระทบต่อประชาชนที่มาทำบุญที่วัด เพราะถูกสุนัขกัด แม้ทางวัดมีความต้องการที่จะให้มีการจับสุนัขและแมวออกจากพื้นที่ แต่ติดปัญหาข้อพิพาทกับผู้รักสัตว์ที่ร่วมกันต่อต้าน จึงไม่สามารถจับสุนัขและแมวออกได้

การนำสัตว์จรจัดมาเลี้ยงดูในลักษณะสถานสงเคราะห์สัตว์ โดยกลุ่มผู้รักสัตว์มีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่หลายแห่งดำเนินการโดยไม่มีความพร้อมทั้งสถานที่ บุคลากร เงินทุน และเวลา ทำให้สัตว์เหล่านั้นอยู่ในสภาพที่ไม่ดีไปกว่าหรืออาจแย่กว่าการเป็นสัตว์จรจัด นอกจากนี้การปกป้องสัตว์ที่อยู่ในที่สาธารณะของกลุ่มคนรักสัตว์บางกลุ่มก็ดำเนินการโดยขาดความรู้และความเข้าใจถึงผล

บทที่ ๒
การประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๑. สถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

๑.๑ ข้อมูลจำนวนสุนัขในประเทศไทย ปี ๒๕๕๗ จากส่วนโรคสัตว์กระเพาะเดี่ยว สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนครัวเรือน	จำนวนสุนัข				รวม
			มีเจ้าของ		ไม่มีเจ้าของ		
			เพศผู้	เพศเมีย	เพศผู้	เพศเมีย	
๑	กรุงเทพมหานคร	๔๘๑,๓๔๒	๒๔๑,๖๒๗	๒๘๓,๘๕๙	๓๔,๙๖๓	๓๕,๑๐๘	๕๙๕,๕๕๗
๒	จังหวัดกระบี่	๓๐,๑๑๒	๑๕,๓๐๗	๑๑,๙๙๘	๓,๕๒๑	๓,๐๗๗	๓๓,๙๐๓
๓	จังหวัดกาญจนบุรี	๗๙,๑๗๐	๗๓,๓๘๖	๕๖,๓๒๗	๑๔,๐๘๓	๑๐,๒๐๗	๑๕๔,๐๐๓
๔	จังหวัดกาฬสินธุ์	๖๗,๓๒๔	๕๘,๐๔๐	๔๘,๓๙๐	๐	๐	๑๐๖,๔๓๐
๕	จังหวัดกำแพงเพชร	๕๐,๐๕๔	๘๓,๒๙๓	๔๗,๕๓๘	๓,๕๙๗	๒,๐๓๗	๑๓๖,๔๖๕
๖	จังหวัดขอนแก่น	๙๓,๓๒๐	๙๑,๙๐๐	๗๓,๙๑๔	๑,๐๗๒	๗๘๒	๑๖๗,๖๖๘
๗	จังหวัดจันทบุรี	๕๖,๘๖๖	๔๗,๘๗๙	๔๘,๓๑๑	๒,๒๘๕	๒,๓๘๘	๑๐๐,๘๖๓
๘	จังหวัดฉะเชิงเทรา	๘๗,๗๒๙	๓๔,๗๐๔	๓๓,๑๙๓	๔,๓๔๕	๔,๒๘๓	๗๖,๕๒๕
๙	จังหวัดชลบุรี	๑๓๑,๓๖๖	๗๙,๕๙๙	๖๒,๒๒๐	๑๑,๙๒๘	๑๘,๙๗๒	๑๗๒,๗๑๙
๑๐	จังหวัดชัยนาท	๓๑,๐๙๖	๔๖,๑๑๙	๓๖,๗๖๘	๖,๕๐๒	๖,๐๕๔	๙๕,๔๔๓
๑๑	จังหวัดชัยภูมิ	๗๔,๖๕๙	๘๗,๕๘๘	๕๒,๓๗๑	๕๔๗	๓๘๕	๑๔๐,๘๙๑
๑๒	จังหวัดชุมพร	๕๘,๕๒๘	๔๓,๑๙๑	๓๗,๔๗๒	๔,๒๖๔	๔,๘๐๗	๘๙,๗๓๔
๑๓	จังหวัดเชียงราย	๑๓๓,๑๒๑	๗๗,๔๖๔	๖๐,๖๓๓	๖๗๖	๖๐๔	๑๓๙,๓๗๗
๑๔	จังหวัดเชียงใหม่	๒๓๖,๐๑๐	๑๑๗,๑๒๖	๘๙,๒๑๘	๑๑,๗๙๙	๑๔๔	๒๑๘,๒๘๗
๑๕	จังหวัดตรัง	๒๔,๐๔๖	๓๐,๒๐๔	๒๕,๒๑๗	๑,๔๐๗	๑,๓๒๘	๕๘,๑๕๖
๑๖	จังหวัดตราด	๑๐,๒๖๙	๑๒,๑๘๒	๑๑,๘๙๘	๑,๔๕๗	๑,๓๓๓	๒๖,๘๗๐
๑๗	จังหวัดตาก	๘๓,๗๗๐	๓๒,๙๒๖	๒๙,๑๕๑	๑๐,๘๒๑	๑๐,๒๙๓	๘๓,๑๙๑
๑๘	จังหวัดนครนายก	๑๓,๓๐๐	๒๒,๑๗๕	๑๔,๕๒๗	๓,๓๘๗	๒,๘๐๔	๔๒,๘๙๓
๑๙	จังหวัดนครปฐม	๑๘,๗๘๘	๓๕,๕๘๙	๓๐,๖๐๐	๘,๕๔๘	๗,๒๖๑	๘๑,๙๙๘
๒๐	จังหวัดนครพนม	๕๖,๓๒๘	๕๕,๘๔๒	๕๒,๓๗๑	๗๘๕	๗๗๕	๑๐๙,๗๗๓
๒๑	จังหวัดนครราชสีมา	๗๓๖,๘๙๗	๖๑๕,๔๐๘	๕๓๖,๐๐๕	๑๗,๔๒๔	๑๕,๑๓๓	๑,๑๘๓,๙๗๐
๒๒	จังหวัดนครศรีธรรมราช	๗๘,๙๙๗	๕๙,๐๒๒	๓๗,๐๗๖	๒๒,๕๐๔	๓๘,๕๙๐	๑๕๗,๑๙๒
๒๓	จังหวัดนครสวรรค์	๙๙,๓๔๕	๑๐๖,๐๔๖	๘๕,๕๙๐	๑๑,๑๑๙	๙,๓๗๑	๒๑๒,๑๒๖
๒๔	จังหวัดนนทบุรี	๑๑๕,๕๘๔	๔๔,๑๕๘	๔๗,๘๔๕	๑๐,๕๙๑	๘,๙๘๑	๑๑๑,๕๗๕
๒๕	จังหวัดนราธิวาส	๘,๔๓๗	๕,๕๔๙	๔,๓๐๖	๑,๕๑๙	๑,๐๕๘	๑๒,๔๓๒

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนครัวเรือน	จำนวนสุนัข				รวม
			มีเจ้าของ		ไม่มีเจ้าของ		
			เพศผู้	เพศเมีย	เพศผู้	เพศเมีย	
๒๖	จังหวัดน่าน	๓๗,๖๓๔	๓๙,๓๑๒	๒๗,๓๔๓	๓๐	๒๑	๖๗,๑๐๖
๒๗	จังหวัดบึงกาฬ	๒๘,๙๐๘	๒๓,๗๘๖	๒๑,๓๐๐	๘๕๙	๖๘๙	๔๖,๖๓๔
๒๘	จังหวัดบุรีรัมย์	๑๑๔,๖๘๒	๙๘,๑๔๖	๗๙,๑๓๗	๒,๕๖๓	๒,๑๑๕	๑๘๑,๙๖๑
๒๙	จังหวัดปทุมธานี	๒๓,๕๙๗	๕๑,๖๕๓	๔๖,๑๐๓	๑๘,๓๖๕	๑๙,๒๒๓	๑๓๕,๓๔๔
๓๐	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๑๙,๘๖๓	๒๗,๐๒๘	๒๒,๙๖๘	๕,๔๔๒	๔,๐๘๒	๕๙,๕๒๐
๓๑	จังหวัดปราจีนบุรี	๗๑,๓๒๓	๔๔,๒๘๙	๓๕,๙๖๖	๗,๕๘๔	๗,๖๕๕	๙๕,๔๙๔
๓๒	จังหวัดปัตตานี	๘,๙๗๕	๕,๗๕๔	๔,๖๓๒	๗๘๒	๘๖๙	๑๒,๐๓๗
๓๓	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๙๑,๗๑๑	๖๕,๖๒๒	๕๐,๑๖๕	๗,๓๕๕	๖,๖๓๒	๑๒๙,๗๗๔
๓๔	จังหวัดพังงา	๖๑,๙๔๙	๕๕,๗๕๓	๓๗,๑๗๐	๗๔๓	๕๕๑	๙๔,๒๑๗
๓๕	จังหวัดพัทลุง	๔๖,๘๕๙	๒๑,๓๗๒	๒๑,๐๙๕	๑,๘๐๓	๒,๐๐๐	๔๖,๒๗๐
๓๖	จังหวัดพิจิตร	๑๔,๙๒๗	๓๕,๗๒๖	๒๗,๖๐๒	๒,๐๖๔	๒,๒๘๓	๖๗,๖๗๕
๓๗	จังหวัดพิษณุโลก	๖๓,๔๔๒	๕๗,๘๐๘	๓๙,๘๕๙	๑๑,๐๒๗	๓,๕๗๐	๑๑๒,๒๖๔
๓๘	จังหวัดเพชรบุรี	๒๒,๙๒๓	๒๔,๙๙๕	๑๙,๒๔๕	๓,๙๕๕	๓,๘๘๒	๕๒,๐๗๗
๓๙	จังหวัดเพชรบูรณ์	๕๗,๒๑๕	๕๕,๓๓๔	๔๔,๒๕๗	๒,๓๐๑	๑,๗๙๖	๑๐๓,๖๘๘
๔๐	จังหวัดแพร่	๒๖,๒๘๐	๑๓,๔๑๐	๙,๘๘๓	๑,๐๓๐	๘๕๘	๒๕,๑๘๑
๔๑	จังหวัดพะเยา	๗๐,๐๙๙	๒๗,๗๒๓	๒๑,๑๘๕	๘๔๘	๙๐๙	๕๐,๖๖๕
๔๒	จังหวัดภูเก็ต	๒,๘๐๐	๕,๓๖๑	๕,๘๖๕	๓๙๙	๓๔๑	๑๓,๙๖๖
๔๓	จังหวัดมหาสารคาม	๕๙,๗๗๒	๔๒,๓๓๐	๓๓,๓๘๓	๒,๐๖๒	๑,๕๖๐	๗๙,๓๓๕
๔๔	จังหวัดมุกดาหาร	๒๒,๔๘๙	๑๘,๘๖๔	๒๒,๘๖๗	๐	๐	๔๑,๗๓๑
๔๕	จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๖,๑๘๐	๑๒,๓๘๒	๘,๘๘๒	๒๑๗	๑๘๒	๒๑,๖๖๓
๔๖	จังหวัดยะลา	๑๑,๒๐๕	๑๑,๕๐๒	๘,๐๔๐	๑,๐๕๕	๘๘๔	๒๑,๔๘๑
๔๗	จังหวัดยโสธร	๔๕,๕๙๕	๓๗,๐๓๘	๒๘,๙๐๐	๗๖๒	๕๓๔	๖๗,๒๓๔
๔๘	จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๐๒,๔๘๐	๘๑,๑๑๐	๕๓,๐๔๑	๑,๙๓๗	๑,๓๘๕	๑๓๗,๔๗๓
๔๙	จังหวัดระนอง	๖๐,๕๖๙	๑๔,๑๔๕	๘,๒๖๘	๓,๑๙๔	๑,๙๐๕	๒๗,๕๑๒
๕๐	จังหวัดระยอง	๓๕,๔๕๓	๓๑,๓๐๔	๓๑,๒๗๓	๕,๗๓๙	๖,๓๓๑	๗๔,๖๔๗
๕๑	จังหวัดราชบุรี	๔๙,๖๒๗	๗๒,๘๑๖	๕๒,๕๒๓	๕,๗๐๙	๔,๘๖๒	๑๓๕,๙๑๐
๕๒	จังหวัดลพบุรี	๕๙,๖๑๓	๘๕,๘๒๐	๕๗,๙๓๒	๘,๙๙๒	๕,๙๖๘	๑๕๘,๗๑๒
๕๓	จังหวัดลำปาง	๔๙,๑๗๔	๔๗,๙๙๓	๓๙,๕๓๔	๖๐๐	๖๘๔	๘๘,๘๑๑
๕๔	จังหวัดลำพูน	๓๕,๑๒๐	๓๔,๗๖๔	๓๒,๑๙๘	๑,๔๕๘	๑,๖๘๕	๗๐,๑๐๕
๕๕	จังหวัดเลย	๔๐,๑๗๖	๓๖,๕๕๙	๒๙,๙๒๐	๑,๘๒๔	๑,๐๔๘	๖๙,๓๕๑
๕๖	จังหวัดศรีสะเกษ	๙๐,๗๘๑	๙๗,๔๔๘	๖๙,๘๓๖	๒,๑๓๓	๑,๓๙๔	๑๗๐,๘๑๑

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนครัวเรือน	จำนวนสุนัข				รวม
			มีเจ้าของ		ไม่มีเจ้าของ		
			เพศผู้	เพศเมีย	เพศผู้	เพศเมีย	
๕๗	จังหวัดสกลนคร	๘๗,๐๓๘	๘๗,๒๕๗	๗๗,๐๙๐	๒,๐๖๗	๑,๙๐๓	๑๖๘,๓๑๗
๕๘	จังหวัดสงขลา	๒๑๕,๒๙๑	๔๙,๖๗๓	๔๐,๓๒๐	๑๐,๘๖๕	๙,๗๐๐	๑๑๐,๕๕๘
๕๙	จังหวัดสตูล	๓,๒๓๕	๕,๐๖๖	๔,๖๕๑	๑,๒๘๘	๑,๔๖๕	๑๒,๔๗๐
๖๐	จังหวัดสมุทรปราการ	๑๓,๔๗๗	๑๔,๓๐๐	๑๖,๑๗๕	๑๔,๗๙๗	๑๒,๘๖๖	๕๘,๑๓๘
๖๑	จังหวัดสมุทรสงคราม	๙,๔๙๙	๒๐,๔๓๕	๑๙,๓๖๓	๓,๓๙๙	๒,๙๙๕	๔๖,๑๙๒
๖๒	จังหวัดสมุทรสาคร	๑๔๓,๐๒๐	๓๖,๗๗๑	๒๗,๒๖๙	๗,๖๙๐	๖,๖๕๑	๗๘,๓๘๑
๖๓	จังหวัดสระแก้ว	๕๑,๙๕๘	๖๑,๙๗๐	๔๘,๖๖๘	๔,๖๔๙	๔,๐๘๐	๑๑๙,๓๖๗
๖๔	จังหวัดสระบุรี	๕๓,๔๘๒	๔๐,๒๐๘	๓๕,๑๕๐	๔,๕๐๔	๔,๐๑๒	๘๓,๘๗๔
๖๕	จังหวัดสิงห์บุรี	๓๗,๓๑๙	๓๓,๗๘๒	๒๒,๑๗๙	๓,๓๗๑	๒,๔๓๓	๖๑,๗๖๕
๖๖	จังหวัดสุโขทัย	๔๖,๐๔๖	๖๒,๖๘๒	๔๙,๘๘๙	๑,๘๐๘	๑,๔๑๖	๑๑๕,๗๙๕
๖๗	จังหวัดสุพรรณบุรี	๗๐,๑๖๓	๗๑,๓๓๘	๕๙,๔๖๑	๘,๙๘๗	๗,๖๐๒	๑๔๗,๓๘๘
๖๘	จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๖๐,๙๗๐	๕๕,๘๖๕	๔๘,๙๓๗	๗,๒๑๑	๖,๔๑๔	๑๑๘,๔๒๗
๖๙	จังหวัดสุรินทร์	๑๑๓,๒๕๗	๘๙,๖๖๕	๕๙,๒๑๖	๒,๑๔๔	๑,๖๒๓	๑๕๒,๖๔๘
๗๐	จังหวัดหนองคาย	๒๖,๒๗๙	๒๖,๐๖๓	๑๗,๘๘๐	๒,๐๕๖	๑,๔๔๐	๔๓,๔๓๙
๗๑	จังหวัดหนองบัวลำภู	๓๙,๘๙๕	๓๕,๓๕๗	๓๕,๕๘๔	๕๒๓	๖๐๒	๗๒,๐๖๖
๗๒	จังหวัดอ่างทอง	๒๑,๐๔๕	๓๓,๕๓๓	๒๖,๙๐๗	๒,๕๕๖	๒,๑๓๐	๖๕,๑๒๖
๗๓	จังหวัดอุดรธานี	๙๐,๗๗๙	๘๓,๐๕๙	๖๙,๒๐๒	๔๓๘	๔๗๐	๑๕๓,๑๖๙
๗๔	จังหวัดอุทัยธานี	๓๓,๙๒๕	๔๔,๙๓๔	๓๒,๒๙๘	๓,๖๓๔	๒,๘๔๙	๘๓,๗๑๕
๗๕	จังหวัดอุตรดิตถ์	๑,๗๓๙	๓,๑๑๔	๒,๓๐๗	๒๗๖	๑๖๗	๕,๘๖๔
๗๖	จังหวัดอุบลราชธานี	๗๐,๓๘๖	๔๖,๐๕๐	๓๙,๒๔๘	๕๙๔	๗๑๙	๘๖,๖๑๑
๗๗	จังหวัดอำนาจเจริญ	๒๔,๕๐๗	๑๘,๙๐๐	๑๒,๐๕๕	๒,๗๗๒	๑,๘๑๐	๓๕,๕๓๗
	รวม	๕,๕๐๑,๑๘๙	๔,๓๑๓,๘๙๓	๓,๕๕๑,๐๑๙	๓๗๓,๖๐๕	๓๔๕,๐๒๐	๘,๕๘๗,๕๓๗
	รวมจำนวนสัตว์ไม่มีเจ้าของ				๗๒๒,๖๒๕		

๑.๒ ข้อมูลแบบสำรวจสรุปจำนวนสุนัข แมว โครงการรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ของสำนักงานปศุสัตว์เขต ๑ – ๙ กรมปศุสัตว์

เขต	จังหวัด	จำนวนสุนัข					จำนวนแมว				
		มีเจ้าของ			ไม่มีเจ้าของ		มีเจ้าของ			ไม่มีเจ้าของ	
		จน.ครัวเรือน	เพศผู้	เพศเมีย	เพศผู้	เพศเมีย	จน.ครัวเรือน	เพศผู้	เพศเมีย	เพศผู้	เพศเมีย
๑	กรุงเทพ	๕๓๘,๓๘๔	๒๖๘,๕๓๘	๓๑๑,๘๙๔	๖๑,๖๐๘	๗๘,๘๔๗	๔๐๗,๒๙๐	๑๓๕,๐๗๐	๑๖๙,๗๑๑	๓๙,๑๗๖	๕๐,๐๙๓
	นนทบุรี	๔๕,๗๘๔	๓๖,๕๖๒	๓๐,๔๑๕	๑๐,๖๑๑	๘,๕๖๙	๒๕,๔๗๗	๑๒,๓๓๓	๙,๑๒๙	๕,๑๐๘	๔,๕๖๒
	ปทุมธานี	๒๓,๑๖๕	๕๕,๗๒๔	๔๗,๘๔๐	๒๑,๓๘๘	๒๓,๑๐๙	๐	๐	๐	๐	๐
	พระนครศรีอยุธยา	๓๕,๖๕๑	๒๒,๖๓๘	๑๘,๗๐๓	๓,๕๓๗	๓,๕๘๕	๙,๓๖๑	๘,๗๖๓	๖,๖๗๐	๒,๐๓๗	๑,๐๙๘
	อ่างทอง	๑๑,๖๘๗	๓๓,๑๗๒	๒๖,๑๔๐	๒,๘๖๖	๒,๙๗๗	๑๒,๕๖๒	๑๔,๙๖๑	๑๓,๑๒๐	๒,๑๕๗	๒,๒๑๙
	สิงห์บุรี	๓๗,๒๗๗	๓๗,๓๘๙	๒๕,๙๗๙	๒,๗๗๖	๑,๐๕๙	๒๓,๙๐๑	๑๑,๕๘๔	๑๐,๕๓๐	๑,๕๖๕	๑,๗๒๑
	ลพบุรี	๑๘๙,๐๓๐	๒๓๕,๑๔๕	๑๔๘,๘๓๙	๕๒,๑๔๖	๓๓,๒๓๖	๖๘,๕๕๓	๖๗,๙๕๐	๕๔,๘๕๒	๒๑,๙๐๖	๒๑,๑๖๐
	สระบุรี	๗๕,๓๕๖	๔๘,๔๐๒	๔๕,๘๐๖	๕,๖๑๒	๖,๘๗๔	๓๘๐,๔๓๓	๑๑๒,๓๐๘	๑๔๗,๗๐๘	๕,๑๒๐	๖,๓๓๙
	ชัยนาท	๓๐,๘๒๐	๔๖,๐๐๘	๓๕,๑๘๕	๗,๗๘๖	๖,๗๑๘	๙๓,๓๑๕	๑๒,๒๕๕	๙,๕๖๕	๔,๕๒๗	๕,๓๗๗
	รวมเขต 1	๑,๐๐๑,๓๕๕	๗๘๕,๔๓๗	๖๙๐,๘๐๓	๑๕๗,๙๓๐	๑๖๔,๒๖๓	๗๔๐,๔๕๒	๓๗๕,๒๒๔	๕๒๑,๐๖๕	๘๓,๕๗๕	๗๒,๕๑๐
๒	นครนายก	๓๐,๓๘๒	๒๒,๗๔๕	๒๑,๗๔๓	๒,๖๘๐	๒,๕๕๔	๒๗,๗๘๔	๑๒,๗๓๙	๑๑,๔๖๐	๑,๘๖๒	๑,๙๒๙
	ปราจีนบุรี	๒๑,๗๔๐	๓๘,๒๒๔	๓๑,๐๔๑	๙,๒๙๑	๗,๒๔๒	๑๑,๐๓๗	๑๑,๔๔๒	๑๑,๒๙๘	๒,๔๗๐	๒,๖๕๘
	ตราด	๙,๗๘๒	๑๒,๔๐๗	๑๑,๗๔๙	๙๙๐	๙๑๘	๕,๑๖๖	๕,๙๕๙	๖,๐๒๕	๗๖๘	๔๕๑
	ฉะเชิงทรา	๗๒,๒๖๒	๕๑,๒๗๔	๔๔,๔๘๙	๕,๔๗๒	๕,๔๕๒	๕๙,๕๕๕	๒๑,๘๐๑	๑๘,๗๖๓	๓,๘๗๘	๔,๐๐๒
	จันทบุรี	๖๖,๒๗๓	๕๒,๑๘๑	๔๘,๓๘๖	๕,๓๓๒	๕,๔๗๙	๙๘,๕๙๔	๒๓,๙๒๙	๒๔,๐๖๙	๔,๒๕๔	๔,๘๕๐
	ส.ปราการ	๑๒,๙๔๘	๑๖,๔๐๐	๑๙,๘๘๐	๗,๖๑๐	๖,๑๒๖	๖,๖๗๕	๗,๔๓๕	๗,๒๖๒	๔,๑๑๘	๓,๗๔๕
	สระแก้ว	๕๐,๗๓๔	๕๑,๗๕๔	๕๐,๑๓๐	๒,๕๔๒	๒,๕๑๗	๑๔,๑๓๑	๒๑,๔๗๒	๑๖,๘๘๓	๑,๒๗๗	๑,๕๓๒
	ระยอง	๒๕,๐๒๕	๗๒,๑๐๗	๓๑,๐๐๖	๗,๖๘๕	๘,๖๗๗	๑๓,๖๑๑	๑๔,๐๒๐	๑๓,๗๔๔	๔,๔๘๒	๕,๒๙๗
	ชลบุรี	๓๓๓,๔๑๑	๑๐๗,๓๑๘	๑๕๙,๗๗๐	๑๙,๙๑๙	๓๗,๗๗๘	๘๕,๕๔๕	๒๔,๖๔๕	๒๘,๖๔๔	๑๒,๑๖๖	๒๑,๐๑๑
	รวมเขต 2	๖๒๑,๕๕๕	๓๘๔,๓๒๐	๓๗๗,๓๘๘	๕๖,๒๒๑	๕๖,๔๓๗	๑๖๘,๐๑๘	๑๙๒,๙๗๖	๑๗๘,๕๔๘	๓๕,๘๗๕	๓๗,๔๖๔
๓	ชัยภูมิ	๔๕,๙๔๗	๗๑,๙๗๔	๔๕,๐๙๒	๓๔๓	๓๐๙	๑๓,๖๐๓	๑๓,๙๓๑	๑๐,๙๖๙	๓๒๙	๓๐๒
	นครราชสีมา	๑๔๖,๐๒๒	๑๔๕,๒๓๗	๑๒๗,๖๖๘	๖,๖๓๘	๑๑,๕๑๘	๖๖,๓๖๒	๕๘,๖๓๑	๔๙,๐๔๙	๓,๓๓๙	๕,๓๗๙
	บุรีรัมย์	๑๐๘,๗๖๗	๑๐๑,๒๓๐	๗๒,๘๙๘	๕,๕๘๒	๖,๐๔๒	๑๓,๖๒๐	๑๔,๒๔๘	๑๗,๔๕๔	๔,๔๓๙	๕,๑๔๕
	สุรินทร์	๑๐๖,๒๔๕	๗๖,๘๑๕	๔๘,๗๑๙	๑,๒๕๑	๑๔	๑๐๐,๔๐๒	๒๗,๗๒๔	๑๗,๑๑๘	๑,๑๖๒	๑๕
	ศรีสะเกษ	๕๔,๙๓๘	๔๕,๙๙๓	๔๓,๓๙๙	๑,๐๑๑	๖๕๖	๑๕,๕๓๗	๑๑,๗๑๖	๑๕,๕๘๑	๔๖๕	๓๐๐
	ยโสธร	๑๕,๕๒๑	๑๗,๔๓๐	๑๐,๔๗๘	๐	๐	๓,๐๐๙	๒,๕๓๗	๒,๓๓๖	๐	๐
	อุบลราชธานี	๑๑๕,๓๘๐	๑๐๕,๕๖๐	๙๐,๐๘๙	๒,๗๓๘	๒,๖๓๔	๒๗,๖๘๔	๒๐,๔๕๔	๒๐,๐๓๙	๒,๑๖๙	๔๕,๗๑๒
	อำนาจเจริญ	๒๐,๕๓๑	๒๐,๕๓๐	๑๕,๔๗๘	๒,๒๗๒	๒,๘๒๗	๓,๗๗๖	๓,๑๔๑	๒,๘๓๖	๑,๓๐๔	๑,๔๓๐
	รวมเขต 3	๖๒๓,๓๙๑	๖๐๔,๐๔๘	๔๕๗,๘๒๒	๒๐,๐๔๖	๒๓,๘๙๐	๒๔๑,๘๕๓	๑๔๓,๓๙๒	๑๗๕,๓๘๒	๑๓,๒๐๓	๕๘,๒๗๗
๔	กาฬสินธุ์	๖๑,๖๗๒	๕๖,๗๑๗	๔๖,๕๕๔	๑๒๖	๑๓๔	๘,๕๐๖	๕,๖๕๖	๕,๒๑๕	๔๖๔	๕๔๗
	ขอนแก่น	๒๓,๐๑๓	๗,๓๘๗	๙,๐๔๗	๒๐๒	๒๓๒	๗๑๑	๗๘๔	๗๗๕	๖๒	๔๑
	นครพนม	๔๕,๕๒๔	๔๗,๑๗๕	๔๑,๔๙๑	๖๖๑	๖๗๔	๕,๐๗๓	๓,๕๖๑	๓,๘๒๓	๕๐๖	๖๕๒
	มหาสารคาม	๕๕,๘๒๖	๕๗,๒๗๘	๓๘,๐๙๓	๒,๕๓๓	๑,๓๒๐	๕,๐๔๙	๔,๖๘๘	๔,๗๘๑	๑,๐๒๘	๘๓๐
	มุกดาหาร	๘,๘๖๔	๓๒,๐๐๒	๗,๗๔๐	๑๕	๑๒	๑,๙๖๑	๑,๘๗๘	๑,๔๓๕	๖	๗
	เลย	๒๖,๘๗๑	๒๗,๐๑๔	๑๘,๖๒๙	๑๙๖	๑๓๐	๔,๗๓๐	๔,๘๘๔	๔,๔๑๓	๑๔๓	๘๙
	สกลนคร	๑๒๓,๐๘๗	๘๗,๑๑๐	๘๗,๗๙๖	๓,๙๒๒	๔,๔๑๔	๘,๗๕๙	๑๑,๓๑๓	๑๓,๒๗๕	๑,๒๖๗	๑,๕๑๗
	หนองคาย	๔๗,๒๐๕	๒๘,๗๕๘	๒๓,๔๒๗	๒,๗๗๕	๒,๓๘๓	๙,๔๕๙	๔,๙๖๓	๔,๘๐๒	๑,๕๓๒	๑,๖๔๓
	หนองบัวลำภู	๔๘,๖๖๑	๒๗,๔๑๖	๒๒,๔๔๖	๖๒๙	๗๐๖	๗,๐๓๘	๓,๙๓๗	๔,๑๘๘	๔๖๔	๕๕๑
	อุดรธานี	๘๒,๐๕๖	๘๑,๙๑๘	๖๖,๗๐๙	๒๘๗	๔๒๒	๑๘,๘๐๗	๑๒,๒๔๐	๑๐,๕๕๔	๔๕	๕๖
	บึงกาฬ	๔๘,๖๖๙	๗๒,๗๒๘	๒๘,๑๑๔	๑,๒๔๓	๑,๐๖๗	๒๕,๘๕๒	๓,๗๗๐	๔,๘๑๙	๕๙๒	๖๕๕
	ร้อยเอ็ด	๘๖,๗๒๐	๗๗,๖๔๓	๖๔,๒๖๕	๒,๑๙๔	๑,๙๙๙	๒๖,๐๗๗	๑๓,๗๒๘	๑๒,๖๒๒	๗๗๙	๖๕๓
	รวมเขต 4	๕๕๙,๙๐๒	๔๘๗,๖๕๘	๔๐๘,๑๐๘	๑๑,๙๘๔	๑๐,๘๘๐	๑๐๔,๕๐๐	๗๑,๐๘๓	๗๐,๗๐๒	๖,๘๔๗	๗,๑๗๒
๕	เชียงใหม่	๒๓๐,๐๙๒	๑๔๖,๗๘๘	๑๑๕,๐๖๕	๙,๗๖๔	๗,๕๒๖	๑๔๗,๘๖๙	๕๗,๘๑๔	๔๙,๘๓๐	๖,๙๑๙	๕,๗๗๑
	เชียงราย	๙๗,๗๐๒	๕๗,๐๙๗	๔๘,๕๖๐	๑,๐๔๕	๑,๑๐๘	๖๒,๕๗๖	๒๙,๒๘๑	๒๓,๑๘๑	๗๓๕	๗๑๑
	ลำปาง	๑๕,๓๙๙	๑๕,๙๘๕	๑๑,๙๓๓	๘๓	๖๓	๒๙,๖๗๔	๒๓,๑๐๒	๑๖,๙๐๗	๒๘๘	๔๐๕
	ลำพูน	๓๖,๑๓๐	๒๖,๙๘๐	๑๙,๕๓๓	๐	๐	๒๔,๔๓๘	๘,๓๓๐	๗,๑๘๘	๐	๐
	พะเยา	๖๑,๖๒๕	๓๘,๘๘๓	๒๗,๕๙๓	๙๗๐	๙๘๔	๔๔,๒๐๑	๑๓,๖๑๘	๑๘,๖๘๖	๔๕๐	๕๓๓
	แพร่	๒๖,๒๘๐	๑๗,๓๑๑	๑๐,๒๖๖	๐	๐	๓,๕๖๗	๕,๙๕๒	๕,๒๖๖	๐	๐
	น่าน	๓๕,๓๑๓	๓๔,๘๑๔	๒๘,๐๒๘	๒๐	๑๔	๙,๔๓๔	๔,๖๙๓	๔,๗๐๔	๑๑	๑๑
	แม่ฮ่องสอน	๙,๓๐๙	๑๔,๙๓๓	๙,๕๒๖	๐	๐	๔,๐๗๗	๖,๐๐๕	๓,๕๘๕	๐	๐

เขต	จังหวัด	จำนวนสุนัข					จำนวนแมว				
		มีเจ้าของ			ไม่มีเจ้าของ		มีเจ้าของ			ไม่มีเจ้าของ	
		จน.ครัวเรือน	เพศผู้	เพศเมีย	เพศผู้	เพศเมีย	จน.ครัวเรือน	เพศผู้	เพศเมีย	เพศผู้	เพศเมีย
	รวมเขต 5	๕๑๓,๙๕๐	๓๔๘,๙๙๓	๑๙๑,๕๖๓	๑๑,๕๘๑	๙,๖๙๓	๓๒๕,๖๙๖	๑๔๒,๘๙๕	๑๑๓,๓๔๗	๘,๔๒๓	๗,๕๐๙
๖	กำแพงเพชร	๕๒,๓๐๖	๖๗,๐๐๗	๕๙,๐๙๒	๘,๑๖๖	๓,๕๖๘	๓๐,๗๔๙	๒๕,๙๗๘	๑๗,๙๗๓	๒,๗๖๘	๒,๒๗๐
	ตาก	๔๕,๕๐๓	๓๒,๕๖๐	๒๘,๓๘๕	๑,๒๗๑	๙๖๘	๒๓,๕๒๓	๑๒,๓๖๑	๑๑,๘๘๑	๖๖๕	๕๔๗
	นครสวรรค์	๑๐๗,๙๕๖	๑๐๘,๖๖๒	๑๙,๕๓๖	๗๒,๔๙๓	๙,๘๔๙	๖๐,๒๕๖	๔๐,๐๕๓	๓๓,๓๘๐	๖,๗๖๒	๖,๒๐๙
	พิจิตร	๒๑,๘๒๘	๓๔,๘๖๔	๒๔,๓๖๙	๒,๓๔๑	๒,๐๓๖	๑๒,๑๒๗	๑๔,๙๗๒	๓๓,๘๔๑	๑,๖๕๑	๑,๗๕๒
	พิษณุโลก	๕๑,๐๖๕	๕๔,๙๗๐	๓๔,๕๕๑	๓,๙๙๓	๓,๓๑๘	๒๕,๘๑๒	๒๑,๔๐๐	๑๘,๓๕๑	๒,๘๓๓	๒,๗๓๖
	เพชรบูรณ์	๖๐,๗๐๐	๕๓,๗๕๔	๔๔,๒๓๙	๒,๕๒๙	๑,๓๑๔	๒๐,๑๙๑	๓๙,๓๐๐	๑๘,๔๐๐	๑,๔๔๓	๑,๑๖๔
	สุโขทัย	๕๔,๙๘๘	๕๘,๒๓๓	๔๔,๖๐๒	๒,๑๘๓	๑,๗๗๕	๑๙,๗๐๘	๑๙,๐๖๐	๑๕,๕๘๔	๑,๔๕๓	๑,๑๔๗
	อุตรดิตถ์	๓๐,๑๐๘	๔๐,๘๐๗	๓๐,๑๔๓	๑,๖๗๗	๑,๔๐๒	๔,๗๔๔	๙,๒๗๑	๘,๔๓๖	๕๖๕	๖๒๙
	อุทัยธานี	๔๕,๓๖๕	๔๖,๔๕๘	๓๔,๔๑๓	๖,๖๑๒	๕,๖๗๘	๒๓,๕๓๘	๑๖,๕๘๑	๑๔,๓๘๕	๓,๐๒๕	๒,๒๔๓
	รวมเขต 6	๔๕๙,๘๑๙	๕๐๑,๓๑๓	๓๖๖,๑๙๓	๕๓,๐๖๓	๒๙,๙๐๘	๒๒๑,๖๒๘	๑๗๘,๙๗๖	๑๕๑,๙๒๐	๒๑,๓๖๕	๑๘,๘๗๗
๗	กาญจนบุรี	๑๔๐,๐๙๕	๕๗,๐๑๔	๕๐,๗๘๕	๘,๘๓๔	๓,๑๗๓	๕๖,๘๕๒	๒๖,๑๔๘	๑๒,๖๙๕	๕,๓๗๖	๔,๗๒๕
	เพชรบุรี	๒๔,๙๑๙	๒๘,๕๖๒	๒๐,๒๓๒	๔,๓๘๖	๔,๓๙๔	๑๒,๒๐๐	๙,๓๔๙	๘,๔๘๗	๑,๙๖๗	๑,๙๖๔
	นครปฐม	๒๓,๐๑๓	๕๕,๐๓๑	๓๐,๘๐๗	๑๙,๖๒๓	๙,๐๐๗	๑๕,๘๒๒	๑๙,๑๕๐	๑๑,๙๑๖	๕,๖๗๖	๕,๒๐๒
	ราชบุรี	๕๙,๓๓๓	๖๒,๐๕๓	๖๗,๒๒๖	๖,๓๐๑	๓,๙๔๒	๓๐,๐๓๔	๒๒,๐๖๖	๒๔,๕๕๙	๒,๓๔๘	๒,๒๒๙
	ส.สาคร	๒๕,๕๘๐	๓๖,๕๙๘	๒๓,๑๕๒	๓,๒๕๐	๒.๔๕๘	๗,๘๖๓	๓๒,๑๐๖	๑๐,๐๐๑	๑,๙๑๒	๑.๕๘๓
	ประจวบฯ	๒๑,๗๙๓	๒๗,๓๙๔	๒๘,๒๑๙	๓,๗๐๓	๓,๓๑๘	๑๑,๗๘๒	๔,๙๑๐	๙,๐๓๓	๑,๘๐๔	๑,๗๐๒
	ส.สงคราม	๙,๕๙๙	๒๑,๔๓๒	๑๙,๖๔๕	๓,๓๗๒	๒,๔๓๗	๗,๐๐๑	๕,๒๐๔	๕,๔๓๔	๒,๑๐๘	๑.๘๔๘
	สุพรรณบุรี	๖๘,๖๗๓	๖๒,๑๓๖	๕๐,๔๗๙	๘,๙๕๙	๗,๖๗๓	๓๑,๗๖๖	๒๔,๔๗๖	๒๐,๐๒๑	๕,๗๕๕	๖,๑๕๑
	รวมเขต 7	๓๗๒,๘๙๘	๓๙๕,๒๔๐	๒๙๐,๕๔๕	๕๓,๒๒๔	๔๑.๓๔๒	๑๖๘,๙๒๐	๑๒๘,๖๐๙	๑๑๒,๑๕๔	๒๖,๗๔๖	๒๔,๒๙๙
๘	ชุมพร	๑๘,๓๐๗	๒๕,๗๓๐	๒๒,๑๔๑	๒,๙๐๒	๒,๔๕๙	๒๐,๗๗๓	๑๔,๓๑๓	๑๒,๓๒๖	๑,๙๓๕	๑,๕๗๕
	ระนอง	๓๓,๙๗๐	11293	๓,๐๗๐	๒,๒๐๕	๑,๖๐๒	๒,๑๕๑	๑,๙๕๒	๓,๘๙๗	๔๙๘	๕๕๗
	สุราษฎร์ธานี	๕๖,๕๖๔	๔๙,๐๒๘	๗๘,๐๙๐	๒,๖๐๑	๒,๗๑๔	๓๕,๐๖๗	๒๕,๘๒๔	๒๐,๖๗๓	๑,๕๔๖	๑.๕๙๓
	นครศรีธรรมราช	๕๙,๗๑๔	๔๘,๔๓๒	๓๑,๑๒๔	๕,๓๔๓	๔,๒๙๔	๓๓,๖๘๗	๑๙,๖๖๐	๑๙,๑๗๑	๒,๐๕๕	๒,๒๕๑
	พัทลุง	๑๘,๐๘๕	๑๕,๗๗๔	๑๐,๕๘๓	๓,๔๐๓	๑,๒๘๓	๑๒,๒๖๙	๗,๔๙๕	๖,๘๕๑	๑,๐๙๓	๘๙๑
	ตรัง	๒๔,๐๘๙	๓๐,๔๘๘	๒๗,๕๒๓	๒,๐๗๘	๑,๙๘๘	๑๑,๖๘๖	๑๖,๓๖๑	๑๖,๖๖๗	๑,๔๗๒	๑,๗๓๕
	กระบี่	๑๑,๘๐๕	๙,๙๗๑	๖,๔๙๓	๒,๕๔๗	๒,๒๐๗	๗,๑๔๕	๖,๔๔๐	๕,๑๑๒	๒,๕๔๑	๑,๐๘๗
	พังงา	๖,๘๓๓	๕,๖๖๙	๕,๓๘๖	๐	๐	๖,๒๓๔	๕.๘๖๒	๖,๓๐๘	๐	๐
	ภูเก็ต	๕,๔๕๑	๓,๖๗๗	๔,๒๙๑	๖๖๙	๘๙๓	๒,๖๐๗	๑,๖๔๓	๒,๗๒๓	๕๙	๖๗
	รวมเขต 8	๒๓๓,๑๓๖	๒๐๐,๒๖๓	๑๕๖,๔๓๙	๑๘,๕๐๖	๑๓,๔๕๐	๓๓๑,๖๑๘	๙๙,๓๔๔	๙๓,๗๒๖	๑๐,๙๓๙	๙,๖๙๖
๙	ปัตตานี	๕,๒๔๙	๔,๔๕๕	๕,๓๘๒	๑,๓๔๒	๑,๙๙๓	๑๕,๓๐๖	๓๐,๓๔๖	๑๑,๕๔๔	๑,๗๓๐	๒,๐๕๒
	สงขลา	๔๔,๗๕๒	๔๒,๐๑๑	๙,๔๖๙	๘,๗๐๑	๗๗,๖๑๐	๑๙,๗๒๘	๑๘,๙๘๓	๕,๔๕๐	๖,๓๔๘	๓๒,๓๘๑
	ยะลา	๑๐,๙๕๔	๖,๓๖๓	๖,๘๒๐	๒๖๙	๔๕๖	๑๘,๙๒๙	๖,๗๕๖	๑๐,๒๑๙	๓๐๓	๕๙๓
	นราธิวาส										
	สตูล	๗,๑๔๒	๔,๐๘๓	๔,๗๓๐	๓,๒๗๐	๓,๔๑๙	๑๐,๙๒๘	๘,๒๐๗	๗,๕๖๐	๑,๒๗๕	๑,๒๑๓
	รวมเขต 9	๖๘,๐๙๗	๕๖,๘๘๒	๒๕,๒๐๑	๑๑,๕๘๒	๘๐,๘๗๘	๖๕,๕๙๓	๔๔,๐๙๐	๗๔,๗๗๓	๙,๕๕๖	๓๖,๒๕๗
	รวมทั้งสิ้น	๔,๕๕๑,๘๘๒	๓,๓๑๔,๕๙๒	๓,๐๔๔,๐๒๑	๓๘๑,๔๔๘	๕๗๔,๘๐๓	๒,๔๖๗,๓๗๖	๑,๓๓๖,๐๖๙	๑,๒๗๘,๐๑๗	๒๑๓,๒๕๓	๒๙๒,๐๖๓

รวมจำนวนสุนัขไม่มีเจ้าของ ๘๑๖,๒๔๙ รวมจำนวนแมวไม่มีเจ้าของ ๕๐๕,๓๑๔

๑.๓ ข้อมูลจำนวนสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากราชการส่วนท้องถิ่นรายจังหวัด

๑) ข้อมูลจำนวนสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากกรุงเทพมหานคร

ผลการสำรวจจำนวนสุนัขในกรุงเทพมหานคร

โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติและการดำเนินการจับสุนัขจรจัดของกรุงเทพมหานคร

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๗ – ๒๕๕๘

ปี พ.ศ.	จำนวนสุนัขมีเจ้าของ	จำนวนสุนัขไม่มีเจ้าของ	จำนวนสุนัขจรจัดที่จับ
๒๕๒๗	๓๖๓,๕๒๔	๕๖,๔๒๗	๕๗,๖๕๓
๒๕๒๘	๓๖๒,๗๔๒	๘๑,๐๘๗	๕๒,๖๑๖

ปี พ.ศ.	จำนวนสุนัขมีเจ้าของ	จำนวนสุนัขไม่มีเจ้าของ	จำนวนสุนัขจรจัดที่จับ
๒๕๒๙	๓๔๑,๖๙๑	๔๙,๒๔๘	๕๑,๗๙๓
๒๕๓๐	๓๔๑,๐๘๘	๕๒,๑๔๗	๕๐,๑๑๕
๒๕๓๑	๓๗๕,๓๖๑	๕๖,๘๓๙	๔๗,๖๖๕
๒๕๓๒	ไม่มีการสำรวจ		๓๙,๒๖๐
๒๕๓๓	๒๙๐,๒๔๖	๕๓,๘๐๘	๓๒,๓๖๑
๒๕๓๔	๓๔๖,๒๓๕	๔๐,๗๕๖	๓๐,๑๕๓
๒๕๓๕	๓๑๘,๙๑๗	๔๐,๐๑๙	๒๕,๕๔๓
๒๕๓๖	๓๕๒,๖๕๑	๔๔,๔๑๖	๓๗,๔๗๙
๒๕๓๗	๒๗๗,๓๘๒	๔๗,๘๙๗	๒๒,๙๒๒
๒๕๓๘	๓๕๑,๙๑๒	๙๑,๔๘๒	๒๕,๘๒๑
๒๕๓๙	ไม่มีการสำรวจ		๒๔,๘๘๔
๒๕๔๐	๔๖๔,๒๕๙	๑๑๕,๓๔๔	๑๖,๘๘๔
๒๕๔๑	๔๕๘,๑๔๒	๙๖,๓๒๑	๒๖,๙๒๔
๒๕๔๒	๕๒๓,๒๓๐	๑๑๐,๕๘๔	๒๖,๙๑๖
๒๕๔๓	ไม่มีการสำรวจ		๑๗,๖๙๕
๒๕๔๔	ไม่มีการสำรวจ		๑,๙๓๙
๒๕๔๕	ไม่มีการสำรวจ		๕,๙๐๔
๒๕๔๖	ไม่มีการสำรวจ		๒,๙๔๑
๒๕๔๗	ไม่มีการสำรวจ		๕,๓๗๑
๒๕๔๘	ไม่มีการสำรวจ		๕,๗๖๓
๒๕๔๙	๘๒๓,๕๐๔	ไม่มีการสำรวจ	๕,๘๔๙
๒๕๕๐	ไม่มีการสำรวจ		๗,๕๘๔
๒๕๕๑	ไม่มีการสำรวจ		๙,๘๐๒
๒๕๕๒	ไม่มีการสำรวจ		๙,๗๒๘
๒๕๕๓	๕๙๗,๓๕๗	๑๐๒,๔๙๐	๗,๑๒๓
๒๕๕๔	ไม่มีการสำรวจ		๘,๘๘๘
๒๕๕๕	ไม่มีการสำรวจ		๖,๐๑๗
๒๕๕๖	ไม่มีการสำรวจ		๙,๘๐๑
๒๕๕๗	ไม่มีการสำรวจ		๑๐,๕๒๘
๒๕๕๘	ไม่มีการสำรวจ		๘,๘๐๔

สถิติจำนวนสุนัขที่ได้รับการเลี้ยงดูที่ศูนย์พักพิงสุนัข จังหวัดอุทัยธานี
ระหว่างปี งบประมาณ ๒๕๔๘-๒๕๕๘

ปีงบประมาณ	จำนวนสุนัขจรจัดที่ให้การเลี้ยงดู(ตัว) (ข้อมูล ณ เดือน ก.ย. ของแต่ละปี)
๒๕๔๘	๑,๑๓๒
๒๕๔๙	๒,๑๒๔
๒๕๕๐	๒,๗๘๘
๒๕๕๑	๓,๕๕๔
๒๕๕๒	๔,๕๓๒
๒๕๕๓	๔,๗๙๐
๒๕๕๔	๕,๕๔๗
๒๕๕๕	๕,๔๔๑
๒๕๕๖	๕,๓๘๘
๒๕๕๗	๕,๓๓๓
๒๕๕๘	๕,๔๓๔

๒) ข้อมูลจำนวนสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่าน จังหวัด

ลำดับที่	จังหวัด	สุนัข		รวมจำนวนสุนัข	แมว		รวมจำนวนแมว
		เพศผู้	เพศเมีย		เพศผู้	เพศเมีย	
๑	จังหวัดกระบี่			๗๗๘			๕๗๓
๒	จังหวัดกาญจนบุรี			๒,๑๙๗			๑,๑๔๑
๓	จังหวัดกาฬสินธุ์			๑,๐๘๔			๗๕๔
๔	จังหวัดกำแพงเพชร			๒,๔๘๑			๑,๖๓๓
๕	จังหวัดขอนแก่น	๓,๖๕๔	๓,๔๐๓	๗,๐๕๗	๑,๗๕๐	๑,๗๑๔	๓,๔๖๔
๖	จังหวัดจันทบุรี	๕,๓๓๒	๕,๔๓๙	๑๐,๗๗๑	๔,๒๕๔	๔,๘๕๒	๙,๑๐๖
๗	จังหวัดฉะเชิงเทรา			๑๓,๙๔๖			๖,๗๙๖
๘	จังหวัดชลบุรี			๔๓,๐๘๗			๐
๙	จังหวัดชัยนาท			๑๔,๐๐๖			๙,๔๒๖
๑๐	จังหวัดชัยภูมิ			๓,๖๑๖			๒,๗๐๑
๑๑	จังหวัดชุมพร	๒,๙๐๒	๒,๔๔๙	๕,๓๕๑	๑,๙๔๖	๑,๕๙๕	๓,๕๔๑
๑๒	จังหวัดเชียงราย			๖๖๔			๖๓๙
๑๓	จังหวัดเชียงใหม่			๒,๔๙๙			๑,๖๑๑
๑๔	จังหวัดตรัง			๕,๒๑๕			๒,๖๕๙
๑๕	จังหวัดตราด			๑,๕๙๑			๑๗๒

ลำดับที่	จังหวัด	สุนัข		รวมจำนวนสุนัข	แมว		รวมจำนวนแมว
		เพศผู้	เพศเมีย		เพศผู้	เพศเมีย	
๑๖	จังหวัดตาก	๐	๐	๑,๓๗๐	๐	๐	๐
๑๗	จังหวัดนครนายก			๑,๖๓๘			๗๑๓
๑๘	จังหวัดนครปฐม	๑๔๘	๙๘	๒๔๖	๑๐๙	๘๙	๑๙๘
๑๙	จังหวัดนครพนม	๖๔๘	๖๘๔	๑,๓๓๒	๕๐๖	๖๕๒	๑,๑๕๘
๒๐	จังหวัดนครราชสีมา			๒๔,๔๗๑			๑๒,๗๔๑
๒๑	จังหวัดนครศรีธรรมราช	๖,๙๙๐	๖,๘๙๐	๑๓,๘๘๐	๓,๙๑๗	๔,๒๕๕	๘,๑๗๒
๒๒	จังหวัดนครสวรรค์			๒๐,๗๕๘			๙,๕๕๔
๒๓	จังหวัดนนทบุรี			๑๙,๐๘๐			๙,๕๗๐
๒๔	จังหวัดนราธิวาส			๑๑๕			๖๐
๒๕	จังหวัดน่าน	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๒๖	จังหวัดบึงกาฬ			๘๒๔			๒๑๑
๒๗	จังหวัดบุรีรัมย์			๑๐,๓๕๐			๗,๖๒๓
๒๘	จังหวัดปทุมธานี			๒๐,๕๑๘			๘,๙๑๑
๒๙	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์			๘,๖๓๔			๒,๗๐๘
๓๐	จังหวัดปราจีนบุรี	๒๗,๐๐๖	๒๗,๐๖๐	๕๔,๐๖๖	๗,๗๐๐	๗,๕๓๔	๑๕,๒๓๔
๓๑	จังหวัดปัตตานี			๓๖๗			๒๕๖
๓๒	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา			๑๐,๖๙๐			๖,๓๘๒
๓๓	จังหวัดพังงา	๔๒๙	๓๔๓	๗๗๒	๒๙๐	๒๙๑	๕๘๑
๓๔	จังหวัดพัทลุง	๑,๔๗๗	๑,๔๗๘	๒,๙๕๕	๖๘๙	๘๔๕	๑,๕๓๔
๓๕	จังหวัดพิจิตร	๒,๑๔๑	๒,๐๓๖	๔,๑๗๗	๑,๖๕๑	๑,๗๕๒	๓,๔๐๓
๓๖	จังหวัดพิษณุโลก			๔,๘๒๖			๒,๘๓๗
๓๗	จังหวัดเพชรบุรี	๔,๒๖๒	๔,๔๕๗	๘,๗๑๙	๒,๐๔๒	๒,๐๐๗	๔,๐๔๙
๓๘	จังหวัดเพชรบูรณ์	๒,๕๘๖	๒,๒๐๙	๔,๗๙๕	๑,๗๔๓	๑,๓๕๒	๓,๐๙๕
๓๙	จังหวัดแพร่			๖๔๗			๗๙๘
๔๐	จังหวัดพะเยา	๗๖๑	๖๗๗	๑,๔๓๘	๓๔๘	๓๘๑	๗๒๙
๔๑	จังหวัดภูเก็ต	๓๓๙	๔๘๐	๘๑๙	๕๙	๖๗	๑๒๖
๔๒	จังหวัดมหาสารคาม	๓,๖๖๑	๒,๘๗๗	๖,๕๓๘	๑,๒๕๘	๑,๐๘๖	๒,๓๔๔
๔๓	จังหวัดมุกดาหาร	๑๓๑	๒๒๒	๓๕๓	๑๔๐	๑๐๘	๒๔๘
๔๔	จังหวัดแม่ฮ่องสอน			๔๒๑			๑๘๔
๔๕	จังหวัดยะลา			๑,๖๙๕			๒,๖๐๘
๔๖	จังหวัดยโสธร			๑,๑๕๒			๑,๕๓๖
๔๗	จังหวัดร้อยเอ็ด			๒,๑๗๔			๑,๒๙๗
๔๘	จังหวัดระนอง			๖๔๖			๑๒๔

ลำดับที่	จังหวัด	สุนัข		รวมจำนวนสุนัข	แมว		รวมจำนวนแมว
		เพศผู้	เพศเมีย		เพศผู้	เพศเมีย	
๔๙	จังหวัดระยอง			๖,๕๗๕			๒,๗๘๗
๕๐	จังหวัดราชบุรี			๖,๖๙๘			๒,๓๐๗
๕๑	จังหวัดลพบุรี	๘,๘๘๔	๕,๕๑๒	๑๔,๓๙๖	๔,๙๔๓	๓,๙๘๙	๘,๙๓๒
๕๒	จังหวัดลำปาง	๔๑๙	๒๗๗	๖๙๖	๒๘๘	๔๐๕	๖๙๓
๕๓	จังหวัดลำพูน			๒๐๖			๑๔๔
๕๔	จังหวัดเลย			๑,๐๓๐			๕๐๓
๕๕	จังหวัดศรีสะเกษ			๙๔๔			๗๓๖
๕๖	จังหวัดสกลนคร			๕๑			๑๑๑
๕๗	จังหวัดสงขลา	๙,๔๖๙	๘,๙๐๑	๑๘,๓๗๐	๕๘๔	๖๘๓	๑,๒๖๗
๕๘	จังหวัดสตูล			๑,๙๒๖			๑,๒๑๕
๕๙	จังหวัดสมุทรปราการ			๑๓,๕๓๕			๘,๘๔๕
๖๐	จังหวัดสมุทรสงคราม	๓,๓๗๒	๒,๙๗๗	๖,๓๔๙	๒,๑๐๘	๑,๘๔๘	๓,๙๕๖
๖๑	จังหวัดสมุทรสาคร			๖,๑๗๒			๒,๖๔๖
๖๒	จังหวัดสระแก้ว			๔,๗๕๙			๒,๘๐๙
๖๓	จังหวัดสระบุรี	๕,๖๑๒	๖,๘๗๔	๑๒,๔๘๖	๕,๑๒๐	๖,๓๗๙	๑๑,๔๙๙
๖๔	จังหวัดสิงห์บุรี	๒,๓๗๖	๒,๐๕๓	๔,๔๒๙	๑,๕๖๔	๑,๗๒๒	๓,๒๘๖
๖๕	จังหวัดสุโขทัย	๐	๐	๑,๘๕๙	๐	๐	๑,๔๗๓
๖๖	จังหวัดสุพรรณบุรี	๘,๙๕๙	๗,๖๗๓	๑๖,๖๓๒	๕,๗๕๕	๖,๑๕๑	๑๑,๙๐๖
๖๗	จังหวัดสุราษฎร์ธานี			๑๒,๗๘๕			๕,๖๘๐
๖๘	จังหวัดสุรินทร์	๑,๒๙๓	๓๕	๑,๓๒๘	๑,๑๙๐	๓๑	๑,๒๒๑
๖๙	จังหวัดหนองคาย			๕,๑๘๒			๓,๑๗๕
๗๐	จังหวัดหนองบัวลำภู			๕๒๔			๓๒๐
๗๑	จังหวัดอ่างทอง			๓,๘๙๖			๒,๑๕๖
๗๒	จังหวัดอุดรธานี	๒๘๗	๔๒๒	๗๐๙	๔๔	๕๖	๑๐๐
๗๓	จังหวัดอุทัยธานี			๙,๐๗๖			๔,๖๕๔
๗๔	จังหวัดอุตรดิตถ์	๑,๐๔๗	๑,๑๓๓	๒,๑๘๐	๔๙๓	๖๒๔	๑,๑๑๗
๗๕	จังหวัดอุบลราชธานี			๘๑๖			๖๒๐
๗๖	จังหวัดอำนาจเจริญ			๗๒๐			๑๔๔
	รวมระบุเพศผู้/เพศเมีย	๑๐๔,๑๘๕	๙๖,๖๕๙		๕๐,๔๙๑	๕๐,๔๖๘	
	รวม			๔๙๙,๑๓๘			๒๓๗,๕๐๒

๒. การดูแลสุนัขและแมวที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ

๒.๑ รายงานผลรวมการปฏิบัติราชการ ระดับกิจกรรมรอง ประจำปีงบประมาณ ของสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

๑) ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๖

กิจกรรมรอง : เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม บำบัด และชันสูตรโรคสัตว์

กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมายรวม	ดำเนินงานสะสม
สร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้า	**ตัว**	**๑,๐๐๐,๐๐๐**	**๔,๐๗๕,๑๑๐**
จำนวนสัตว์ที่ได้รับการฉีดวัคซีน	ตัว	๑,๐๐๐,๐๐๐	๔,๐๗๕,๑๑๐
- สุนัข	ตัว	๙๐๐,๐๐๐	๓,๒๖๘,๑๑๘
- แมว	ตัว	๑๐๐,๐๐๐	๘๐๖,๙๙๒
ควบคุมจำนวนสัตว์โดยการฉีดยาคุมกำเนิด	**ตัว**	**๕๐๐,๐๐๐**	**๙๒๑,๙๕๖**
- สุนัข	ตัว	๔๕๐,๐๐๐	๖๗๒,๖๗๓
- แมว	ตัว	๕๐,๐๐๐	๒๔๙,๒๘๓
ควบคุมจำนวนสัตว์โดยการผ่าตัดทำหมันสุนัข – แมว	**ตัว**	**๒๘๑,๐๐๐**	**๒๙๗,๖๔๔**
- เพศผู้	ตัว	๗๑,๐๐๐	๑๔๖,๐๑๔
- เพศเมีย	ตัว	๒๑๐,๐๐๐	๑๕๑,๖๓๐

๒) ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๖ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๗

กิจกรรมรอง : ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมายรวม	ดำเนินงานสะสม
สร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้า (วัคซีนโดยกรมปศุสัตว์)	**ตัว**	**๑,๐๐๐,๐๐๐**	**๑๗๘,๙๓๘**
- สุนัข	ตัว	๖๐๐,๐๐๐	๑๒๓,๐๕๐
- แมว	ตัว	๔๐๐,๐๐๐	๕๕,๘๘๘
ควบคุมจำนวนสัตว์โดยการฉีดยาคุมกำเนิด	**ตัว**	**๑,๐๐๗,๙๒๐**	**๑,๒๐๓,๐๙๑**
- สุนัข	ตัว	๕๑๑,๐๒๐	๗๘๔,๓๘๖
- แมว	ตัว	๔๙๖,๙๐๐	๔๑๘,๗๐๕
ควบคุมจำนวนสัตว์โดยการผ่าตัดทำหมัน	**ตัว**	**๑๘๙,๔๕๐**	**๓๐๙,๓๕๕**
สุนัข – แมว เพศผู้	ตัว	๙๖,๖๓๐	๑๕๒,๙๗๕
สุนัข – แมว เพศเมีย	ตัว	๙๒,๘๒๐	๑๕๖,๓๘๐
สร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัข (วัคซีนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.))	**ตัว**		**๗,๗๑๖,๑๗๖**
- สุนัข	ตัว		๖,๐๗๔,๖๐๗
- แมว	ตัว		๑,๖๔๑,๕๖๙
สร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัข (วัคซีนโดยสถานพยาบาลสัตว์)	**ตัว**		**๓๒๐,๖๘๖**
- สุนัข	ตัว		๒๒๔,๘๖๔
- แมว	ตัว		๙๕,๘๒๒

๓) ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๗ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๘

กิจกรรมรอง : สร้างภูมิคุ้มกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมายรวม	ดำเนินงานสะสม
สร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้า (โดยกรมปศุสัตว์)	**ตัว**	**๑,๐๐๐,๐๐๐**	**๙๒๔,๒๙๕**
- สุนัข	ตัว	๖๐๐,๐๐๐	๖๓๓,๐๗๕
- แมว	ตัว	๔๐๐,๐๐๐	๒๙๑,๒๒๐
สร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัข (โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.))	**ตัว**		**๑,๐๖๔,๑๕๙**
- สุนัข	ตัว		๘๓๕,๕๑๕
- แมว	ตัว		๒๒๘,๖๔๔

กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมายรวม	ดำเนินงานสะสม
สร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัข (โดยสถานพยาบาลสัตว์)	**ตัว**		**๒๓๖,๔๑๑**
- สุนัข	ตัว		๑๖๔,๔๙๑
- แมว	ตัว		๗๑,๙๒๐
สร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัข (โดยหน่วยงานอื่น ๆ)	**ตัว**		**๒๗๘,๖๘๙**
- สุนัข	ตัว		๒๑๓,๗๑๓
- แมว	ตัว		๖๔,๙๗๖
ควบคุมจำนวนสัตว์โดยการฉีดยาคุมกำเนิด (โดยกรมปศุสัตว์)	**ตัว**	**๕๐๐,๐๐๐**	**๓๙๑,๐๕๔**
- สุนัข	ตัว	๓๐๐,๐๐๐	๒๔๐,๗๐๒
- แมว	ตัว	๒๐๐,๐๐๐	๑๕๐,๓๕๒
ควบคุมจำนวนสัตว์โดยการฉีดยาคุมกำเนิด (โดย อปท.)	**ตัว**		**๑๕๐,๗๒๒**
- สุนัข	ตัว		๑๐๘,๑๒๓
- แมว	ตัว		๔๒,๕๙๙
ควบคุมจำนวนสัตว์โดยการฉีดยาคุมกำเนิด (โดยสถานพยาบาลสัตว์)	**ตัว**		**๘๕,๘๕๖**
- สุนัข	ตัว		๕๔,๙๐๕
- แมว	ตัว		๓๐,๙๕๑
ควบคุมจำนวนสัตว์โดยการผ่าตัดทำหมัน (โดยกรมปศุสัตว์)	**ตัว**	๘๐,๐๐๐	**๑๔๓,๘๔๖**
สุนัข – แมว เพศผู้	ตัว	๔๘,๐๐๐	๗๓,๓๗๓
สุนัข – แมว เพศเมีย	ตัว	๓๒,๐๐๐	๗๐,๔๗๓
ควบคุมจำนวนสัตว์โดยการผ่าตัดทำหมัน (โดย อปท.)	**ตัว**		**๑๙,๘๔๐**
สุนัข – แมว เพศผู้	ตัว		๑๒,๓๑๑
สุนัข – แมว เพศเมีย	ตัว		๗,๕๒๙
ควบคุมจำนวนสัตว์โดยการผ่าตัดทำหมัน (โดยสถานพยาบาลสัตว์)	**ตัว**		**๔๖,๘๖๕**
สุนัข – แมว เพศผู้	ตัว		๒๘,๗๘๖
สุนัข – แมว เพศเมีย	ตัว		๑๘,๐๗๙
สร้างภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้า (โดย สคบ.)	**ตัว**		**๖๘๔,๐๔๑**
- สุนัข	ตัว		๕๒๘,๒๘๔
- แมว	ตัว		๑๕๕,๗๕๗

๒.๒ ข้อมูลการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากราชการส่วนท้องถิ่นรายจังหวัด

๑) ข้อมูลการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากกรุงเทพมหานคร

สถิติการผ่าตัดทำหมันให้กับสัตว์เลี้ยงในกรุงเทพมหานคร

ปีงบประมาณ	จำนวนสุนัข-แมวที่ได้รับการผ่าตัดทำหมัน(ตัว)		
	รวม	สุนัข	แมว
๒๕๔๓	๙,๖๔๑	๕,๐๓๕	๔,๖๐๖
๒๕๔๔	๑๖,๕๔๒	๑๐,๘๒๕	๕,๗๑๗
๒๕๔๕	๒๕,๐๕๒	๑๘,๖๙๑	๖,๓๖๑
๒๕๔๖	๔๐,๙๕๖	๓๕,๐๘๑	๕,๘๗๕
๒๕๔๗	๔๒,๘๑๘	๓๔,๓๐๔	๘,๕๑๔
๒๕๔๘	๒๔,๒๖๔	๑๒,๔๖๐	๑๑,๘๐๔
๒๕๔๙	๑๘,๒๑๙	๑๐,๒๘๓	๗,๙๓๖

ปีงบประมาณ	จำนวนสุนัข-แมวที่ได้รับการผ่าตัดทำหมัน(ตัว)		
	รวม	สุนัข	แมว
๒๕๕๐	๒๓,๑๖๖	๑๑,๗๙๐	๑๑,๓๗๐
๒๕๕๑	๒๖,๘๖๔	๑๔,๐๔๘	๑๒,๘๑๖
๒๕๕๒	๓๐,๑๖๕	๑๕,๕๗๕	๑๔,๕๙๐
๒๕๕๓	๒๙,๐๔๖	๑๕,๓๓๙	๑๓,๗๐๗
๒๕๕๔	๓๐,๒๐๘	๑๓,๘๖๒	๑๖,๓๔๖
๒๕๕๕	๒๔,๗๙๓	๘,๕๖๑	๑๖,๒๓๒
๒๕๕๖	๒๘,๐๓๙	๙,๖๑๙	๑๘,๔๒๐
๒๕๕๗	๒๗,๗๓๓	๘,๕๖๔	๑๙,๑๖๙
๒๕๕๘	๒๙,๔๑๘	๙,๖๖๐	๑๙,๗๕๘

๒) ข้อมูลการทำหมันให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านรายจังหวัด โดยจังหวัดที่มีการรายงานผลข้อมูลการทำหมันมีดังนี้

ลำดับที่	จังหวัด	สุนัข		รวมจำนวนสุนัข	แมว		รวมจำนวนแมว
		เพศผู้	เพศเมีย		เพศผู้	เพศเมีย	
๑	จังหวัดกระบี่			๓๐			๒๐
๒	จังหวัดกาญจนบุรี			๒๗๒			๑๘๕
๓	จังหวัดกำแพงเพชร			๑๕๐			๑๒๐
๔	จังหวัดขอนแก่น			๗๑๑			๒๒๔
๕	จังหวัดฉะเชิงเทรา			๔,๓๗๔			๒,๕๕๒
๖	จังหวัดชลบุรี			๔๓,๐๘๗			๐
๗	จังหวัดชัยนาท			๖๘๖			๔๓๑
๘	จังหวัดชัยภูมิ			๖๗๒			๒๘๔
๙	จังหวัดชุมพร			๒,๓๒๓			๑,๒๔๗
๑๐	จังหวัดเชียงราย			๒๐			๑๗
๑๑	จังหวัดเชียงใหม่			๕๕๔			๒๘๔
๑๒	จังหวัดตรัง			๒๓๓			๑๒๐
๑๓	จังหวัดตาก			๓๔๙			๐
๑๔	จังหวัดนครนายก			๑๒๑			๖๔
๑๕	จังหวัดนครศรีธรรมราช			๒๙๗			๖๐
๑๖	จังหวัดนครสวรรค์			๙,๔๑๐			๒,๗๘๒
๑๗	จังหวัดนนทบุรี			๙๕๕			๔๑๐
๑๘	จังหวัดบึงกาฬ			๐			๐
๑๙	จังหวัดบุรีรัมย์			๒๖๘			๑๕๓

ลำดับที่	จังหวัด	สุนัข		รวมจำนวนสุนัข	แมว		รวมจำนวนแมว
		เพศผู้	เพศเมีย		เพศผู้	เพศเมีย	
๒๐	จังหวัดปทุมธานี			๗๑๖			๕๔๙
๒๑	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์			๕๑๗			๐
๒๒	จังหวัดปราจีนบุรี	๒๐	๑๔๘	๑๖๘	๒๕	๑๕๑	๑๗๖
๒๓	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา			๒,๖๒๓			๑,๐๒๖
๒๔	จังหวัดพังงา	๒๓๑	๑๙๓	๔๒๔	๑๔๕	๑๒๔	๒๖๙
๒๕	จังหวัดพัทลุง	๔๓	๑๔๑	๑๘๔	๔	๕๗	๖๑
๒๖	จังหวัดพิษณุโลก			๒,๑๒๗			๑,๐๐๔
๒๗	จังหวัดเพชรบุรี			๕๕๑			๐
๒๘	จังหวัดเพชรบูรณ์			๑๖๙			๓๒
๒๙	จังหวัดแพร่			๓๐			๑๕
๓๐	จังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑๑๘			๕๗
๓๑	จังหวัดยะลา			๑๒๕			๗๖
๓๒	จังหวัดยโสธร			๑๔๗			๒๐๖
๓๓	จังหวัดร้อยเอ็ด			๒๒๙			๑๒๙
๓๔	จังหวัดระนอง			๔๒			๑๐
๓๕	จังหวัดระยอง			๓๘๘			๒๑๗
๓๖	จังหวัดราชบุรี			๒๖๑			๐
๓๗	จังหวัดเลย			๗๑			๑๒
๓๘	จังหวัดศรีสะเกษ			๓๓๔			๐
๓๙	จังหวัดสงขลา	๔๐๓	๓๓๐	๗๓๓	๓๔	๓๒	๖๖
๔๐	จังหวัดสตูล			๓๑๙			๓๖๗
๔๑	จังหวัดสมุทรสงคราม	๑,๐๔๒	๑,๑๖๕	๒,๒๐๗	๐	๐	๐
๔๒	จังหวัดสมุทรสาคร			๓,๐๘๕			๑,๓๔๒
๔๓	จังหวัดสุโขทัย			๑๖๖			๔๕
๔๔	จังหวัดสุพรรณบุรี			๐			๐
๔๕	จังหวัดสุราษฎร์ธานี			๑,๖๙๓			๕๐๗
๔๖	จังหวัดหนองคาย			๙๐๒			๒๕๖
๔๗	จังหวัดหนองบัวลำภู			๑๖๘			๙๒
๔๘	จังหวัดอ่างทอง			๘๒			๒๐
๔๙	จังหวัดอุทัยธานี			๒๐๗			๒๑๑
๕๐	จังหวัดอุตรดิตถ์	๑๒๗	๑๑๔	๒๔๑	๘๘	๙๒	๑๘๐
๕๑	จังหวัดอุบลราชธานี			๖๕			๔๑
๕๒	จังหวัดอำนาจเจริญ			๓			๑๐

ลำดับที่	จังหวัด	สุนัข		รวมจำนวนสุนัข	แมว		รวมจำนวนแมว
		เพศผู้	เพศเมีย		เพศผู้	เพศเมีย	
	รวมระบุเพศผู้/เพศเมีย	๑,๘๖๖	๒,๐๙๑		๒๙๖	๔๕๖	
	รวม	๘๓,๖๐๗					๑๕,๙๒๙

๒.๓ ข้อมูลการฉีดวัคซีนให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากราชการส่วนท้องถิ่นรายจังหวัด

๑) ข้อมูลการฉีดวัคซีนให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากกรุงเทพมหานคร

สถิติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสัตว์เลี้ยงในกรุงเทพมหานคร

ปีงบประมาณ	จำนวนสัตว์เลี้ยงที่ได้รับการฉีดวัคซีนฯ(ตัว)			
	รวม	สุนัข	แมว	อื่นๆ*
๒๕๔๘	๑๕๐,๙๐๘	๑๑๓,๖๓๖	๓๖,๔๘๙	๗๘๓
๒๕๔๙	๙๔,๖๑๙	๖๙,๒๐๓	๒๕,๐๑๔	๔๐๒
๒๕๕๐	๒๑๗,๒๖๐	๑๙๐,๔๖๔	๒๖,๗๒๒	๗๔
๒๕๕๑	๑๙๐,๗๖๑	๑๖๙,๓๓๘	๒๑,๓๒๙	๙๔
๒๕๕๒	๒๕๔,๘๓๗	๒๒๗,๙๘๒	๒๖,๖๓๔	๒๒๑
๒๕๕๓	๒๗๗,๐๓๕	๒๔๗,๙๔๔	๒๘,๙๑๒	๑๘๐
๒๕๕๔	๓๗๘,๐๔๘	๓๒๗,๗๙๔	๔๙,๘๘๓	๓๗๑
๒๕๕๕	๓๐๗,๓๗๓	๒๕๐,๘๒๒	๕๕,๕๕๖	๙๙๕
๒๕๕๖	๔๐๘,๘๓๕	๓๕๐,๙๓๗	๕๖,๙๐๕	๙๙๓
๒๕๕๗	๔๘๙,๗๐๐	๔๔๓,๒๐๕	๔๕,๔๙๙	๕๒๙
๒๕๕๘	๑๘๒,๘๓๘	๑๑๔,๓๗๖	๖๗,๗๑๐	๗๕๒

*สัตว์อื่นๆ ได้แก่ กระต่าย กระรอก ลิง เป็นต้น

๒) ข้อมูลการฉีดวัคซีนให้กับสุนัขและแมวที่ไม่มีเจ้าของจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านรายจังหวัด โดยจังหวัดที่มีการรายงานผลข้อมูลการฉีดวัคซีนมีดังนี้

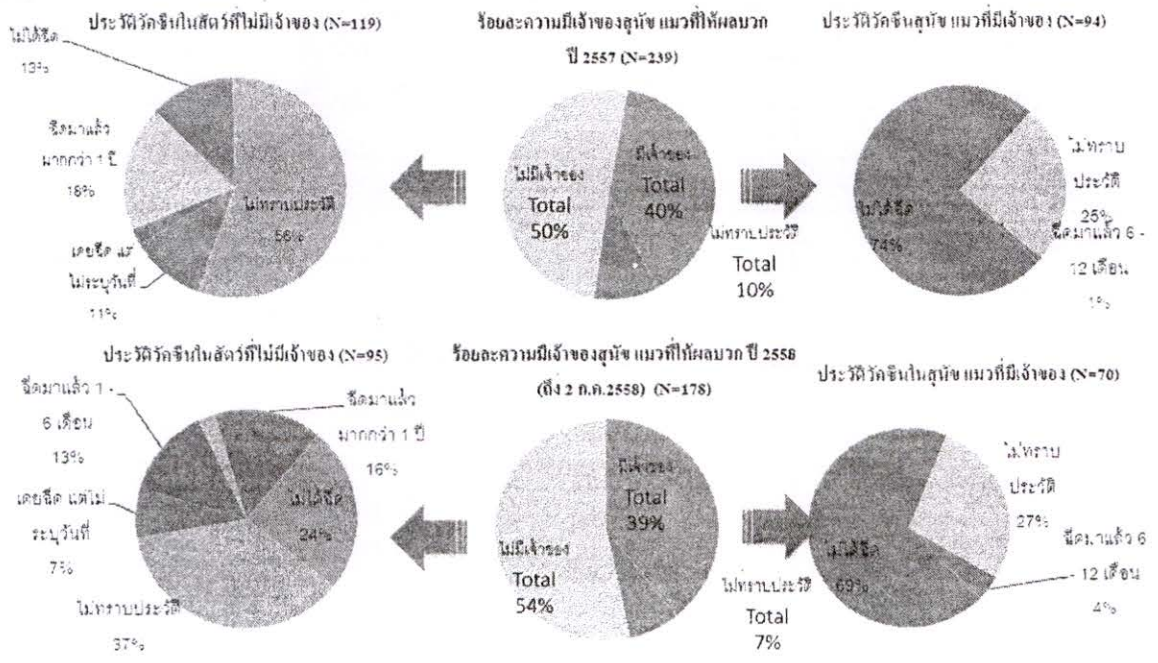
ลำดับที่	จังหวัด	สุนัข		รวมจำนวนสุนัข	แมว		รวมจำนวนแมว
		เพศผู้	เพศเมีย		เพศผู้	เพศเมีย	
๑	จังหวัดกระบี่			๙๔			๘๑
๒	จังหวัดกาญจนบุรี			๔๔๒			๑๘๕
๓	จังหวัดกาฬสินธุ์			๕๓			๐
๔	จังหวัดกำแพงเพชร			๒๘๕			๑๑๙
๕	จังหวัดขอนแก่น			๔๒			๒๖
๖	จังหวัดฉะเชิงเทรา			๔,๓๗๔			๒,๕๕๒

ลำดับที่	จังหวัด	สุนัข		รวมจำนวนสุนัข	แมว		รวมจำนวนแมว
		เพศผู้	เพศเมีย		เพศผู้	เพศเมีย	
๗	จังหวัดชลบุรี			๔๓,๐๘๗			๐
๘	จังหวัดชัยนาท			๖,๐๔๖			๒,๗๐๓
๙	จังหวัดชัยภูมิ			๖๗๒			๒๘๔
๑๐	จังหวัดชุมพร			๓,๘๗๐			๐
๑๑	จังหวัดเชียงราย			๑๘๓			๘๕
๑๒	จังหวัดเชียงใหม่			๑,๑๘๙			๖๕๒
๑๓	จังหวัดตรัง			๑,๑๒๙			๕๔๔
๑๔	จังหวัดตาก			๓๔๙			๐
๑๕	จังหวัดนครนายก			๑๒๑			๖๔
๑๖	จังหวัดนครศรีธรรมราช			๖๒๗			๖๐
๑๗	จังหวัดนครสวรรค์			๙,๔๑๐			๒,๗๘๒
๑๘	จังหวัดนนทบุรี			๕,๙๗๗			๒,๕๖๒
๑๙	จังหวัดบุรีรัมย์			๓๘๕			๒๒๒
๒๐	จังหวัดปทุมธานี			๑๐,๘๑๑			๕,๑๙๔
๒๑	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์			๑,๖๕๘			๐
๒๒	จังหวัดปราจีนบุรี	๒๐	๑๔๘	๑๖๘	๒๕	๑๕๑	๑๗๖
๒๓	จังหวัดปัตตานี			๒๒๕			๐
๒๔	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา			๒,๖๒๓			๑,๐๒๖
๒๕	จังหวัดพังงา			๖๐๗			๔๖๖
๒๖	จังหวัดพัทลุง	๒๑๑	๓๗๗	๕๘๘	๑๒๔	๒๕๕	๓๗๙
๒๗	จังหวัดพิษณุโลก			๒,๑๒๗			๑,๐๐๔
๒๘	จังหวัดเพชรบุรี			๒๔๓			
๒๙	จังหวัดเพชรบูรณ์			๒๖๐			๑๒๗
๓๐	จังหวัดแพร่			๓๐			๑๕
๓๑	จังหวัดแม่ฮ่องสอน			๓๐๗			๑๓๔
๓๒	จังหวัดยะลา			๕๙๐			๒๙๖
๓๓	จังหวัดยโสธร			๑๔๗			๒๐๖
๓๔	จังหวัดร้อยเอ็ด			๒๒๙			๑๒๙
๓๕	จังหวัดระนอง			๔๒			๑๐
๓๖	จังหวัดระยอง			๑,๒๓๗			๖๗๙
๓๗	จังหวัดราชบุรี			๖๔๕			๔
๓๘	จังหวัดเลย			๑,๐๓๐			๔๕๗
๓๙	จังหวัดศรีสะเกษ			๔๓๒			๐

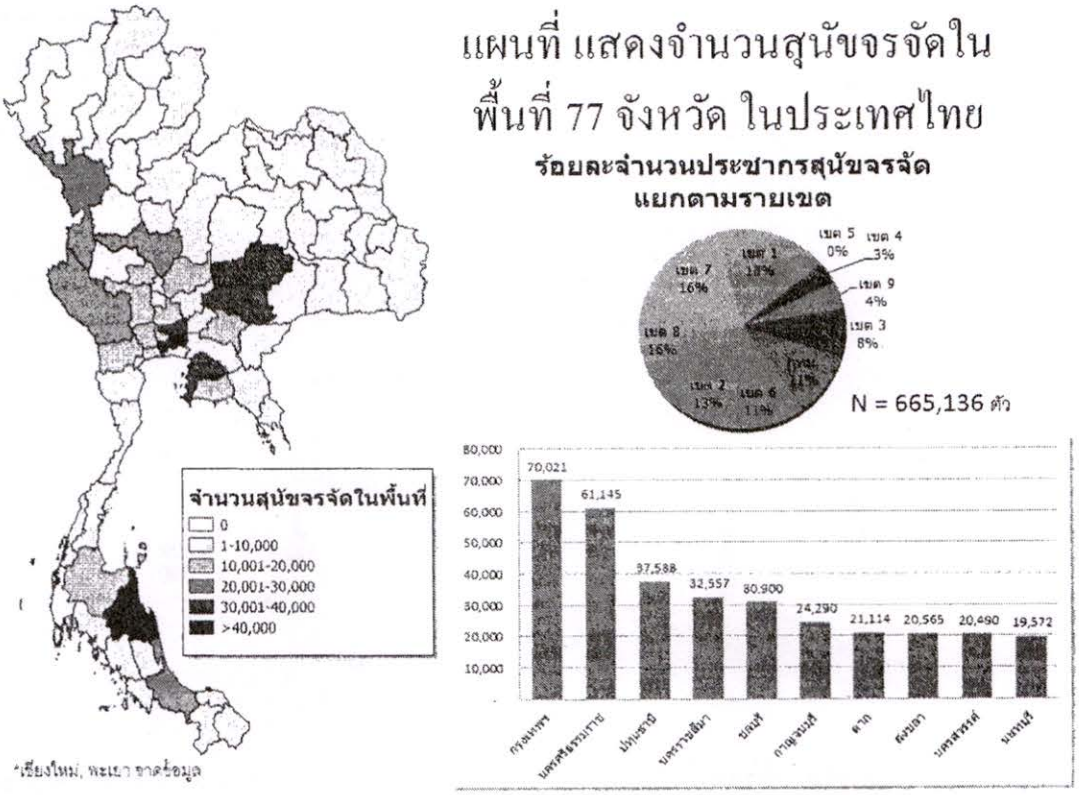
ลำดับที่	จังหวัด	สุนัข		รวมจำนวนสุนัข	แมว		รวมจำนวนแมว
		เพศผู้	เพศเมีย		เพศผู้	เพศเมีย	
๔๐	จังหวัดสกลนคร			๓๐			๑๘
๔๑	จังหวัดสงขลา	๒๗๑	๒๓๑	๕๐๒	๓๔	๓๒	๖๖
๔๒	จังหวัดสตูล			๓๑๙			๓๖๗
๔๓	จังหวัดสมุทรสาคร			๓,๐๘๕			๑,๓๔๒
๔๔	จังหวัดสุโขทัย			๑,๓๗๘			๑,๒๑๙
๔๕	จังหวัดสุราษฎร์ธานี			๓,๓๓๘			๑,๒๘๙
๔๖	จังหวัดหนองคาย			๙๐๒			๒๕๖
๔๗	จังหวัดหนองบัวลำภู			๓,๖๓๘			๑,๐๔๒
๔๘	จังหวัดอ่างทอง			๕๙๑			๒๒๗
๔๙	จังหวัดอุทัยธานี			๙๔๗			๓๑๑
๕๐	จังหวัดอุตรดิตถ์	๑๒๗	๑๑๔	๒๔๑	๘๘	๙๒	๑๘๐
๕๑	จังหวัดอุบลราชธานี			๕๓๙			๒๙๖
๕๒	จังหวัดอำนาจเจริญ			๖๕๗			๖๖
	รวมระบุเพศผู้/เพศเมีย	๖๒๙	๘๗๐		๒๗๑	๕๓๐	
	รวม			๑๑๘,๕๐๑			๒๙,๙๐๒

๓. กรณีศึกษาปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย โดยกรมควบคุมโรค

๓.๑ การเปรียบเทียบกรณีผลบวกตัวอย่างสุนัขมีเจ้าของและประวัติวัคซีน ปี ๒๕๕๗ – ๒๕๕๘ (๘ สิงหาคม ๒๕๕๘)

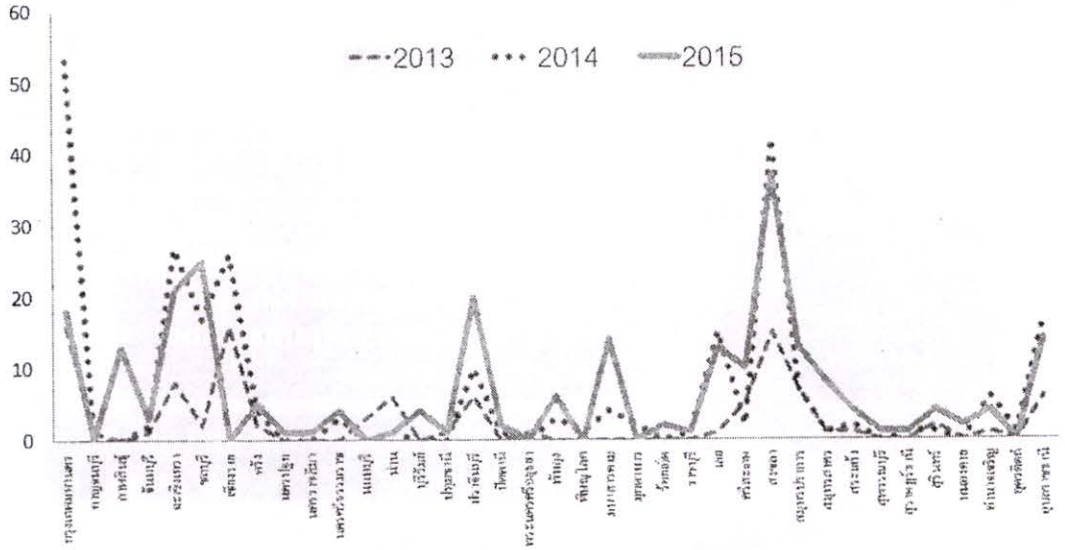

๓.๒ การแสดงจำนวนสุนัขจรจัดในพื้นที่ ๗๗ จังหวัดของประเทศไทย

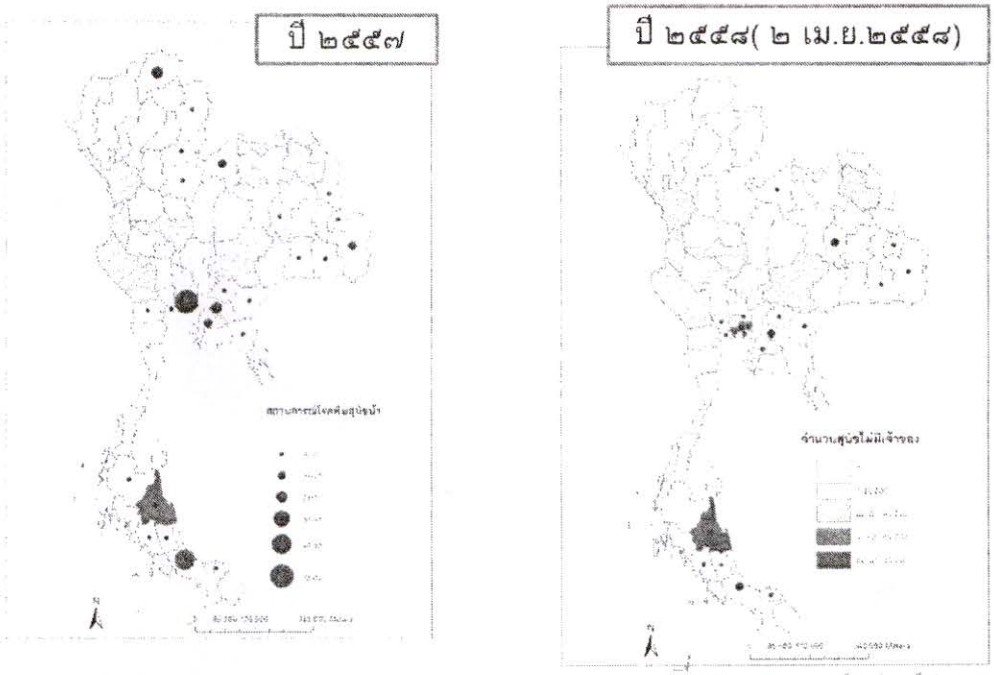
เชียงใหม่, พะเยา ขาดข้อมูล

๓.๓ การแสดง ๓๗ จังหวัดที่มีผลบวกของโรคพิษสุนัขบ้า ระหว่างปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘

สำนักสวนสุนัข ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์

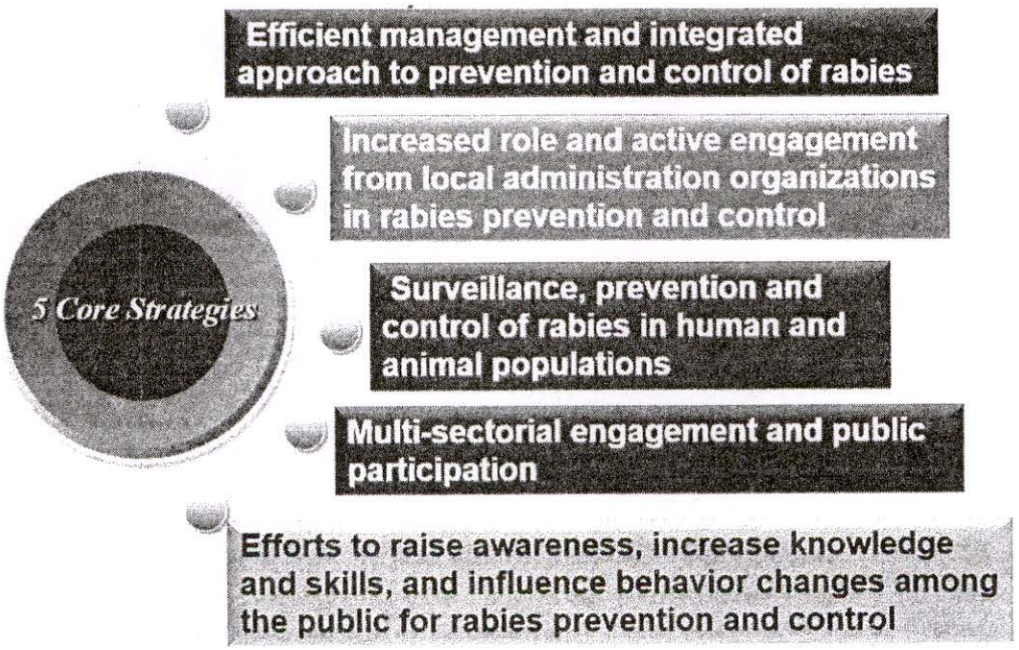
๓.๔ แผนที่แสดงจังหวัดที่พบโรคและจำนวนสุนัขจรจัด

ที่มา : www.thairabies.net

๓.๕ แผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐)

๑) Strategic Plan for Rabies Elimination by 2020

๒) แผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

หน้าว่าง

บทที่ ๓
สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ

สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของสวัสดิภาพสัตว์ในด้านสุขภาพ ความเป็นอยู่ การถูกทำร้ายทารุณกรรมต่อสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งและสัตว์ที่เกิดจากการสืบพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าว เช่น การวางยาเบื่อตามสถานที่ต่าง ๆ การทำทารุณกรรมโดยการผูกลากไปกับรถบนพื้นถนน หรือส่งสุนัขให้ขบวนการค้าสุนัข และปัญหาความแออัดในสถานที่เพาะเลี้ยง สถานกักกันสัตว์ หรือสถานพักพิงสัตว์จรจัดของหน่วยงานของรัฐและเอกชน ซึ่งบางกรณีเจ้าของสัตว์จะมีการกำจัดหรือทำลายรวมถึงประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคซึ่งเกิดจากการถูกหลอกลวงให้มีการซื้อสัตว์ที่กลายพันธุ์ไม่ต้องตรงตามความประสงค์ของผู้บริโภค จึงทำให้เกิดการทอดทิ้งสัตว์เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ จากการประมวลสถานการณ์การทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะพบว่า ในปัจจุบันการทำหมันสุนัขและแมวจรจัดสามารถดำเนินการได้เพียงประมาณร้อยละ ๑๐ เท่านั้น ดังนั้น การควบคุมจำนวนสุนัขจรจัดจึงไม่สัมฤทธิ์ผล และการสร้างภูมิคุ้มกันแก่สุนัขและแมว โดยเฉพาะโรคพิษสุนัขบ้านั้น แม้จะมีการให้วัคซีนได้มากพอควร แต่ก็ยังพบโรคพิษสุนัขบ้าในหลายพื้นที่ และมีผลให้มีผู้เสียชีวิตเพราะโรคพิษสุนัขบ้าอยู่เนื่อง ๆ ซึ่งจากสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ สามารถแยกประเภทปัญหาได้ดังนี้

๑. ปัญหาการดูแลสัตว์ในที่สาธารณะ (กรณีเคาะกะละมังเลี้ยง)

ผู้ดูแลสัตว์ในที่สาธารณะ หรือผู้เคาะกะละมังเลี้ยง คือ กลุ่มผู้รักสัตว์ที่ให้อาหารและเลี้ยงดูโดยใช้ทุนทรัพย์ตนเองตามกำลังความสามารถ ด้วยวิธีการและแนวทางของตนเอง จึงไม่ค่อยมีการร่วมมือกันหรือช่วยเหลือกันอย่างมีระบบ

ทั้งนี้ ผู้ดูแลสัตว์ไม่สามารถจับหรือควบคุมสุนัขได้ทุกตัว จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถควบคุมการแพร่พันธุ์ของสุนัขได้ รวมถึงลูกสุนัขที่เกิดมีความสมบูรณ์หรือโอกาสรอดสูงเพิ่มปัญหาสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ ดังนั้น ปัญหาการดูแลสัตว์ในที่สาธารณะ (เคาะกะละมังเลี้ยง) ก่อให้เกิดปัญหาดังต่อไปนี้

๑) ก่อให้เกิดปัญหาสังคมที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้สงเคราะห์สัตว์กับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากสัตว์ที่ถูกทอดทิ้ง และเหตุเดือดร้อนรำคาญที่เกิดจากสุนัขจรจัด ซึ่งบางกรณีกลายเป็นประเด็นและข้อพิพาทในสังคม

๒) ก่อให้เกิดปัญหาสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมการคุ้ยเขี่ยขยะที่ถูกทิ้งไว้อย่างไม่ถูกสุขลักษณะและไม่เป็นระบบของสุนัขจรจัด ซึ่งทำให้เกิดสัตว์พาหะนำโรค เช่น หนอน แมลง หนู เป็นต้น โดยอาจนำโรคติดต่อมาสู่มนุษย์ อย่างโรคพิษสุนัขบ้า โรคฉี่หนู รวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อม เช่น มลภาวะทางกลิ่น หรือทัศนียภาพที่ไม่พึงประสงค์

อนึ่ง สัตว์ต่างถิ่นเมื่อถูกปล่อยทิ้งไว้จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ หรือการเพิ่มขึ้นของสัตว์ต่าง ๆ ที่เป็นพาหะของโรคระบาด

๓) ก่อให้เกิดปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนหรืออันตรายต่อมนุษย์และสัตว์เลี้ยงที่อาจถูกสัตว์จรจัดกัด

๔) ก่อให้เกิดปัญหาความเป็นเจ้าของสัตว์ เมื่อสุนัขจรจัดไปทำร้ายหรือทำลายข้าวของจะไม่มีผู้รับผิดชอบ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การมีสุนัขชุมชน

๒. ปัญหาการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งตามสถานสงเคราะห์ของบุคคล เอกชน และศาสนสถาน

สถานสงเคราะห์ของบุคคล เอกชน ศาสนสถาน บางแห่งมีการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ไม่เหมาะสม มีการบริหารจัดการอย่างไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาดังต่อไปนี้

๑) ปัญหาสถานสงเคราะห์บางแห่งขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการเลี้ยงสัตว์

๒) ปัญหาของสถานสงเคราะห์สัตว์ไม่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม มีการนำสุนัขไปกักไว้โดยไม่มีการจัดสวัสดิภาพสัตว์เพื่อหารายได้จากการบริจาค เช่น อยู่ในกรงที่คับแคบและการเลี้ยงดูอย่างไม่ถูกสุขลักษณะ (มีกลิ่นอับ ไม่สะอาด อากาศไม่ถ่ายเท) มีการจำกัดบริเวณ (การล่ามโซ่) มีการให้อาหารอย่างไม่เพียงพอ (น้ำและอาหาร) เป็นต้น โดยบุคคล เอกชน ศาสนสถานบางแห่งมีการใช้เงินบริจาคผิดวัตถุประสงค์

๓) ปัญหาจากการหาผลประโยชน์จากสัตว์จรจัดที่เจ็บป่วย พิการ และอนาถา เช่น การนำสัตว์เร่ร่อนขอทาน หรือขอรับบริจาคตามที่สาธารณะ รวมทั้งผ่านสังคมออนไลน์ รวมถึงขบวนการค้าเนื้อค้าหนังสุนัข ขบวนการลักลอบค้าสัตว์ป่า สัตว์นำเข้า

๓. ปัญหาการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งโดยสถานสงเคราะห์ของรัฐ เช่น หน่วยงานของรัฐส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่น

๑) หน่วยงานของรัฐส่วนกลาง (กรมปศุสัตว์)

ปัจจุบันกรมปศุสัตว์มีศูนย์พักพิงสัตว์อยู่ ๓ แห่ง ได้แก่ ด่านกักกันสัตว์กาญจนบุรี ด่านกักกันสัตว์สระแก้ว และด่านกักกันสัตว์บุรีรัมย์ ซึ่งกรมปศุสัตว์ประสบปัญหาเรื่อง งบประมาณในการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะ เช่น ค่าอาหาร ค่าบุคลากร ในการดูแลสัตว์ จึงต้องมีการปรับงบประมาณในส่วนอื่นมาใช้แทน ส่วนเรื่องสถานที่ โครงสร้าง เป็นเรื่องงบประมาณที่ตามมาซึ่งสามารถมีการตั้งงบประมาณในภายหลังได้ แต่ข้อจำกัดเรื่องพื้นที่สำหรับเลี้ยงสัตว์ไม่สามารถขยายได้ สามารถรองรับได้เพียง ๑,๐๐๐ ตัว

๒) หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

จากการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญ ณ ศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ประจำจังหวัดอุทัยธานี และศูนย์พักพิงของสำนักงานเทศบาลนครรังสิต พบว่า หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นประสบปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของราชการส่วนท้องถิ่นในการดูแลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งและการตั้งงบประมาณ รวมถึงการเบิกจ่าย ตลอดจนยังไม่มีข้อบัญญัติหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องในการกำหนดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

****

ข้าราชการกลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ๓

นางสาวสุวพร นิลทัพ
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ๓
(นิติกรชำนาญการพิเศษ)

นางธัญญา ศรีสุพรรณ
นิติกรชำนาญการ

น.ส.สรญา ไสภาเจริญวงศ์
นิติกรชำนาญการ

น.ส.ธมนวรรณ จิตสงค์
นิติกรปฏิบัติการ

น.ส.จีรนันท์ หวันซิตนาย
นิติกรปฏิบัติการ

น.ส.อุษา เขียวรัมย์
วิทยากรปฏิบัติการ

น.ส.พัชรี ทองอ่อน
วิทยากรปฏิบัติการ

น.ส.ธนพร จิตต์อารีย์
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

น.ส.วาสนา สุนทรพิพิธ
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

สรุปผลการดำเนินงาน
การพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
ของ
คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมาธิการวิสามัญ ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณา จำนวน ๒๔ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑	วันอังคารที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘	**ครั้งที่ ๒**	วันพุธที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๓	วันพุธที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙	**ครั้งที่ ๔**	วันพุธที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๕	วันพุธที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙	**ครั้งที่ ๖**	วันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๗	วันพุธที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙	**ครั้งที่ ๘**	วันพุธที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๙	วันพุธที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙	**ครั้งที่ ๑๐**	วันพุธที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๑๑	วันพุธที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๙	**ครั้งที่ ๑๒**	วันพุธที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๑๓	วันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙	**ครั้งที่ ๑๔**	วันพุธที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๑๕	วันอังคารที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๙	**ครั้งที่ ๑๖**	วันพุธที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๑๗	วันพุธที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๙	**ครั้งที่ ๑๘**	วันพุธที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๑๙	วันพุธที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙	**ครั้งที่ ๒๐**	วันพุธที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๒๑	วันพุธที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙	**ครั้งที่ ๒๒**	วันพุธที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๙
ครั้งที่ ๒๓	วันพุธที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๙	**ครั้งที่ ๒๔**	วันพุธที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙

****

คณะผู้รับผิดชอบในการจัดทำรายงานของ
คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ในที่สาธารณะ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการ

นางสาวสุวพร นิลทัพ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ๓ (ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ)
นางธัญญา ศรีสุพรรณ	นิติกรชำนาญการ
นางสาวสรญา โสภาเจริญวงศ์	นิติกรชำนาญการ
นางสาวธมนวรรณ จิตสงค์	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวจีรนันท์ หวันชิตนาย	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวอุษา หาสุข	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสาวพัชรี ทองอ่อน	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสาวธนพร จิตต์อารีย์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาววาสนา สุนทรพิพิธ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

ฝ่ายเอกสารอ้างอิง

นายวีระพัฒน์ คหินทพงษ์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิงฯ
นายสุพัฒน์ โพธิ์เงิน	นิติกรชำนาญการ
ว่าที่ร้อยตรีปฐมภณณ์ แป้นจรัสธีรมี	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวมาณริกา จันทาโภ	วิทยากรชำนาญการ
นางสาวณัฐรดา นาโควงค์	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักกรรมาธิการ ๒ โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๔ – ๕ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๕

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑-๒, ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๓๕
๐ ๒๘๓๑ ๙๘๗๑-๒ และ ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๕-๖

ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ
ISO 9001:2008
QUALITY MANAGEMENT SYSTEM